

KADIN SIĞINAKLARI
I. VE II. KURULTAYLARI

Mor atı Yayınları
İnönü Mahallesi, Nisbet Sokak
Pınarbaşı Apt. No: 6/5 Elmadag
80230, İstanbul

Kadın Sıgınakları Kurultaylar Dizisi: 1
Kadın Sıgınakları I. ve II. Kurultayları

Mor atı Kadın Sıgınağı Vakfı
Mor atı Yayınları, Temmuz 2000

ISBN 975-96190-2-4

Birinci Basım: Temmuz 2000
Yayına Hazırlayan: Mor atı Kolektifi
Kapak Tasarımı: Tershane Reklamcılık Hizmetleri
Sayfa Düzeni ve Teknik Hazırlık: Omnia Reklam ve Yayıncılık A.Ş.
Baskı: Omnia Reklam ve Yayıncılık A.Ş.

KADIN SIĞINAKLARI
I. VE II. KURULTAYLARI

Bu kitap Heinrich Böll Vakfı'nın katkılarıyla basılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Sunu	9
KADIN SIĞINAKLARI I. KURULTAYI (21-22 KASIM 1998-İSTANBUL)	15
Hazırlık Çalışmaları	17
Açılış Konuşmaları	24
Siğınak Nedir? Neden Siğınaklara İhtiyacımız Var?	29
Kurultay Katılımcıları Kendilerini Tanıtıyorlar	34
Kadına Yönelik Şiddete Karşı Politikalar (Söyleşi)	56
Çalışma Grupları Raporları	112
Sonuç Bildirgesi	120
Basında Kadın Siğınakları I. Kurultayı	127
Genel Katılımcı Listesi	129
KADIN SIĞINAKLARI II. KURULTAYI (27-28 KASIM 1999-MERSİN)	133
Hazırlık Çalışmaları	135
Açılış Konuşmaları	145
I. Kurultayın Ardından Yaşanan Gelişmeler ve Deneyimlerin Aktarılması	151
4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Uygulaması	179

Medeni Kanun Tasarısı	190
Göç ve Kadına Yönelik Şiddet / Deprem Bölgesindeki Kadınlar ve Deprem Öncesi / Sonrası Yaşadıkları Şiddet	206
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurmu (SHÇEK) Özel Hukuk Tüzel Kişileri ve Kamu Kurum ve Kuruluşları Bünyesinde Açılacak Kadın Konukevleri Yönetmelik Taslağı	222
Çalışma Grupları Raporları	250
Basın Açıklaması ve İçişleri Bakanlığına Çekilen Telgraf	259
Sonuç Bildirgesi	264
Basında Kadın Sığınakları II: Kurultayı	271
Genel Katılımcı Listesi	273
EKLER	279
Ek:1...Kurultay Katılımcılarına Dağıtılan Yazılar	279
Şiddete Maruz Kalındığında Uygulanacak Prosedür	279
Ensest	281
İş Danışmanlığı	282
Bağış Projesi	285
Ek:2 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa ve Genel Gerekçe	288
Ek:3 SHÇEK Yönetmelik Taslağı	293

Mor atı Gönüllüsü, Sevgili Arkadaşımız Nurser Öztunalı'ya...

Sunu

Kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden ve örgütlenen kadın grupları arasında son iki yıldır önemli bir deneyim yaşanmakta. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın çağrısı ve Heinrich Böll Vakfı'nın katkılarıyla İstanbul'da (1998) ve Mersin'de (1999), Türkiye'nin birçok şehrinden gelen katılımcılarla Kadın Sığınakları Kurultayları düzenlendi.

1980'li yılların başına dek, kadına yönelik şiddet ve özellikle de aile içi şiddet; sürekli üstü örtülen, 'özel hayat meselesi' ve 'aile içi bir sorun' olarak geçiştirilmek istenen, veya belirli toplumsal taleplerin elde edilmesi hedefinin arkasına ertelenen bir sorundu. İlk kez, feministler tarafından teşhir edilmeye ve bilinç yükseltme gruplarında, küçük toplantılarda tartışılmaya başlandı. Çankırı Asliye Hukuk Hakimi'nin 1987'de "kadının sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmeyeceksin" deyişine dayandırdığı kararı üzerine "Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyası" başladı. 17 Mayıs 1987'de İstanbul Yoğurtçu Parkı'nda "Dayağa Karşı Dayanışma Yürüyüşü"ne katılan üç bini aşkın kadının ortak sloganı "Dayağın çıktığı cenneti istemiyoruz"du. "Bağır Herkes Duysun" adlı kitapçıkla Türkiye'de ilk kez kadınlar şiddete ilişkin tanıklıklarını dile getirdiler. "Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyası"nın hedeflerinden biri, şiddete uğrayan kadınların hukuki, tıbbi ve psikolojik destek alabilecekleri bir dayanışma ağının oluşmasıydı. İstanbul'da oluşan ilk dayanışma ağının ardından, Mayıs 1990'da Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı kuruldu. Vakıf, bir yandan şiddete uğrayan kadınlara danışmanlık desteği verirken, bir yandan da acil bir ihtiyaç olan kadın sığınağının açılması için çalışmalar yürüttü ve 1995'te bağımsız kadın sığınağını açtı.

Aynı süreçte, Ankara'da "Bağımsız Kadın Tartışma Grubu" da, bir danışma merkezi ve sığınak açma projesi oluşturmuştu. Daha sonra "Ankaralı Kadınlar" adını alan bir grup kadın, Altındağ Belediyesi ile birlikte 1991'de Altındağ Kadın Danışma Merkezi'ni, 1992'de belediyenin desteği ile sığınagini açtı ve Kadın Dayanışma Vakfı'nı kurdu.

Kadınların, sığınaklar açma mücadelesi, etkisini merkezi ve yerel yönetimler düzeyinde de gösterdi. Değişik illerde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı kadın misafirhaneleri ve belediyelere bağlı kadın sığınmaevleri açıldı.

1998 yılına gelindiğinde Diyarbakır'dan Mersin'e, Adana, Antalya'dan İzmir'e, Bursa'dan Edirne'ye kadar ülkenin dört bir yanındaki kadınlar, sığınaklar, danışma merkezleri, acil destek hatları kurarak, kurmaya çalışarak şiddete karşı örgütlenmeye başlamışlardı. Bütün bu kadın gruplarının kendi aralarında ve Mor Çatı'yla deneyim alışverişine başlaması, bir kurultayda buluşmanın zamanının geldiğini gösteriyordu.

Ülke çapında, değişik gruplar ya da kurumlar olarak kadına yönelik şiddetle mücadelemizde deneyimlerimizi paylaşmak, ortak politikalar saptamak ve aramızda kalıcı bir iletişim ağı oluşturmak için neler yapabildik? Bu grupların ve özellikle de sığınaklar ve danışma merkezlerinin sayısının artması için neler yapılmalıydı? Hüluya'nın, 'Kadın Sığınakları Kurultayı' fikrini ortaya atmasıyla birlikte Mor Çatı Kolektifi'nde son derece heyecanlı tartışmalar başladı. Hemen ulaşabildiğimiz diğer grupların fikirlerini almaya çalıştık. Tüm tepkiler olumluydu. Peki ama, masraflı bir işti ve finansmanı nereden bulunacaktı? Kimler çağrılacaktı? Her yıl mı düzenlenecekti? Gündem nasıl saptanacaktı? Süreç kısaca şöyle gelişti:

Yoğun tartışmalardan sonra, hazırlık sürecinin programına yönelik Mor Çatı'nın kolektif görüşü oluşturuldu.

Kolektifin bu görüşü, kurultay fikriyle beraber tartışılmak üzere, iletişim içinde olduğumuz kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden, tüm kadın gruplarına ulaştırıldı.

Çağrı yazımızı ulaştırdığımız tüm gruplardan yazılı ve sözlü son derece olumlu tepkiler aldık. Herkes, konuyla ilgili olarak bildiği/tanıdığı bir kadın grubu varsa haber verdi. Faks ve telefonla gelen önerilerle program şekillenmeye başladı.

Gelen önerileri içeren bir metin oluşturarak gruplara faksladık. Böylece hepimizin ortak katkısıyla zenginleşen nihai program ortaya çıktı.

Heinrich Böll Vakfı, kurultay için gerekli finansmanı sağlama sözü verdi.

Bu süreçte kurultaya ilişkin genel ilkeler de şekillenmiş ve ilk kurultay sırasında da ortak kabul görmüştü. Bu genel ilkeleri şöyle sıralayabiliriz:

- Kurultayların '25 Kasım Dünya Kadına Yönelik Şiddete Son Günü' etkinliklerinden biri olarak düzenlenmesi.
- Kurultayların mümkün olduğunca değişik illerde toplanmasına özen gösterilmesi. Kurultaylar sırasında ya da sonrasında hep birlikte yapılacak bu seçimde, sığınak açan/açmaya en yakın olan, kadın danışma merkezi açan/açmaya en yakın olan, ya da kadına yönelik şiddete karşı çalışmalarda o yıl için kritik bir önem taşıyan ilin seçilmesine özen gösterilmesi.
- Kurultayların, bağımsız kadın gruplarının ortak çalışmalarıyla oluşturulması ve ortak etkinliği olması.
- Merkezi ve yerel yönetimlerin konuyla ilgili birimlerinin de davet edilmesi.
- Kurultay düzenleyicilerinin ve asli katılımcılarının sığınağı olan, sığınak açma çalışmalarına başlayan, kadın danışma merkezi ya da merkez açma çalışması olan, özel olarak kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kadın grupları ve kuruluşlarından oluşması.
- Her kurultaya bağımsız kadın hareketinden bir ya da birkaç kadın grubunun da davet edilmesi.
- Her yıl değişik grupların katılımcı olarak çağrılmasına özen gösterilmesi.
- Konuyla ilgili bağımsız kadın gruplarından birer temsilcinin de (ne yazık ki, sınırlı bütçe nedeniyle giderlerini kendilerinin karşılaması koşuluyla) katılımcı olabilmesi.

- Kurultayın bir bölümünün kamuoyuna, diğer kesimlerden davetlilere ve medyaya açık, diğer bölümlerin sadece katılımcılara açık olması.
- Kurultayın hazırlık sürecinin, kurultay toplantılarının, demokratik yöntemlerle ve tüm katılımcıların eşit hak ve sorumluluklarının olduğu bir süreç olarak işlenmesi.
- Kurultay sonucunda somut hedefler ortaya koyan bir sonuç bildirgesi hazırlanması.
- İki kurultay arası dönem için ortak bir iletişim ağı oluşturulması.

Yukarıdaki listelerden görüldüğü gibi, uzun tartışmalarla geçen hazırlık sürecinde heyecanımızı sürekli ayakta tutan bir olgu hiç umulmadık yerlerden, hiç tanımadığımız gruplardan telefonlar almamızdı. Kurultaylar başlamadan bir gün önce bile yeni katılımlar oldu. Bu buluşmaların belgelenmesi, geleceğe taşınabilmesi için elinizdeki kitabı hazırlamaya başladık. Ana metin, kaydedilen kasetlerin çözümüyle oluşturuldu. Metnin oluşturulmasında tekrarları ve küçük hataları düzelterek konuşmaların aslına sadık kalmaya çalıştık. Ancak kayıt sırasında yaşanan teknik zorluklar ve aradaki mikrofonlu konuşmalar nedeniyle önemli bazı tartışmalar (ki bunlardan biri Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan (SHÇEK) katılımcıların, kurultaya aktif olarak katılıp emek verdikleri halde, II. Kurultay'da bağımsız kadın sığınaklarına yönelik hazırlanan, SHÇEK Özel Hukuk Tüzel Kişileri ve Kamu Kurum ve Kuruluşları Bünyesinde Açılacak Kadın Konukevleri Yönetmelik Taslağı'na ilişkin eleştiriler nedeniyle son anda gözlemci statüsüne geçmeleridir) ve bazı konuşmacıların isimleri kitapta yer alamadı. Kurultayların arka planını biraz olsun yansıtabilmek için hazırlık sürecinde yer alan yazışmaları da kitaba eklemenin yararlı olacağını düşündük. Çok kısa bir sürede bu kitabı çıkarmak zorunda olduğumuz için bütün kurultay katılımcılarına bir örneğini gönderip katkılarını isteyemedik. Bu ve benzeri eksikliklerden dolayı tüm katılımcılarından özür diliyoruz ve kitabı okuduktan sonra gördükleri eksiklikleri ve hataları bize iletmelerini rica ediyoruz.

Bu kitabın hazırlık süreci sonraki kurultaylarda, daha verimli ve düzenli bir çalışma yapabilmek için dikkat edilmesi gereken konular hakkında bize çok katkı sağladı. Ayrıca, yeni katılımcılara, bilgi

edinme ve fikir oluşturmada bir kaynak niteliği taşıyacağını umuyoruz.

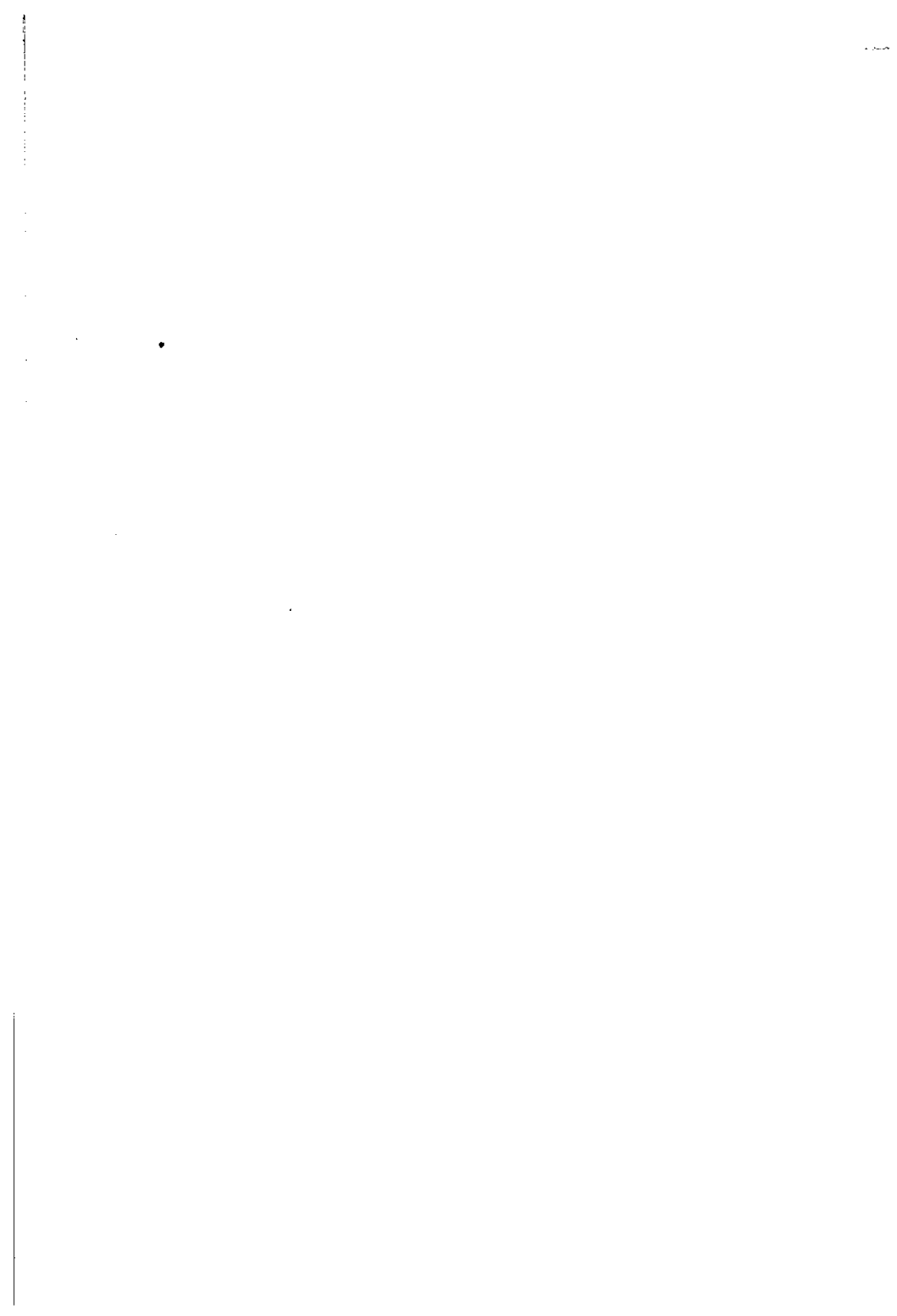
İstanbul'da yapılan ilk kurultaya önemli bir katılım sağlanmıştı. Mersin'de İkinci Kurultay'da kadın gruplarının ve bireysel katılımın daha da arttığını gördük. Bu kurultaylar, kadınların farklı bakış açılarını aralarında tartışabildikleri bir ortam oluşturdu. Bir çok şehirde kadın sığınakları olmasa bile kadın danışma merkezleri açıldı ve inanıyoruz ki bu sayı daha da artacak. Kurultaylar sırasında farklı bölge, kent ve hatta semtlerde kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden birbirinden habersiz kadın grupları arasında kalıcı bir iletişim başladı.

Bu iletişimin devam etmesi, güçlerimizi birleştirmemiz, deneyimlerimizi aktarmamız, mücadelemizi daha canlı sürdürebilmemiz için yeni kurultaylarda daha da çoğalarak buluşmak dileğiyle...

Mor Çatı Kolektifi

[The main body of the page contains extremely faint and illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to be transcribed accurately.]

KADIN SIĞINAKLARI I. KURULTAYI
(21-22 KASIM 1998-İSTANBUL)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

"Kadın Sığınakları Kurultayı" Hazırlık Projesi Duyurusu

Mayıs 1987'de "Dayağa Karşı Kadın Dayanışması Kampanyası"yla başlayan, şiddete uğrayan kadınlar için sığınak açma düşüncesinin bir ürünü olarak Mayıs 1990'da Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın kuruluşu gerçekleştirildi. Mor Çatı 1995 yılına kadar kadınlarla dayanışma ve danışma merkezi olarak çalışmalarını sürdürdü, 1995 Eylül'ünde sığınağını açtı. Halen Türkiye'de varlığını sürdüren bağımsız kadın sığınakları, İstanbul'da Mor Çatı ve Ankara'da Kadın Dayanışma Vakfı'dır.

Kuruluşundan bugüne Mor Çatı'ya gelen başvurulardan edindiğimiz bilgiler, Türkiye'nin her yerinde yoğun biçimde yaşanan kadına yönelik şiddetle mücadelede, sığınakların varlığının kadın dayanışması ve bağımsız kadın mücadelesinin en önemli mevzilerinden birini oluşturduğunun göstergesidir. Çünkü biz yaşıyoruz ve biliyoruz ki, kadınların bağımsızlaşmalarında ve özgürleşmelerinde ilk ve en önemli adımı, hayatlarındaki her tür şiddeti fark etmeleri, tanımlamaları, buna karşı mücadele vermeleri oluşturuyor.

Türkiye'nin her yerinde kadına yönelik şiddet çok yoğun olarak yaşanıyor ve görünen o ki, kadınlar şiddete karşı giderek artan biçimde mücadele veriyorlar. Bu mücadele çerçevesinde yeni sığınakların açılması kadınlar açısından aciliyetini koruyor. Tam da bu nedenle, artan sığınak talepleri karşısında, yaşadığımız deneyimleri birbirimize aktarmak üzere bir araya gelmek, hem deneyimlerimizi paylaşmak, hem de bu konuda işbirliği içinde olmak istiyoruz.

Bu amaçla 25 Kasım'a dönük bir çalışma yaparak TÜRKİYE GENELİNDE KADIN SIĞINAKLARI İ. KURULTAYI'NI gerçekleştirmeyi planlıyor ve bu kurultayı 25 Kasım öncesi 22-23 Kasım tarihlerinde hafta sonu düzenlemeyi düşünüyoruz. Öncelikle var olan kadın sığınakları ve sığınak girişimleriyle bu projeye işbirliği ve fikir alışverişi içinde olmanın ortak düşüncelerimizi zenginleştireceği inancındayız.

İki gün sürmesini planlanan bu kurultayın birinci gününde, kadın sığınaklarının anlamı ve işlevi üzerine tartışılacak; ikinci gününde sığınakların açılması ve işletilmesi sırasında yürütülecek psikolojik danışmanlık, hukuki konular vb üzerinde yoğunlaşılacak çalışma grupları oluşturulacaktır.

Bu çalışmayı gelenekselleştirmeyi, mümkünse her yıl sığınağı olan ve sığınak açma çalışması yapan bir başka ilde yapmayı düşünüyoruz.

Bu projeyi ve projenin ilk adımı olacak birinci kurultayın tüm çalışmalarını daha ilk günden başlayarak birlikte tartışmayı, birlikte ayrıntılandırmayı ve birlikte gerçekleştirmeyi umuyor ve diliyoruz. Bu nedenle, başta kurultay fikrinin kendisi olmak üzere, kurultayda tartışılmasını istediğiniz konular, oluşturulacak çalışma grupları vb. konulardaki görüş ve önerileriniz ile iletişim kurabileceğimiz kişileri, en geç on gün içinde bizlere iletmenizi rica ediyoruz. Bu sürenin sonunda sizlerin de görüş ve önerileriyle zenginleşip netleşecek daha ayrıntılı bir programı oluşturup yine en kısa zamanda sizlere ulaştırmaya çalışacağız.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Değerli arkadaşlar,

Öncelikle, sığınak kurultayıyla ilgili çağrı yazımızı ulaştırdığımız tüm arkadaşlardan yazılı ve sözlü son derece olumlu tepkiler aldığımızı haber vermek istiyoruz.

Sizlerden gelen önerilerle zenginleşerek program şekillenmeye başladı. Programa yansıtamadığımız önerilerden birkaçını sizlerle de paylaşmak istiyoruz:

Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara): “Kurultayın sığınmaevi kapsamında kalmayıp, ‘eşitliğe kadar olumlu ayrımcılık’ sloganıyla kadın kurultayına dönüşmesinin uygun olacağını düşünüyoruz.” diyor. (Biz de bu öneriyi oldukça anlamlı buluyoruz. Şu anda, İstanbul’da genel bir kadın kurultayı için ön tartışmalar yapmaya başlayan bağımsız bir kadın grubunun -Bağımsız Kadın İnisiyatifi- olduğunu sizlere haber vermek istiyoruz. Dileriz, hep birlikte bu kurultayın da gerçekleştiğini görebiliriz.)

Vakıf ayrıca yurtdışı örneklerini ve deneyimlerini paylaşmanın önemine değiniyor. (Bizler de bunun çok yararlı olacağını düşünüyoruz. Ancak bu yılki organizasyonda hem ilk kurultayda birbirimizle tanışabilmemiz, deneyimlerimizi ayrıntılı olarak paylaşabilmemiz, hem de zamanımız ve finans kaynaklarımız sınırlı olduğu için bu yıl yurtdışından konuk çağıramayacağımızı düşünüyoruz.)

KA-MER (Diyarbakır): Sığınmaevlerinin altyapısını oluşturan kadın danışma merkezlerinin önemine, çok sayıda sığınmaevi açmanın şimdilik güç olabileceğine, ama bu tür merkezlerin daha pratik oluşu nedeniyle çok sayıda açılabilmesine işaret ediyor. (Bu öneriyi hemen çalışma programına yansıttık ve programı, kadın danışma merkezleri de ağırlıklı bir biçimde yer alacak biçimde yeniden düzenledik.)

KA-MER ayrıca, çalışma grupları için “meclisteki yasalar görüşülürken yapılacak ortak kampanyalar ve bu amaçla ağ oluşturulması” konusunu öneriyor. (Bu konunun da hem çalışma gruplarında tartışılacağını, hem de sonuç bildirgesinde yer alacağını umuyoruz.)

Bağımsız Kadın Derneği (Mersin): Mersin’de bir kurultay toplanmasını çok istediklerini belirtiyor. kurultay için deneyimlerin paylaşılacağı bir “keşke” oturumu öneriyor. (Kurultayın hemen hemen tüm aşamalarda bunu gerçekleştirmeyi umuyoruz.)

Sizlerin de katkılarıyla biraz daha şekillendirdiğimiz programı ekte sunuyor ve (artık zamanımız çok azaldı) en kısa zamanda görüş ve önerilerinizi iletmenizi bekliyoruz.

Bu arada, sevindirici bir gelişmeyi de haber vermek istiyoruz: Heinrich Böll Vakfı, kurultay için gerekli toplantı mekânını, yol masrafları ve konaklama olanağı sağlıyor.

Konaklama için gerekli rezervasyonların yapılabilmesi açısından sığınaklar, danışma merkezleri ve sığınak girişimlerinden kurultaya katılacak arkadaşlarımızın isim ve sayılarının bize önceden bildirilmesi gerekiyor.

Ne yazık ki, sadece sınırlı sayıda arkadaşımızın yol ve konaklama giderlerini karşılayabiliyoruz. Ancak tabii ki, bu çalışmaya katılarak deneyimlerini bizlerle paylaşacak arkadaşlara da kapılarımız açık. Bu organizasyonun sağlıklı olabilmesi için de katılımcı sayısı ve isimlerinin önceden bilinmesi gerekiyor.

Program önerisinde de görüleceği üzere, oluşturulacak gruplarda verimli bir çalışmanın yürütülebilmesi için, sizlerden gelecek katılımcıların psikologlar, hukukçular, kadınlarla yüz yüze görüşme yaparak başvuru alanlar ve üyesi bulunduğu grubun deneyimlerini paylaşabilecek aktivistlerden olmasında yarar var (ve elbette ki, kadın olmalarında da).

Eğer katılımcı arkadaşlar, konularıyla ilgili yazılı bir malzeme hazırlayıp bizlere önceden ulaştırabilirlerse, bunları çoğaltarak kurultaya katılacaklara önceden iletmemiz ve kurultayla ilgili olarak hazırlamayı düşündüğümüz dosyada yer almaları mümkün olacak.

Son bir nokta: Katılımcılar, kurultay sırasında kendilerine ait standlar da açabilirler. Bunun için de masa vb. düzenlemeler için önceden haberleşmemiz gerekecek.

Bütün bu konularda görüş alışverişinde bulunabilmek için en kısa sürede haberleşmeyi umuyoruz. Selamlarımızla...

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Kadın Sığınakları I. Kurultayı'na Çağrı

Türkiye'de ilk kez 21-22 Kasım 1998'de Mor Çatı'nın çağrısıyla KADIN SIĞINAKLARI I. KURULTAYI gerçekleştiriliyor. Aynı

zamanda "25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son Günü"nü'nün etkinliklerinden biri olan kurultayın, kadın gruplarının ve kadınların katılımıyla her yıl başka bir ilde toplanarak sürdürülmesini hedefliyoruz. Bu yılki kurultayla amacımız, ülke genelinde kadına yönelik şiddete karşı mücadele veren kadınlar ve kadın grupları arasında kalıcı bir iletişim ağı oluşturmak.

Ekte sunduğumuz programın birinci oturumu ve kokteyl herkese açık; ikinci oturum ve diğer bölümler kadın sığınaklarının, sığınak girişimlerinin, kadın danışma merkezlerinin yanı sıra kadın gruplarından birer temsilcinin katılımıyla gerçekleştirilecek. Katılacak temsilcilerin isimlerini en kısa sürede bildirmenizi bekliyoruz.

Kurultaya, konuya duyarlı tüm kadınlar ve basın mensupları davetlidir.

Bu kurultayın gerçekleşmesinde Heinrich Böll Vakfı'na katkılardan dolayı teşekkür ediyoruz.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

Basın Duyurusu

Kadın Sığınakları I. Kurultayı

Türkiye'nin her yerinde yoğun bir şekilde yaşanan kadına yönelik şiddete karşı verilen mücadele somut adımlarla ilerliyor; Mor Çatı ve Altındağ Kadın Dayanışma Merkezi çalışmalarını sürdürüyorlar. Bursa, Diyarbakır, Adana, Mersin, Antalya gibi illerde kadınlar danışma merkezi ve sığınak açmak üzere örgütlendiler ve çalışmalarına başladılar. Kadın sığınakları, kadın danışma merkezleri ve sığınak girişimleri olarak aramızdaki iletişimi güçlendirmek, sayılarımızı artırmak deneyimlerimizi birbirimize aktarmak, yaşadığımız ortak sorunlar çerçevesinde çözümler geliştirmek, kadın dayanışmasını kuvvetlendirmek amacıyla bir araya gelmek istiyoruz. Bu doğrultuda 21-22 Kasım günlerinde TÜRKİYE GENELİNDE KADIN SİĞİNAKLARI I. KURULTAYI'nı düzenlemeyi hedefliyoruz. İki gün sürecek kurultayın hazırlık sürecinde var olan kadın sığınakla-

rı, kadın danışma merkezleri ve sığınak girişimleriyle iletişim içinde olmaya çalışıyoruz. Henüz iletişim kuramadığımız gruplar varsa en kısa sürede bizimle ilişkiye geçmelerini diliyoruz. İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Konferans Salonu'nda gerçekleştirilecek kurultaya ilgilenen tüm kadınların katılımını bekliyoruz.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

KADIN SİĞİNAKLARI I. KURULTAYI PROGRAMI

Yer: İTÜ Maçka Konferans Salonu (İstanbul)
Tarih: 21-22 Kasım 1998

BİRİNCİ GÜN: 21 KASIM 1998

I. OTURUM * AÇILIŞ
9. 30 -13.00 * SİĞİNAK NEDİR? NEDEN SİĞİNAKLARA
İHTİYACIMIZ VAR?

Herkeseye açık-

* KURULTAY KATILIMCILARI KENDİLERİNİ
TANITTIYORLAR

- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Kadın Danışma Merkezleri
- Sığınak Girişimleri
- Belediyeler ve Sosyal Hizmet. Md.

* KADINA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI POLİTİKALAR
(Söyleşi)

II. OTURUM * FORUM: Sığınaklar, kadın danışma merkezleri, sığınak girişimleri, belediyeler ve sosyal hizmet müdürlükleri deneyimlerini paylaşıyorlar
14.00-18.00
-Sadece kurultay katılımcılarına açık-

* ÇALIŞMA KONULARININ BELİRLENMESİ,
GRUPLARIN OLUŞTURULMASI
ÖNERİLER:

1. Kadın bakış açısı ve sığınaklar, kolektif çalışma ilkeleri ve kadın dayanışması.
2. Kadınların, sığınaklar ve danışma merkezleriyle olan ilişkilerinden sonra yaşamlarında yarattıkları değişimler.
3. Sığınaklar ve hukuki danışmanlık, 4320 Sayılı Yasa'nın uygulanması.
4. Sığınaklar ve psikolojik danışmanlık.
5. Sığınakların devlet, yerel yönetimler, mahkeme, polis, doktor, üniversiteler, okullar, kreşler, kurslar vd'yle ilişkileri.
6. Gönüllü eğitimi ve başvuru alma.
Sadece tebliğlerin sunulacağı konular:
1-İş danışmanlığı
2-Proje oluşturma

18.00-20.00 *KOKTEYL

İKİNCİ GÜN: 22 KASIM 1998

I. OTURUM
9.30-13.00 * GRUP ÇALIŞMALARI

II. OTURUM
14.00-18.00 * ÇALIŞMA GRUPLARI RAPORLARINI SUNUYOR!
* GENEL DEĞERLENDİRME, II. KURULTAYIN YERİ, TARİHİ VE KAPSAMININ BELİRLENMESİ VE SONUÇ BİLDİRGESİ

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Şermin Utku Bilgen

Ülkemizde ilk defa Mor Çatı'nın çağrısıyla gerçekleştirilen bir kurultay bu ve "25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son Günü" çerçevesinde düzenlendiği için bizim için daha da anlamlı. Bu kurultayla amacımız, kadın sığınakları kurultayının, kadın gruplarının ve kadınların katılımıyla her sene değişik ilde tekrarlanarak sürdürülmesi ve ülke genelinde kadına yönelik şiddete ve enseste karşı mücadele veren kadınlar ve kadın grupları arasında kalıcı bir iletişim ağı sağlamak. Biz yıllardır, çok emek harcayarak gelinen bu noktada, bu kurultayın, bu anın, bir arada oluşumuzun önemini, bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirerek, kurultaydan kalıcı yaptırımlar ve sonuçlar çıkarabileceğimizi umuyoruz.

Bu kurultayla amaçladıklarımız ve kadına yönelik şiddet ve sığınaklar konusunda buradan çıkarılacak sonuçlar, sanıyorum önümüzdeki yıllarda bu konuya daha çok kişinin eğilmesini sağlayacak. Biz kadınların, kadına yönelik şiddete karşı örgütlü çalışmaları 1987'den beri sürüyor. Bu çalışmalar sırasında gördük ki, kadına ve kadınların yaşadıklarına dair söylenecek çok şey var. Sadece bize başvuran kadınlar değil, bizler de 10 senedir anladık ki, kadın bakış açısının ve patriarkal sisteme hayır deme bilincinin içimizde yoğunlaşması, şekillenmesi ve kendini ortaya koyarak yeşermesi olağanüstü bir çaba gerektiriyor. Yaşadıklarımızın özel değil toplumsal olduğunun farkına varmak ve yedi bin yıllık bir patriarkal geçmişe baş kaldıranca yeniden doğmak hiç de kolay değil. Bir yüzyıldan fazladır gelişen başkaldırıcı yaşamımızın her anında sürdürebilmek özel bir çaba ve bilinçlilik gerektiriyor.

Patriarkal sistemin kadınları sindirmek ve baskı altında tutmak için, kimliğini bastırarak yok etmekten toplu şiddete ve militarizme kadar uzanan, sistematik hiçleştirme ve yok etme yöntemleriyle, ancak kadın dayanışmasına girdiğimizde ve kadın dayanışmasının verdiği güvenle bedenimizi, cinselliğimizi ve hayatımızı istediğimizde başa çıkabiliyoruz. Evet, kadına yönelik şiddete karşı mücadelemiz 10 senedir sürüyor. 10 sene çok kısa bir süre olarak gözüксе de aslında çok uzun bir yol geldik. Bugün artık birçok kadın şiddeti tanımlayabiliyor, bunu hak etmediğini biliyor ve hakkını aramak için girişimlerde bulunuyor. Aslında bu da yetmez, biz çok uzun soluklu bir amacın peşindeyiz. Biz, toplumu değiştirmek için yola çıktık ve bunu kadın bakış açısıyla gerçekleştirmek istiyoruz. Dünyada ve toplumumuzda kadına yönelik şiddeti ve ensesti görmek istemiyoruz. Biz, yedi bin yıllık patriarkal sistemin toplumun her köşesine nüfuz etmiş normlarını değiştirmek istiyoruz. Biz, toplumda erkeksi olmayan kurumlar, ilişkiler ve üstyapı olmasını istiyoruz. Biz, patriarkal sistem yerine kişileri hiçleştirmeyen normlar getirmek istiyoruz. Evet, uzun soluklu bir yoldayız ve o nedenle sık sık arkamıza dönüp ne kadar da uzun bir yol geldiğimizi kendimize hatırlatıp, kendimizi kutlamamız gerekiyor. Sadece kutlamamız da yetmeyebilir. Etrafımızdaki kadınların verdiği güçle, kadın dayanışmasının verdiği güçle, her bir kadının ayrı ayrı, nereden nereye geldiğini görerek moral kazanmalıyız.

Şimdi, kadın dayanışmasının gücünü sesli olarak birbirimize duyuralım. Hepimiz ayağa kalkalım lütfen! Ve alkışlarımızla hem kendimizi hem de dünya kadınlarını kutlayalım! Kendi gücümüzü kendimiz duyalım! Evet! Yaşasın kadın dayanışması diyoruz!

Hülya Gülbahar

Kurultayımızın gerçekleştirildiği 25 Kasım 1998 günü gerçekten de kadın dayanışmasına en fazla ihtiyaç duyduğumuz bir sürece denk düşüyor. Çünkü 1998 kadınlar açısından yoğun bir şiddet gündemiyle geçti. Evet her zaman şiddet vardı, her zaman yoğun bir şekilde yaşadık. Ama özellikle 1998 yılının kadına yönelik şiddet

olaylarına şöyle kısa bir bakış attığımızda bile bu yıl yaşadıklarımızın gerçekten son derece yoğun olduğunu görüyoruz. Özellikle bu yıl görüldüğü kadarıyla medyada, şiddeti savunan, tek tek erkeklerin, erkek egemen bakış açısını, kadına yönelik şiddetin mazur görülebileceğini, haklı görülebileceğini savunan, imaj yaratıcı çıkışlarına tanık olduğumuz bir yıl. Medyada yine özellikle taciz ve tecavüze uğrayan kadınların, tacizci ve tecavüzden daha yoğun saldırılara uğradığına tanık olduk. Örneğin, Ortaköy'de yaşanan tecavüzde gördük ki, eğer tecavüze uğrayanlar fahişe ise, fuhuşla suçlanıyorsa, tecavüzcüler affedilsin diye resmen bir kampanya başlatıldı. Bilindiği gibi fuhuş yapan kadınlara yönelik tecavüze indirim getiren Ceza Kanunu maddesi, kadın hareketinin mücadelesi sonucunda yıllar önce kaldırılmıştı. Fuhuşla uğraşsın uğraşmasın tecavüz suçtu, eşit olarak cezalandırılması gerekiyordu. Oysa bu yılki medya kampanyasıyla, tecavüze uğrayan kadınlar fuhuş yapmakla suçlanıyorsa eğer, bırakın tecavüzcüye verilecek cezada indirimi, açık bir af kampanyasına dönüştü Ortaköy olayında. Yine bir başka kadına yönelik dehşet verici taciz, tecavüz ve yaşam hakkına kastedilen olaysa, Ümraniye'deki Serpil Öğretmen'in annesiyle birlikte uğradığı tecavüz ve Serpil Öğretmen'in hayatını kaybetmesiydi. Ve o da medyamız tarafından iki gün içerisinde doğrudan doğruya tinerci çocuklar konusuna havale edilerek, kadının yaşadığı, sokakta yaşadığı, evde yaşadığı o şiddetin çıplak yüzü bir kez daha örtülmüş oldu.

Bekâret kontrollerinin en yüksek merciler tarafından savunulması, zina tartışmaları ile zinanın cezalandırılması ve özel hayata, yatak odalarına kadar uzanan devlet denetiminin bir kez daha meşrulaştırılmaya çalışılması, bu senenin somut gündemleriydi. Yine komisyonlardan komisyona gidip gelen, her komisyonda kadınlar aleyhine bir kez daha değişikliğe uğrayan Medeni Kanun Tasarısı, 1998 yılının gündemindeydi ama, hâlâ ortada Medeni Kanun değişikliği yok. 1998'in kadına yönelik somut şiddet göstergelerinden bir tanesi de, İslamcı feminist Konca Kuriş'in fikirlerinden dolayı, fikirlerini medyada dile getirmeye başlamasının hemen ardından yok edilmesiydi. Gerçekten 1998 yılı bu anlamda kadına yönelik şiddetin en üst boyutlarda yaşandığı ve o anlamda kadınlar arası örgütlülüğün, dayanışmanın en büyük ihtiyaç olarak öne çıktığı yıllardan biri oldu. Mor Çatı Kolektifi olarak bu yıl, gerek Türkiye ça-

pında, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için mücadele veren kadınlarla tanışmak, deneyimlerimizi aktarmak, gerekse de bundan böyle çalışmalarımızı daha eşgüdümlü götürebilmek için bu kurultayı önerdik ve Türkiye'nin dört bir yanından sizlerin ortaklaşa katkısıyla kurultay gündemi ortaya çıktı. Umarız bu, dayanışmaya ve bundan sonra ortaklaşa atılacak adımların saptanmasına katkısı olan bir kurultay olur. Bu arada, kurultayımıza gelen mesajlar var, sizlere bu mesajları okumak istiyorum:

“Kadına yönelik şiddetle mücadelede çok önemli bir adım olarak gördüğümüz bu kurultayın başarılı olmasını diliyor, hepimizi sevgiyle selamlıyoruz. Şiddete karşı somut politikalar üretebilmek için bilgilerimizi ve deneyimlerimizi birleştirmenin zamanı artık gelmişti. Bunu doğru saptayan ve kurultayı hazırlayan Mor Çatı Kolektifi'ni ve ülkenin dört bir yanından şiddete karşı mücadele deneyimlerini paylaşmak üzere gelerek kurultayı oluşturan tüm kadınları kutluyoruz. Bilindiği gibi, kadın konusunda, dokuz yıldır bilgi ve belge toplayan Kadın Eserleri Kütüphanesi'nde sizlerin de katkılarıyla oluşan bir “Kadın ve Şiddet” bölümü var. Bu bölümde, kadınlara yönelik her türlü şiddet ve bu şiddete karşı yürütülen çalışmalar ve özellikle de sığınaklar konusunda zengin sayılabilecek bir arşiv bulunuyor. Arşivimiz tüm kadınların yararlanmasına açık ve sizlerin katkılarıyla daha da zenginleşmeyi bekliyor. Kadınların şiddete uğramadığı bir dünya için bilgilerimizi birleştirelim diyor, başarılar diliyoruz.”
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi-Merkezi Vakfı

“Mor Çatı'nın çağrısıyla I. Kadın Sığınakları Kurultayı'na ilişkin nazik davetinize teşekkür ederim. Aynı tarihte önceden planlanan programım gereği Ankara'da bulunmam gerektiğinden aranızda olamadığım için üzüntülerimi bildirir, düzenlenen kurultayın başarılı geçmesini temenni eder, şahsınızda tüm katılımcılara saygılar sunarım.” **İşıl Saygın, Devlet Bakanı**

“I. Kadın Sığınakları Kurultayı'na ANAP genel kongremiz nedeniyle katılamıyorum. Şahsınızda tüm misafirlerimize sevgi ve saygılarımı sunarım.” **Dr. Lale Aytaman, Milletvekili**

“Mor Çatı'nın çağrısıyla gerçekleştirilecek olan I. Kadın Sığınakları Kurultayı'na ilişkin nazik çağrınız için teşekkür ederim. Ka-

tılmayı çok arzu etmeme rağmen o tarihlere rastlayan CHP'nin Mersin mitinginde bulunmam gerektiğinden bu kurultayda aranıza bulunamayacağım için çok üzgünüm. Kadın sığınmaevlerinin kadınlarımızın ezilmişlikten ve özellikle şiddet olaylarının kurbanı olmaktan kurtulmalarına, ekonomik üretkenliğe ulaşmalarına büyük katkıda bulunduğuna ve bulunacağına inanıyorum. Güçler arası eşitsizlik sorununu tam anlamıyla çözeceğimiz ve her ilde yeteri sayıda kadın sığınmaevi açacağımız günlere en kısa zamanda ulaşmak arzusu içinde kurultaya başarılar diler; size ve şahsınızda tüm katılımcılara saygı ve sevgiler sunarım.” Prof. Dr. Oya Araslı, İçel Milletvekili, CHP Grup Bşk. Vekili

“Beklenmedik acil bir durum nedeniyle aranıza bulunamayacağımdan üzgünüm, ama inanın kalbim sizinle. Mor Çatı'ya sevgilerimle.” Seven Süel, Seven Çiçekçiliği

SİĞİNAKLAR NEDİR, NEDEN SİĞİNAKLARA İHTİYACIMIZ VAR?

Altan Şahinoğlu

Kadına yönelik aile içi şiddet ilk olarak 1960'ların sonu ile 1970'lerin başında bir sosyal problem olarak kabul edildi. Kadınlar dayanışma ruhuyla toplumdaki cinsiyetçi tüm uygulama ve anlayışları sorguladılar ve toplumun duyarlılığını sağlamak için çalıştılar. İngiltere ve Amerika'da aile içi şiddete karşı başlayan mücadele diğer ülkeleri de etkiledi ve bu ülkelerde de benzer bir süreç yaşanmaya başlandı.

Kadına yönelik şiddet, son 25 yıla kadar İnsan Hakları Bildirisi dahil hiçbir uluslararası sözleşmede yer almıyordu. Kadınların çalışmaları ve mücadeleleri sonucu; kadın sorunları, uluslararası sözleşmeler kapsamında, 1960'lardan sonra ele alındı ve kadınların bir cins olarak uğradıkları ayrımcılık ve şiddet, resmi statüde kabul edilip karşı önlemler alınmaya başlandı.

Kadına yönelik şiddetin tanımının geniş ve açık bir şekilde yapılması, şiddetle mücadele politikalarının oluşturulmasında ilk ve en önemli adım oldu. 1993 yılında yayımlanan "Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirisi"nde şiddet, "cinsiyete dayalı ve kadınlarda fiziksel, cinsel, psikolojik herhangi bir zarar ve üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik özel yaşamda veya kamu yaşamında gerçekleşebilen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüğün keyfi biçimde engellenmesidir" şeklinde tanımlandı. Kadınların geleneksel ve geleneksel uygulamalardan çok fazla zarar gördükleri belirtildi.

Kadına yönelik şiddet hayatın iki farklı alanında yer alıyor: Kamusal alanda ve özel alanda. Kamusal alandaki şiddet, okulda, işte, sokakta, sosyal yaşamın her noktasında ve savaşta yaşananları içeriyor. Kadınların aile içinde karşılaştıkları şiddet ise özel alanda yaşanan şiddeti oluşturuyor. Kadınlar aile içinde fiziksel, psikolojik, duygusal, ekonomik, cinsel, sözel şiddete uğrayabiliyorlar. Erkekler şiddet uygularken, kendi bedenlerinin yanı sıra, çeşitli aletlerden de yararlanabiliyorlar. Uyguladıkları şiddet için çeşitli gerekçeler bulurken, kadınları bu şiddetin sorumlusu olduğuna inandırıyorlar. Kadınların, yaşadıkları şiddet karşısında çoğu zaman çözümsüz kaldıkları, bu şiddetten utandıkları, psikolojik ve fiziki olarak ağır bir şekilde yıprandıkları ve şiddetin izlerini bütün hayatları boyunca bedenlerinde ve ruhlarında taşıdıklarını görüyoruz. Kadın dayanışması ve örgütlenmesiyle, kadınların şiddet karşısında çözümsüz olmadıkları, önemli olanın şiddet yaşamamaya karar vermek ve mücadeleye devam etmek olduğunu gördük. Kadına yönelik her tür şiddetin temelinde, erkeklerin kadınlar üzerindeki iktidarını buluyoruz. Bu nedenle, şiddetle baş etmek için haklı şiddetin olamayacağını ve şiddetin her boyutuna, daha ilk adımında, ilk aşamasından itibaren hiçbir hoşgörü gösterilemeyeceğini kabul etmemiz, bir ön kabul olarak koymamız gerekiyor.

Türkiye’de kadına yönelik aile içi ya da aile dışı şiddet kadınların çabalarıyla ve mücadelesiyle, özellikle 1980’lerden sonra gündemden hiç düşmedi. Bu mücadele kapsamında gerçekleştirilen kadın eylemleri, çeşitli kadın örgütlenmeleriyle sonuçlandı. Kadına yönelik şiddetle mücadelede, kadın sığınaklarının önemi ve gereği artık tartışılmıyor. Ocak 1998’de kabul edilen 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’la birlikte kadınların şiddet yaşadıkları ortamı terk etmeden, buldukları yerden mücadele vermelerinin de çok önemli olduğu görüldü. Bu kanunun uygulanması aşamasında yaşanan zorluklar, yine kadınların mücadelesiyle giderilecek. Kadına yönelik şiddetin çok yönlü bir sorun olması, bu sorunla mücadele ederken de farklı politikaların oluşturulmasını gerektiriyor. Yasal sosyal düzenlemelerin, özgüven geliştirici çalışmaların yanı sıra ve mutlaka yapılması gereken, kadın danışma merkezleri ve sığınaklar açmak. Sığınaklar, kadına yönelik şiddete karşı kadın mücadelesinin temel taşlarını oluşturuyor. Çünkü kadınların can güvenliği ancak kadınlar tarafından işletilen sığınaklarda sağlanabiliyor.

Şiddete maruz kalan kadınların ihtiyaçlarının çok farklı olması, bu konuya özel bir yaklaşımı ve bakış açısını gerektiriyor. Şiddete uğrayan kadınların en önemli ihtiyaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz; psikolojik ve fiziki olarak güvenlik ihtiyacı. Çünkü kadınların hayatı tehlikesi bulunabiliyor. Bakım ve tedavi ihtiyacı; çünkü kadınların vücutlarında hâlâ şiddetin izleri kalmış olabiliyor. Çocuklarıyla birlikte geçici olarak barındırılma ihtiyacı, dinlenilmek ve anlaşılma ihtiyacı, moral destek almak ihtiyacı, kaynaklar, destekler ve hakları konusunda bilgilendirilme ihtiyacı, karakol, hastane, mahkeme gibi kurumlarda refakat edilme ihtiyacı, hayatlarını yönlendirmek konusunda destek ve cesaret alma ihtiyacı, çocukların eğitimlerini sürdürebilmeleri konusunda bilgilendirilme ihtiyacı ve küçük yaşta çocuğu olan kadınların çalışmalarını sağlamak amacıyla kreş desteği ihtiyacı. Kadınların, şiddetin sürekli tekrarlayan döngüsünden çıkabilmeleri için bu ihtiyaçlarına çok acil olarak cevap bulmaları gerekiyor. Başvurdukları kurumlarda karşılaşacakları tavır ve çeşitli aksaklıklara, kadınların tahammül güçleri bulunmuyor. Kadınlara destek olurken en kısa zamanda kendi sorumluluğunu üstlenmesini sağlayıcı mekanizmalar geliştirmeye özen göstermeliyiz. Bu mekanizmaların oluşturulması, kadınların özgüvenlerini kazanmaları ve kendi ayakları üzerinde durabilmelerinde çok önemli.

Dünyadaki ilk kadın sığınacağı Londra'nın Chiswick Kadın Merkezi'nde 1974 yılında, yerel otoritelerin, şiddete maruz kalan kadınların problemlerine duyarsız kalmaları nedeniyle kuruldu. İngiltere'den sonra ikinci sığınak Amerika'da açıldı ve kısa zamanda bütün Kuzey Amerika'ya yayıldı. 1976'dan sonra ise Quebec'te kadın sığınakları açıldı. Günümüzde birçok ülkede kadın sığınakları varlıklarını sürdürüyorlar. Özerk olarak kurulan sığınakların yanı sıra, belediyelerin ve kiliselerin açtıkları ya da finanse ettikleri sığınaklar da mevcut.

1986 yılında Avrupa Parlamentosu, üye ülkelerin hükümetlerine her 10 000 kadın ve kız çocuğu için bir sığınak açma çağrısında bulunmuştu. 1990 sayımına göre ülkemizde 27 milyon 866 bin kadın nüfusu var. Bu durumda Türkiye'de toplam 2 786 tane kadın sığınacağının açılması gerektiği ortaya çıkıyor. Türkiye'de var olan sı-

ğınakların sayısını düşündüğümüzde, olması gerekenin ne kadar da gerisinde kaldığımızı görüyoruz.

Sığınaklar, kadınların uzun sessizliğine bir alternatif oluşturmak ve onları şiddetle mücadelede desteklemek amacıyla kuruldu. Sığınaklar, şiddete uğrayan kadınların çocuklarıyla birlikte güven içinde kalabilecekleri, özgüvenlerini geliştirebilecekleri, kendi hayatları hakkında karar verip, şiddete “dur” diyebilecekleri, yeni bir hayata adım atabilecekleri, diğer kadınlarla dayanışma içinde olabilecekleri, adresleri gizli tutulan evlerdir. Kadınların yalnızlığı, erkek egemen sistemin sürmesini sağlayan en önemli etkenlerden birisi. Bu nedenle sığınakların toplu yaşanan yerler olması çok önemli. Şiddet yaşayan bir kadının evini terk etmesi, yapmakla yükümlü tutulduğu işleri yapmayacağını belirtmesi anlamını taşıyor ve kadının belki de hayatında kendisine dayatılana “hayır” dediği zaman oluyor. Sığınaklar kadınların özgürleşmelerinde ilk adımı oluşturuyor. Yaşadıkları deneyimle, kadınlar eşlerine geri dönme kararı alsalar bile, tekrar şiddetle karşılaşsalar dahi, artık yalnız olmadıklarının, şiddete karşı durabileceklerinin farkında oluyorlar.

Sığınaklarda çalışan kadınların, profesyonel eğitimden öte, kadın bakış açısına sahip olmaları önemli. Sığınaklarda kalan kadınların, hayatlarıyla ilgili kararlarına müdahale edilmemeli, kadınlar kendi kararlarını vermekte özgür olmalı. Önemli olan, kadının birey olarak güçlenmesi ve şiddetle baş edebilmesi için neler yapması gerektiğini görmesi ve kendi gücünün farkına varması. Sığınakların varlığı topluma yeni bir bakış, anlayış ve duyarlılık kazandırıyor. Kadınlar, sığınağa adım attıkları andan itibaren kendi hikâyesini anlatma ve diğerlerininkini dinleme imkânı bulabiliyorlar. Kadınların ortak mekânlarda yaşayıp deneyimlerini paylaşabilmeleri, stratejiler hazırlayabilmeleri, şiddetle mücadelelerinde büyük önem taşıyor ve seslerinin daha politik çıkmasını sağlıyor. Sığınaklardaki işleyişin hiyerarşik ve baskıcı olmaması, zorunluluklar ve kurallarla, kadınların nefes alamadıkları yerler olmaması, kadınların birey olarak özgüvenlerini geliştirmelerinde son derece önemli. Kadınlar, sığınaklarda yaşadıkları deneyimle ve birbirlerinden aldıkları güçle, geleceğinin sadece ve sadece kendi ellerinde olduklarını görüyorlar. Sığınakların uluslararası ilkelerini ise şu şekilde sıralayabiliriz:

Kadınlar arasında dil, din, milliyet ayrımı yapılmaz. Şiddet yaşıyor olmaları esastır ve kadınların söyledikleri geçerlidir.

Kadın sığınaklarının adresleri gizlidir.

Sığınaklar, kadınların güvenliklerini sağlamak zorundadırlar.

Sığınaklar, kadınları çocuklarıyla birlikte kabul ederler.

Sığınaklarda kalan kadınlar hakkında hiç kimseye bilgi verilmez.

Sığınaklar, kadınlara hukuksal ve psikolojik destek verirler.

Sığınaklarda kadın görevliler çalışmalıdır.

Sığınakların, kadınların hayatında yarattığı değişikliği göstermek için Mor Çatı'nın yaptığı bir araştırma o anlamda çok önemli. Buna göre, sığınakta kalan kadınların % 60'ı bir daha şiddet ortamına geri dönmüyor. % 16'sı geri dönse bile, bir daha şiddet görmüyor. Bu demektir ki, sığınaklarda kalan kadınların % 76'sı uğradıkları şiddetten uzakta kalmayı başarabiliyorlar. Sığınaklar sadece geçici bir barınak değil, kadın dayanışmasının en yoğun yaşandığı yerler. Sığınaklar, ona ulaşan kadınlar için bir alternatif olduğunun, bir başka hayatın mümkün olduğunun kanıtı oluyorlar. Sığınakların en büyük başarısı, sığınak sürecinden sonra kadın, ister kocasından ayrılınsın, ister barışsın, özgüven ve saygısını kazanması, yaşama gücüne tekrar kavuşması olacak. Teşekkür ediyorum.

KURULTAY KATILIMCILARI KENDİLERİNİ TANITTIYORLAR

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Cânân Arın

Merhaba! Hoşgeldiniz! Çok büyük bir gurur duyuyorum bugün burada konuşmaktan. Böyle bir kurultay düzenlediği için Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'na ve destek verdiği için Heinrich Böll Vakfı'na çok teşekkür ediyorum. Katılımcılara zaman ayırdıkları, kadın dayanışmasına destek verdikleri için teşekkür ediyorum. Ben burada, sığınakların, Türkiye'deki tarihinin başlangıcı yahut bir parçası olarak konuşuyorum, yer alıyorum. Bu kadar genç kadınla birlikte konuşmak da çok hoş bir şey. Mor Çatı, 1990 yılında resmen kuruldu. Kurulmasından önceki dönem, tabii ki 1980'lerde başlayan kadın hareketiydi. Onun çok büyük etkisi oldu. Bütün kadınların ortak olarak birleştikleri, üzerinde herhangi bir ayrımcılık gözetmeksizin ortak taban oluşturdıkları konu, kadına yönelik şiddet. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi, temel olarak, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de, gerçek anlamda kadın erkek eşitliğinin sağlanmasıyla mümkündür. Bu eşitlik sağlanamadığı sürece, kadına yönelik şiddet de kesin olarak ortadan kalkmayacaktır. Bu evrede, yapılacak şeylerden bir tanesi, kadınların temel insan hakkı olan can güvenliğini sağlamak üzere, sığınakların kurulmasıydı. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı böyle kuruldu.

Hepinizin bildiği gibi, kadına yönelik şiddet bütün dünyada geçerli olduğu için ve ilk defa Londra'da, 1972 yılında başlayıp dünyaya yayılan, kadınların can güvenliğini koruma mekânlarıdır sığınaklar. Sığınaklar, kadınların özgüvenlerinin sağlandığı mekânlar-

dır. Kadınların, ev kadını, ("karı" yani Medeni Kanun'da kullanılan tabiriyle), kocanın eşi, çocukların annesi olmaktan öte, bireye dönüştükleri yerlerdir. Dolayısıyla, devlet tarafından veya resmi makamlar tarafından yönlendirilen sığınaklarda, kadınların birey olması ne yazık ki son derece güç oluyor. Deneyim sahibi olmak başka bir şey, belirli bir konuda uzman olmak başka bir şey. Ama kadın bakış açısına sahip olmak çok daha farklı, çok daha önemli bir konu. O sığınaklarla, bağımsız kadın sığınakları arasındaki en önemli farklardan bir tanesi de, bağımsız kadın sığınaklarında temel olan, kadınların can güvenliği. Burada kadınlara nüfus kâğıdını mı var, evli misin, kocan mı var, 18 yaşın altında mısın, üstünde misin gibi sorular sorulmaz. Sığınaklar temel olarak, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan kadınların geldikleri yerlerdir. Ama biliyorsunuz ki, kadına yönelik şiddet bununla sınırlı değil, çok daha geniş bir alana yayılmaktadır. Olanaklar çok sınırlı olduğu için, diğer şiddet alanlarından gelen kadınları sığınaklara kabul etmek ne yazık ki mümkün değildir. Özellikle Türkiye'de sayıları çok az olan sığınaklar için hiç mümkün değildir. İngiltere'de geçen yıl benim edindiğim bilgiye göre, her 7500 kişilik yerleşim alanı için bir sığınak öngörülmüyor. Bunun nedenlerinden bir tanesi, hem sığınağa ihtiyacın çok olması, hem de kadının kaldığı sığınak keşfedildiği takdirde, derhal bir başka sığınağa nakli sağlanarak can güvenliğinin sağlanması.

Hülya'nın bahsettiği 1998 yılı içinde gerçekleşmiş olaylar gerçekten önemli ama, acaba bütün bu olaylar 1998 yılına gelinceye kadar olmuyor muydu? Hayır, çok daha yoğun yaşanıyordu ama, 1980'den 1998 yılına, yani geçen 18 yıl içinde nihayet, medya, kadının insan olduğunu yavaş yavaş kabul etmeye başladı. Tabii burada medyada kadın gazetecilerin yer almasının da büyük önemi oldu. Dolayısıyla mevcut olaylar artık basına yansımaya başladı. Yoksa bu olaylar, belki daha vahimleriyle hâlâ duymadığımız pek çok olay zaten vardı. Kadın hareketinin en önemli yanlarından bir tanesi de, bu olayların artık duyulur hale gelmesi, bizim de insan olduğumuzun, insan haklarımıza saygı gösterilmesi gerektiğinin kabul edilmesidir. En azından bugün "Konca Kuriş nerede?" diye soracak kadınlar var. "Konca Kuriş nerede, ne oldu, niçin aramıyorsunuz?" diye belki yazacak erkek gazeteciler de var. Hülya'nın bahsettiği gibi bazı erkekler, kadına dayak atılması, ırzlarına geçilmesi, kadınların

bunu hak ettiği gibi laflarla kendilerine bir imaj yaratmak peşinde-
ler. Ama bu erkekler zaten vardı, bu da kadın hareketinin güçlen-
diğini gösteriyor. Artık saldırganlıkları için bir gerekçe bulmaya ça-
lışıyorlar. Sadece toplum onlara gülüyor ve geçiyor, komik olmak-
tan öteye gidemiyorlar, böylece kendilerine toplumda bir yer edin-
mek istiyorlar. Dolayısıyla, hem çok ciddi hem de kesinlikle ciddi-
ye alınmaması gereken örnekler diye düşünüyorum. Ben sözümü bu-
rada kısaca kesiyorum ve bu konuya emek vermiş ve verecek bütün
arkadaşlarıma tekrar gönülden teşekkür ediyorum.

Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara) **Perihan Sarı**

Evet, salona bu açıdan bakmak gerçekten çok güzel. Bulunduğu-
muz konumdan katılımcıların tümünü görme olanağı yoktu, ama
buradan bakış gerçekten hem sevinç, hem de umut veren bir tablo-
yu oluşturuyor. Bu toplantı nedeniyle Mor Çatı Kadın Sığınağı
Vakfı'na teşekkür ediyoruz. Burada bulunmak gerçekten bizi güç-
lendirdi, sevindirdi. Bu toplantıyı düzenleme konusundaki, toplan-
tının içeriğine ilişkin seçim nedeniyle de ev sahibi vakfa teşekkür
ediyoruz. Bizim, kendilerine ilettiğimiz bir başka konunun da, bir
sonraki toplantıda değerlendirilebileceği konusunda bir açık niyet
ilettiler. Şiddeti sorgulayan bir içeriğin yanında, sonraki kongrenin,
sonraki toplantının, eşitliğe kadar olumlu ayrımcılık konusunu da
içeren bir başka içerikle düzenlenmesinin kendilerince de kabul
edilmiş olması bizi sevindirdi. Umarım bunu daha başka, daha ge-
niş katılımlarla, daha başka organizasyonlar içinde hep birlikte ger-
çekleştirebileceğiz.

Kadın Dayanışma Vakfı, Ankara'da 1990'lı yılların başlangıcın-
da, şu anda aramızda bulunan birçok arkadaşın içinde bulunduğu
bir kadın girişimi olarak başladı. Bir sivil girişim olarak başladı. Bu
kadın grubu, yerel yönetim işbirliği projesini yaşama geçirmek ama-
cıyla Ankara'da Altındağ Belediyesi'yle bir işbirliğine gitti ve An-
kara'da ilk kadın danışma merkezini açtı. Bu alandaki örneklerin il-
kini oluşturan bir modeli, böylece yaşama geçirmiş oldu. Daha son-
ra nasıl bir yapılanma olması gerektiği arayışı içine gidildi ve vakıf
oluşumunun en uygun seçenek olduğu konusunda bir karar verile-

rek, elliyi aşkın kadın tarafından, Kadın Dayanışma Vakfı kuruldu. Vakfın amacı, son genel kurulda değişen biçimiyle, kadınların her türlü sosyal, kültürel, ekonomik sorunlarını çözmek için, çağdaş, demokratik, laik, eşitlikçi ve feminist bakış açısıyla politikalar üretmek, kadınlarla dayanışma içinde olmak ve her türlü yardımı yapmak. Vakıf oluşumundan önce, bir kronolojik sıra içinde bugüne dek yaptıklarımızı aktarmaya çalışacağım. Vakıf oluşumundan önce, sözünü ettiğim bir sivil girişim olarak etkinlik yürüten kadın grubu, 1991 yılında Altındağ Belediyesi'yle ilk danışma merkezini açtı. Bu süreçte, Altındağ Belediyesi'nden hem maddi hem manevi destek sağladık. Altındağ Belediyesi'nin bizim için ayırdığı ya da bizim çalışmasını istediğimiz personelle birlikte çalıştık, onların sağladığı maddi olanakları kullandık. Yer, telefon gibi. 1992 yılında vakıf oluşumu gerçekleşti, vakıf tüzel kişiliği oluştu. 1993 yılında, yine Altındağ Belediyesi'nin desteğiyle ilk sığınmaevini açtık. 1996 yılında, Avrupa Birliği'nin "Kadının İnsan Hakları" projesi kapsamında, şiddete uğrayan kadınlara yasal haklar, fırsatlar ve bunları kullanma amaçlı bilgilendirme, bilinçlendirme eğitimi projesi ve orta ve üst sosyo ekonomik kesimde, kadına yönelik aile içi şiddeti araştırma projeleri gerçekleştirildi. Bu arada, Kanada Büyükelçiliği, Almanya Büyükelçiliği ve yine Avrupa Birliği'nin desteğiyle Ankara'nın bir semtinde, mülkiyeti kendimize ait olan bir başka sığınmaevi açtık ve hem yeni yerel yönetimle olan sorunları aşabilmek açısından, hem de gizlilikle ilgili kuralların ihlal edilmiş olması nedeniyle, yeni yere taşındık. Şu anda bu adreste faaliyet gösteriyoruz. Sığınmaevi 15 kadın kapasiteli; çocuklarıyla birlikte kadınların kalmasına olanak sağlayacak biçimde düzenlenmiştir. O günden bu yana, taşındığımızdan bu yana da sorunsuz bir biçimde yürümektedir. 1997 yılında Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve UNDP'nin birlikte yürüttükleri "Kadının Kalkınmaya Katılımını Güçlendirme" programı kapsamında verdiğimiz bir projenin onaylanmasıyla, "Emek Mutfağı"nı oluşturduk. Emek Mutfağı, vakfa ait bir işletme. Bu işletmenin önemseydiğimiz iki boyutu var. Birincisi sığınmaevi için düzenli ve sürekli gelir sağlayabilmek, ikincisi de bu sığınmaevinde kalan kadınlar açısından bir istihdam ortamı yaratabilmek ve onları güçlendirecek bir kuruluşa doğrudan sahip olabilmek. Bunun yanında bize öngörmediğimiz bir başka yararı da oldu bu işletmenin. İlişki kurmak, şiddet olgusunu tanıtmak ve vakfı ta-

nıtmak açısından da, yüz yüze ilişkiler kurabileceğimiz bir ortama dönüştü. 1998 yılında, bu yıl içinde, yine kendimize ait bir daireyi düzenleyerek kadınların, Ankaralı kadınların, bir arada bulunabileceği bir başka merkez oluşturmayı hedefliyoruz. Bu ortamda Hollanda'dan, Mamacash'e verdiğimiz bir projenin kabulüyle de bir küçük bilgi ortamı yaratmayı düşünüyoruz. Ama bu konudaki asıl büyük projemiz, daha kurumsal olarak tasarladığımız bir "Kadın Bilgi Merkezi". Bu "Kadın Bilgi Merkezi"yle ilgili oldukça büyük ölçekli projede hem Kadın Eserleri Kütüphanesi'nin, hem de doğrudan sizlerin katkılarına gereksinmemiz olacağını düşünüyoruz. Hem bilgi birikimi açısından, hem bu kurumların yaşayabilmesi açısından. Kendi üyelerimizin yetmediği, kendi gücümüzün tükendiği noktalarda sizlerin birikimlerine ve desteğine de gereksinmemiz olduğunu düşünüyoruz. Bunun yanında Ankara'da yürütülen başka çalışmalara da katıldık. Örneğin, İnsan Hakları Koordinatör Üst Kurul Sekreteryası tarafından yürütülen, "Kadının İnsan Hakları"yla ilgili raporun hazırlık çalışmalarına ve raporun bütünlenmesiyle ilgili çalışmalara katıldık. Şu anda TBMM gündeminde olan bir yasa tasarısına doğrudan müdahale etme olanağı bulduk. Bu yasa tasarısının yasalaşmasıyla ilgili süreç, kesintiye uğrayacak gibi görünüyor, ama yine de bu konunun parlamento düzeyinde gündeme getirilmiş olmasını, bir başarı olarak nitelendiriyoruz. Yerel yönetimler yasasıyla ilgili tasarıya sığınmaevlerinin yerel yönetimlerce desteklenmesi konusunda bir madde ekletmeyi başardık. Bunun hepimiz için önemli bir kazanım olduğunu düşünüyoruz.

Şu anda, vakıf oluşumu dışında danışma merkezi, sığınmaevi ve "Emek Mutfağı" olarak faaliyet yürütüyoruz. Danışma merkezinde bir psikolog ve bir sekreter arkadaşımız çalışıyor. Aslında nitelikli personel açısından, psikolog arkadaşımızın bir de sosyal hizmet uzmanı bir çalışanla desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Sığınmaevinde iki görevli bulunuyor. Bu görevliler, sığınmaevinden sorumlu ve düzene ilişkin gereksinimleri karşılıyorlar. Ama, bu çalışmaları yürütürken nitelikli personel ya da uzman personel bulmak konusunda zorluk çekmemizin yanı sıra, uzmanların bizimle çalışmaya pek istekli olmadıklarını da belirtmekte de yarar görüyorum. Hepinizi, şiddetin toplumun tüm alanlarından dışlandığı bir dünya özlemiyle ve dostça dayanışma duygularıyla selamlıyorum. Teşekkür ederim.

KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır) Nebahat Akkoç

Önce herkese merhaba, hepiniz hoş geldiniz! KA-MER'i kuralı bir yıl oldu. Bir kere Ankara'da bir toplantıya katılmıştık, ikinci kez böyle geniş bir kadın grubuyla bir arada olmak, doğrusu beni hem mutlu ediyor, hem heyecanlandırıyor. Bu fırsatı yakaladığım için Mor Çatı'ya teşekkür ediyorum. İki tane KA-MER adına konuşacağım. Artık iki tane KA-MER'imiz var. KA-MER-1, 1997 Ağustos ayında yaklaşık 10 -12 kadınla beraber kuruldu. Kuruluş sürecinin öncesi var tabii ki, bir şeyler yaşadık, bir şeyler gördük. Hiçbirimiz bir gün önce evden çıkmış kadınlar değildik. Uzun, acı bir süreç yaşadık bölge itibarıyla, bölgede yaşanan olaylar nedeniyle. Hep genel şiddetle mücadele ettik, bir kavganın içinde olduk. Yaşamın her alanında yoğun bir şiddet olduğunu fark ettik, hissettik ve yaşadık. Fakat birden bir şey oldu. Birçok kadına herhalde hayatın bir döneminden sonra oluyor, aslında şiddetin çok da sokakta olmadığını, evimizin içinde olduğunu, yanı başımızda olduğunu birden fark ettik. Genel şiddeti halledebilmek için, o sorunu çözebilmek için, sokaklarda mücadele etmenin anlamsızlığını fark ettik. Birden baktık ki şiddetin yeşerdiği yer ev. Güçlülerin güçsüzleri, çoğunluktakilerin azınlıktakileri ezdiği bir gerçek. Erkeklerin kadınları ezdiği, egemenlikleri altına aldıkları bir gerçek. Bunun tohumları evde atılıyor, şiddet aslında evde yeşeriyor. O zaman biz kadınla erkeğe dönelim, o zaman biz eve dönelim diye düşündük ve bu konuda netleştik önce. Sonra şunu yazdık; aile içindeki şiddeti yok sayarak, genel şiddetle mücadele etmek anlamsızdır. Bir hayaletle uğraşır gibi oluyor insan. Bazı ilkeler belirledik ve bu ilkeler çerçevesinde kadın merkezimizi oluşturduk. Temel insan haklarını ilke edindik ve her türlü ayırmacılığa karşı çıkma ilkesini de kabul ettik. Her türlü şiddete karşıyız. Her türlü hiyerarşiye, otoriteye karşıyız. Mor Çatı, "10 yıl gibi kısa bir tarihi var, kadın hareketinin" diyor, fakat biz Mor Çatı'nın bu kısa geçmişinden çok önemli dersler alarak başladık. Onların yönetim tarzını benimsedik, grup çalışması tarzını benimsedik, mümkün olduğunca hiyerarşinin olmadığı bir çalışmaya başladık. Kadınlar arası dayanışma ve paylaşımına da çok önem verdik, bu temelde çalışıyoruz.

1 Aralık 1997 itibariyle, esas amacımız olan aile içi şiddete karşı mücadele etmek için “Acil Yardım Hattı” servisimizi açtık. 1 Aralık tarihinde bir yılını dolduracak bu çalışma. Haftada üç gün çalışıyoruz; pazartesi, çarşamba ve cuma günleri. Üç gün sadece acil yardım hattı çalışıyor, diğer bütün günler doluyuz, bazen yedi gün de yetmiyor. Sadece haftada üç gün çalışmamıza rağmen bugüne kadar 322 görüşme yapmışız. Şiddet oranı gerçekten yüksek. Ensest oranı % 2. Bize gelen, ulaşabildiğimiz rakamlar bunlar. Kendimize şu amaçları belirledik; aile içi şiddeti yaşayan kadınlara destek olacağız. Kadınların hakları konusunda bilinçlenmelerine destek olacağız ve kadınları buluşturmaya çalışacağız. Ayrıca, kadınları finanse edebilecek istihdam çalışmaları yapacağız. Çünkü, bir yıl içinde gerçekten her şeyi yaşadık. Biraz paralı başladık, sonra çok parasız kaldık, sabahlara kadar çalışıp sabahleyin işyerimizi açabildik. Belki bu çok iyi oldu. Böylece, 1 Ağustos 1998’de KA-MER-2 ‘yi açtık. Çünkü baktık ki, bu kadar kararlı başladığımız bir kurumu yaşatabilmek için mutlaka finansa ihtiyacımız var. Birinci yıl dönümü-müzle birlikte ilk işletmemizi açtık. Kesinlikle hiçbir proje yapmadık bunun için, hiçbir yerden para almadık. Sadece şahsi olanaklarımızı koyduk, kişilerden ufak ufak krediler aldık ve bunları ikinci ayımız dolmasına rağmen geri ödemeye başladık. Öngörüyoruz ki, KA-MER-2 veya KA-MER’in Lokali veya KA-MER’in Mutfağı daha tam olarak bilmiyoruz, KA-MER-2 diye adlandırıyoruz. Aşağı yukarı bir, bir buçuk yıl sonra, en azından “Acil Yardım Hattı” çalışmamızı finanse edecektir. Biz şirket olarak açıldık, bunu herkes biliyor, belki bu bölgenin yapısı itibariyle öyle olmak zorunda oldu. Doğrusu şirket olmanın bize para kazandırabileceğini de düşünmüştük. Ama biz bildiğiniz gibi “O Hal” Bölgesi’nde yaşıyoruz. Türkiye’nin dört ilinde yapılan Dördüncü Avrupa Filmleri Festivali maalesef Diyarbakır’da yapılamadı. KA-MER üstlendi bunu, Avrupa Birliği KA-MER’e verdi. Çünkü bize şu anda para veremiyorlar, çünkü biz şirketiz, çünkü biz maalesef kâr amaçlı kuruluşlar hanesine giriyoruz. “Hiç olmazsa size bir iş verelim oradan biraz gelir de sağlarsınız, bir tanıtım çalışması da yapmış olursunuz” denildi ve biz İl Valiliği’nin izniyle yirmi gün aralıksız bir çalışma yürüttük, çok yorucu bir çalışma yürüttük. Tam festivale bir gün kala, sinema kiralanmış, bir sürü iş yapılmış, “O Hal” Valiliği festivali yasakladı. Güvenliği sağlayamayacağı vesaire gibi nedenlerle. Bu nedenle para kazanmak için, işletmeler açma yollarını deniyoruz. Acil Yardım

Hattı dışında, bilinç yükseltme grupları yapıyoruz. 1996 yılında başladık buna. KA-MER'in dostu, gönüllüsü olmak için mutlaka bu üç buçuk ayı bitirmiş olmak gerekiyor. Çünkü çok hassas bir bölgede yaşıyoruz. Bir iki günlük şiddetle ilgili eğitimler yetmiyor bize. Bu, üç buçuk ayın sonunda kadınlar, hangi projede çalışacaklarsa, bir de onunla ilgili özel bir paylaşım süreci yaşıyorlar. Mesela Acil Yardım Hattı'yla çalışacaksa, onun gönüllüsü, onun dostu olacaksa onunla ilgili de özel bir süreç, paylaşım süreci yaşıyor. Bu iki çalışmamız aralıksız iki yıldır sürüyor. Ayrıca söyleşi günlerimiz var. Üç buçuk aylık bilinç yükseltme sürecini tamamlayan kadınları hedef kitle olarak kabul eden ve ayda bir toplanan söyleşi günleri yaptık. Bunları da Ankara'dan ve İstanbul'dan gelen kadın arkadaşlarımızla birlikte düzenliyoruz. 50-55 kişiyi rahatça sığdırabileceğimiz büyük bir salonumuz var. Orada iç toplantılar gibi toplantılarımızı yapıyoruz.

Bizler bölgede çalışmanın zorluğunu yaşıyoruz, cins ayrımcılığına karşı mücadele ediyoruz, ama ne yazık ki, bazen de içimizde hissediyoruz ırk ayrımcılığını. Irkçılık acı veriyor bize. Mesela film festivalinin yasaklanmasını başka hiç bir şekilde açıklayamıyoruz. Mersin'de yapılan bir film festivaline neden Diyarbakır'da izin verilmedi? O zaman, bir an duruyoruz ve dünya tarihinde mücadele etmiş feminist kadınlar böyle durumlarla karşılaştılar mı, neler yaşadılar, ne kadar acı çektiler ve nasıl baş ettiler diye düşünüyoruz. Ne güzel ki, gerçekten tarihte bunların cevabını buluyoruz ve kendimize yeni bir ilke edindik. Amerikalı feminist siyahi Audrey Lorde, hem ırkçılığa karşı ve hem de cins ayrımcılığına karşı mücadele edip, bu uğurda hayatını tamamlamış bir kadın. Onun şu sözünü bulduk: "Ben siyahım. Bunu unut, burada unut, ama asla unutma!" O da çünkü hayatı boyunca hep bu acıyı yaşamış. Gerçi biz KA-MER'deki kadınlar, Türk, Kürt, Alman karışımı bir grubuz. Şu anda ben sadece kadın kimliğimi hissediyorum, çünkü bir kadın grubu arasındayım. Fakat bazen öyle noktalara geliyorum ki, Kürt kimliğim baskın olmaya başlıyor, işte orada, o kadının hayatı boyunca kendine ilke edindiği temel bir noktayı biz de ilke edindik; ben Kürt'üm, bunu unut, burada unut, ama asla unutma! Bu noktada birleştik, yeni yaşadığımız süreçte bunu kendimize ilke edindik. Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği Gülşen Taş

Merhaba! Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği'ni kuran arkadaşlarınızdan bir tanesiyim. 1994 yılında, üniversitenin başlangıcında, Kadın Sorunları Araştırma Merkezi'nin desteğiyle, Adana'daki kadın ağırlıklı dernekler bir araya gelerek "Kadın Kuruluşları Birliği"ni oluşturdular. Birliği, 28 dernek, 4 siyasi partinin kadın kolları ve kadın komisyonları oluşturdu. Belediyenin sağladığı bir mekânda çalışmalarımızı yürütüyorduk. Ancak kadınlardan o kadar çok talep geldi ki, yani orada tabelayı gören, özellikle ekonomik yönden sınırlı kadınlar sürekli başvurularda bulundular, yardım taleplerinde bulundular ve bir kadın sığınmaevi oluşturma gereği hissedildi. Önce "Kadın Kuruluşları Birliği" olarak bir tüzel kişiliğimiz olmadığı için, bir kadın sığınmaevi oluşturamayacağımızı gördük. Vakıftan da destek alarak yeni bir tüzük hazırladık. Ve bir derneğin kuruluşunda veya başkanlığında çalışmış arkadaşlar bir araya gelerek "Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği"ni oluşturduk. Biz diğer arkadaşlardan biraz daha şanslıyız herhalde, çünkü Anakent Belediye Başkanlığı bize bir bina tahsis etti ve belediye meclisinden de bunu geçirdi. Bu yeri kadın sığınmaevi olarak kullanmamız öneriliyor. Ancak can güvenliği ve emniyet açısından sanıyorum ilerideki günlerde bu yeri sadece danışma merkezi olarak kullanacağız ve kadın sığınmaevi için yeni bir mekân arayışına gireceğiz. Burada olduğumuz için gerçekten mutluyuz. Hepinizi sevgiyle kucaklıyorum.

Antalya Kadın Platformu Perihan Akay

Sevgili kadın dostlarım, biz Antalya'dan gelen dört arkadaş, burada sizlerle çok güzel bir birlikteliği paylaşmaktan dolayı çok mutluyuz. Şu ana değin izlediğimiz çalışmalarından ötürü ve bizi bu denli umutlandıran Mor Çatı ve diğer gruptan arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz. Biz Antalya Kadın Platformu'nu 1995 yılında kurduk. "8 Mart Dünya Kadınlar Günü"nü, birçok dernek ve bireysel katılımıyla, iki yıl üst üste, 1993'te ve 1994'te kutladık, çok güzel etkinlikler yaptık. 1995 yılında artık bunu belli bir niteliğe dönüştürelim istedik. Yine birçok kuruluş, dernek ve bireysel katılım-

cı, 1995 yılında "Antalya Kadın Platformu" adıyla çalışmaya başladık. Aslında çeşitli konumlardan ve farklı düşüncelerden gelen insanlar, yalnızca "kadın olmak" ortak paydasında birleşmiştik. Çok güzel etkinlikler yaptık. Ancak bu yıl, hepimizin bildiği problemler nedeniyle üç değişik grup doğdu Antalya Kadın Platformu'ndan. Bir arkadaşımızın formal titrinden ötürü, doğal liderliği üstlenmesiyle, kendisiyle birlikte altı kişiden oluşan yürütme kurulunun olduğu bir grup da oluşmuştu içeride. Hiyerarşiye inanmadığımız için, bu arkadaşımızın altı kişiyle birlikte farklı bir dernek kurması gündeme geldi. Onlar bir dernek kurdular bir ay önce. Bizim beş değişik komisyon çalışmamız vardı, bunlardan bir tanesi "El Emeği Göz Nuru Komisyonu"ydu. Bu grupta 80 kadın, daha önce hiç çalışmamış olanlar, evlerinden ilk kez çıkanlar, kendi el emeklerini, göz nurlarını satarak geçimlerini sağlıyorlardı. Bunlar çok güzel bir birliktelik oluşturdular, kadın bilincine ulaştılar diye düşünüyorum şu günlerde. Bizler, kadın örgütlenmesinde hiyerarşiye inanmayan bir grup arkadaşıyla, bir sığınmaevi ve dayanışmaevi anlamında bir proje üzerinde çalışmaktayız. Bu daha çok yeni, sizlerle gelecek süreçte bunları paylaşacağız. Böylece biz üçe bölünmüş, aslında bölünmüş değil de üç yeni grup doğurmuş olduk, diye düşünüyorum, umutlu olmak istiyorum. Özellikle de Diyarbakırlı arkadaşımın konuşmalarından çok umutlandım gerçekten. Ayrıca "Antalya Yerel Gündem 21 Kadın Meclisi" grubunda da çalışmalarımızı sürdürüyoruz ve bu projeyi orada geliştirmeyi düşünüyoruz. Bundan sonraki çalışmalarınızda başarılar diliyorum hepinize. Sizlerle birlikte olmaktan çok mutlu olduğumuzu iletiyorum bir kez daha.

Bağımsız Kadın Derneği (Mersin) Necla Ölçer

Ben böyle güzel, anlamlı bir günde bütün kadınlarla birlikte olmaktan mutluluk duyuyorum. Size Mersin'den sevgi ve saygılar getirdim. Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nin söyleyecek çok sözü var. Fakat zamanımız az olduğu için ben öze inmek istiyorum. Biz, kadının cins olarak ezilmişliğinden yola çıkarak önce beş kadın arkadaşla bir grup kurduk. Daha sonra bu grubu çoğalttık ve Bağımsız Kadın Derneği'ni kurduk. Bizim projemizde, dernek tüzüğümüzde sığınmaevi vardı. Biz kadını etnik kökeni, dünya görüşü ne olursa ol-

sun derneğimize kabul ediyoruz. Bizde de hiyerarşik düzen yok. Bize gelen başı kapalı kadından tutun, siyasi görüşü ne olursa olsun bütün kadınlara kapımız açık. Böyle bir çalışma içersindeyken birçok etkinlik yaptık, Mersin'e mor rengi getirdik, kadın söylemlerini getirdik. Çünkü bizden önce erkekler yapıyordu. Mersin'de üç yıldır gerçekten dolu dolu yaşanan "8 Mart"lar vardı, ama büyük bir talihsizlik yaşadık biz de diğer arkadaşlar gibi. Geçen sene Mersin üçe bölündü; sosyalist kesim, Kemalist kesim ve biz. Biz ortada kaldık. Çünkü biz hiç bir görüşe yer vermek istemiyoruz, kadına evrensel bakıyoruz. Çünkü kadınlıktan kaynaklanan sorunları sosyalist kadın da yaşıyor, Kemalist kadın da yaşıyor, Türk kadın da yaşıyor, Laz kadın da yaşıyor. Biz bunları bu şekilde bölemeyiz, zaten devlet bizi dul kadın, bekâr kadın, laik kadın, anti-laik kadın diye bölmüş. Biz bölünmek istemiyoruz arkadaşlar, biz birleşmek istiyoruz. El ele verip kenetlenmek istiyoruz. Derneğimiz açıldıktan sonra bize sığınmaeviyile ilgili çok talep geldi. Bir yıldır bu projeyi gündeme getirdik. Şu anda sığınmaevi projemizi hazırladık, valiye, belediye başkanına verdik. Mor Çatı'dan gelen tasarıyla birlikte güzel bir yönetmelik hazırladık, onları da verdik, şu anda bu çalışmayı sürdürüyoruz. Yani muhakkak sığınmaevi açılacak. Aslında, Mersin'de sığınmaevi açılmış durumda. Biraz esprî olacak ama benim evim sığınmaevi gibi kullanılıyor. Birçok kadın geliyor, o kadını evime götürüyorum. Ona iş buluyoruz, ev buluyoruz ve gönderiyoruz. Hem psikolojik danışmanlık yapıyoruz, hem iş buluyoruz, hem hukuksal danışmanlığını yapıyoruz. Hepinize başarılar diliyorum ve sizleri seviyorum.

Antep Kadın Platformu Emine Durak

Merhaba! Antep Kadın Platformu 1994 yılında 80 kadının bir araya gelerek oluşturduğu bir grup toplantısı gibiydi. Bizim platformumuz ev hanımları, değişik meslek kuruluşlarına mensup kadınlar, bazı partilerin kadın kollarından temsilciler, çeşitli derneklerin temsilcilerinden oluşmakta. Biz de hiyerarşiye karşı olduğumuz için, 11 kişilik bir yürütme kurulu oluşturduk. Basınla ve diğer konuşmaları yapabilmek için bir sözcü seçtik. Sözcümüz bizim adımıza alınan kararları iletiyor. Bölgemizde birçok sorun var. Bu da hem Türkiye açısından birçok sorun taşıyor, hem de kadını yerel yönetimlere ya

da herhangi bir meslek dalına itmede kesinlikle desteklemiyor, daha çok ev içine itiyor. Bunları önlemek amacıyla bazı çalışmalar yaptık. Bu hedeflere ulaşabilmek için değişik kuruluşlardan, kadın dayanışmasından yararlanmaya çalışıyoruz. İstanbul'da birçok kadın kuruluşuyla diyalog halindeyiz. Biz 1996 yılına kadar, Ankara ya da İstanbul'dan akademisyenler ya da kadın dayanışmasına destek vermeyi gönülden destekleyen kişileri bölgemize davet edip, paneller ve gruplar şeklinde söyleşiler yapmaya çalıştık. 1996 yılında baktık ki, her ay olmuyor ya da ulaşamıyorsunuz, Türkiye'nin gündeminde en fazla ses duyurabileceğimiz çalışmalara başladık. İstanbul'da Kadının İnsan Hakları Projesi, bilinç yükseltme grupları için proje başlatmıştı, biz de ona katıldık. Daha sonra da devam ettirdik. 1996'da başladı ve bölgemizde biz de bu çalışmayı devam ettiriyoruz. Valilikten, danışma merkezi şeklinde bir yer talebinde bulduk. Bölgede özellikle Gaziantep'te, sığınmaevi açmak mümkün değil. Çünkü araştırdık, adres gizliliği olamaz, kadınların can güvenliği olamaz. Talebimiz, diğer sığınmaevlerinden yardım. Biz danışma görevini yapıyoruz orada ve çok fazla sorunumuz var. Şiddetin en kötüsü olan namus cinayetlerini birebir yaşıyoruz. Bizim kadınlarımız sığınmaevine başvurmada önce ölüyorlar. Yani, dayak ya da mutsuzluk nedeniyle evlerinden ayrıldıkları anda öldürülüyorlar. Biz bu konuda bir çalışma daha yaptık. Ve herhalde Türkiye'de ilk kez, Antep Kadın Platformu tarafından bu namus cinayetleri uluslararası bir rapora geçti. Bu da bizi mutlu ediyor, çünkü Türkiye bunu görmezden geliyor. Ve yasalar onları koruyor, kadınları değil. Hatırlatmak isterim, Urfa'da Sevda Gök'ü savunmaya çalıştık, ama bizi müdahil avukat olarak bile kabul etmediler. Ben bu kurultayı oluşturan Mor Çatı Vakfı'na ve siz kadınlara çok çok teşekkür ediyorum. Bölgem sizi sevgiyle kucaklıyor. Teşekkürler.

Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi **Melek Usta**

Merhaba Arkadaşlar! Bursa'dan hepinize selamlar, sevgiler! Biz buraya gelmeden önce oldukça morali bozulmuş bir durumdaydık. Biraz bu dayanışmaya ve desteğe ihtiyacımız vardı açıkçası, umarım bunu Bursa'daki arkadaşlarımıza yeterince taşıyabiliriz. Bizim iki sürecimiz var. Bir; Bağımsız Kadın İnisyatifi süreci, iki; belediyenin

“Yerel Gündem 21 Projesi” altında olan kadın komisyonu süreci. Yaklaşık üç yıldır Bağımsız Kadın İnisiyatifi olarak faaliyetimizi sürdürüyoruz. Bildik sorunlardan dolayı, yer sorunu, para sorunu gibi nedenlerden dolayı belediyeyle görüşmeye gittik. Belediye de bize kadın komisyonu oluşturma teklifini yaptı. Bunu hemen kabul ettik. Biraz tartışma süreci yaşadık tabii. Zannettik ki belediyeyle birlikte olduğumuzda, sadece ortaklaştığımız konularda gayet güzel çalışmamızı yürüteceğiz, her şey yolunda gidecek. Ama ne yazık ki, belediyenin getirdiği zorunluluklardan dolayı, kendi politikalarımızı oldukça aksattık. Sanırım o nedenle de oldukça morali bozulmuş durumdayız şu sıralarda. Tekrar bir organizasyona ihtiyacımız var. Mor Çatı’dan çok önemli bir mesaj almıştık aslında, deneyimlerini paylaşıırken, ama ihmal ettik. Gerçekten kadın politikası üretemediğimiz takdirde, o grubun, o oluşumun çok uzun süre hep aynı güçte devam etmesi mümkün değil. Belediyede yaptığımız çalışmalar içinde birkaç gruba ayrıldık. Bunlardan bir tanesi SEDAM denilen Semt Danışma Merkezleri, oradaki etkinlikleri düzenledik, genel kadın hakları, kadın sağlığı, kadına yönelik şiddet gibi konularda, kadınlarla paylaşımlarda bulunduk. Uzman arkadaşlar katıldılar, oldukça güzel ve vaktimizi alan toplantılardı. Bir diğer grup Kadın İletişim Merkezi adını koyduğumuz, dayanışma merkezi olarak hizmete sunduğumuz merkezde çalışmaya başladı. Ancak belediyenin bir görevlisi bizimle birlikte çalışmaya başladı. İstedığımız gibi kadın bakış açısını bulamadığımız için birtakım aksaklıklarla bu işi yürütmeye başladık, ama yürütebiliyoruz diyemiyorum. Çünkü ciddi anlamda desteğe ihtiyacımız var, kendi içimizde ve dışarıdan. Yerel gündemle ilişkimiz nasıl olacak, belediye bize ne kadar destek olacak, eleman bulamıyor, bizden gönüllü bir arkadaş kalamıyor. O nedenle ciddi bir işletme biçimi sıkıntısı yaşıyoruz, halen de öyle. Bunun yanında, belediyeyle bir üçüncü komisyonumuz var. Bir hibe krediyile finanse edilen bir proje. Bursa’nın gelir düzeyi düşük bir bölgesi olan Yıldırım Bölgesi’nde, kadınların aile içinde ve aile dışında güçlendirilmesine yönelik bir proje. Oldukça kapsamlı ve çok ciddi bir proje. Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı’nın da bu projeye desteği var, onun için oldukça emek ve enerji harcamak durumundayız. Dolayısıyla bir süredir üç önemli çalışma için güçlerimizi bölüyoruz. Yeterince insan gücümüz olmadığı için de bir sıkıntı yaşıyoruz. Hep madalyonun öteki yüzünden bahsettim ama, yakla-

şık üç yıldır ciddi dostluklar geliştirdiğimiz, kendi adımıza ve bulunduğumuz çevreler içinde önemli bir yol kat ettiğimizi görmek de bir yandan çok sevindirici. Burada olmak da öyle. Umarım bundan sonra daha hırsla sarılarak, dayanışmayı başarabilerek devam ederiz. Hepimize kolay gelsin. Teşekkür ediyorum.

Kıbrıs Türk Kadın Platformu Mine Kufi

Hepinize iyi günler dilerim. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden size bol bol sevgiler getirmiş bulunuyorum. Bu toplantıya, dokuz kadın kuruluşundan oluşan Kıbrıs Türk Kadın Platformu adına katılmaktayım. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden iki arkadaş olarak katılıyoruz. Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği'nden ben ve Kıbrıs Türk Kadınlar Birliği'nden de Nuray Alioğlu. Kıbrıs Türk Kadın Platformu, 10 Kasım 1995 yılında beş kadın kuruluşunun bir araya gelmesiyle kurulmuştur. Bu beş kadın kuruluşunda, değişik kesimlerden, değişik yaşlardan, değişik siyasi görüşlerden kadınlar bir araya gelmiştir ve bu kuruluşlar kesişilen noktalarda bir dayanışma başlatmıştır. Ve burada sizinle sevinçle paylaşmak istiyorum, kadınlar dayanışmayı gerçekleştirdiklerinde hakikaten çok şeyler başarıyorlar. 1996 yılında "Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Konvansiyonu"nu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisi'nde oy birliğiyle geçirme başarımız ilk ürünümüzdür. 1997 yılının son günlerinde de, aile yasası güncel çizgilerle yasallaşmıştır ülkemizde. Ve bu da çok önemlidir. Çünkü 1994 yılında Üniversiteli Kadınlar Derneği bir yasa tasarısı olarak meclise ve bakanlar kuruluna sunmuştu. 1995 yılında yine, devletimizin içinde bir kadın ve aile merkezi birimi vardır, bu merkezden "Alo Şiddet" hattı kurulması için söz almış bulunuyoruz ve bu hat kurulana kadar da takibini yapacağız. Ümit ederim ki, yakında "Alo Şiddet" hattımız açılacaktır. Burada sizinle bir şey daha paylaşmak istiyorum. Önemli bir kilometre taşı sayılabilir aslında. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kadının konumunu anlatınca, bunun önemi biraz daha açıklık kazanacak. Biz 1996 yılında, bir kadın sığınmaevi açtırmış bulunuyoruz. Devlet çok direndi açmamak için, ama yine de baskılarımıza boyun eğmek mecburiyetinde kaldı. Ve 1996 yılında adresi belli olan, çünkü Ku-

zey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti çok küçük bir ülke, çok küçük bir toplum, adres gizlemek mümkün değil, adresi belli olan bir kadın sığınmaevine açılmış bulunuyor. Fakat bu sığınmaevine yaptığım son tetkiklere göre pek başvurulan olduğunu söyleyemeyeceğim.

Kürt Kadınlarıyla Dayanışma Vakfı Şehriban Özdemir

Bizler ağırlıklı olarak göçten kaynaklı, özellikle İstanbul çok göç alan bir şehir, göçten kaynaklı sorunlarla uğraşmak durumunda kalıyoruz. Göçün, kadının kadın olmaktan kaynaklı sorunlarını çok daha karmaşıklaştıran, ağırlaştıran yönlerini de açık bir biçimde yaşadık, gördük. Bize gelen başvuran kadınların ağırlıklı olarak sağlık sorunları olduğu için, vakfımız kadınların sağlık sorunlarını çözmeye yönelik bir iletişim kurumu olmaya dönüştü bir şekilde. Kürt kadınları açısından, ulusal kimliğinizden dolayı maruz kaldığınız baskılara karşı durmak daha kolay ve daha mümkün. Yani Kürt toplumu içerisinde kabul edilir bir yönü var. Ama aile içi şiddet gibi, ataerkil toplum yapısından kaynaklı baskılara karşı durmak ve bunu ilan etmek, buna karşı bir mücadele yürütmek o kadar kolay değil. Bu gibi başvurular oldu bizlere. İletişim kurmaya çalıştık ama, zaman zaman şu durumlarla da karşılaştık: Başvuruda bulunan kadın, belli bir dönem sonra, avukat teminini gerçekleştirdiğimiz halde, toplum baskısını göze alamayıp geri adım atabiliyor. Sağlık çalışmalarının biraz daha öne geçtiğinden bahsettim ama sadece o değil, onun dışında her türlü sorun gelebiliyor. Biz iletişim kuran bir kurum olmaya başladık, çözüm oluşturmaya dönük, hukuk yönünden ya da sağlık yönünden. Bunun dışında seminer ve sohbetlerle, kadın olmaktan kaynaklı sorunlarına çözümler üretme çalışmalarımız da sürüyor. Ama yasal engelden dolayı, henüz onaylanmamış bir kurum olduğumuzdan dolayı daha geniş çalışmalar yapma olanağımız olmuyor. Mesela sağlık taramaları organizasyonlarını zaman zaman yapıyoruz, ama bunu çok fazla duyuramıyoruz. Vakfımıza gelen başvuruların bir yönünü de şu oluşturuyor; aile içi şiddetin dışında, devlet şiddetinden kaynaklı başvurular söz konusu. Diyelim ki, bir gözaltı esnasında tecavüz yaşamış, Kürt toplumunda bir kadının gözaltına alınıp, polislerle erkeklerle bir ortamda kalması namus anlamında ciddi bir şey, o nedenle ailesi tarafından dışlanıyor, dışarı atı-

lıyor veya eşi tutuklandığı için ailesi tarafından bakılmıyor. Bu da bir çeşit şiddet aslında. O anlamda da birtakım başvurular oldu. Benzeri birçok başvurudan sonra, sığınmaevi vakfın tüzüğü içerisinde yer alan bir başlıktı ama, biz bunu biraz daha öne almaya başladık. Yani nasıl ki sağlık sorunları zorunlu olarak biraz öne geçtiyse sığınmaevine dönük çalışmamız da biraz öne geçti. Buna yönelik bir ön araştırma süreci başlattık, bir proje oluşturduk. Bu projeye ilişkin ilişkiler oluşturmaya başladık ve şimdi yaptığımız birtakım çalışmalar var. Bizi endişelendiren hukuki engel var, vakfın onayından kaynaklı birtakım yönler var. Bu nedenle arayış içerisindeyiz. Umarım bu dayanışma ortamından sonra sığınmaevine ilişkin girişimimiz kafamızda çok daha netleşecek ve buradan engelleri biraz daha aşma umuduyla ayrılmış olacağız. Teşekkür ediyorum hepinize.

Ege Kadın Dayanışma Vakfı Sema Pektaş

Vakfımız, yaklaşık iki yıl önce tüzel kişilik olarak kuruldu. Ama bunun öncesi vardı. Bu “önce”, İzmir’de 1991 yılında İzmir Kadın Platformu’nun kurulmasına dayanıyordu ve İzmir Kadın Platformu olarak, pek çok şey yaptık İzmir’de. Onları anlatmak istemiyorum. Ama Ege Kadın Dayanışma Vakfı olarak, çalışmalarımızda, öncelikle “kendi kendimize yetelim, bir ticarethanemiz olsun” diye düştük. “Kadın El Emeklerinin Satış Merkezi” diye bir işyeri açtık. Fakat ticareti beceremedik. Bu, bizim vakfımızın önemli ölçüde işlerinin aksamasına ve ticari anlamda iflasımıza neden oldu. Ama bu arada, çeşitli atölye çalışmalarıyla, kadın bilincinin artırılmasına yönelik çalışmalar organize ettik. Başından beri vurgulandığı gibi, deneyim sahibi uzman olmak yetmiyor. Ayrıca, kadın derneklerinde çalışıyor olmak, partilerin kadın kollarında çalışıyor olmak da yetmiyor. Kadın bakış açısına sahip olmak, kadın bilincine sahip olmak gerekiyor. Bunun için, “bizim birbirimizden öğreneceğimiz çok şey var” dedik ve bu çerçevede çeşitli atölye çalışmaları yaptık. On beş gün sonra İzmir’de yine bir atölye çalışmamız var. Heinrich Böll Vakfı’yla birlikte yaptığımız, “Kadınlar tartışıyor; neden şiddet, nasıl şiddet?” konulu bir çalışma. Şiddet konusuna özel olarak değinmek ve şiddete karşı bir şeyler yapmak azmindeyiz. Hepinize teşekkür ediyorum.

Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu **Zuhal Şermet**

Hepinize merhaba! Biz Ankara Barosu'nda beş altı avukatla, 1992 yılında "Kadın Hukuku Komisyonu"nu kurduk ve buna ilgi artarak, 20 civarında kadın avukat sayısına ulaştı. Ve kadın danışma merkezini kurmaya karar verdik. 30 Kasım'da da bu merkezi açmak üzereyiz. Çalışmalarımızın detaylarını, diğer çalışmalarımızda anlatacağım. Hepinize iyi çalışmalar diliyorum.

Küçükçekmece Belediyesi Kadın Sığınmaevi **Menekşe Baş**

Hepinize merhaba! 1996 Mart ayında, Dünya Kadınlar Günü'nünde Belediye Başkanı Nurettin Şen ve eşinin profesiyile hayata geçen, kadınevinin şiddete maruz kalan kadın ve çocuklarımızın psikolojik, ekonomik, sosyal, hukuki problemlerine destek olmak için yaptığımız bu çalışma, başta belediyemiz olmak üzere, çeşitli kurum ve kuruluşların, İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi, İstanbul Barosu, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları ve çeşitli derneklerden aldığımız yardımlarla devam ediyor. Şu anda belediyemizin çatısı altındayız, ama biz de bir vakıf veya dernek olma adına ilerliyoruz. Bunun alt yapısını hazırlamaya çalışıyoruz. Malum seçimler yaklaşıyor. Bunun rahatsızlığını yaşıyoruz ve kalıcı ve ölümsüz bir çatı olmasını istiyoruz. Bu anlamda altyapıyı hazırlamaya gayret ediyoruz. Aynı amaca hizmet eden kurumlar olarak buradayız. İşbirliğimizin devamında bizleri bir araya getiren, bu kurultayı hazırlayan Mor Çatı'ya ben çok teşekkür ediyorum. Zannediyorum birçok şeyi paylaşacağız, bu şansımız var. Hepinize çok teşekkür ediyorum.

Esenyurt Belediyesi **Belgin Oflazoğlu**

Merhaba! Bizim şu an sadece tasarı aşamasında bir sığınmaevi projemiz var. Bu konuyla ilgili öncelikle bir yer araştırmasına başlamış bulunmaktayız. Yani daha bir grup falan oluşturmamız söz konusu değil. Mor Çatı'dan ve diğer kadın gruplarından bu konuda yardım isteyeceğiz. Bunlar tabii maddi yardımlar olmayacaktır, be-

lediyemiz bu konuda gereken duyarlılığı gösterecektir. Daha çok neler yapabiliriz, nasıl yapabiliriz konusunda yardım taleplerimiz olacak. Onun dışında biz Esenyurt Belediyesi olarak bir kreş binası yapmıştık, burayı Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı'na tahsis ettik. O arkadaşlarla ortak bir çalışmamız var. Kreş ve kadınlar için bir çalışmaları oldu. Kreş şu an faaliyet halinde. Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı yürütüyor bu çalışmaları. Onun dışında, Bahçeşehir'de kadınlara, "El Emeği Göz Nuru" kapsamında geçtiğimiz yaz bir yer tahsis edildi belediye tarafından. İkinci bir kreş binası daha yaptık. Bu binanın da bir katını yine bu şekilde yani kadınlar için kullanmayı düşünüyoruz. Bu şekilde çalışmalarımız var. Herkese çok teşekkür ediyorum.

Semra Yeniova

Merhaba! Ben sosyal hizmet uzmanıyım. Antalya Kadın Konukevi diyorum, çünkü Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'na göre kadın sığınmaevleri, kadın konukevi olarak geçiyor. Antalya Kadın Sığınmaevi 1991 yılında kurulmuş ancak 1995 yılında Kadın Platformu'nun bazı etkinlikleriyle daha çok donatılmıştı. Ben şu anda aslında Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nün bir elemanı değilim, gönüllü bir elemanım. Bu toplantı vesilesiyle, bundan üç gün önce kadın konukevini ziyaret ettim. İki yıl öncesine kadar pek gitmemiştim. Ancak gerçekten çok üzüntü duydum. Antalya Kadın Konukevi bir kişi tarafından bağışlanmış, dört daireli bir binada şu anda ve yirmi kişilik kapasitesi var. Kadrolu eleman söz konusu değil, ancak diğer kurumlardan geçici personel atanıyor. Örneğin yetiştirme yurdunda çalışan bir personel atanıyor uzman olarak, gece hemşireleri atanıyor. O şekilde, nitelik ve nicelik yönünden eksik bir personelle çalışmakta. Ancak benim gözlediğim kadarıyla oldukça yoğun bir başvuru var. Şu ana kadar 276 başvuru olmuş. Halen 10 kadın 8 çocuk bakılıyor. Ve fiziksel konumu gerçekten oldukça bakımsızdı. Elimdeki tabloya göre en çok başvuru ilkokul mezunu arkadaşlarımızdan geliyor. Ayrıca, sığınmaevinden ayrılma nedenleriyle ilgili de bir tablo var elimizde. Ancak yeni bir gelişme oldu, temmuz 1998'de. SHÇEK Kanunu'na bağlı olarak bir yönetmelik çıkartıldı, kadın konukevleri yönetmeliği adı altında. Kapsamlı bu yönetmelik zannediyorum bunu da bu söyleşi kapsa-

mında, yönetmelik bazında da tartışırız ve gelişmesi açısından da bizimde katkımız olur umuyorum. Herkese teşekkür ediyorum, sevgiler sunuyorum.

Aysel Yıldırım

Merhaba! Arkadaş beni İstanbul İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nden diye, tanıttı. Doğru, ben orada çalışan bir profesyonelim ve sosyal hizmet uzmanıyım. Ama İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nün resmi katılımcısı değilim. Ben profesyonel olarak çalışan birisi olarak buradayım. Ayrıca sığınaklarla ilgili bir çalışma yapmış bir kitap yazarı olarak burada olmayı tercih ediyorum. İstanbul İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağlı, demin Antalyalı arkadaşın söylediği gibi, resmi literatürde kadın konukevi olarak geçen yere başvuran kadınların seçimini, kabulünü ben yapıyorum. Böyle bir rolüm var orada. Çünkü kadın konukevine doğrudan başvuru yapılmaz. Tıpkı Mor Çatı'da ya da Kadın Dayanışma Vakfı'nda olduğu gibi, bir danışma bürosu vardır ve yeri Çağaloğlu'ndadır. Oraya kadınlar gelir, başvururlar, dinleriz. Birkaç aydan beri ben o ilk başvuruları kabul ediyorum. Sorun, Kadın Konukevi Yönetmeliği çerçevesine uyuyorsa, gerçekten kadın konukevine kabul edilmesini gerektiren koşulları gösteriyorsa kabulünü yaparız ve sığınağa bir arabayla, çocuklarıyla beraber götürürüz. Aslında kadın konukevini ben kimlik olarak sosyal hizmet uzmanı olmanın ötesinde bir feminist olduğum için, çok anlamlı bulmuyorum. O nedenle "kadın sığınağı" lafını kullanmayı tercih ediyorum. Sığınak 16 kapasiteli bir yer. İstanbul kocaman bir metropol ve asla yetmiyor. Günde minimum 10 kadın başvuruyor. O nedenle mesela Esenyurt'un böyle bir girişiminin olması gerçekten iyi. 12 milyonluk bir kentin yarısının kadın olduğunu düşünüyorum. 12 milyonun yarısı 6 milyon kadın, 6 milyonun hadi varsayalım dörtte biri şiddete uğruyor olsa, yani bu üçte biri olsa 2 milyon, 2 milyonun içinde kaç kişinin sığınağa başvurma ihtiyacı var ve böyle bir kararla yola çıkıyor. Böyle baktığımız zaman inanılmaz bir popülasyonla karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum. İstanbul'da Sosyal Hizmetler, Küçükçekmece ve Mor Çatı var. Okyanusta damlalar gibiyiz. Ve zaten Küçükçekmece, Mor Çatı, tahmin ediyorum biliyorlar, biz hep üçümüz aramızda paslaşıyoruz. Eğer yerimiz yoksa Mor Çatı'nın ya da Küçükçekmece'nin telefonlarını

veriyoruz. Onlardan da gelen kadınlar var bize, onlar da bizim telefonumuzu veriyorlar. Ama bizim şöyle bir sıkıntımız var, belki ilerleyen zamanda daha iyi konuşacağız. Resmi kimlikte olmaktan kaynaklanan başka şeyler giriyor işin içine. Mesela sığınak kitlesine uymayan kadınları kabul etmek gibi zorlamalar olabiliyor ya da daha bağımsız çalışan Mor Çatı gibi bir vakıf kabul etmeyi reddettiği bir kadını bize gönderiyor. Ve böyle, asal hizmet kitlesine ulaşmaktan öte, başka kadın kitlelerine de yardım etme ihtiyacı doğuyor. Bu da çok ciddi bir sıkıntı yaratıyor. Şimdilik benim İstanbul'daki kadın sığınaklarıyla ilgili söyleyeceklerim bunlar. Çok başvuru var ve hakikaten inanılmaz bir talep var. Teşekkür ederim.

Çanakkale Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Toplum Merkezi Gönül Konur

Hepinize merhaba! Biz Çanakkale'den iki kişi geldik. Biz Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Toplum Merkezi'nde çalışmıyoruz. Orada kursiyer olarak bulunuyoruz. Orayla anne-çocuk eğitimi vasıtasıyla tanıştık. Şu anda da bu sene başlatılan bir program var. Bu program, kadınların bilgilendirilmesi, yasal haklarını öğrenmesi, bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesine yönelik bir program. Kadınların "yasal okuryazarlık hakkı" diye bir program. Bu programdan sonra bizler, Çanakkale'de bir kadın platformu oluşturmayı düşünüyoruz. Tabii toplum merkezinin ve belediyenin katkılarıyla. Şu an henüz herhangi bir çalışma başlamış değil fakat programın sonunda hemen başlayacak. Ayrıca sığınmaevi kurulması için de çalışmalar var. Henüz bir şey elde etmiş durumda değiliz. Bizler de henüz bilinçlenme aşamasındayız. Buraya gelişimizin asıl sebebi, sizlerin deneyimlerinizden yararlanmak, bilgilenmek ve bunları Çanakkale'ye götürmek. Hepinize teşekkür ediyorum.

Uçan Süpürge Halime Güner

Merhaba! Bu, I. Kadın Sığınakları Kurultayı'nda böyle ortak mekânlarda paylaşabileceğimiz birkaç şeyden söz etmek istiyorum. Biliyorsunuz, İstanbul'da ilk 1987 yılında yapılan büyük yürüyüşü duyar duymaz, böyle bir alan içinde olan biz kadınlar Ankara'da çok

heyecanlanmıştık. Hemen İstanbul'la haberleşerek, Güven Park'ta, "Annenizi seviyor, karınızı dövüyor musunuz?" kokartlarıyla eyleme katılmıştık. Daha sonra, çok büyük bir emekle, çiçek satarak, kolye yaparak, çok büyük bir çalışmayla böyle bir danışma merkezini, Altındağ Kadın Danışma Merkezi'ni kurduk. Biliyorsunuz, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü 1990'lı yıllarda kuruldu. Bir temsilci arkadaşımız var aramızda. O arada Bilgi Başvuru Bankası kurulmuştu. Bilgi Başvuru Bankası'nda 24 saat Alo Telefon Hattı, acil telefon hatlarımız vardı. 1992 yılında, bakanın muhalefetine rağmen, büyük bir toplantı yaptık Ankara'da. O toplantının arkasından, arkadaşlar hatırlayacaklardır, yönetmenlikte değişiklikler bile oldu. Bunlar bizim kadına yönelik şiddetle ilgili yaptığımız mücadelelerde ne kadar birbirimizden etkilendiğimizi ve bu hareketin ne kadar bir bütün olduğunu, bu hareketin bugün başlamadığını, çok kadının bu işte emeği olduğunu göstermekte. Uçan Süpürge'den çok kısa söz etmek istiyorum, altı yıl kadar aramızda tartıştık. Kadınlar çok şey yapıyorlar ama, aralarında iletişim olmadığı için hem zaman kaybı, hem tekrarlar yaşanıyor. Bunu daha aza nasıl indiregeyebiliriz, nasıl birbirimizden daha fazla yararlanıp, daha güçlü bir lobicilik faaliyeti yapabiliriz, diye düşündük. Bununla ilgili 1996 Kasım ayında bir merkez kurduk. Merkezimizde en önemli işlerimizden bir tanesi, üç aydan üç aya çıkan bir bültenimiz, bir yıl doldurduk. 1999 yılında iki aydan iki aya çıkartalım istiyoruz.

Biz, buluşma mekânlarından çok şey öğrendiğimiz için daha çok buluşulabilecek bir alan olarak, geçen yıl Türk Sineması'nda 1. Türk Kadın Filmleri Festivali düzenlemiştik. Bu yıl yine tekrarını yapıyoruz. Geçen yıl, Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları'yla birlikte, Türk sinemasında kadına yönelik şiddet konusunu alan, arka arkaya getirdiğimiz bir video kasetiyle, bir resim sergisi var. Pazartesi'den itibaren Antalya, Adana, Mersin'de böyle bir gezi ve sergi organizasyonu yapacağız. Biz bir iletişim merkeziz. Biliyoruz ki birbirimize duyuracak çok şeyimiz var. Bunu ne kadar çok birbirimize duyurabilirsek o kadar güç alacağız. Mor Çatı'nın, Türkiye'deki kadına yönelik şiddetle mücadele tarihinde çok önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum. Bu konu, mücadele alanını belirlediği sürece başarılı olunacak bir konudur. Konu dağılıp yaygınlaştığında veya çok popüler konulara kayıldığında ya da bir proje için para veriliyor o za-

man biz bunu da yaparız mantığı olduğu sürece bu dağınıklığımızın, bu alanda daha az başarılı olmamıza neden olabileceğini düşünüyorum. Artık uzmanlaşmış, bu konuda deneyimleri olan ve uzun yıllardır içine sindirip, davranışlarına yansıtabilen bir örnek var önümüzde, Mor Çatı gibi. Böyle bir örneğin, bu özü kaybetmeden bütün bir Türkiye’de yaygınlaşmasını çok istiyorum. Çok teşekkür ederim.

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Şükran Danık

Merhaba! Ben Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nden katılıyorum. Öncelikle böyle bir kurultayı düzenlediği için Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı’na teşekkür ediyorum. Ancak, yazı hem elimize geç ulaştı hem de program ekinde geldiği için açıkçası söyleşi kısmında sizlere bir sitemim olacaktı. Yani resmi mekanizma, eğer makro düzeyde olaylara bakılacaksa, resmi mekanizmaya da yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Görüyorum ki, burada İl Sosyal Hizmetler yani Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu olarak da, resmi olarak kimse temsil edilmiyor. Kadının Statüsü olarak da, biz böyle bir hizmet sunuyoruz, danışma merkezimiz var, ancak bize bu programda yine yer verilmemiş. Bu nedenle çok üzüntü duydum. Şimdilik bu kadar. Teşekkür ediyorum.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI POLİTİKALAR (SÖYLEŞİ)

Meryem Turan

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nda Genel Kurul üyesi ve hukuk danışmanı olarak görev yapıyorum. “Kadına yönelik şiddete karşı politika üretebilmek”, sanıyorum başlığımız bu. Bu öncelikle bilgilenmeyi gerektiren bir konu. Son yıllarda sevinerek görüyoruz ki, kadına yönelik şiddet konusunda araştırmalar hızla artmaktadır. Bunu, hem kütüphanemize bilgi ve belge toplamak için başvuran araştırmacıların sayısından anlıyoruz, hem de bize sonuçları iletilen tezlerden, makalelerden anlıyoruz. Tabii ki bu araştırmaların artması kendiliğinden olmadı, diye düşünüyoruz. Kadın hareketinin sayesinde oldu, yani kadın hareketinin, kadına yönelik şiddeti toplumun gündemine taşınması, yaptığı etkinliklerle, eylemlerle toplumun gündemine taşınması sayesinde oldu. Aynı zamanda bu araştırmalar da, yeniden bu konuda yapılacak etkinlikleri eylemlikleri besledi. Karşılıklı bir etkileşim söz konusu. Onun için bu bilgilenmeyi sağlayacak araştırmaların çok önemli olduğunu, bu araştırmalar sayesinde birikecek bilginin, yeni yapılacak, üretilecek politikalara bir güç kaynağı olacağını düşünüyoruz. Kütüphanemiz dokuz yıldan beri, kadına yönelik her konuda olduğu gibi, kadına yönelik araştırmalarla ilgili de çok zengin bir arşive sahip oldu. Çünkü bu konuya özel bir önem atfetti. Kupür arşivlerimiz, tez ve makale arşivlerimiz bu konuda oldukça zengin. Mesajımızda da belirttiğimiz gibi, bu konuda çalışma yapan, yapmak isteyen, ilgilenen bütün kadınlara açık olan kütüphanemizden, sizler de yararlanabilirsiniz. Bu arada bir çağrıda da bulunmak istiyorum. Başkalarının da sizin yaptığınız çalışmalardan yararlanabilmesi için,

yapılan araştırmaların bir örneğini kütüphanemize iletirseniz, bilgilerin toplandığı bir merkez olan kütüphane daha da zenginleşecektir. Teşekkür ediyorum.

Cânân Arın

Ben, kurulacak olan çalışma gruplarının bir çoğunda yer almak istiyorum ama, hepsinde birden yer alamayacağım için, genel olarak bu toplantının sonucunda çıkacak olan sonuç bildirisinde yer almasını istediğim çok genel sorunlarla ilgili birkaç konuya değinmek istiyorum. Biliyoruz ki, bizim devamlı olarak savunduğumuz kadın sığınakları, mutlaka resmi makamlardan, siyasi partilerden bağımsız olmalıdır. Bu ne demek oluyor, o zaman bağımsız kadın kuruluşlarının kurduğu sığınaklar olmalıdır. Siyasal partiye bağımlılık, kısa bir süre sonra o siyasal partinin siyasi görüşüne göre kadınları etkilemektedir. Bunu hepimiz biliyoruz, ya kadınları tekrar evlendirmeye kalkıyorlar, ya kocalarına iade etmeye kalkıyorlar. Bunun İstanbul'da kurulan birtakım belediye sığınaklarında yaptılar. Dolayısıyla bağımsız olmasını istiyoruz ve diliyoruz. Bu sığınakların, hükümet dışı kuruluşlar tarafından yönetilmesi ve tam bağımsızlığının sağlanması gerektiği anlamına geliyor. Ama unutmamak gerekir ki, kadınların can güvenliğinden, şiddetten uzak yaşamalarından birinci derecede sorumlu olan devlettir. Devletin sorumluluğu asla göz ardı edilmemelidir. Devletin kendi sorumluluğunun bilincine varması için elden gelen yapılmalıdır. Kadın kuruluşları olarak bütün baskıyı yapmamız gerekiyor. Sokakların aydınlatılmasından tutun, kadınlar lehine yasaların çıkmasında, gerçek eşitliğin sağlanmasında, yasalardaki eşitliğin uygulanmasında devletin büyük sorumluluğu vardır.

Değinmek istediğim bir diğer konu, polis Türkiye'de devletin sahibi olarak kabul etmektedir kendisini. Dolayısıyla mülkiyetinde olan bu ülkenin, kendisi dışındaki herhangi bir söze tahammülü yok ve derhal düşman ilan edip saldırıyor. Polisin çok iyi bilincine varması gereken en önemli hususlardan bir tanesi, insan hakları çerçevesinde, bu devlet üzerinde buradaki her insan kadar hak sahibidir, onların görevi hiçbir ayırım yapmaksızın, kadın ve erkek ayırımı yapmaksızın şiddeti önlemektir, şiddeti yaratmak değil. şiddeti ön-

lemek ve bizim can güvenliğimizi sağlamaktır. Sadece polis değil, ama başta polis olmak üzere hukukçu ve tıp mensubu arkadaşlarımız da şiddet konusunda eğitilmeli ve bu konuda duyarlılık meydana getirecek koordine çalışmalar yapılarak, meslek içi eğitimlerin zorunlu hale getirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmalara okullardan başlamak gerekmektedir.

Biraz önce Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri'nden gelen arkadaşlarımın birtakım şikâyetleri vardı, son derece önemli. Değişen yönetmeliklerde, nasıl değişiklik yapıldığını şu anda bilmiyorum. Onun için afaki konuşuyor olabilirim ama, orada zorunlu hale getirilmesi gereken işlerden bir tanesi, buralara başvuran kadınların yaşlarının sorulmaması. 15 yaşında kız çocuğunun ırzına geçilmiş ye gelmiş, reşit olmadığı için, ananın babanın izni aranıyor. Zaten anasından babasından habersiz gelmiş, korunacak yer arıyor, sığınacak yer arıyor, canını kurtaracak ve bebeğini kurtaracak. Dolayısıyla doğru dürüst sağlık hizmeti sağlanması ve can güvenliğlerinin sağlanması gerekiyor. Yaşıymış, nüfus kâğıdı var mıymış, evli miymış, kocası mıymış, bunların aranmaması gerekiyor. Geldiği anda hiçbir şey sormadan kabul etmek gerekiyor ve bu bakımdan da herhangi bir sorumluluğun yüklenilmemesi gerekiyor. Ensest olaylarında korkunç durumdayız. Ensest uygulayandan derhal velayetin alınması ve çocuğun doğru dürüst bir yere yerleştirilmesi gerekiyor, ama bunu yapamıyoruz.

Aile İhtisas Mahkemeleri'nin derhal kurulması gerekiyor. Boşanma davalarında, medyanın şiddetinden kadını korumak için mutlak gizlilik gerekiyor. Benim birkaç davamda başıma geldi, sabahları uyandığım zaman dava dilekçemi gazetelerde görür oldum. O zaman, benim mahkemeye gitmeme hiç gerek yok, "açıklık ve basın özgürlüğü" diye çıkıyorlar karşımıza. Bir davanın kesinleşmesinden bir ay sonra, benim müvekkilem ve kocasının fotoğrafları, dosyamdan alınan, vekâletnamelerdeki fotoğraflarla gazeteye basıldı, çocukların isminden bahsedildi, çocuklar intihara teşebbüs ettiler. Bunun basın özgürlüğüyle ne ilgisi var? Bu doğrudan doğruya medyanın açık şiddetidir. Dolayısıyla mutlak gizlilik gerekmektedir. Tabii ki ben basına yansımısından korkmadan, açıkça gidip mahkemeye, benim müvekkilimin başına bunlar gelmiştir, enseste maruz kalmıştır, aile içinde tecavüz vardır, her ne ise söylemek duru-

mundayım. Ama ben bunu mahkemeye söylerken, gelin bu benim dilekçelerimi alın, basın, yayınlayın ve yağmalayın, sizin için bir günlük reyting meselesi olsun diye çıkmıyorum mahkemeye. Dolayısıyla bunun da bir an önce sağlanması gerekmektedir.

Yayınlanacak sonuç bildiğimizde, yasalardan lütfen numarayla bahsetmeyelim. Bilmem kaç sayılı kanun demek, o kanuna tabii olacak insanlarla aranızda bir hiyerarşi kurmaktır, bir üstünlük kurmaktır. Kanun numarası zikretmek uzaklaştırıcıdır ve bir hiyerarşi kurmaktır, yabancılaştırıcıdır. Dolayısıyla hiçbirinizin aklında kanun numarası kalmaz, ama Ailenin Korunmasına Dair Kanun dediğiniz zaman bu herkesin aklında kalır. Kanunu eleştirebiliriz, eleştirirken de, adından dolayı eleştirmeyi tabii ki kabul ediyorum, ama kanunlardan isimleri ve kadınlara sağladıklarıyla bahsetmekte yarar var.

Kadınlardan Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın çalışmalarından dernekler ne kadar haberdar oluyor bilmiyorum. İletişimi sağlamak için neler yaptıklarının bir sirküler halinde mutlaka bütün derneklere gönderilmesi gerekir. Mesela bazı konularda Mor Çatı'nın fikri hiç alınmıyor, oysa, bütün derneklere sorulması gerektiği kanaatindeyim. Kadın dernekleri arasında, kadın bilincinin yükseltilmesi konusunda, kadına ilişkin duyarlılık konusunda, sürekli seminerler ve toplantılar yapmak gerekiyor. Deminden beri dinlediğim konuşmalarda öyle kelimeler geçti ki, bazı öyle konuşma üslupları oldu ki, bu bugüne kadar olan kadın çalışmalarından çok haberdar olmayan konuşmalar yahut üslup biçimindeydi. Bunu kaldırmak için, belki bir üsluba ulaşmak için, bilinçlendirme seminerlerinin ortak çalışma yaparak ve düzenli olarak gündeme alınması gerektiği kanaatindeyim. Çok teşekkür ederim.

Gülser Kayır

Merhabalar! Ben genel olarak politika oluşturmaktan ne anlıyorum, biraz açmak istiyorum. Konumuz I. Kadın Sığınakları Kurultayı. Konu başlığı ise "Kadına yönelik şiddet", çünkü sığınakların kurulma amaçları kadına yönelik şiddetten kaynaklanıyor. Politika oluşturmak dediğimizde, sorunun içeriğinin saptanması çok önemli. Kadına yönelik şiddet dediğimizde ise son derece kapsamlı, bo-

yutlarını, sınırlarını koyamayacağımız kadar geniş bir içerik. Onun için, netleşebilmemiz için, adım adım gitmek zorundayız. Sorunun saptanmasından sonra, çözüm önerilerinin ortaya konabilmesi gerek. Politika oluşturmak, ileriye yönelik çözüm önerilerini de içermeli. Ancak bunları yaparken de birtakım ortak ilkelerden söz ediyorum tabii. Hepimizin, biraz önce Cânân'ın söylediği gibi, çok farklı dillerden konuşmadan, yakın üsluplarla oluşturabildiğimiz ortak ilkeler olması gerektiğini düşünüyorum. Bir başka aşaması da hedeflerin belirlenmesi, yani ileriye yönelik kadın politikasındaki hedeflerimizi tartışıyor olabilmemiz lazım. Bir başka aşaması da kadın politikası oluşturmada, kurumlarla olan ilişkiler. Kadının Statüsü'nden temsilci arkadaşımızın uyarısı önemliydi bence. Hakikaten resmi kurumlarla tartışmak, birlikte bir şeyleri kotarmak zorundayız. Çünkü kadınların talepleri, ilk önce istemler olarak ortaya çıkacaktır. Zaten haklar da böyle ortaya çıkıyor, alınıyor ve somutlaşıyor. İlk önce kamuoyu oluşturuyorsunuz, sonra o istemler yasalar olarak somutlaşıyor. Tabii ki bir süreç geçmesi lazım. Resmi kurumlarla ilişkimizde de bu hakları oluşturmak açısından ilişkilerimizin sürmesi gerekiyor. Kadın politikası oluştururken, somut şeylere doğru yönelirsek, daha çabuk yol alırız diye düşünüyorum. Onun için de sonuç bildiğimizde, bir ya da iki somut hedef seçip, ona yoğunlaşalım diye öneriyorum. Teşekkür ederim.

Şermin Utku Bilgen

Kadının Statüsü'yle ilgili siteme ben de katılıyorum. Kadının Statüsü veya Kadın Bakanlığı genellikle kadın gruplarımızın fikirlerini almadan ve hatta toplantılarda karşılaştığımızda, bizimle bir el sıkışmadan, bir merhabadan başka bir şey demeden yanımızdan geçip gidiyorlar. Madem kendileri aranmak, davet edilmek ve iş birliğine girmek istiyorlar, o zaman düzenli olarak bizlerle toplantılar yapsınlar ve bizim fikirlerimizi alsınlar. Kadınlara yönelik olarak çıkarılacak kanunlarda, bizim fikirlerimiz alınmadan kendi düşünceleriyle gerçekçi bir iyileştirme yapılacağını hiç zannetmiyorum.

Şükran Danık

Makro düzeyde yaptığımız tüm çalışmalarda, ulusal raporların hazırlığından tutun, eylem planlarının hazırlanmasına kadar tüm

bu çalışmalarda, tüm sivil toplum örgütlerini devreye sokuyoruz ve davet ediyoruz. Birkaç günlük toplantılar yapıyoruz ve birlikte üretiyoruz. Mor Çatı da otomatikman bu toplantılarda temsil edilmiştir ve katılmıştır. O nedenle ben bu söylediğiniz şeylere hiç katılmayacağım. Çünkü biz sürekli sivil toplum örgütleriyle işbirliği içindeyiz. Şu anda Ankara'da, 4. Dünya Kadın Konferansı'ndan sonra ortaya çıkan eylem planının yaşama geçirilmesi konusunda dört tane komisyon kuruldu. Komisyonların kurulma hedefiyse şuydu; güçlerini bir araya getirmek ve hedefe daha çabuk ulaşmak. Parça parça ulaşmak daha güç oluyor, biz onlara o olanağı vermeye çalıştık ya da bu çerçevede kendilerine destek olmaya çalışıyoruz. Yani bizim temel amacımız, genelde sivil toplum örgütleriyle, çalışmalarını birlikte götürmek ve kotarmak. O nedenle ben bu söylediklerimize katılmayacağım.

Hülya Gülbahar

Birçok kadın grubunun gerçekten devletle olan ilişkilerinde bir problem var. Bağımsız kadın grupları tamamen bu işleymden dışlanıyor. Şükran Hanım, bu sizinle ya da sizin temsilcisi olduğunuz kurumla ilgili bir şey değil. Makro düzeyde şiddetin önlenmesi, şiddete uğrayan kadınların acil ihtiyaçlarının karşılanması ve şiddetin izlerinin silinmesine yönelik politikalarımız neler olabilir, isterseniz onu tartışalım.

Şükran Danık

Ben üç yıldır Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Hukuk Komisyonu'nda çalışıyorum. Her sivil toplum örgütünden bir tane hukukçunun katıldığı bir komisyonda çalışıyorum. Medeni Kanun'un, evliliğe ve mala ilişkin düzenini tamamıyla biz hazırladık. 4320'ye ilişkin Adalet Bakanlığı'na sunulan tasarılarından biri bize ait. Ve bu konuda hazırlanacak tüm kanun metinlerinde sivil toplum örgütlerinin adı var, sözü var. İsimlerinizi bildirirseniz ve daimi olarak katılırsanız, her perşembe günü saat 16.00'da bir komisyon toplanıyor ve gerçekten faydalı. Çünkü meclise kadar birçok baskıyı Devlet Bakanlığı kanalıyla yapmış oluyoruz. Medeni Kanun konusunda çok ciddi bir çalışmamız var. Ve birçoğunu da göz önüne aldı ko-

misyon, kadının eşitliğine ilişkin bir kısım hükümleri düzeltti. Bir kısmını kabul etmedi ama, bir kısmını kabul etti. Şu anda baskı grubu olarak bir faaliyet programı hazırladık. Her alanda baskı grubu olarak devreye girip, Hukuk Komisyonu olarak sonuçlar elde edelim istiyoruz. Ama hep beraber. En azından Devlet Bakanlığı nezdinde çalışmanın faydasıyla, hep beraber orada bir şeyler yapabiliriz kanısındayım.

Hülya Gülbahar

Bu perşembe saat 16.00'daki toplantı, galiba Ankaralı sivil toplum kadın kuruluşları için. Muhtemelen bir bölümü orada, ama İstanbul, Adana, Diyarbakır, Antep'ten bahsediyoruz burada. Onlar her perşembe oraya galiba gelemeyecekler. Belki bu toplantı, bu tür sivil toplum örgütleriyle ilişkiler konusunda diğer illerdeki kadınların da farkında olunmasını sağlayabilir, hatırlatılabilir, bakanlık ve bağlı kuruluşlar nezdinde diye umalım...

Aysel Yıldırım

Ben ilk mikrofonu elime aldığımda da bu kuşku bu kaygım vardı, yine aynı kaygıyla yola çıkarak konuşacağım izninizle. Çünkü pek çok şapka taşıyorum. Bir tanesi; demin Halime'nin söylediği 1980'lerin ortasından beri oluşan kadın kurtuluş hareketi içinde var olan bir aktivist olarak bir şapkam var. Ve sosyal hizmet uzmanı ve kadın sığınaklarında çalışan bir profesyonel olarak bir şapkam var. Ve bir de, kadına yönelik şiddetle ilgili ilk çalışmayı, ilk bilimsel çalışmayı yapıp ve bunu bir kitaba dönmüş bir yazar olarak şapkam var. Hepsi birbiriyle biraz karışıyor söylediğim sözlerin içerisinde. Ama izninizle en başta bir şey söyleyeceğim. Sonuç bildirgesi yarın çıkacak diye varsayılıyor, her zaman sonuç bildireleri kurultayların sonunda çıkar ama, Cânân Hanım konuşmasında bildirgenin başlıklarını bölüp, tek tek maddeler halinde neredeyse dikte eder gibi anlattı ve söylediği şeyler doğru şeylerdi, katıldığım şeyler vardı. Ama bir tek şey söyleyeceğim, orada ekleme yapmak ihtiyacı hissettim, sizin de söylediğiniz bir şey. Şimdi bir yandan, kadına yönelik şiddet diye bir şey var ve bunu hayata geçiren, Türkiye'de gündeme sokan kadın kurtuluş hareketi, bu kesin. Yani 1987'lerdeki dayığa

karşı yürüyüşü hatırlayalım. Onun arkasındaki dayak kampanyası, vesaire. Mor Çatı'nın kurulması, Kadın Dayanışma Vakfı'nın kurulması, vesaire... Arkasından pek çok araştırma, Kadın Kütüphanesi, Kadın Araştırma Merkezleri, üniversitelerde varoluş gibi. Bunları hep akılda tutarak yola çıkmamız ve bunların vurgulanması gerekiyor diye düşünüyorum. Ama tüm bunların arkasından devlete baskı yaptık, gözlerinin içine girdik ki, devlet Sosyal Hizmet Çocuk Esirgeme Kurumu eliyle kadın sığınakları açtı. Bunu göz ardı edemeyiz. Orada çalışan birisi olarak bunu söylemek gibi bir şey hissediyorum.

Ama dediğim şapkalarımı da lütfen göz önüne alarak söyleyin, bunu göz önüne alarak konuşmamı dinleyin. Kadın kurtuluş hareketinin katkısıyla, yardımıyla ve zorlamasıyla oluşturulan kadın sığınakları, kadın konukevleri var. Kadın konukevleri yedi tane ve Türkiye'nin pek çok ilinde kadına yönelik şiddet konusundaki kurumsal hizmetleri sunuyorlar. Eğrisiyle doğrusuyla, eksikliğiyle aksağıyla, ama bunu yapıyorlar ve inanın orada çalışan meslek elemanlarının hepsinin çok ince, çok özverili ve sahiden ciddi bir şekilde çalıştıklarının göz önüne almasını istiyorum.

Ve bağımsız kadın kurtuluş hareketinin içinden gelen birisi olarak söylemek istiyorum. Mor Çatı ya da benzeri kuruluşlarda biraz haklılık payı da olsa, çok önyargılı yaklaşıtlarını düşünüyorum. İstanbul'da çalıştığım süre içerisinde gelen başvuruların içerisinde İl Sosyal Hizmetler ya da Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu hakkında hiç de hoş şeylerin söylenmediğini kadınların ağzından alıyorum. Mesela Mor Çatı'ya gitmiş, orada bir şekilde kabul edilmemiş, ama "Sen İl Sosyal Hizmetlere git, orada seni kabul ederler, eğer kabul etmezlerse; 'Valiye giderim, seni şikâyet ederim' derseni kabul ederler" gibi laflar duydum; kulaklarımla duydum. Bu beni üzdü. Bu neden üzdü? Bir; onlar benim dostlarım, arkadaşlarım ve dayanışmam gereken insanlar. Böyle bir şey söylemeleri, o kadınların tabii aldıklarını nasıl aktardıkları da ciddi bir şey, ama bunu bir kez duymadım, pek çok kadından pek çok farklı ifadelerle duydum. Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu ya da Kadın Bakanlığı'nda çalışanlarda da, bağımsız kadın hareketi içerisinde olan insanların çok fazla feminist, çok fazla katı, çok dikte edici ol-

duğu gibi önyargılar var. Ama bu iki önyargıyı kırmak için biz bu tür kurumlarda, bu tür toplantılarda, iki tarafın da varlığını zorlamak zorundayız.

Cânân Hanım'ın işaret ettiği ve benim de katıldığım bir laf var; biz devleti zorlamak zorundayız. Devletin dışında bir şeyler oluşturmayı istiyorsak bile, sosyal devlet anlayışını kâğıt üzerinde dahi kabul etmiş olan bir devlete baskı yapmak için, onu bir taraf olarak kabul etmek zorundayız. Taraf olarak kabul etmediğimiz bir şey, bizi de dikkate almaz. Biz zaten onların karşısında küçüğüz yani. Hani "fare dağa küsmüş, dağın haberi olmamış" hesabı yapmamamız gerektiğini düşünüyorum ve bu ciddi bir şey. Bu ciddi bir şey, bunu yapmazsak, kadın konukevleri yönetmeliğinin oluşturulduğu maddelerde etkili olamayız ya da bütçe konuşurken, o bütçelerin içinde, kadına yönelik şiddete ilişkin kurumsal hizmetlere ne kadar pay ayrılacağı konusunda baskı yapamayız.

Tüm bunlar önemli, o nedenle birbirimizi baştan, önyargılarımızı kenara koyarak, karşılıklı kabul etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bunun kesinlikle bildiride olması gerekiyor. Bütün bunların arkasından iki taraf, birbiriyle didişerek, kavga ederek, çatışarak, kadın politikası, kadına yönelik şiddet, kadın politikasının içinde olan bir madde ve kadın politikasının hepsini kapsayan makro bir şey oluşturmamız gerektiğini düşünüyorum.

Şermin Utku Bilgen

Şöyle diyebilir miyiz o zaman; değişik kesimlerdeki, yani hem bağımsız kadın grupları hem sosyal hizmetler, buldukları ilde toplantılar yapsınlar, bir araya gelsinler, fikir birliği yapsınlar, öyle bir uzlaştırıcı bir şey olabilir...

Hülya Gülbahar

Acaba bu konuşmalardan şöyle bir sonuç çıkartmak mümkün mü? İller düzeyinde de belediyelere, sosyal hizmetlere bağlı olan ya da bağımsız çalışan kadın sığınaklarının ortak bir iletişimi olsa iyi olur gibi bir sonuç çıkartabilir miyiz? Bu kısa tartışma belki de bu

iletişimsizliğe işaret edebilir mi ve çözmek için bir ortak toplantılar dizisi önerilebilir mi?

Ayla Oran

Zannediyorum yakın bir öneride bulunacaktım. Bir defa zannediyorum, şiddete ilişkin politikalar kadın politikasının genel yok-sunluğunun sadece bir parçası. Yani şiddet, minik bir başlık sadece bu koca başlığın altında. Bir defa kadınlar politika oluşturmalıdır noktasında genel anlamda anlaşmak gerekiyor. Bunun için her şeyden önemlisi dil sorunu, yöntem sorununun aşılması gerekiyor ve ortak talepler çerçevesinde birleşme becerisini göstermemiz gerekiyor. Çünkü kadın hareketi, aynı zamanda Türkiye’de ya da dünya-da olup biten bir sürü şeyden aynı zamanda etkileniyor. Etkilendiği için de birtakım bölünmelere uğruyor. Hepimiz zaman zaman bunun sonuçlarından etkilenmiş gruplarız ya da insanlarız. Yani Türkiye’de bir savaş oluyor, kadınlar ikiye ayrılıyor; Kürt kadınları ve ya Türk kadınları, Türkiye’de bir İslamcı hareket geliyor, kadınlar sonuç itibarıyla ikiye ayrılıyor; laikler ya da anti-laikler. Demin Necla Hanım da işaret etti bu konuya. Mesela Mersin’de Emniyet, bütün kadınları davet etmişti bir toplantıya. Bizim orada bir önerimiz oldu. Bütün herkes tebessüm etti bu öneriye. Emniyet içerisinde kadınlara karşı işlenen suçlar konusunda seminer, eğitim verilmesini önerdik. Aynı zamanda karakollarda, kadın polislerden oluşan bir masa önerdik. Yine, Küçükleri Koruma Şube Müdürlüğü konusunda acele eden Emniyet Müdürlüğü, kadınlar konusunda hâlâ bir şey yapmamakta diremiyor.

Bu önerdiklerimiz aslında ciddi politikalar, ama bütün bunları yapabilmemiz için öncelikle ortak yöntem, ortak dil, ortak talepler ve ortak ilkelere anlaşmak gerekiyor. Bunun için de ayda bir kez, Türkiye’nin her yerinden tüm kadın örgütlerinin, özellikle bağımsız örgütlerin, bir araya gelip tartışabileceği bir toplantılar dizisi öneriyorum. Umarım ki, sonuç bildirgesinde böyle bir şey yer alır.

Zeynep Kaya

Ayla’nın söylediklerine katılıyorum. Burada şu anda yaşadığımız hava tamamen farklı, biraz karşılıklı bir tartışmaya dönüşmüş gibi

oldu. Bence bunları bir kenara bırakmak gerekiyor, çünkü bunca zamandır yaptığımız kısmen de olsa buydu. Şu saatten sonra geçmişe yönelik yaşadıklarımızı da bir kenara not alın, bundan sonraki süreçte neler yapabiliriz bunu tartışmak gerek. Geçmişte hepimizin hataları oldu, eksiklikleri oldu. Geçmişten ders çıkarıp, sorgulayıp, bundan sonraki süreçte yapacaklarımızı tartışmalıyız. Bunu belirtmek istiyorum.

Onun haricinde bir şekilde, devlet kurumlarının kendisiyle, biz kadınların oluşturduğu diğer sivil kuruluşlar birbirlerini tamamlayan şeyler. Yani, onlar bize muhtaç, biz onlara muhtacız. Özellikle bu sığınmaevleri konusuna yönelik olarak, biz Mersin'de böyle bir çalışmaya başladık. Sığınmaevinin açılmasına ilişkin olarak. Yaşadığımız süreç içerisinde gördük ki, sığınmaevlerinin açılabilmesi için bir şekilde belediyelerin yani devletin zorlanması gerekiyor ki, bunu yapmak gerekiyor. Sığınmaevlerine yönelik olarak, bakanlıkların ayırdığı bir bütçe var, bu bütçeler belediyelere aktarılıyor. Belediyelerin böyle yerler açma konusunda bütçeleri var. Ama neden hayata geçmiyor? Konu buraya geldiğinde siyasi partilere dayanıyor. Bizler bulunduğumuz illerde kadın kuruluşları olarak belediyeleri eğer zorlarsak, dayatırsak, olumlu sonuç da alabiliriz diyorum. Nasıl zorlayabiliriz? Belediyeler bünyesinde sığınmaevleri açılması, kadınların kalabilecekleri kadın konukevlerinin veya yerlerinin açılması şeklinde. Ama idaresini, o ilde var olan kadın örgütlenmelerine devretmeliler. Sığınmaevinin mali harcamalarını belediye karşılamalı, güvenliğini sağlamalı, zorunlu demirbaşlarını almalı. Yönetiminde ise, klasik memur zihniyetinde bulunan insanlarla değil de, sorunu yaşayan, kadın bilincine sahip kadınlar bulunmalı. Biz bu şekilde hazırladık. Böyle bir proje verdik belediyeye, onay da gördü.

Onun haricinde, sorunları çözebilmek için diğer illerdeki kadın kuruluşlarıyla, bir haberleşme zincirini oluşturmamız gerekiyor. Yani bu şart. Çünkü İstanbul'daki arkadaşın ne yaptığını ben bilmiyorum, İzmir'deki arkadaşın ne yaptığını ben bilmiyorum. Ama Mersin'de, o arkadaşlarımızın tecrübelerinden faydalanarak yapabileceğim şeyler varken, sıfırdan başlıyoruz. Sıfırdan başlayıp bir noktaya gelene kadar zaten aylar geçiyor, yıllar geçiyor, ondan sonra kafaya dank ediyor, ama iş işten geçmiş oluyor. Buna bir çözüm bulmak ge-

rek. İller kendi bünyesinde yaptığı çalışmaları, izledikleri yolları, hangi kurumları zorladıklarını yazıya döküp verirlerse çok iyi olur. İstanbul'daki bu kurultay temel olsun, bir şekliyle burada bir örgüt- lülük yaratalım ve ortak eylemlilik planlayalım ya da çalışmalar dü- zenleyelim. Ne olabilir? Neden bulunduğumuz illerde bir afiş çalış- masına gitmeyelim? Neden karakollarda, muhtarlıklarda, okullarda asılmak üzere ortak bir afiş çalışması yapmayalım?

Belgin Oflazoğlu

Ben çok kısa bir şey söylemek istiyorum. Cânân Hanım'ın ko- nuşması bende biraz hayal kırıklığı yarattı. Nedeni de şu; bakın ben demin bahsettim, yani bu bizim sığınmaevi projesi tamamıyla bir tasarı halinde. Ve çok doğal bir süreçte alınan bir karardı. Bir han- ım, mağduriyeti sonucu başkana gelip şikâyetini aktarıyor, ben de o arada, başkana bir şey sormak için yanına gitmiştim, çok doğal bir şekilde bana "Esenyurt'ta biz bir sığınmaevi açabilir miyiz? Bu ko- nuda bir araştırma yap" dedi ve hemen bir yer bile önerdi. Bu ko- nuda Mor Çatı'yı arayacağımı söyledim. Nitekim Mor Çatı'yı ara- dım ve Altan Hanım'la görüştüm. Ve gerçekten çok büyük bir tesadüf oldu. Altan Hanım da bana "Çok isabetli bir zamanda aradınız, bizim cumartesi ve pazar günü sığınaklarla ilgili bir kurultayımız var" dedi. "Türkiye'de ilk defa yapılıyor, isterseniz siz de gelin" de- di. Ben de kendisine, "Bizim herhangi bir hazırlığımız yok" dedim, izleyebileceğimizi söyledi. "Daha sonra biz sizlere yardımcı oluruz" dedi. Ama ben şu an gerçekten çok hayal kırıklığına uğradım. Bi- zim sanki siyasi bir kaygımız varmış gibi bir ifade tarzı kullanıldı. Böyle bir derdimiz yok. En azından öncelikle kendi adıma böyle bir şey yok. Başkanın da böyle bir şey güttüğünü sanmıyorum ki, güdü- yorsa dahi biz bunu fırsat bilerek dayatmalıyız. Yani zorunluluk olmalı belediyeler için. Madem ki böyle bir fırsat yaratılıyor, neden biz bundan faydalanmıyoruz diye düşünüyorum. Yani "üsluba dikkat edin" dedi, ben Cânân Hanım'ın üslubuna dikkat etmesi gerektiği- ne inanıyorum.

Hülya Gülbahar

Bir şeyi mutlaka duyurmak zorundayım. Mor Çatı kolektifi bura- da katılımcı olan, daha önce iletişim kurabildiğimiz tüm gruplara

program önerisini gönderip, programı birlikte hazırlamayı önerdi. Ve gerçekten de Diyarbakır'dan, Mersin'den, Ankara'dan gelen notlarla ortak çalışma grupları için, ortak bir liste çıkartmaya çalıştık. Bu listeye göre, sığınakların, devlet, yerel yönetimler, mahkeme, polis, doktor, üniversiteler, okullar, kreşler ve benzerleriyle ilişkileri bir buçuk gün tartışılacak. Bu da Mor Çatı kolektifinin bu konuya verdiği önemi somut olarak gösteriyor. Sadece Mor Çatı'nın değil, bu programı birlikte oluşturduğumuz, katılımcı olan tüm kadın gruplarının bu konuya ne kadar önem verdiğini gösteriyor. Dilerseniz, bu konuyu orada tartışmaya bırakalım. Kişiler arasındaki dil farklılıklarından kaynaklanan ya da yaklaşım farklılıklarından kaynaklanan bu tartışmayı, çalışma gruplarına bırakalım. Çünkü bununla ilgili özel bir madde var.

Mor Çatı olarak gündemi hazırlarken şunları düşünmüştük; kadına yönelik şiddete karşı politikaları tartışırken, öncelikle kadın dayanışmasını tartışacağımızı düşündük. Mutlaka ve mutlaka Medeni Kanun değişikliğinin bir an önce yapılması için talepte bulunacağımızı düşündük. Çıkan, ama yeterince yaygın uygulanamayan 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa'nın, etkin uygulanması için neler yapmalıyız, onu tartışacağımızı düşünmüştük. "Bekâret kontrolü, ensest gibi olaylarda alınması gereken önlemler, yapılması gerekenler" diye bir başlığımız olacağını düşündük bu tartışmada.

Bu arada, Ankara Barosu'nun güzel bir öncü çalışması var; Kadın Komisyonu bünyesinde oluşturulan Kadın Danışma Merkezi. Belki bütün barolarda kadın komisyonları, kadın danışma merkezleri oluşturulmasını, tartışırız diye düşünmüştük. Zaman zaman dile getirildi, karakollarda 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa'nın uygulanması ve kadına yönelik şiddetle ilgili diğer prosedürlerin işletilmesi için kadın polislerin olması, mutlaka meslek içi eğitimin yapılması, Aile Mahkemeleri'nin kurulması ve hastaneler gibi kurumlarda ücretsiz bakım olanaklarının sağlanması, hastane, emniyet, adalet mekanizmalarında, bağımsız kadın hareketinden, sığınaklardan kadınların, ortak çalışmalar yürütebilmesi, yalnız yaşayan kadınlara, sığınak desteği alan kadınlara, kreş ve lojman önceliği için birtakım politikalar oluşturulması, çocuklara eğitim kolaylıkları sağlanması, okul transferlerinde yaşanan problemlerin çözülmesi, eğitimde cinsiyet ayrımcılığını körükleyen uygulamala-

rın sona erdirilmesi, medyada şiddete karşı birtakım politikaların tartışılması gerekir diye düşünmüştük bu bölümde. Büyük oranda zaman sınırı nedeniyle birçoğuna değinemedik. Ama isterseniz çok kısaca bu konularda söz almak isteyenlere söz verelim. Bir de aramızda 4320'nin uygulanması için, Mor Çatı'nın desteğiyle ama ağırlıkla kendi başına hukuki bir mücadele veren, koruma kararı alan ve bu kararı uygulatan bir arkadaşımız var. Kendisi deneyimlerini bizlerle paylaşmak için şu anda burada.

Şenay Yalçın

4320 Sayılı Kanun'dan yararlanarak gerekli yerlere müracaat ettim. Bu arada karşılaştığım bazı problemleri anlatmak istiyorum size. İlk önce karakola başvurduğum ve karakoldan gerekli muameleleri görmedim. Sürekli manevi şiddet altındaydım. Fiziki şiddetten fazla manevi şiddet görüyordum ve benden karakolda fiziki şiddet izi göstermemi istediler. Bir yerinde darp var mı diye. Benim de bir yerimde darp yoktu. Ben bu fiziki şiddeti elimle uygulattım. Yani şöyle, eşimin ani saldırıları vardı, ben bu ani saldırılardan kendimi koruyordum. O ara kendimi korumadım ki, karakolda bir delil olsun diye. Ve karakola gittiğimde bana, "bizim yapacak bir şeyimiz yok, savcılığa başvurun" dediler. 1997-1998 yıllarında, 8 Mart Kadınlar Bayramı'nda Mor Çatı'yla tanıştım. Karakolda herhangi bir şey yapmadılar, Mor Çatı'ya başvurmakla çareyi buldum. Bana yardımcı oldular. Bu yasadaki faydalanarak dava açtım. Bir yerde şanslıyım, çünkü bu kanun daha tam olarak adliyelere bile yansımamıştı. Başvurduğum adliyede araştırma yaptılar, hangi mahkeme, birinci mi, ikinci mi, üçüncü mü, hangi mahkeme hâkimi bu yasayı biliyor, araştırması yaptılar. Ve yasayı bilen hâkimin mahkemesine havale ettiler beni. Neyse ki, davayı bildiği için kısa bir süre içerisinde sonuçlandı, yani bu davayı kazandım. Eşimi evden uzaklaştırdım. Benim bir de şu önerim var, bilinçlenmesini istiyorum herkesin. Benim akademik bir kariyerim yok. Ama gerekli yerlerden araştırarak, okuyarak, bir şeyler yapmak istedim. Bu mücadeleyi kazandım. Bu kanundan yararlanarak, Mor Çatı'nın desteğiyle ben bu mücadeleyi kazandım ve eşimi evden uzaklaştırdım. Çocuklarımla ayaklarımın üzerinde duruyorum. Aslında bu sürenin yetersiz olduğunu anlatmak istiyorum. Dört ay evden uzaklaştırma süresi verdiler eşim-

me. Bu arada ben boşanma davası da açtım. Ve bu aileyi koruma yasasından faydalanarak açtığım dava için, boşanma sürem hızlandırıldı. İkisi de hızlandı. Bu süre altı ay da olsa, çok az bir süre. Yani benim düşünceme göre, bunun süresiz olması lazım. Ta ki erkek tamamen pişman olup da, kadın da erkeğin pişman olduğunu anlayınca kadar bu süreyi uzatmaları lazım. Üç mahkemede sonuçlandı bu dava. Çünkü tedbir nafakası istemiştim. Eşimin gelir durumunun araştırılması için çok kısa birer haftalık süreler içerisinde, mahkemeler, üç davada sonuçlandı. Teşekkür ederim.

Nazik Işık

İlk kez konuşacağım için hepinize “merhaba” diyerek başlamak istiyorum. Aşağı yukarı on yılını aile içi şiddetle mücadelede tamamlamış kadınlardan biriyim. Ankara’dan katılıyorum. Bu süreç içerisinde dinlediğim kadınlardan çok şey öğrendim. Kadınlar beni çok eğittiler. Sanıyorum sosyal hizmet uzmanlarımızı da çok eğitiyorlar. Çünkü Ankara’da Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü’nde ilk konukevinin açılma sürecinde görevli olan kadınlarla halen ilişkilerimi sürdürüyorum, görüşmelerimizi sürdürüyorum. İlk günlerdeki tavırlarıyla ve bakış açılarıyla bugünkü arasında çok sular akmış olduğunu, çok mesafe kat etmiş olduklarını düşünüyorum. Ankara’dan hepimizin tanıdığı bir arkadaşımızın, Müzeyyen Aytaç’ın yıllardır çok tekrarladığım, patentli ona ait bir lafı var, “bu öyle bir virüs ki girdi mi çıkmıyor”. Sosyal hizmet uzmanı da olsanız, devlet görevlisi de olsanız, bağımsız kadın hareketinin bir parçası da olsanız, feminizmin virüsü bir kere içinize girdi mi, mücadele bir kere girdi mi kolay kolay bırakmıyor insanı. Onun için herkes gibi, devlet görevlilerinin de öğrenme hakkı olduğunu kabul edelim, düşünelim ve buna nasıl katkıda bulunuruz diye bakalım bence. İkinci si devletle ilişkilerimizde hep, Kadının Statüsü ve SHÇEK gündeme geliyor. Tabii kurultayımızın konusu, kadına yönelik şiddet, sığınaklar. O çerçevede kadın konukevlerine sahip bir kuruluş olduğu için, sosyal hizmetlerden sorumlu olduğu için karşımızda SHÇEK var. Kadınlara ilgili her şeyin adeta hafif gettolaşmış bir tarzda sahibi de devlet içerisinde Kadının Statüsü. Ama bana kalırsa bizim çok daha geniş bir devlet bakış açısına ihtiyacımız var, bunu tartışalım.

Cânân, sokaktaki ışıklandırmalardan söz ederken de bunu hissetmiştim. Evet, kent mimarisi dahil her şey, bizi şiddetle yüz yüze bırakıyorsa, biz kent mimarisinden sorumlu olan Bayındırlık İskân Bakanlığı'ndan tutun da belediyeye kadar herkesle, kamu alanında görevli tüm devlet kurumlarıyla muhatap olmak ve onlara politikalarımızla gitmek, düşündüklerimizi onlara iletmek ve zorlayıcı olmak zorundayız. Tabii bu zorlayıcılık Türkiye'de, fikirlerden çok kaba güçle ilişkilendiriliyor, arkanızda kaç kişi olduğuyula ilişkilendiriliyor. Bu çok da yanlış değildir, onun için büyümek de bizim bir politikamız olmak zorunda. Büyümek istediğimizi açıklıkla dile getirmek zorundayız. Bir diğer nokta bence, uzun uzun anlatmaya gerek yok, danışma merkezi faaliyeti yürütmüş ya da bireysel olarak danışmanlık, gönüllü olarak danışmanlık yapmış her kadın biliyor; kadınlar kolay kolay başvurmuyorlar, kolay kolay evlerinden çıkmıyorlar, canlarına tak etmedikçe gelmiyorlar. Boşanma ciddi bir sorundur, ciddi düzeyde kadını yoksullaştırır, çocukları yoksullaştırır, vesaire, vesaire... İş bulmak zor, ev bulmak zor. Yani Türkiye'de kadını güçlendiren her türlü çalışma ve politikaya ihtiyacımız var, bunların hepsi bizim talebimizdir. Kadını güçlü kılan her şey, onu şiddetten uzaklaştırmak da bize katkı sağlayacak bir şeydir. Bu kulltaydan çıkacak taleplerden biri, biz kadına yönelik her türlü desteği talep ediyoruz, istiyoruz, çünkü kadını şiddetten uzaklaştırmada bunlar küçük küçük adımlardır. Bizim resmi kurumlarımızın pansiyon, sosyal konut uygulamaları yok. Birçok ülkede böyle uygulamalar var. Kadınlara ve çocuklara özel sosyal yardım türlerimiz çok zayıf. Bunlar da, kadınların boşanmaya, ayrı yaşamaya karar vermesinde çok önemli eksiklerimiz. Kadınlara öncelik veren pansiyon uygulamaları, sosyal konut uygulamalarının devlet kurumları içerisinde yer alması ya da en azından başka konut kuruluşları, sivil toplum örgütleri, kooperatiflerin, bu alandaki çalışmalarda kadınlara böyle özel imkânlar ayırmalarını talep edelim. Yani örneğin Ankara'da, Çayyolu'nda 33000 konut, arkasında 44000 konutluk bir "Türk Konut" oluşuyor. Neden koskoca bir "Türk Konut", kendi bünyesindeki kooperatiflerden birer daireyi bu tür pansiyon işletmeleri için oluşturmasın, kullanmasın. 44000 konut diyelim ki, 4000 bina biçiminde olsa, biz 4000 ev sahibi oluruz Ankara'da. Bu da en azından sığınmaevi sonrasındaki geçiş döneminde kadınlar için kullanma imkânı demektir. Yani bu tür somut düşünceler de

üretmek zorundayız. Devlet, konut politikası içerisinde şiddete uğrayan kadına bir çözüm aramak, bulmak yükümlülüğündedir.

Sığınmaevlerimizle ilgili sıkıntılarımız olduğunu düşünüyorum. Kadın gruplarının birçoğunda, yıllar boyunca buna büyük ölçüde tanık olma fırsatı buldum, bir yerlerde bir araya geliyoruz, çalışmamızı yapıyoruz, ama bir sığınak kurmanın maliyetini kaldıramıyoruz. Kaldırsak bile, bir şekilde bunu çözsük bile, o zaman da o sığınağı açık tutmanın maliyetiyle baş başa kalıyoruz. Yani gönüllü ya da ücretli çalışan bizler, bu evi kurmak ve yaşatmak için biz olmaksızın çıkar hale geliyoruz. Bunu çözmek, bizim için önemli bir şey. Taşıma suyla değirmen dönmüyor. Demek ki, bize sürekli su getiren bir şeyler bulmak gerekiyor. Bunun da her zaman işletme kurmak modeliyle gerçekleştirebileceğine inanmıyorum. Spesifik olarak, kadına yönelik şiddet çalışmasından grubu uzaklaştırdığını düşünüyorum. Bunun da başka sonuçları olduğunu düşünüyorum. Birbirimizin ne dediğini bile anlamaktan uzaklaşabiliyoruz bir süre sonra. Birimizin aklında başvuran kadın, öbürünün aklında sığınmaevindeki çocuk, bir diğerrinin aklında iki sene önce bilmem ne yapmış kadının bugün getirdiği talep. Ama öbürümüzün aklında, “Acaba lokantada işler nasıl yürüyor ya da el ürünleri satma merkezinin tuvaletini nasıl temizleyeceğim” olabiliyor. Özellikle bu süreçte uzun süre yer almış kadınların, çok ciddi düzeyde psikolojik yorgunluklarla karşı karşıya olduğunu da hiç atlamamak gerekiyor.

Burada olduğum için çok mutluyum. Uzun bir aradan sonra Türkiye’de bu kadar kadının, kadına yönelik şiddetle uğraşmakta olduğunu görmek bana da çok iyi geldi. Çünkü bazen rotamı da kaybedebiliyorum, kimse kalmadı galiba diye. Tanımadığım çok sayıda kadın olduğunu görmek hepimiz için ihtiyaç. Onun için belki ayda bir, gerçekleştirmek açısından kolay bir şey değil ama, hiç değilse altı ayda bir, yılda iki kere böyle bir araya gelmeyi de gündemimizde tutalım. Bu birbirimizi tanıma, görme, moral tazeleme açısından çok önemli. Ayrıca deneyim alışverişlerimiz için de çok önemli. Çünkü hepimiz, nasıl “kadınlar evlerinin içindekini tek başlarına ve yalnızca onlar yaşıyor” zannediyorsa, biz de karşılaştığımız her sorunun, bir tek bizim örgütümüzde olduğunu zannediyoruz. Gerçekte bu doğru değil. Bütün dünyada bizim yaşadıklarımıza benzer so-

runları bütün kadın örgütleri yaşıyorlar. Şu düzeyde ya da bu düzeyde, şu ya da bu şekilde, Bunları konuşmak bile birbirimizden çekinecek bir şeyimiz olmadığını, üç aşağı beş yukarı aynı durumda olduğumuzu görmek bile, hepimiz için, bundan sonrasında daha rahat adım atmaya getireceği için deneyim alışverişleri son derece önemli.

Bir başka sorunumuz; örneğin endüstriyel ilişkiler alanında, iş hukuku ve sosyal güvenlik alanında Türkiye’de bir ulusal komite var ve bu komite o alanda her sene Yargıtay aşamasından geçmiş kararların değerlendirmesini yapar. Buna bu alana taraf sivil toplum örgütleri de katılır. Türkiye’de aileye ilişkin yargı kararlarını izleyen, değerlendiren, tartışan bu tür bir ulusal mekanizma yoktur. Böyle bir mekanizmanın kurulması, yargı kararlarının bizim gibi kadın örgütlerinin de müdahil olduğu bir ortamda, taraf olduğu bir ortamda değerlendirilmesi, içtihat haline gelmiş olanların da yasaya yansıtılmasının nasıl yapılacağına ilişkin, hem bizlerin bilgilenmesi, sürece katılması, hem de yargının biraz kendini her şeyden bağımsız değil, hafiften denetim altında hissetmesi açısından yararlıdır. Yani bir tür “aile hukuku ülke komitesi” gibi bir şey önerdiğim. Bunun da üzerinde çalışalım, somut bir model haline getirelim diyorum. Ceza Kanunu’umuzda “evlilik içi tecavüz” kavramının yer olmadığını bu toplantımızda unutmamalıyız. Bizim için önemlidir, istemediğimiz her tür cinsel ilişki tecavüzdür. O nedenle, bizim burada çıkaracağımız bir ortak bildirimiz varsa eğer, mutlaka yer almalıdır. Kadınlar olarak bizlerin, çok daha fazla bilgi ve beceriye sahip olmamız gerekiyor. Sadece şiddet konusunda değil, kadınlar için bir şey yapmaya kalkıştığımız zaman da. Çünkü bu ekmeği kimse bize bölüp de vermiyor. Biz bu ekmeğin yarısını talep edeceksek, neresinden bölüneceğini de göstermek zorundayız. Hatta hangi bıçakla kesileceğini de göstermek zorundayız. Onun için de, bütün bunları göreceğiz, ölçeceğiz, önerecek kadar atak ve bilgili olmak zorundayız. Bu atak ve bilgi sahibi olmayı da, birbirimizden edineceğimiz bilgilerle çok geliştirebiliriz.

Tara Hopkins

Ben aslında biraz belli oluyor, bir yabancıyım. Kusura bakmayın, Türkçem biraz zayıf. Mor Çatı için bir gönüllü olarak çalışıyorum,

uğraşıyorum. Amerikan kadın hareketi bir anda başlamadı, bir anda başarılı olmadı, aşağı yukarı yüz elli senelik bir geçmişi var. Artık bu noktaya geldik. Bu nokta ne demek, Amerika'da yirmi beş sene önce bir kadın bir kredi kartı almak istediğinde izin alamazdı, yirmi beş sene önce ve Amerika'da. Aslında Türkiye'de kadın hareketi bayağı yoğun ve çok güzel gidiyor. Nedeni de, kadınların birbirlerine verdiği destek ve güç. Birkaç ayrı grup var biliyorum ve her zaman ayrı gruplar olacak. Fakat beraber uğraşmak, konuşmak iyi bir şey, ama bir şeyler yapmak daha faydalı. Sürekli ileriye gidebilmek için mücadeleden vazgeçmemek gerekiyor. Margaret Mead'den bir cümle söylemek istiyorum. Margaret Mead "Hiç şüphesiz ki bir avuç kararlı insan dünyayı değiştirebilir" diyor. Bizler çok az olabiliriz, ama kararlı olduğumuz, vazgeçmediğimiz sürece hayatımızı değiştirebiliriz.

Şermin Utku Bilgen

Bir önceki bölümde yapılan konuşmaların toparlayıcı bir özetini iletelim istedik size. Yemekten önceki toplantıda görüldü ki, bizim devlet tanımının içini biraz doldurmamız gerekiyor. Devlet, sosyal devlet olmalı ve biz sığınakların sayısının artırılması ve yaygınlaştırılması konusunda devletten taleplerde bulunmalıyız. Bu devletin bir görevi. Fakat devlet için çalışan, devlette çalışan sosyal hizmetler ve belediyeler gibi yerel yönetim kuruluşları, bağımsız kadın kuruluşlarıyla, bağımsız kadın sığınaklarıyla işbirliği yapan ve birlikte fikirler üreteceğimiz, politikalar çizeceğimiz ve sığınakların sayısının artırılmasını talep edeceğimiz kurumlar. Dolayısıyla geçen toplantıda, sosyal hizmetler ve belediye sığınakları ve bağımsız kadın kuruluşları arasındaki ve diğer kadın grupları arasındaki iletişimin önemi vurgulandı.

Buradaki bütün katılımcılar daha çok toplantı yapalım, daha çok fikir üretelim, daha çok birlikte çalışalım fikrindedeler. Bunu Ankara Barosu Kadın Komisyonu, bakanlıkla çalışmalar yaparak kısmen sağlıyor. İstanbul'da da böyle bir şey yapılabilir, bakanlıktan bu tür bir talebimiz olabilir. Ayrıca değişik illerde Sosyal Hizmetler-Kadın Misafirhaneleri ve bağımsız kadın kuruluşları, ayda bir veya iki ayda bir toplantılar yaparak belki bu iletişimi kuvvetlendirebilirler ve

herkes birbirinin yaptığından haberdar olabilir. Ve sığınak talebimizi daha yoğun bir şekilde dile getirebiliriz, yaptırım gücümüz olabilir.

Ayrıca kadın dayanışması konusunun önemi de vurgulandı ve bu konu her çalışma grubunda kısaca değinilsin veya tartışılsın gibi bir fikir ortaya çıktı. Medeni Kanun değişikliklerinin hemen yapılması istemi vardı. Ayrıca 4320'nin etkin bir şekilde uygulanması istemi vardı. Karakol, sağlık ve hukuk personeli eğitiminin önemi vurgulandı ve bunların derhal eğitilmesi, kadına yönelik şiddet karşısında kadınların bilgilendirilmelerinin gerektiği ortaya çıktı. Ayrıca kadın polislerin karakollarda olması, Aile Mahkemeleri'nin kurulması gibi istekler vardı. Barolarda kadın komisyonlarının olması ve kadın danışma merkezlerinin kurulması istemi vardı. Bir başka şey de kampanya yaratmak, afişlerle veya afiş çalışmalarlarıyla ve diğer yöntemlerle kamuoyu oluşturmak ve kadına yönelik şiddet konusunda halkı daha çok bilinçlendirmek konuları gündeme geldi.

Hülya Gülbahar

Aslında kadına yönelik şiddete karşı politikalarla, bizlerin deneyimleri birinci bölümde oldukça iç içe geçti. Bu süreçte doğrudan doğruya şiddete karşı mücadele ederken, sığınaklar, kadın danışma merkezleri, sığınak girişimleri, belediyeler ve sosyal hizmetlere bağlı kadınevlerinin deneyimlerini paylaşacağız. Sistemik tartışma açısından birkaç başlık önerisinde bulunmak istiyoruz. Bu bölümde tartışılmasını arzu ettiğimiz konuları, hep birlikte geliştirmek üzere öneri olarak sunuyoruz. Özellikle bu bölümde, bağımsız kadın hareketindeki politikaların, kadına yönelik şiddete karşı mücadeledeki önemini tartışmayı arzu ediyoruz. Sığınaklar kurulurken karşımıza çıkan güçlükler ya da danışma merkezleri kurulurken karşımıza çıkan güçler, sığınaklara ya da bu alanda mücadele veren kadın gruplarına yönelik bakış açıları, önyargılar, aile içi şiddetle mücadele ederken erkeklerle ilişkiler, özellikle sığınakların erkeklerle ilişkileri, aile içi şiddete karşı kadın bakış açısıyla mücadele eden grupların, hayırseverlik ile dayanışma ve destek arasındaki politik farkı fark etmeleri, gizlilik ilkesine ilişkin görüşlerimiz, kadın grubu olarak bağımsızlığımızın bir parça daha tartışılması ve netleştirilmesi,

aile içi şiddete karşı mücadele ederken çalışma gruplarımızda ve sığınaklarda ve danışma merkezlerinde şiddetsiz ortamlar sağlamak, sığınakların enste uğrayanlar, tecavüze uğrayanlar, uyuşturucu kullananlar, fuhuşu terk etmek isteyen kadınlar gibi değişik alanlarda yoğunlaşmış, o alanda özel bilgiler gerektiren bir biçimde özgül alanlarda yoğunlaşması, yeni yeni bu kategorilere ait sığınaklar açılması. Ve sığınaklar, kadın danışma merkezleri ve bu konuda çalışan grupların iç işleyişinde olmasını arzu ettiğimiz kolektif yapılar ve ilkelere gibi başlıklar içerisinde tartışabiliriz diye düşünüyoruz. Ama deneyimlerimiz bunlarla sınırlı değil, çok daha farklı alanlarda çok daha farklı deneyimlere sahibiz. Umarız bu bölüm, bu deneyimleri paylaşma fırsatı verir bize. Kadın politikasının önemi konusunda, kurultaya bağlı olarak bir şey söylemek istiyorum. Dayağa Karşı Kampanya'dan sonra yükselen kadın hareketinin ve kampanyanın etkisiyle birçok belediye, kadın sığınmaevleri ya da danışma merkezleri açmıştı. Bunlar, biraz da kadınların iletişimsizliği, ortak hareket eksikliği nedeniyle birer birer kapatıldı. Örneğin Bakırköy Kadın Bürosu ve Sığınmaevi vardı, kapatıldı artık yok. Şişli Belediye Sığınmaevi vardı, kapatıldı artık yok, İzmir Bornova Belediyesi Kadın Danışma Merkezi vardı, kapatıldı artık yok, Kayseri Belediyesi Kadın Danışma Merkezi açmıştı, o da artık yok, Nazilli... Evet, bu sıralamada Nazilli de var tabii. Kapatılanlar bunlar. Biz bunlar kapatılırken eşgüdüm sağlayamadık, ama umarız, dileriz, eğer bu kurultaydan yeni yeni kurultaylar doğurabilirsek, iki kurultay arasında bir eşgüdüm, bir birliktelik sağlayabilirsek, var olanların yaşaması için daha geniş bir güç birliğine gidebiliriz.

Mine Kufi

Kadın eğitimini, kadın bilinçlendirmesini tüm Türkiye sathına yaymak için çalışmalar yapmak gereklidir diye düşünüyorum. Ve eğer biz bu çalışmaları başaramazsak ve tüm Türkiye sathına yayamazsak, bu hareket sadece metropollerin ve büyük yerleşim birimlerinin hareketi olarak kalacaktır. Ve ancak kadın sığınmaevleri büyük yerlerde gerçekleşebilecektir. Bunu yapabilmek için de bir öneri, bir formül buldum aslında. Bütün Türkiye sathında belediyeler kadın sığınmaevi ve danışma merkezi açmaları için yasayla mecbur kılınmalı.

Ayla Oran

Az önce arkadaşın belirttiği öneriye ilişkin olarak bizim bir afişi-miz var, Mersin afişi olarak. Biz bu kampanyayı sadece Mersin'in değil, Türkiye'nin tüm illerindeki kadın kuruluşlarının da başlat-masını hedeflemiştik. Ve diyaloga geçtiğimiz birçok derneğe gön-derdik, ama bu çalışmayı, ne kadar yaptılar bilmiyorum. Amacımız zaten sadece Mersin'deki belediyeye baskı yaratmak değil. Türkiye genelindeki belediyelerin hepsine böyle bir baskı unsuru yaratmak. Yani önerdiğiniz çözüm bence doğru.

Gülser Kayır

Arkadaşlar! Her belediyede kadın sığınmaevi açmak fikri güzel, önemli. Ancak ilk olarak açılanların şimdiye kadar neden kapandı-ğını, niçin kapandığını sorgulamamız lazım. İkincisi, belediyelerin açtıkları sığınmaevleri kadınlar tarafından, kadınlar için, kadınlar-la işletilmeli. Erkeklerin yönetimde bulunduğu, kadınların da sığın-maevine kabul edildiği bir düzen ya da işleyiş mümkün değil bence. Bunu vurgulamamız lazım.

Mine Kufi

Ben "Türkiye sathında eğitim" demekle şunu demek istedim ki, en azından bazı yörelerde kadının dayak yemesi yahut şiddete uğra-ması normal görülmektedir. Kadın başkaldırmamakta ve erkek de kendinde o hakkı bulmaktadır. Erkek kadını dövmeğe veya şiddet uygulamakta veya aşağılamakta. Evvela şiddetin tanımı tekrar yapıl-malıdır, psikolojik şiddet de, psikolojik aşağılama da şiddet tanımın-ın içine alınmalıdır. Ondan sonra da bütün Türkiye sathında, ka-dınlar ve erkekler, yalnız kadınlar olmaz, toplum bilinçlenmelidir ki, şiddetin kötü bir şey olduğu kabul edilsin. Ve ondan sonra da bütün Türkiye sathına yayarak uygulamaya geçirmek için belediyeler geldi aklıma. Çünkü birimler lazım, bir yerel kuruluş lazım. Onlara bir mecburiyet getirmeli ki, danışma merkezi ve sığınmaevleri açılınsın.

Necla Ölçer

Mersin'de sığınmaevi çalışması yaparken, önce belediye başkanından randevu aldık. Ve o randevu neticesinde bölge başkanlığına, Mersin'de bir sığınmaevi açılması gerektiğini ve derneğe bu konuda çok kadının gelip, baskı yaptığını anlattık. Kendisi "Tamam, düşünelim, yalnız bize sığınmaeviyle ilgili bir dosya hazırlayın" dedi. Biz Mor Çatı'dan, Ankara Kadın Dayanışma Vakfı'ndan bilgiler aldık ve çok güzel bir dosya hazırladık. Bu dosyayı hem valiye hem de belediye başkanına sunduk. Belediye başkanını bir toplantıya davet ettik ve şu öneriyi getirdik; belediyeler elektrik, su, bütün ihtiyaçları karşılayacaklar ama, çalıştırılması tamamen bağımsız olacak ve çalışacak kadınların seçimi kadın inisiyatifine bırakılacak. Yani belediyelerden gelecek kişiler kadın bakış açısını getiremeyeceklerdir. Orada çalışan bir memur verilecektir. Memur, kadın bakış açısı olmadığı için başvuruda bulunan kadınlara yanlış davranacaktır. Bu yüzden yönetimin, bağımsız kadın inisiyatifi çerçevesinde ve tamamen feminist kadınlarda olmasını önerdik. Şu anda dosya hem valide hem belediye başkanında. Sığınmaevleri kurulabilir, buraya insanlar da atanabilir, ama bizim buradaki amacımız, kadın bakış açısının hâkimiyetini sağlamak.

Nurser Öztunalı

Merhaba! Ben konuyla ilgili olmasa da, öğlen yemekte yanımda oturan arkadaşımın Edirne'de yaşadıklarını anlatmasını, yeni bir sığınak açma aşamasında olduğu için ne gibi zorluklarla karşılaşiyor, onları anlatmasını rica edebilir miyim?

Edirne Aktif Kadınlar Derneği Gülser Sivrikaya

Merhaba! İki yıl önce Edirne'de Aktif Kadınlar Derneği'ni kurdum. İlk amacım, eşitlikti. Ama ekonomik özgürlük olmadan eşitlik olmuyor. Bunu nasıl sağlayabileceğimi düşündüm. Elde yapılan bütün ürünleri satabilecek bir yer, bir mekân düşündüm. Ben aynı zamanda Edirne'de meclis üyesiyim. Başkana, bunu söylediğimde ciddiye alınmadım, geçıştirdiler. Beş yüz imza topladım. Yerel tele-

vizyonlara çıktım. Kırk bayan arkadaşımın belediye başkanına çıktık. Bize istediğimiz yeri verdi. Cumartesi, pazar ve pazartesi pazarından yerler verdi bize. Bir yıl satış yaptık. Şu anda ev kadınlarının çarşının en merkezi yerinde güzel bir standı var: Yedi yüze yakın üyem var. Daha da geçiyor. Biz tabii artık danışma merkezi ve sığınma yeri kurmayı düşünüyoruz. Arkadaşlara da söyledim, bir şeyler yapma çabam var, ama şimdiye kadar hep bireyseldi. Ama bu bireysellikten sonra artık birilerine danışmam, arkamda ya da önümde birilerinin bana destek vermesi gerekiyor. Mor Çatı'yı aradım, gerçekten bu kadar sıcak karşılanacağımı hiç beklemiyordum. Hemen burada Kadın Sığınakları I. Kurultayı olduğunu söyleyip, davet ettiler. Geldim, çok güzel bir ortam. Çok hoşuma gitti doğrusu, güzel bir paylaşım yaşıyorum burada şu an. Mersin'deki arkadaş, rapor hazırladıklarını söyledi. Onların raporlarından bana gönderirler mi? Zaten artık öyle tahmin ediyorum ki, Mor Çatı'yla, Mersin'den gelenlerle, Diyarbakır'dan gelen arkadaşlarla da bağlantıların olacağını çok iyi biliyorum, sürekli diyalog halinde olacağımızı biliyorum. Ben Mor Çatı'yı ararken bir sürü telefon aradım. Kadın vakıflarını aradım, Ankara'da Kadın Danışma Merkezi'ni aradım. Bir büro açılsa İstanbul merkezde, benim gibi düşünen bayan arkadaşlarımız, böyle bir çalışmaya girecek bayan arkadaşlarımız için. O büroya gidip neler yapmamız gerektiğini, nelerle başlamamız gerektiğini öğrenmemiz gerekiyor. Mor Çatı'dan kitaplar geldi bana, onları okudum. Bir güven geliyor yani bu çekingenlik kalkıyor ortadan. Birilerinin böyle çalışması beni çok heyecanlandırıyor doğrusu, çok güven geldi bana. Edirne'de sığınak için söz veremiyorum, ama ilk aşamada kadın danışma merkezi kuracağım. Teşekkür ederim.

Şenay Yalçın

Hanımfendi "şiddetin tanımı" dediler. İsterseniz ben şimdi size kendimce şiddetin tanımını yapayım. Ben daha iki buçuk yaşındayken şiddete maruz kaldım. İki buçuk yaşındayken berdel yaptılar beni. Beşik kertmesi yaptılar. İki buçuk yaşından beri şiddetle mücadele ediyorum. Ama bu arada çabalarımın bir yere geldim ve çevremde de etkili oldum zannediyorum. Çevremde beni destekleyen birçok kişi var. Şöyle ki mücadelede başarılı olduğuma inanıyorum, çünkü eşimin ağabeyi benim boşanmamda bana şahitlik yaptı.

Yani aile içi eğitim de çok önemli. Bir şeyleri yaşayarak anlatmak çok önemli. Okumak araştırmak çok önemli, burada basına da çok iş düşüyor. Ben, "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü"nü bilmiyordum iki sene öncesine kadar. Bunu iki sene önce gazetelerden okudum, televizyondan duydum. Şiddet konusunda basına büyük iş düşüyor. Çalışmalar yapılması gerekiyor. Bir de Aileden Sorumlu Bakanlığımız var. Buradan da bir şeyler istemememiz gerekiyor. Yani sadece bekâretle ilgilenmesinler. Yapmaları gereken şeylerle ilgileninler. Bu arada çevreme de bazı şeyler verdim zannediyorum, çocuklarıma bazı şeyler verdim zannediyorum. İsmi hatırlamıyorum, onu da bir gazeteden okudum. Yabancı bir yazarın mı, düşünürün mü, ismini hatırlayamıyorum, "bir insanı eğitmeye büyükannesinden başlamak lazım" diyor. Eğer bizler bir şeyler yaparsak, eğitilsek veya bizlere bir kurs filan açılrsa, bu belediyeler tarafından mı olur, hükümet tarafından mı olur, aileyle ilgili bakanlık tarafından mı olur, Milli Eğitim'den mi kursların açılması gerekiyor, bunların açılması gerekir. Eğer şimdi bizler tam manasıyla eğitilsek, sorunlarımız şiddete maruz kalmazlar.

Nilgün Eroğlu

İki arkadaşımızla çalışmalar yaptık ve Kadın Platformu olarak biz sığınmaevine televizyon, buzdolabı gibi malzemeler aldık. İki arkadaşımız ve sığınmaevinin müdürü de bu çalışmaya yakındı. Sığınmaevi tertemiz, bakımlı bir haldeydi. Fakat Kadın Platformu olarak, az önce bir başka arkadaşımız anlattı bunu, içimizden gruplar çıktı. El emeği pazarını oluşturmuştuk, onun ayrı bir derneği kuruldu, o ayrı bir grup oldu. Bir başka emek pazarı oluşturuldu, onun bir başka derneği oldu, yani bunlar bizim içimizden üreyen dernekler. Olabilir, bu da doğal ama Kadın Platformu o ilk yıldaki çalışmalarını, ilişkilerini sıkı tutamadığı için, Sosyal Hizmetlerdeki arkadaşlarımız da istenilen kadın bakış açısıyla yapılması gereken çalışmayı yapamadılar. Çünkü Semra arkadaşımız birkaç gün önce sığınmaevine uğradığında çok kötü bir durumda olduğunu görmüş. Bakımsız, pis. Sığınmaeviyle ilişkiler çok iyi durumda değil. Buradan şunu söylemek istiyorum; bir şehirde bağımsız kadın hareketleri ne kadar güçlü olursa, birlik içinde olursa, yapılması gerekenleri hakikaten kadın bakış açısıyla yaparsa, bu tür yerlerle de yani bu tür derken res-

mi sığınmaevi olabilir, başka işler olabilir bunlarla da ilişkilerini sıkı tutarsa, o istediğimiz noktaya ulaşabiliriz. Yani sığınmaevleri bence de, genel anlamda bağımsız olmalı. Ama bunu derken, "açılmış olanları gözden mi çıkaralım?" hayır. Bunların içindeki kadın elemanları da, yani resmi çalışanları kastediyorum, bunları da içimize almaya çalışmalıyız, bunları da kadın bilinciyle donatmaya çalışmalıyız. O zaman sığınmaevi renk değiştirecektir, ucundan kıyısından olsun. Tabii ki güzel olanı bağımsız çalışmadır. Fakat açılmış olanları gözden çıkarmamalıyız. Bu ilişkiyi kurmalıyız diyorum. Bir de şunu söylemek istiyorum, ikinci bir nokta; bizim Kadın Platformu'ndan birkaç grup çıktı, üredik, olabilir, ama o diğer kadın gruplarıyla üreyen gruplarla da ilişkilerimizi bir noktada sürdürmek gerekiyor. Fakat biz bunu hâlâ başaramadık, yapamıyoruz. Koptuk mu tam kopuyoruz, bırakıp gidiyor insanlar birbirini. Yani ortak bir gün kutlamasını bile, belki bir gün gelecek yapamayacağız gibi. Bu çok kötü, ama nasıl başaracağız bilemiyorum. Bunu başarmak zorundayız, diyorum. Yani onlar ayrı dernek olsalar da ortak bir noktamız var, çünkü yapmak zorundayız diye inanıyorum. Teşekkür ederim.

Halime Güner

Sabahleyin şöyle bir sayıdan söz edilmişti; Türkiye için 2781 tane sığınmaevine ihtiyacımız var. Nazik, çok derli toplu bir rapor hazırlamış, geçen hafta Uçan Süpürge'ye geldi. Kaç tane sığınmaevi var, kaç tane danışma merkezi var hepsini tek tek dökmüş. O sayılar, ne kadar çok yapılması gereken şey olduğunu gösteriyor. Benim bunu söylemem çok zor, ama söylüyorum; altı yıl kadar Kadın Bakanlığında en üst düzeyde karar alınan mekanizmalarda görevli bulundum. Bu pozisyonum nedeniyle, endişe içinde hissettim kendimi burada. Halen devlette çalışmış olmama rağmen bunu söylüyorum. Bağımsız kadın hareketindeki beklentilerimizle, devletle olan yakınlıklarımızı, beklentilerimizi zaman zaman karıştırdığımızı düşünüyorum. Baştan söz ettiğimiz gibi 1987 yılında, İstanbul'da çok büyük bir kadın yürüyüşünden sonra, kadına yönelik şiddetle ilgili daha çok bilgilendirdik kendimizi, görünür kıldık, düşündük, tartıştık, örgütlenmeye gittik. Bu sırada, Cemil Çiçek zamanında, "flört fahişeliktir" diyen bir bakanlığın döneminde, "aman aile parçalanıyor, kadınlar elden gidiyor" diye Aile Araştırma Kurumu kuruldu.

Aynı dönemde biliyorsunuz, biz ülke olarak, 1985 yılında “Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi”ne imza atmış bir ülke olarak, Kadının Statüsü gibi resmi bir kurumun kurulması gerektiği bir dönem yaşadık. Kadın hareketinden olan arkadaşlarımızın baskıları sonucunda Kadının Statüsü’nün kurulmasıyla ilgili bir yasa çıktı. O dönemde dört tane kadınla kurulan Kadının Statüsü’nün, bütçesi yedi milyon civarındayken, Aile Araştırma Kurumu’nun yetmiş milyondur. 1990’dan söz ediyorum. Bu süre içerisinde bir seçim yaşandı. Ayşe Ayata’nın böyle hoş bir araştırması vardır, biz ülke olarak ne zaman Batılılaşma sözcüklerini edersek hemen vitrine kadınları koyarız, ne zaman bundan vazgeçersek hemen kadını arkaya alırız. Bu seçimler sırasında çoğunlukla belediyeleri sosyal demokratlar aldı. Hepsinin taahhütleri içerisinde ilerici, çağdaş, iyi bir adım olarak kadın sığınmaevleri vardı. Biz bu hareketin içinden olan arkadaşlar olarak çok mutlu olduk. Bakanlığımız sırasında feminist kadroları da işin içine alarak, önce dışarıda kalalım, siyasete çok bulaşmayalım demiştik, sonra belirli bir dönemde bu kadroların içerisinde görev aldık. Hatta bir dönem Fatmagül Berktaş, bölge danışmanlıkları yaptı. Fatmagül Berktaş, Meryem Koray, Yıldız Ecevit’le birlikte bir dönem çalıştık. Kadına yönelik şiddetle ilgili olarak karakollardaki kadın ve çocuk bürolarından tutun aklınıza ne geliyorsa bununla ilgili aynı heyecanı, çok iyi niyetli çalışan arkadaşlarımızın heyecanını hep ortaya koyduk. Benim biraz daha fazla tecrübem oldu Fatmagül’lere nazaran, çünkü başka bakanlıklar da çok değişti. Ve şimdi bir yıl iki yıl uzaktan baktığım zaman şöyle bir suçluluk duyuyorum, bunu itiraf etmek istiyorum. Zaman zaman tampon görevini üstlendiğimizi, bir şey konuşulduğu zaman, “aman durun, bekleyin, biz varız, biz hemen ileteceğiz, kesinlikle bakanlar bunu yapar” diye durdurduğumuzu kabul ediyorum. Oysa ülkede asla kadın politikalarının olmadığını görmemiz gerekiyordu. “Bu işte oyalandık” demiyorum ama, her iyi niyetle yapılan işin sonu olumlu olacak demek değildir. Bunun için özellikle, kadın bakış açısı olmadan adım atılamayacak olan kadına yönelik şiddet politikalarında bir miktar devleti bir kenarda tutmak gerekir. Belediye başkanı çok iyi niyetli olabilir, onunla çok iyi ilişkilerde olabilirsiniz, ama bunun seçim kampanyalarında nasıl kullanıldığını yaşadım ve gördüm. Biz bağımsız kadın hareketi olarak birbirimize ne katabiliyoruz, biz her yerde kadın sığınmaevi mi istiyoruz, bunu kaldıracabilecek yapımız var mı? Hakikaten donanımlı mıyız? Bu çok önemli.

Nevriye Eren

Ben Nevriye Eren, İstanbul Tıp Fakültesi'nde çalışıyorum. Küçükçekmece Kadın Sığınmaevi'ne destek vermeye çalışıyorum bir buçuk yıldır. Bu işe, bir buçuk yıl önce, İstanbul'da mevcut ne kadar kadınevi varsa görerek, hatta Türkiye genelini ve dünyada mevcut kadın sığınmaevlerinin ne konumda olduğunu ve ne tür hizmetler verdiğini araştırarak başladım. Çok büyük, çok geniş kapsamlı ve çok zaman alan çok zor bir hizmet olduğunu gördüm. Önce ürk-tüm, geri kaçmak istedim, geri çekildim, ama İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi Başkanı Sayın Necla Arat, "Hayır korkmanız gerekmiyor, mutlaka bir şeyler yapmalıyız ki kadın sığınmaevi kurtulsun, diğerleri gibi kapanmayla karşı karşıya kalmamalı" deyince harekete geçtim. Tabii mevcutlar içinde Mor Çatı'daki arkadaşlara başvurdum. Hepsine bir kez daha teşekkür ediyorum burada, bütün kadınlar adına. Çok güzel sıcak bir ilgiyle karşılandım, bütün sorularıma yanıt buldum ve onların verdiği cesaretle her gün biraz daha mesai ayırarak, hizmet vermeye başladım. Bir süre sonra bu giderek daha da arttı. İstanbul'daki diğer kuruluşlarla temasa geçmeye başladım, ne yapabileceğimi sorgulayarak. Ve İl Sosyal Hizmetler, İl Sağlık Müdürlüğü, hastaneler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, kendi üye olduğum sivil toplum kuruluşuyla yapabileceklerimizi araştırdım. Ve bugünkü dinlemelerim de beni şu noktaya getirdi; "eğiticilerin eğitimi." Ben burada şunu algılıyorum; acaba biz, kadın sığınmaeviyle ilgilenen tüm çalışanların da bir parça eğitime mi ihtiyacı var? Ben bu kadar zamandır açıklarımı kapatmaya çalışıyorum. Ama hâlâ kafamda sorular var. Türkiye'nin her tarafından gelen delegelere soruyorum; "finans kaynaklarınız ne, neyi nereden nasıl sağlıyorsunuz, bağımsızlığınızı nasıl koruyorsunuz, siyasetin dışında nasıl kalıyorsunuz?" diye. Tabii siyasetin dışında kalmak derken, bir parça da içinde olmak zorundayız. Çünkü devletin yapacağı şeylere ihtiyacı var kadın hareketinin. Devlet buna el atmalı, devlet yapması gerekeni yapsın, biz devleti yeterince uyaralım diye. Bir parça bunları da paylaşalım istiyorum. Teşekkür ederim.

Melek Usta

Arkadaşlar, biz Bursa'dan geldik. "Biz" diyorum, çünkü dikkat ettim, bazı arkadaşlar konuşurken daha çok "ben" diye vurguladılar. Biz kadın hareketinde "hijerarşiye karşıyız" diyoruz ama, mesela biz kelimesini daha az kullanıyoruz. Ben kendi tekelimden bahsetmiyorum da "biz" diyorum, çünkü bir grubu temsilen geldim buraya. Mersinli arkadaşım belediyeye bir sığınmaevi projesi verdiğini söyledi. Ben örnekleyeyim, biz Bursa'da böyle bir şey yaşadık, çok da olumlu bir yerlere gidilmiyor. Üç yıl öncesine kadar, "8 Mart Kutlamaları"nda oluşmuş bir kadın inisiyatifi olarak devam ediyorduk çalışmalarımıza. Ve yer sorunumuz var, ekonomik sorunlar her zaman gündemde. Dedik ki, belediye güzel binalar restore ediyor ucuz ucuz birilerine veriyor, biz de gidelim, böyle bir oluşumumuz var, bize bir yer kiralayın diyelim. Bursa Belediyesi, "Yerel Gündem 21" diye uluslararası bir sivil örgütlenmenin de üyesi aynı zamanda. Belediye, hazır bir kadın çalışması görünce; (çok lüks bir yerleri var, böyle düzenlenmiş) "gidin kadın komisyonunu oluşturun burada, ayrıca size niye yer verelim, istediğiniz gibi de çalışın" dedi. Biz çalışmalara başladık, kendimizce istediğimiz çalışmayı yapıyoruz. Başta hiç müdahale falan edilmiyor, rahatız, zaten sırtımızda da yumurta küfesi yok ya, birlikte çalışırız, baktık olmuyor, bırakırız diye düşündük. Bir baktık bir gün, gazetelerde bir haber; Bursa'ya sığınmaevi kuruluyor. Belediye başkanının açıklaması. Bizim komisyonun böyle bir şeyden haberi bile yok üstelik. Başkanla görüştük, dedik ki: "Siz böyle bir sığınmaevi diyorsunuz ama, biz bu yapıyı kaldırmayız, henüz daha sığınmaevini çalıştıracak durumda değiliz." Biz sığınmaevi olamıyoruz, ama buna alternatif olarak, bir iletişim merkezi, kadınlar arasında bir iletişim merkezi gibi bir şey açma önerisinde bulunduk. Belediye tabii bu seçim yatırımı, hemen buna da atladı, tamam dedi. Şimdi kötü geliyor, ama o gün için çok iyiydi, bize ayrı bir yer organize etti ve Bursa'daki bir uluslararası toplantıda bunu açtılar. Ama iş, işletmeye gelince, oraya tamamen bizim onayımızın dışında resmi bir görevli atandı. Uzunca bir süre, bu kadın görevliyle aramızda iletişim sağlayamadık. Kendimizi eleştirdik, biz mi yanlış yapıyoruz, niçin bir kadınla anlaşamıyoruz, diye. Ama olmadı, çalıştıramadık. Arkadaş alındı, görevliyi geri çekti belediye, ama bu arada uzun bir olumsuzluk süreci yaşadık. Moralimiz

bozuldu, çünkü çok büyük şevkle girmiştik çalışmaya. Üstelik de her şeyde serbesttik biz sözüme ona, her istediğimizi de yapardık belediye çatisının altında ama, hiç de öyle olmadı. Daha sonrasında bir psikolog atadılar ve psikolog arkadaşımız sürekli kalıyor, ama mesela bugünkü toplantıya gelemedi arkadaşımız. Şu anda belediyeyle ilişkilerimiz sallantıda. Her an o iletişim merkezi de kapanabilir. Ankara'da arkadaşlar bizi uyardılar, "sakın ola ki böyle resmi kurumlarla bağlantıya girmeyin" demişlerdi. Demek ki tecrübe, ancak yaşayınca elde ediliyor. Deneyim aktarıyoruz, ama hatayı bile bile yaptık biz arkadaşlar.

Meliha Turhan

Arkadaşın bahsettiği konuya, bir şey eklemek istiyorum. Arkadaşlar bizi uyardığında, "biz önlemimizi aldık, çok ciddi konuşmalar yaptık, anlaştık, belediye başkanı çok ılımlı, çok sıcak" dedik. O kadar heyecanlıydık ki, bize nasıl bir yer verdiğine bakmadan kabul ettik. Yere bir gittik, rutubetten içeri girilmiyor, o kadar küçük bir yer ki. O nedenle biraz şevkimiz kırıldı. Epeyce oranın düzeltilmesiyle uğraştık. Uzun süre orada insan barınamadı, o derece rutubetli bir yerdi. Orayı düzelttiğimiz de tartışılır ama, önlem almak için sözleşme yapmak istediğimizde hiç bir yetkiliyi karşımızda bulamadık. Deniliyor ki; 'Yerel Gündem 21'le sözleşme yapacaksınız. 'Yerel Gündem 21' geçici bir proje. Yani bir sonraki seçimde ne olacağı belli değil. Belediyeye sözleşme yapamıyoruz, çünkü belediyeye bağlantılı değiliz. Dolayısıyla sözleşme yapamadık ve şu anda size aktardığımız sıkıntıları yoğun yaşar şekilde ilişkimiz devam ediyor. Bizim çıkardığımız ders; bir daha kesinlikle sözleşmesiz, ciddi yaptırımlar olmadan, işe sözlerle asla girmemek gerekir. İyi niyet yetmiyor gerçekten.

Nevriye Eren

Tabii eğitimcilerin eğitimi, derken bu karşılaştığımız sorunları aşmanın yolunu orada gördüğüm için, kendim de sivil toplum kuruluşuyum dedim. Birçok sivil toplum kuruluşunu harekete geçirecek yol almaya çalıştığımız halde ve Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı çalışanları bu konuda bizi uyardılar, tabii ki zorluklar burada

zaten. O nedenle ortak amaç, ortak hedef etrafında toplanarak bir adım öne gitmenin yollarını aramaktan söz ettim.

Nurser Öztunalı

Çok güzel söylediniz, Mor Çatı bizi uyarıyordu diye. Biz otorite değiliz. Yani biz niye, nasıl oluyor da uyarıyoruz? Çünkü biz de aynı durumla karşılaştık. Binamız yok, büromuz yok, kadınlar müracaat ediyor, onları evlerimizde barındırıyoruz ve korkunç uzun, fikir tartışmaları geçti aramızda. Sonunda bir karar çıktı ki; biz belediyelerle ya da kurumlarla kendi bağımsızlığımıza helal getirmemek için çalışamayız. Bunu çok uzun zaman sonra anladık biz de. Mor Çatı'nın şansı, bu işe daha evvel başlamış olması. Kadın hareketinde, kadınların tarihinin yazılmasını istiyorum. Yani Mor Çatı'nın tarihi yazılmalı. Ya da Edirne'deki arkadaşlar, sığınak açarken karşılaştıkları zorlukları başkalarına anlatmalı. Bugün Mor Çatı var ya da ben bugün konuşuyorum ama bunlar yazıya dökülmeden hiçbir netice çıkamaz. Yani her zaman geriye dönüp, bir özeleştiri yapıp, kadınların tanıklıkları doğrultusunda aynı hataları tekrarlamamak gerekiyor. Bu, şiddeti açık etmede de böyle, dayak yediğini ilk önce anlatan kadın, diğerlerine de bir şey anlatmış oluyor. Tanıklık, çok önemli. Bunların tarihlerinin yazılması lazım. Sadece ona dikkat çekmek istedim.

Siper Güvenç

Ben her şehirde, her mahallede sığınaklar açılmasından çok, sığınakların işleyişi ve kimlerin işleteceği konusunda, sığınaklarda uygulanacak politikalar konusunda konuşmamız gerektiğine inanıyorum. Sosyal hizmet uzmanı arkadaşımızın birinci oturumda söylediği bir şey var, ben buna cevap vermedim, çünkü sekiz senedir gönüllülük yapıyorum Mor Çatı'da, başvuru alıyorum. Cevap verme gereğini duymadım, çünkü sorun politik bakış. Kadınlar birisi hakkında konuşacağı zaman, Mor Çatı'da konuşacak olan kadının hemen önü kesilir. Politik olarak tavrımız budur. Yani kadın, eğer Sosyal Hizmetler-Kadın Misafirhanesi'nden herhangi bir şey anlatacaksa bunun hemen önü kesilir, sığınakta herhangi bir kadın di-

ğer arkadaşı hakkında bir şey anlatacaksa bunun önu kesilir. Orası bir dedikodu kurumu değil. Politik bir bakış bu bence ve biz birlikte kadın bakış açısıyla sığınakları birlikte konuşarak çalışmalar yürütmeliyiz diye düşünüyorum. En önemlisi de sığınakta uygulanacak politikaları konuşmalıyız.

Altan Şahinoğlu

Bağımsız kadın sığınaklarında, mesela Mor Çatı'da tamamen kadından taraf olarak bakıyoruz yani şiddete uğrayan kadının, başvuran kadının ne istediği çok önemli. Biz ona "şunu yap, bunu yap" diyemeyiz, çünkü hepimiz kadınız, hepimiz bir şekilde şiddet yaşıyoruz. Yani belki dayak yemiyoruz, ama sokağa çıktığımız anda şiddet her kadın için kaçınılmaz. Ben şiddet yaşamıyorum diyen bir kadın herhalde olamaz. Bir şekilde şiddet yaşıyoruz ve birbirimizle dayanışarak başvuran kadınlardan çok şey öğreniyoruz. Onlar da bizden öğreniyor, yani karşılıklı bir süreç bu, karşılıklı alışveriş süreci ve şiddete uğrayan kadınlarla kurulacak olan ilişkilerde bu politikanın çok önemli olduğunu düşünuyoruz. "Yardım" kelimesi hep kullanılıyor; mesela çeşitli illerden görüştüğümüz sığınak açmak üzere olan kadınlarla görüştüğümüzde, bu kelimeyi çok duyuyoruz. Belki Mor Çatı'da da ilk başta bu çelişkiler yaşandı, birçok çelişki yaşandı, yardım mı, destek mi, dayanışma mı bu tür çelişkiler yaşandı. Ama esas olanın dayanışma olduğunu düşünuyoruz. "Destek" lafını hep kullanıyorduk, şimdi onu bile sorguluyoruz. Bu nedenle bu sığınaklarda çalışacak olan kadınların da böyle bir bakış açısıyla yaklaşması gerekiyor. Sosyal Hizmetler'deki işleyiş maddelerini okuduğumuzda görüyoruz ki, önemli olan aile, kadın değil. Eğer yeni sığınaklar açacaksak, en önemli madde olarak kadından taraf olmayı koymalıyız.

Ufuk Sezgin

Son konuşmalar toplanmaya başladıkça gördüğümüz bir şey var. Gerçekten de bizim kadın hareketi içinde bir yerimiz varsa, belli bir politikamızın da olması gerekiyor. Çok farklı kadın kuruluşları, çok farklı kadın örgütleri var ve bu örgütler bir araya geldiğinde zaman zaman çok komik tablolarla karşılaşabiliyoruz. Geçen yıl katıldığımız bir toplantıda bakın şöyle bir sahne oldu; konu, "Türkiye'de ka-

dının yeri ve kadına yönelik şiddet”ti. Büyük bir kadın örgütünün temsilcisi olan bir hanım, bize karşı çıkarak “Ben otuz yıllık evli bir kadınıma ama, benim evimde şiddet yok” dedi. Ben kadın hareketi içindeyim, o da kadın hareketi içinde olduğunu söylüyor. “O zaman biz nerede buluyoruz?” diye bir soru geliyor aklıma. En önemli şey, kadın konusunda çalışan insanların çoğu buradayken belediyeler, devlete bağımlı kurumlar, kuruluşlar, sığınaklar ya da kadınevlerinde ya da danışmanlık kurumlarında çalışan insanlar olarak, önce kendi bakış açımızı tanımamız lazım. Önce bir bilinç geliştirmemiz gerekiyor. Bu her yerde geçerli. Biz Mor Çatı’da da bunu yapmalıyız. Kendi içimizde danışmayı alan, görüşmeyi alan kişiler olarak yapıyoruz bunu. Önce bir bilincimizin olması lazım. Biz olaya nasıl bakıyoruz? Bu bir kadın mı? Yani feminist bir bakış açımız var mı? Aksi takdirde zaten pek bir yere varabileceğimizi zannetmiyorum. Bir, sabit politika geliştirmek durumundayız. Hazır bir araya gelmişken bunları biraz tartışalım. Genellikle gördüğümüz kadarıyla, bazı koyu feminist denilen (ne demek oluyorsa, açık feminist, koyu feministler var ortalıkta) bunlar fazla politik olarak görülüyor ve dışlanıyor. Ama şöyle bir düşünelim bakalım. Biz neredeyiz? Bu eylemin içindeki kişiler olarak nasıl bakıyoruz? Kadına nasıl bakıyoruz, kendimize nasıl bakıyoruz ve karşımıza gelecek olan kişiyi nasıl değerlendiriyoruz? Bence anahtar burada. Önce buradan başlamamız lazım, hazır bir araya gelmişken. Çok ciddi şiddete uğrayan bir kadın var ortada. “Ciddi” diye altını çiziyorum, “Ciddisizi mi var şiddetin?” diyeceksiniz ama olsun, ben gene de altını çiziyorum. Çünkü daha ağır, daha yoğun şiddete uğrayanlar bile var. Gittikleri birtakım sığınaklarda, sığınak demeyelim, misafirhane de diyebiliriz, kocalarıyla barıştırıldıklarını biliyoruz. Onun için önce kendi içimizde biz neredeyiz, kadın bakış açısını nasıl görüyoruz, politikamız ne, nasıl değerlendiriyoruz? Bunu iyice tartışmamız lazım.

Birsen Kaşker

Herkese merhaba! Ben sığınakta tam gün çalışan biri olarak, belki kadın politikasında az da olsa bir şeyleri açıklayabilirim, diye düşünüyorum. Çünkü sığınaklar kadın politikalarının tam da pratik olarak kullanıldığı ve kadınlara iletiildiği bir alan. Bir adama bir fiske bile vursanız, tekmeyle yumrukla girer, ama kadın bunu şiddet

olarak algılamıyor. Psikolojik şiddet, ekonomik, cinsel, fiziksel, ruhsal her türlü şiddeti yaşıyor, ama bunun farkında olmuyor, çünkü onu şiddet olarak algılamıyor. Onun şiddet olduğu öğretilmemiş. Şiddeti uygulayan insanlar bunları genellikle öğrenerek büyüyorlar, kadınlar da bunun şiddet olduğunun farkında olmayarak büyüyorlar. O nedenle şiddeti tanımlarken "ben şiddet yaşamıyorum" diye başlanır ya da "ben böyle bir şey yaşamıyorum ama bir tanıdığım var bunu yaşıyor" dediği anda, orada şiddet vardır diye düşünmeliyiz. Çünkü genelde gözlemlerimizden böyle anlaşılıyor. Bunun dışında kadınlar arasında kadın politikası yapılmalı ve bu politikaların da en iyi uygulama alanından bir tanesinin sığınaklar olduğunu düşünüyorum. Elbette ki kadınlar açısından nihai hedef sığınaklar olmamalı. Her mahallede bir sığınak, kadınların kurtulması için, kendi başlarına toplumda var olmaları için yeterli değildir diye düşünüyorsam da, sığınakların önemli bir işlevi olduğuna da inanıyorum. O nedenle sığınakların, tam da bu noktada, feminist kadınlar tarafından, en azından kadın bakış açısını benimsemiş kadınlar tarafından işletilmesinden yanayım. Bu neyi getiriyor? Sığınaklar devletlerden, yerel yönetimlerden, partilerden bağımsız olarak işlevselliğini sürdürmelidir, işletilmesini sürdürmek durumundadır. İkincisi; mutlaka bağımsız mekânlarda, gözlerden ırak, bulunması zor olan mekânlarda oluşturulması gerekir. Yani apartman katında sığınak olmaz, şehrin merkezinde de sığınak olmaz. Çünkü bu her an bulunabilecek bir yerdir ve kadının bulunmasını kolaylaştıracak bir mekândır. Türkiye'de kadın evini ya da şiddet alanını terk ettiğinde sadece eşi, kocası tarafından değil, bütün aile tarafından aranmaktadır. Eğer sığınakın yerini tespit ederlerse, anında gelip orayı basıyorlar bazen polis alıp geliyorlar. Bu nedenle de ekonomik ve mekân bağımsızlığının mutlak olması gerektiğini vurgulamak istiyorum burada. İdeal bir sığınak nasıl olmalı? Elbette ki bu çok tartışılabilir bir şeydir, ama en azından şunu çok rahat ifade edebilirim ki; sığınakta çalışacak elemanların mutlaka kadın olması gerekiyor ve bu kadın elemanlar da mutlaka belli bir eğitimden geçmeli. Bu eleman, sosyal hizmet uzmanlığı dalında eğitim almış; üniversite mezunu da olabilir ama, kadın bakış açısını benimsemiş midir? Kadının politikasının içinde bulunmuş mudur? Bunlara dikkat etmek lazımdır. Yine sığınakta kalmak üzere gelen şiddet ortamını terk etmiş olan kadınların oraya geldiklerinde birinci görev, can güvenliğini

sağlamaktır. Bunun dışında sığınak görevlileri mutlak surette kadına hiçbir şekilde ne yapması gerektiğini önermemek durumundadırlar. Yani kadın, hayata başladığı andan itibaren ne yapması, hayata nasıl bakması, hayatını nasıl yönlendirmesi konusunda başkaları tarafından emir alıyor. Bir tür emirdir bu. Eğer bir koca, bir baba, bir anne ya da herhangi birisi, şunu yapacaksın, şu yönde eğitimi tamamlayacaksın, benim verdiğim kocayı alacaksın ya da benim verdiğim meslekte çalışacaksın ya da eve kapanıp oturacaksın diyorsa bu bir emirdir. Bu bir dayatmadır. İşte biz bunları reddediyoruz. Kadının nasıl hareket edeceği, hayatını nasıl kuracağı, eşine dönüp dönmeme kararı, bütünüyle kadına bırakılmalıdır.

Nurperi Sancak

Ben Mor Çatı'da gönüllü hukuki danışmanlık yapıyorum Aşağı yukarı 10 yıldır Mor Çatı'dayım. Bizler de el yordamıyla uzun bir süreçte bir işleyiş sağlayabildik. Onuncu yıla geldiğimiz şu zamanlarda, artık işleyişimizde çok problemler yaşamıyoruz. Biz başka yerlerdeyiz şimdi ve bunları burada açmak ve konuşmak lazım. Kadın nedir, kadın politikası nedir, feminizm nedir? Burada bu bilgileri birbirimize aktarmak için bir araya geldik, aynı zamanda tabii ki, kadın politikalarının neler olması gerektiğini de konuşacağız. Fakat, "tek bir kadın politikası, tek bir bakış açısı olabilir mi?", hayır. Aslında buraya gelirken bir slogan yaratalım ve onu işleyelim, diye düşündük, aceleye getirdik, çok da güzel bir şey bulamadık; "farklıyız, ama bir aradayız" gibi. Evet, bu bizim üst başlığımız ama, biz şimdi neler yaşıyoruz kendi aramızdaki ilişkilerde. Kendi çalışma alanım Mor Çatı'da neler yaşıyoruz? Yeteri kadar gönüllülük yok. Gönüllü çalışma işleyişini sağlayamıyoruz. Neden sağlayamıyoruz? Bir parça ilgileniyoruz sonra biraz dinleniyoruz, sonra tekrar bıraktığımız yerden başlamamız gerekiyor. Yani biz bir sürekliliği yaşayamıyoruz. Kurumumuzda böyle bir problem var. Çünkü biz yoruluyoruz. Yani sürekli aynı kadınlar, giderek artan işleri yükleniyorlar. Bu çok ağır, yıpratıcı bir şey. Yürütülmesi zorunlu işlerimiz hep var ve giderek çoğalıyor. Onların da üstesinden geldik, ama doksanlı yılların hemen ardından yaptığımız kadar bile politika yapamıyoruz şu anda. İstedığımız halde yapamıyoruz. İşin ekonomik yanını bir türlü çözemiyoruz. Yani biz becerikli kadınlar değiliz bu konuda itiraf

edelim ki. O işlere de kapılındığı zaman bizim üç saat sürmesi gereken toplantımız çok tutuyor ve biz hiçbir şey konuşamıyoruz, politika üretemiyoruz.

Nazik Işık

Kadın grupları içerisinde birbirinden farklı şeyleri yapanların bir arada olduğu, ama aynı amaç içinde bir arada olabildiği bir şeyler yapılması gerektiğini düşünüyorum. Yani Mor Çatı ya da Kadın Danışma Vakfı'nı finanse eden bir kadın grubu sığınmaevinin, danışma merkezinin ya da aile içi şiddetle, kadına dönük şiddetle yer alanlar dahil, mücadele konusunda kamuoyunu bilinçlendirme, etkileme vesaire, vesaire... Tüm bu çalışmalarını destekleyebilmek için sponsor olabilecekleri bulan, yakalayan, getiren, götüren, bu işleri yapan kadın grupları da olabilir aramızda. Onlar kendi konularını bununla sınırlı sayabilirler, öbür tarafta öbür işi yapar. Yani bu tür dayanışmaları gerçekleştirecek kadar güvenli, rahat ilişkiler kurmak zorunda olduğumuzu düşünüyorum. Onun için de ben hem para bulmakla, hem danışma merkeziyle, hem işletmeyle, uğraşmanın mümkün olmadığını düşünüyorum. "Bir kumaştan beş elbise olmaz" diye her yerde söylerim. Çok sloganvari bir şey bu ama, hakikaten olmuyor, her iş yarım yamalak kalıyor, yeterince katılım olmuyor. Salondaki çeşitli kadın gruplarından, arkadaşlarımız sordu bu soruyu aslında; sığınak bize ne getiriyor ve sınırı nedir? Bize gelen kadınların, bize başvuran kadınların çerçevesinde dönen şiddetle mücadele, bizi nereye kadar götürür, kadına dönük şiddet açısından? Biz acaba bu kadar ağır, yorucu acılı bir dinleme sürecinde çare yaratma, çözüm bulma, imkânları kullandırtmayı sağlama sürecinde birbirimizi ne kadar dinliyoruz, bu çalışmanın içindekiler? Yaşadığımız, hissettiğimiz şeyleri nasıl paylaşıyoruz, paylaşabiliyor muyuz? Biz niye acaba bu denli destek alan bir grup niteliği taşımıyoruz, desteğe ihtiyacı olan insanlar değilmişiz gibi davranıyoruz diye kendi adıma da çok düşündüğüm zamanlar oldu. Bunu sağlayan mekanizmaları danışma merkezi, sığınmaevi çalışanları olarak ne kadar içeriyoruz, kendi grup çalışmalarımızda, bunları düşünüyor muyuz? Örneğin, Ankara'daki danışma merkezinin ilk yönetmeliğine biz, çalışan arkadaşlarımızın üç ayda bir on gün, danışma merkeziyle hiçbir şekilde bağlantı kurmadan izin kullanmalarını koymuştuk.

Yaptıkları işin ağırlığı nedeniyle kendilerini dinleme, dinlenme ihtiyaçları olduğunu düşünmüştük. Bu tür şeyleri de konuşmaya geçelim mi diye önermek istiyorum.

Zeynep Manas

Ben Mor Çatı'dan Zeynep. Gece sığınak çalışanı. İki buçuk yıl sığınakta gece elemanlığı yaptım. Tam da burada Nazik'in sorduğu sorulara bazı cevaplar vermek istiyorum. Ben bir feministim ve benim rengim yok. Sadece feministim. İlk başladığım zaman feminist miydim? Bilmiyorum. Hatta kendimi Türkiye'de kadın olarak nerede hissediyordum, onu da bilmiyorum. Henüz çok gencim ve başladığım zaman insanların çok bilgili olması, kadın konusunda çok fazla bilgileri olması beni çok ürkütmüştü. Ve hep kendimde bir baskı oluşturmuştum. Bunu nasıl yeneceğimi uzunca bir süre düşünüp, en sonunda günün birinde bağıra çağıra ağlayarak soruma cevap buldum ve o gün bu gündür kendimi feminist olarak adlandırıyorum ve bundan da müthiş gurur duyuyorum. Sığınakta çalışırken neler hissettim, bu çok önemli. İlk gittiğimde çok korktuğumu hatırlıyorum, fakat kadınlarla karşı karşıya geldiğimde, onların da benden farksız olduğunu gördüm. Ve onlara danışmanlık yaparken aslında ben kendimi geliştirdim ve şu anda onların her türlü sorularına cevap verebileceğimi düşünüyorum. Ve merkezle sürekli birlikte çalışıyor olduğumuz ve her türlü konuyu birlikte konuşup çözüme ulaştırdığımız için kendimi emin ellerde hissediyorum. Burada benim söylemek istediğim tek şey var, bağımsız karar verebilme özelliği. İşin büyük bir bölümünün gönüllülük olduğunu ve sığınakta kalan kadınla konuşurken kendimi, nerede nereye kadar koruyabileceğimi ya da ne kadar dinleyebileceğimi artık çok iyi biliyorum. Az önce arkadaşlardan bir tanesinin, çalışanların ya da gönüllülerin ya da bu işle uğraşan insanların eğitilmesi gerektiği konusundaki önerisi, gerçekten bu işe başlayan insanların eğitimden geçmeleri gerekiyor. Teşekkür ederim.

Çiğdem :

İlk defa mikrofonda konuşacağım. Adım, Çiğdem. Sığınak desteği almış kadınlardan biriyim. Sığınağa ilk önce canımı kurtarmak

için ve de iki çocuğumun canını kurtarmak için gitmiştim, ulaşabilmiştim. Yani çok şeyler anlatmak istiyorum; sığınakta neler yaşadım, oradan neler aldım? Kısaca tekrar doğdum, dünyaya geldim, sadece hayatım kurtulmadı, sadece hayatımı kurtarmadım, birçok şeyi kazandım, inanılmaz şeyler. Sığınak açılırsa sadece sığınak olmasın, sığınmak adına olmasın bu. Çünkü arkadaşlarımdan da biliyorum. Birçok arkadaşım oldu benim sığınakta ve sığınaktan sonra da Mor Çatı'da. Onların neler yaşadıklarını gördüm, biliyorum. Hiç bir zaman annemden babamdan alamadığım eğitimi aldım Mor Çatı'dan. Okudum, sanki okul bitirdim orada, sığınakta. Hastaydım ben o arada. Şöyle eğreti yaşıyordum işte, kurtarayım şuradan kendimi de. Fakat şu anda kelimelere dökemiyorum. Sığınakta altı ay kadar kaldım, benim hastalığım vardı, çocuklarım vardı, tek başıyordum. Sığıntıdan çıktıktan sonra, çalıştım, işe girdim. Şimdi çok iyi bir işim var. Muhtar adayım ben. Teşekkür ederim.

Nilgün Eroğlu

Biraz önce gönüllülükle ilgili konuşulmuştu, Nurperi'ydi galiba. Onun üzerine konuşmak istiyorum. İstanbul'da bile gönüllü bulamıyoruz deniyorsa, biz taşradakiler ölelim bari diyorum. Çünkü mesela, Bursa'da, Mersin, Gaziantep, Antalya gibi şehirlerde demokratikleşme adına, çevreci hareket adına, kadınlar adına, kültürel etkinlikler adına ne yapılacaksa hep aynı insanlar yapar. Hep aynı insanlar aynı yerlere koşturur. Büyük bir enerjiyle bir şey kurulur, bir platform kurulur, büyük bir enerjiyle koşarsınız, orayla uğraşırsınız, sonra bir şeyler yaşanır, o arada bir etkinlik çıkar, ona koşturursunuz, orada enerjinizi harcarsınız ve bir süre sonra gerçekten yoruluyorsunuz. Ayrıca biz bütün bunları gönüllü olarak yapıyoruz. Asla bir yerin çalışanı durumunda olmuyoruz. Buraya beş kişi geldik, Antalya'dan. Hepimiz başka işlerde çalışan insanlarız. Hep öyle oldu zaten. Yani bir anlamda başka bir yerden ekonomik açıdan yaşamımızı idame ettirecek parayı kazanmamız gerekiyor. Son çalıntı zamanlarımızda da kadın hareketinin içerisinde yer alıyoruz veya hangisiyse başka tür etkinliklerde de aynı şeyler yaşanıyor. Biraz önce Mersin'den arkadaşla konuşuyorduk, un var, yağ var, şeker var ama, biz bir türlü helvayı yapamıyoruz, niye böyle oluyor? Sürekli onun rahatsızlığını yaşıyıp duruyoruz. On yıldır ben Antalya'da, çok da ça-

pı büyük olmayan kadın hareketinin içerisinde aktif çalışıyorum ama, bir sığınmaevi değil, bir danışma merkezi bile açamadık. Projelerini hazırladık, yarım kaldı yani devamını getiremiyoruz. Zaten her zaman dört beş kişiyiz, daha fazla olmadık hiç. O yüzden İstanbul, ne olur bir şey demesin. Moralimizi bozmayın. Ayrıca küçük bir şey soracağım. Devlete ait, Sosyal Hizmetler'e ait sığınmaevlerinde çalışan arkadaşlar bana açıklarlarsa sevinirim yönetmeliği. Çünkü çok iyi bilmiyorum. Oralarda fahişeler yardım alabiliyorlar mı? Devlet onlara nasıl bakıyor bunu öğrenmek istiyorum. Onların yönetmeliklerinde böyle bir nokta var mı? Çünkü Mor Çatı bu anlamda bir ayırım yapmıyordur eminim ya da diğer bağımsız, otonom yapılar asla yapmıyordur da devletin ne yaptığını merak ediyorum.

Aysel Yıldırım

Sosyal Hizmetler'e bağlı kadın konukevleri yönetmeliğinde, fuhuşla ilgilendiği anlaşılan kadınların konukevine kabul edilmesi yasa. Çünkü yönetmelikte "Kadın konukevine kabul edilmeyen kadınlar" diye bir bölüm vardır. İlk başvurunun alındığı yer, sizin danışma merkezi diye nitelediğiniz gönüllülerin başvuru aldığı yer, başka bir yer. Oraya gelen kadınla sosyal hizmet uzmanı görüşür, şiddete uğrama durumu tespit edilir, anlaşılır ve arkasından hemen alınır. Beyanına güvenilir. Görüşmeyi yapan görevli, mesleki formasyonunun vermiş olduğu eğitim ve iç görüyle o görüşmeyi yapar ve kabul eder. Bu görüşme sırasında kadının fuhuş yaptığı anlaşılırsa zaten alınmaz, ama anlaşılmazsa alınır, kabul edilir, hemen yerleştirilir, arabayla götürülür. Ama fuhuş yapan kadın zaten üç gün içinde anlaşılıyor. Nasıl anlaşılıyor? Çünkü kadın ya çevresindeki erkeklerle beraber oluyor ya da size açıkça söyleyeyim, fuhuşla ilgilenen ve bir şekilde konukevine girmiş kadın giderken yanında en az iki kadın götürüyor. Sermaye olarak kesinlikle götürüyor. Bunu somut olarak gördüm. Sosyal Hizmetler'de, yedi sekiz sığınakta bir çalışma yapmıştım, kitapta yazdığım gibi, tam bir yıl, il il dolaştım, sekiz sığınakta hem benim gördüğüm hem orada çalışanların söyledikleri, somut olarak böyle. Dolayısıyla fuhuş yapan insanların oraya alınmasını bir anlamda destekliyorum ama, bir anlamda da bu kadınlara ne yapılacağını düşünmek gerekiyor.

Asıl söylemek istediklerime geçmek istiyorum izninizle. Biraz konuşmanın başına geçeceğim. Deminden beri kadınlık hali, kadınlık durumu, kadın bakış açısı ya da feminist diye nitelendirilen noktaların içinde bile farklı şeyler var. Mesela bir tane arkadaşımız ne belediye, ne devlet, ne başka kuruluşlar aracılığıyla değil, bağımsız kadın hareketinin oluşturduğu sığınaklar olmalı, dedi. Benim gönlüm de bundan yana ama hayat devam ediyor. Hayatın içinde kadınlar her gün şiddete uğruyor. Ve 1980'lerin ortalarında başlayan kadın kurtuluş hareketinin gündeme getirdiği "şiddete hayır"ın kesinlikle etkisine inanıyorum. Bunu somut olarak hepimiz görüyoruz zannediyorum. Hayatta görüyoruz, medyada görüyoruz, sokakta görüyoruz, kadınların dilinde görüyoruz, günlük konuşmalar içinde görüyoruz. Herkesin artık sınıktan haberi var. "Şiddete hayır" deme bilincinin uyandırdığına inanıyorum bu memlekette. Bu bilincin küçük uyanışları sayesinde, "Şiddete hayır" deyip sığınağa başvuran kadın sayısı çok. Sabah söyledim, 12 milyonluk metropolün 6 milyonu kadın. 6 milyonun içinde 2 milyonu şiddete uğruyor, 2 milyon şiddete uğrayan içinden sadece 10 bin kadın başvursa sığınakların yetersizliği ortaya çıkar. İstanbul'da on altı biziz, on dört Küçük Çekmece, yirmi zannediyorum Mor Çatı'nın kapasitesi, eder kırk kişi. Yani kırk kişilik bir kapasiteyle biz koskoca bir İstanbul'a hizmet veriyoruz. Ek olarak İstanbul'a Ağrı'dan, Kars'tan, Antalya'dan, Antep'ten, diğer yerlerden de çok kadın geliyor.

Sığınağın, yapısının, temelini nasıl olduğu çok önemli. Çünkü sığınağa gelen kadın çok büyük beklentiyle her tür sorununa inanılmaz bir cevap bekliyor. Ayrıca arkadaşımızın kadın yönlendirilmemesi, hiçbir şekilde çare önerilmemesi deme noktasını da sorgulamamız gerekiyor. Gelen kadın şimdiye kadar, doğduğundan o ana kadar hayatını zaten birilerinin üzerinden, birilerinin üzerine yükleyerek, onun üzerinden havale ederek sorunlarını çözmüş. Bu defa sığınak görevlisine ya da resmi görevliye her şeyi yüklüyor ve çarelerini, çözümlerini istiyor. İş istiyor, ev istiyor, çocuklarına kreş istiyor, sağlık problemi var, psikolojik problemleri var, inanılmaz çetrefilli problemleri var. Güya devletin sığınaklarında, hani devletin bir sürü sistemi var, en azından Sağlık Bakanlığı var, İş ve İşçi Bulma Kurumu var, onların arasında yazışmaları, desteği var. Ama kadının iş bulma problemi var, ev bulma problemi var, onun çok ciddi, hem fiziksel, hem bedensel, hem de psikolojik ağır problemleri

var ve tüm bunların dışında ciddi bir tedaviye ihtiyacı var, vesaire. Tüm bunlara cevap verecek bir sistem, dayandığı bir yer yoksa sığınak bomboş kalıyor. Ve gelen kadın acayip bir hayal kırıklığı içinde “bu mu sizin sığınağınız?” diyor. Ve ben inanıyorum ki bu kadınlar arasında duyuluyor ve sığınak bir kurtuluş yeri değil, yaşadığı şiddete bir kez daha katlanmak gibi kötü bir noktaya geliyor. Bunu da göz önünde bulundurmamız gerekiyor. O nedenle biz buradan çıkan bildirgede, belediyelere, devletin her birimine, polise, Kadın Bakanlığı’na, Milli Eğitim Bakanlığı’na, İş ve İşçi Bulma Kurumu’na, çok ciddi baskı grubu oluşturmak zorundayız. Buradaki kadınları azımsamıyorum, ama çok azız. Bizim bu kadar insanla devletin her tarafına yüklememiz mümkün değil, yani bizim ciddi bir şekilde çoğalmamız ve bunu körüklememiz gerekiyor. Sığınaklar arası kadınların gizlilik ve güvenliğini saklı tutarak, kadınların kimlik bilgilerini, yaşantılarını deşifre etmeden, sığınaklar arası iletişimin kesinlikle olması gerektiğine inanıyorum. Çünkü sığınaklardan profesyonel olarak yararlanan kadınlar var. Şu anda şu kadarcık sığınakların tümünden yararlanan kadınlar var. Bu kötü bir şey mi, iyi bir şey mi bilmiyorum, bunu tartışmak gerekiyor, ben o kadar da iyi bir şey görmüyorum. Üç ay İzmir’de, iki ay Antalya’da, İzmir’de, Bursa’da, Mor Çatı’da, bir yılını, iki yılını bir şekilde geçirip, artık iki yılın sonunda tekrar başa gelip, o sığınaktan yararlanan kadınlarla karşılaştım. Ve bu kadınlar sığınaklar arasında dolaşarak hayatını bir şekilde idame ettirmenin yolunu buluyor ve bu ciddi bir güruh. Bizim sığınaklar arasında bu kadınlarla ilgili bir bilgi ağımızın olması gerektiğini düşünüyorum.

Sığınaklara kabul edilen kadınların prototiplerini gerçekten konuşmak gerekiyor. Ben de kadınları kabul ederken böyle ayrımlar yapmak zorunda kalıyorum. Muhtemelen oralarda çalışan herkes böyle sancılar yaşıyor. Yani mesela sığınaklar spesifikleştirilmeli mi? Geçenlerde fuhuş yaşayan bir kadın geldi, kendini satan adamların elinden üçüncü kattan aşağı atlamış, zor kurtulmuş ve diyor ki “Ben bir yıldır fuhuş yapıyorum”. Ben kadın konukevine kabul edemiyorum, ağızyla kadın fuhuş yaptığını açıklıyor. Böyle bir kadını almak, demin söylediğim sorunları getiriyor. Alamadım, ama bu kadını da bir şekilde, yerleştireceğimiz, destekleyip, sorunlarına çözüm bulabileceğimiz bir yer olması gerekiyor. Bir sistem olması gerekiyor. Sı-

ğınakların sayısını artırırken, sığınaklara kabul edilen kadın tiplemesini çıkartmalıyız, çünkü çocuk anneler var, sokakta yaşayan, sokakta çalışan bir sürü insan var. Mesela, sokak çocukları çok fazla, sokak çocukları için açılan merkezlerin hiçbir tanesi şu anda hali hazırda sokaktaki kızları desteklemiyor. Sokaktaki erkek çocuklarına yönelik merkezler, kızları kabul etmiyor. Ama sokakta bir sürü kız var, genç kadın var. Ve onlar sokakta erkek çocuklarından daha fazla şiddete maruz kalıyorlar. Bir kere satılmaya çok elverişliler, bedenlen kullanılmaya çok elverişliler. Burada bunu da söyleyeyim, Sosyal Hizmetler bunlara ilişkin bir proje yürütüyor, ama ne kadar doğru ve sahici yapacak ciddi kuşkularım var. Mesela biz böyle insanları kadın konukevine kabul edemiyoruz. Ya da sığınaklara nasıl kabul edilir, bilmiyorum. Bunlara yönelik bir yer açılması gerekiyor. Bu işin içine girdiğiniz zaman o kadar çok kadın tipi ve o kadar çok durum var ki, mesela on yıldır evinde yaşadığı şiddete hayır diyen orta halli bir kadın da geliyor, fuhuştan kaçan bir kadın da ya da gecekondusu yıkıldığı için sokakta kalıp evsizlikten dolayı gelen kadınlar da oluyor. Ya da Bakırköy Akıl Hastanesi'nde bir şekilde psikolojik tedavi görmüş, oradaki tedavisi bir şekilde bitmiş ve ondan sonra gidecek yeri yok ve geliyor. Cezaevinden çıkan kadınlar geliyor. Şimdi düşünsenize, cezaevinden gelen kadın, aileden gelen bir kadın, fuhuştan kaçan bir kadın, sokakta bir şekilde altı aydır, iki yıldır, beş yıldır evsiz yaşamış böyle bir alışkanlığı, böyle bir tarzı olan kadının geldiği ortamı düşünün, tam bir kaos. Ve sığınaktaki kadınların çok da dayanıştıkları ve birbirlerine omuz verdikleri konusunda kuşkularım var. Birbirlerini yiyorlar, ayrıca kendilerine, birbirlerine şiddet uyguluyorlar, çocuklarına şiddet uyguluyorlar. Böyle sorunlar da var. Bunların hepsinin bir arada olması ciddi bir problem. Teşekkürler.

Birgül Akay

Karşılıklı iletişim, bilgi alışverişi bence çok önemli. Ben, Mor Çatı'da gönüllü olarak çalışıyorum ve gelen kadınla kendi aramda bir fark görmüyorum. Yani ben uzman değilim, kadının bilgisine ulaşmak istiyorsak uzmanlık diye bir şey de olamaz. Mor Çatı'ya gelen bir psikolog ne yazıyorsa ben onu denetleme gibi bir ihtiyaç duyuyorum. Eğer o başvuruyla ben de görüşmüşsem, denetleme ihtiya-

cı duyuyorum. Televizyona çıkan psikologların ya da kadına yönelik şiddetle ilgili konuşan insanların şiddeti, kadından çok farklı yerde görmelerini yadırgıyorum. Anlayış ve birikimlerimizi birbirimize belki aktarmamız gerekiyor. Çünkü sığınağa gelen kadınla biz birlikte dönüştürüyoruz zaten. Dolayısıyla sığınağa gelen kadının hangi amaçla geldiği değil, şiddet görmüş olması benim için yeterlidir. Sığınak bir ara dönemdir, kadının üstündeki baskının biraz aralandığı dönemdir. Kadın gider, gelir hiç önemli değil. Kocaya dönebilir, bu çok uzun soluklu bir mücadele. Kadının kendi ayakları üzerinde durabilmesi onlarca yıl sürebilir. Yani o kadını kesinlikle kendimden ayrı görmemeliyim ve bir kadın olarak yaşadığımız şiddetin son derece sistematik ve bir şekilde bütün kadınlara yönelik olduğunu unutmamalıyım. Burada, Türkiye'nin farklı illerinden iyi niyetle gelmiş, danışma merkezi, sığınaklar kurmak isteyen kadınlar var. O anlamda gerçekten birikimlerimizi birbirimize aktarmalıyız, birbirimizden öğreneceğimiz çok şey olduğunu düşünüyorum. Ama yargulayarak, üstten bakarak, kendimizi ayırarak, sanki biz şiddet görmüyormuşuz gibi davranarak değil. Örneğin, "Orada birbirlerini yiyorlar" gibi ifadelere, özellikle buna dil olarak da, bakış olarak da çok dikkat etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

?

Bu "Kadın bakış açısı nedir?" sorusu çok kritik bir soru. Ben bu soruyu çok kritik buluyorum. Şu iki meselenin, "sığınmaevlerinin kadın politikasına katkısı" ve de "sığınmaevleri nasıl olursa kadın politikasının bir parçası olur?" meselesinin çok önemli olduğuna ve uzun uzun ayrı başlıklar altında tartışılması gerektiğine inanıyorum. Böyle dağınık biçimde değil, ayrı başlıklar halinde. Ben en azından bu "kadın bakış açısı"ndan ne anladığımı biraz anlatmaya çalışacağım. Bir arkadaş "Kadın sayısı kadar kadın politikası vardır" ya da buna benzer bir cümle söyledi. Eğer böyleyse, biz bir iş yapamayacağız anlamına geliyor. En azından genel anlamda kadınların iyileşmesini ve gelişmesini sağlayacak ortak paydalarda birlik oluşturmak zorundayız ki, politika üretebilelim. Bu, "kadın sayısı kadar kadın politikası vardır" sözü, sanki iş yapamamanın yani iş yapamayacak olmanın göstergesi gibi geliyor. Sonra, müdahale etmemek konusunda da, arkadaşşıma katılıyorum aslında. Gelen kadına çok da

öneride bulunmamak lazım, her kadın bir hayat ve birbirimizden öğreneceğimiz çok şey var, katılıyorum. Ama önerisiz kalmak sanki bana hayata ilişkin aslında çok da projemiz olmadığına dair bir çaresizliğimizin göstergesi gibi de geliyor aynı zamanda. Neden? Bunu açıklamaya çalışayım biraz da. Biz hayata bakıyoruz, bilime, sanata, edebiyata, yola, sokağa, trafiğe, hayatın her alanına bakıyoruz bize göre değil. Biz ne olmaması gerektiğini biliyoruz, ama ne olması gerektiğini henüz bilmiyoruz. Olması gerekeni tartışabileceğimiz zeminler de çok dar. Bir zamanlar bir iki tane dergi çıkıyordu, hâlâ kadın dergileri çıkıyor. Ama bakıyorum kadın dergileri şu anda daha çok haber ağırlıklı. Kadın dergileri dertleşebileceğimiz platformlar veya zeminler olmaktan ya da araçlar olmaktan biraz çıktı. Yani sahiden biz nasıl bir dünya istiyoruz, nasıl bir hayat istiyoruz, nasıl bir edebiyat istiyoruz, nasıl bir şiir istiyoruz, nasıl bir trafik istiyoruz? Tüm bunlara ilişkin aslında her kadının bir yanıtı mutlaka var. Ama biz ortak kadın politikasından söz ediyorsak, ortak yanıtları bulmak zorundayız. Hiç çaresi yok bunun. En azından ortak, yüz nokta bulamasak dahi, o ortaklıkları da bir payda da buluşturan beşini ya da üçünü yakalamak zorundayız. Şiddet de bunlarda bir tanesi. En azından şiddete ilişkin ortaklaştığımız bir şey olmak zorunda. Örneğin arkadaşımın dediği gibi, kadınları geliştiren, kadınların çıkarına hizmet edecek her türden projenin yanında olmak, bir politika olabilir.

Nazik Işık

Yaşamı boyunca edilgen pozisyonda kalmış bir kadının, hayatında belki de aldığı ilk karar olarak danışma merkezine, sığınmaevine geldikten sonra, geldiği andan itibaren bu kadar büyük bir değişim geçirmesi sizce mümkün mü, karşılaşıyor musunuz bu tür örneklerle? Yani bütün kararlarını kendi başına alma gücünü geldiği andan itibaren gösterebiliyor mu kadınlar? Nasıl bir süreçle karşı karşıya olduğunuzu anlamak istiyorum. Bunun için soruyorum. Açıklarsanız çok sevinirim.

Işık Umur

Ben bu konuda bir örnek vermek istiyorum. Bir süredir Mor Çatı'da hukuki danışmanlık yapıyorum. Bize başvuran kadın Güngö-

ren sınırlarından hiç çıkmamıştı. Telefonla konuştuk, öğleden sonra merkeze gelsin, konuşalım istedik. Ama "Ben buradan hiç dışarı çıkmadım" dedi. Yirmi dakika kadar telefonla konuştuk. Nasıl geleceğini tarif ettim. Sonradan Taksim'e geldi. Taksim'e sorarak geldi. "Şişli'ye yüzünü dön, Şişli'ye gel" dendi kendisine. Geldi, konuştuk. Yarım günde karar verdi ve bütün hayatı değişti. Bu kadar.

Ufuk Sezgin

Burada en önemli anahtar şu sanıyorum; zaten kişinin kalkıp böyle bir yere başvuruyor olması, kendi başına karar vermeye başlamış olmasının en büyük göstergesidir. Bunu söylemek istiyorum.

Siper Güvenç

Mor Çatı'da çalışanların hepsi, kadından yana. Ben kadından yanayım. Kadından yana olduğum için oradayım. Ne olursa olsun, ne anlatırsa anlatsın, önemli olan o kadının bana anlattıkları. Birincisi bu. İkincisi, onunla eşit yerdeyiz. Bu çok önemli bir şey. Bir kadın sizinle eşit yerde, noktada olduğunu gördüğünde çok daha farklı şeyler anlatıyor, çok daha farklı şeyler yapıyor ve cesur oluyor. Ben sekiz senedir başvuru alıyorum. Ve inanılmaz olaylar yaşadım ve burada önemli olan kadına güven duymamdı, kadını çok iyi dinlememdi. Çalışma grupları için bir yazı hazırlamıştık, iletişim teknikleri, danışma için; rahat ol, kadının güvenini kazan, kadını suçlama, yargılama, yönlendirme, kendi bildiğin doğru hayatı onlara söyleme, önerme, kurtarıcı olma, size ters gelse de son karar onun olsun, seçenekler sun, yalnız olmadığını ve yine istediğinde bize ulaşacağını söyle. Yani ilişki bu şekilde kuruluyor Mor Çatı'da. Temel olan bu. Siz kadına güven duyduğunuzda ve eşit bir biçimde onu dinlediğinizde, her birinin ayrı bir dünya olduğunu göreceksiniz ve seçeneklerin de kendi içlerinde, kendi kafalarında olduğunu göreceksiniz. Ama kendinizi onlardan ayrı bir noktaya koyduğunuzda o zaman ast ve üst vardır. Orada gerçekler yoktur. Çünkü o zaman, ailenin, kocasının rolünü siz üstleniyorsunuz demektir.

Birsen Kaşker

Sanki Mor Çatı ve/veya karşıdaki resmi kurumlarla bir bilgi alışverişinden öte bir düzleme çekildi konuşmalar, tartışmalar. Bizim şansımız bağımsız bir yapı içinde olmamıştır. Biz bu noktada şanslıyız. Diğer çalışan kadınların çalışmalarını biz burada hor görmüyoruz ki, böyle bir şey yok. Siz bunları yapmayın, belediyeler, devlet sığınak açmasın demiyoruz. Biz hedeflediğimiz sığınak modelleri üzerindeki politikaları tartışarak, o deneyimleri bizi tanımayan kadınlara anlatmaya çalışıyoruz. Diğer kadınlar bu konuda çalışmaya daha sonra başladıkları için bir, bir de kolektif yapıyı henüz bilmedikleri için ya da resmi kurumlarda çalıştıkları için bizim deneylerimizi uygulayabilecekleri alanları bulamayacakları için şanssızlar diye düşünüyorum. O noktada bizim deneylerimizden yararlanabiliyorlarsa eğer, bu bir kazanımdır kadınlar için. Kadınlar adına kazanılmış bir deneyimdir, yoksa Mor Çatı'nın resmi kurumların çalışmalarını eleştirmek gibi bir lüksü yoktur. Zaten politikalarımızda birbirimize üstten bakmayı reddediyoruz. Danışmanlık aldığımız kadınlarla da karşılıklı konuşurken üstten bakmayı reddediyoruz. Onlar adına da karar vermiyoruz. Resmi kurumlar adına da karar vermiyoruz. Ama olması gerekeni ideal olanı tartışmaya çalışıyoruz burada. Bunu vurguladıktan sonra bir arkadaşım şöyle söyledi; "danışma merkezlerinde ve sığınakta çalışan danışmanlar ve diğer elemanlar hangi konuda olursa olsun kendilerini nasıl koruyorlar?" Gerçekten de bizim gibi çalışan kadınlar ağır sorunlar yaşıyorlar. Zaman zaman psikolojik sorunlar had safhaya geliyor. Bunun çözümünü biz şöyle bulmuştuk. İlk olarak, dışarıdan bir psikolog veya içimizde bizi tanıyan bir psikologla dertleşmek, iç dökmek, paylaşmak, bu insanı rahatlatan bir şey. İkincisi rahatsız olduğumuz konuları mutlaka arkadaşlarımızla paylaşmak. Zaman zaman bulunduğumuz ortamları terk edip, uzunca bir süre o çalışma alanından ayrılarak rotasyon yapmayı düşünüyoruz ve hayata geçirmeye çalışıyoruz. Ücretli olsun, gönüllü olsun hiç fark etmiyor. Bu çalışmanın içinden biraz ayrı kalıyorsak bir süre sonra orayı özlüyoruz ve tekrar motive olmuş biçimde başından başlayabiliyoruz.

Nurperi Sancak

Alınanlık yapılmaması ricasıyla konuşmama gireceğim. Bütün biraz önce anlattıklarım, yani işleyişe ilişkin şeylerin nasıl daha düzgün olabileceği veya çok daha güçlü olmanın yöntemi, daha çok sayıda sığınak açabilmenin koşulları, onları işletme yöntemlerini konuşmak için buradayız. Türkiye’de “giden” bir kadın hareketi var. Belki istenen seviyede ve güçte gitmiyor, ama sağlam adımlarla gidiyor, ben böyle hissediyorum şahsen, on yıldan sonra böyle bakıyorum. Şu anda sığınakları konuşmak için buradayız, belki ileride kadın hareketinin başka hedefleri olacak. Yani işlerin düzgün yürütmesinin bizim kadın politikaları denen şeyleri yapabilmemizin, birbirimizi anlayabilmemizin garantisi ne olacak? Amacımız sadece çoğalmak mı?

?

Ben de birkaç konuya değinmek istiyorum. Ben kadın sığınaklarına fazla yakın değilim, içinde çalışmıyorum, ama kadın politikasıyla ilgiliyim. Kadın sığınmaevlerinin, aslında kadın politikasının bir sonucu olduğunu düşünüyorum. Sığınak da bir çalışma biçimidir, dergi de bir çalışma biçimidir. Diğer benzeri çalışmaların hepsine ortağım. Ben şiddetin her türlü olduğuna inanıyorum, kadınların da birbirine şiddet uyguladığına inanıyorum. Ben bir pratik kadın çalışmasından geldim. Bana öyle geliyor ki, son yıllarda Türkiye’de seçkin kadınlar politikası yapılıyor. Daha doğrusu seçkin kadın tarzında bir çalışma var. Örneğin ben bir üniversitede Kadın Araştırmaları’na girdim ve hocamız ödev verdi. “Uluslararası mahkemeye başvuran kadın mağdurları ödev olarak getirin” dedi. Zaten dört tane bildiğimiz kadın mağdur var. İki tane türbanlı kadın, iki tane de savaş sonucu tecavüze uğramış, uluslararası mahkemeye başvurmuş kadın idi. Diğer kadın arkadaş iki türbanlıyı alınca, bana da öbürü düştü. Kendi ödevimi hazırladım. Teknik konularını avukatlardan, benzeri yerlerden aldım götürdüm, sınıfta okudum. Korkunç bir şiddete maruz kaldım, hocam dahil. Ne yani bir tek bu kadınlara polisler mi tecavüz ediyor, kocaları etmiyor mu? Ben orada dondum kaldım. Bir şey demedim. Sınıftaki hiçbir kadından da bana bir savunma gelmedi, hocaya karşı kimse konuşmadı. Ben ora-

da bir şiddete maruz kalıyorum, kimliğimden ötürü. Örneğin böyle bir şiddeti nasıl karşılıyorsunuz? Ve zaman zaman bana çok seçkin, tepeden bakan bir anlayış var gibi geliyor ve kesinlikle benim sorunuma sahip olamayacakları gibi bir his duyuyorum. Mesela ben birçok mahallede rahat çalışabiliyorum. Onların ortak dilini çok rahat yakalayabiliyorum. Hiç öyle bir sorunum olmadı görebildiğim kadarıyla. Ama her nedense kadın çalışmasını yürütenler eleştiri anlamında demiyorum ama, birbirimizi anlamak ve ortak noktalar sağlamakta daha kaygılıyız gibi geliyor bana. Bunu daha fazla görüyorum. Birincisi; sanki seçkinler grubu oluşturuluyor, ikincisi; sığınaklardan bahsettiniz, diyelim ki ben bir Kürt kadını olarak geldim, bir Kürt kadını olarak eğer bir tek Kürt dilini konuşuyorsam bunun gündeme alınması gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle işte ben seçkinler grubu diyorum. Teşekkür ederim.

?

Merhabalar! Ben Kadın Dayanışma Vakfı'ndan geliyorum. Özellikle üzerinde durmak istediğimiz ve bizim de çok can alıcı sorunlarımızdan biri sığınaklar. Şu anki kurultayda da görülen o ki, birçok ilde sığınaklar oluşturulmaya çalışılıyor veya dayanışma merkezleri kurulmaya çalışılıyor. Ama en büyük sorunumuz parasal sorunlarımız. Bunun çözümü konusunda bir miktar tartışmak gerekiyor diye düşünüyorum. Çünkü belki de yarınki komisyonlarda çıkacak olan konulardan bir tanesi sığınakların parasal sorunlarının hem nasıl çözümleneceği veya yerel yönetimlerin desteğiyle birçok yerde dayanışma merkezleri ve sığınmaevleri açmanın yolunu bulmak. Mor Çatı'nın şu anda danışmanlık görevi yapan elemanlarının profesyonel olduğunu, dört arkadaşımız olduğunu yani gönüllüleri olduğunu düşünüyorum. Onların da profesyonelce bu noktaya gelmiş olması da çok güzel, ama Mor Çatı'ya özellikle sormak istediğim, parasal sorunlarınızın üstesinden nasıl geliyorsunuz? Sizin de zorluklarınız olduğunu düşünüyorum. Ama bu konuda açılımlarınızı, önerilerinizi sanıyorum kurultayın sonucunda konuşuruz. Çünkü bir şeyi var etmek kolay. Teorik olarak da kadın bakış açısına uygun sığınmaevleri kurulması, belki bir süre tartıştıktan sonra daha kolay, ama onu yaşatmak son derece zor. İlkelerini kurarak da yaşatmak son derece zor. O nedenle parasal sorunların nasıl çözümleneceğini, yerel

yönetimlerle ya da merkezi hükümetlerden belirli bir pay alındığı zaman bağımsızlığının nasıl korunacağını burada biraz tartışmak gerek diye düşünüyorum.

?

Ben daha farklı bir konuya değinmek istiyorum. Sabahki konuşmada arkadaşlardan bir tanesi değinmişti, birçok kurumun vitrinlerini bizler oluşturuyoruz, devletin ya da medyanın. Vitrinleri bizler oluşturuyoruz, ama vitrinleri oluşturduğumuz alanlara ilişkin kendimiz bir politika belirleyemiyoruz bir şekliyle. Önü kesiliyor. Bunun üzerine kafa yormak lazım yani bir şekliyle cazibe merkezi olmalıyız biz. Kadın hareketi olarak, kadın dernekleri olarak Türkiye’de bu cazibeyi yaratamadık. Yine parmakla sayılacak kadar az insan var her ilden. Bunlar belirli kadın arkadaşlar. Ya eski siyasi bir geçmişi vardır, ya sendikal alandan gelmiştir, çünkü ev kadınlarından gelen çok az gördüm ben. Bu cazibe merkezini nasıl yaratabiliriz diye, kendimize sormalıyız diye düşünüyorum. Yani sorunu asıl yaşayan kadınların çoğuna ulaşamıyoruz. Bir şekliyle bir kopukluk oluşuyor aramızda. Onun haricinde o kadar çok kendi kabuğumuza döndük ki çevremizde yani ülkemizde olan gelişmeleri de göremiyoruz. Bizim dışımızda bir hayat var. Kadın sorunlarının dışında ya da yaşadığımız şiddetin dışında da bir hayat var. Biz kadın politikası belirleyelim derken, sığınmaevlerinin açılması ya da şiddete yönelik bir şeyler yapmak dedik, bir tanesinde takılıp kaldık, diğerlerine dönmedik daha. Ve bunu bulduğumuz illerde de yapıyoruz, kuruluşlarda da yapıyoruz. Bir alana kendimizi veriyoruz, diğerlerini tümenden dışlıyoruz. 1999 yılında bir seçim süreci yaşayacağız, yani gelecek nisan ayında bir seçim süreci var ve bizlerin yaşadığı sorunlar var sığınmaevleri hakkında. Yerel seçimler yapılacak ama biz bulduğumuz illerde, Türkiye genelinde, kadınlara yönelik, kadınların oy verecekleri partileri seçerken, neleri kıstas almaları gerektiği konusunda önerilerde bulunamıyoruz. Ki birçok kadın bunu soruyor. Belirli kıstasları belirlersek, bunu duyurursak, olumlu sonuçlar alabiliriz diyorum.

Nurser Öztunalı

Bizim bugün burada bulunma sebebimiz, kadın sığınakları kurul-tayı. Hangi partiye, hangi kadın ne oy verecek o değil. Ya da Al-manya'dan bana bir soru gelmişti, oraya davetli olarak gittiğimde Mor Çatı'yı tanıtmaya, aynen burada biraz evvel seçkinler, elit de-di biri, oradan da öyle bir soru geldiğinde, siz seçkinler İstanbul'da ne yapıyorsunuz, polisler kadınların cinsel organlarını copluyor, ni-ye onla meşgul olmuyorsunuz gibi bir soru. Şimdi bakın, biz Mor Çatı'da çok spesifik bir konuya eğildik her zaman. O kadar sosyolo-jik konular ki bunlar, kadınlar, kadın ve politika, kadın ve şiddetin başka biçimleri. Bizim zaten insan adedimiz çok az. Gönüllümüz çok az, çalışanımız çok az. Tabii ki onlar da irdelenmesi gereken ko-nular. Ama bugün biz burada Mersin'den gelen arkadaşın sığınak açarken ya da açtıktan sonra ya da açma aşamasında, biraz evvel si-zin sorduğunuz soru çok önemliydi, paramızı nasıl buluyoruz, gücü-müzü nasıl buluyoruz? Yani dağılmak için değil büyümek için bura-dayız. O zaman neyi anlatacağız? Mor Çatı olarak başımıza neler geldi? Anlatacağız ki diğerlerine de gelebilelim Çünkü biz çok yo-rulduk. Çok mühim bir laf söyledi arkadaş, ayakta durmayı bu zama-na kadar muhafaza etmek ve ilkelerinden ödün vermeden yani hiç-bir partiye, hiçbir devlet kurumuna, hiçbir menfaat grubuna başımı-zı eğmeden yaptık. Bu çok önemli. Bunu nasıl yaptık ya da tüken-dik mi, yorulduk mu, bundan sonra kimler yapacak? Bunları da ko-nuşalım.

Dudu Nermin

Biz Adana grubu olarak, yeni bir girişimci grup olarak bu kurul-taya katılıyoruz. Adana grubu olarak, karşılaştığımız bir örnekle gi-rişimci olmaya karar verdik. Bize on sekiz yaşında, iki yaşında çocu-ğu olan, kocasının dayağından bıkmış bir kızcağız sığındı. Bu kadı-nı biz koruma altına almak durumunda kaldık. Türk Kadınlar Birli-ği'nin konutunun uygun olması nedeniyle. Genel üyelerimiz, ko-nuklarımız kızcağızı sorgulamaya başladılar. Sorgulamak yanlış. Sor-gulamalarından, sığınak için ne kadar haklıyız kafalarında oluşt-u-ramadıklarını saptadım. Bu zaman içinde girişimci olmak için bile kadınların çok hazırlıklı olmadığını gördüm. Kadın grubunda çalı-

şan, kadın derneklerinde çalışan kadın girişimcilerin bile özgüveninin olmadığını saptadım, gözledim. Yanılıyor değilim. Ve Mor Çatı'ya danışmak üzere geldim. Kitaplarını da aldıktan sonra çalışmalarımız daha bir geniş boyut aldı. İlk önce kadınların daha iyi bir çalışmacı olması için bir ön çalışmanın, bir ön eğitimin alınması gerektiğine inanıyorum. Herkes, ben sosyal çalışmacıyım, sosyal çalışmacı olarak çalışmak istiyorum, diye ortaya çıkmamalı. Çıkmadan önce biraz hazırlıklı olmalı. Okumalı, yaşanılanlardan deneyim almalı, yaşayan grupların arasına katılmalı, daha sonra çalışmalı. Burada gözlediklerimden, bugüne kadar okuduklarımdan ben daha hâlen bir danışman olamayacağımı biliyorum. Danışman olmak için de çok uzun bir süre gerektiğini biliyorum. Pek çok soru hazırlayarak geldim, buraya, herhalde yarın çalışma gruplarını oluşturduktan sonra sorularımın yanıtını alacağız. Çünkü bu oluşumun çok az yanılıyla Adana'da işlemlerini istiyorum. Biz de yerel yönetimlerden, Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan bina alarak, katkı alarak bu işe başladık. Onların maddi desteği olmadan hiçbir şeysiz çıkmayız, çünkü henüz vakıf değiliz, bir derneğiz. Ve Büyükşehir Belediyesi, Valilik bize destek veriyor, Adana'daki kadın kuruluşları bize destek veriyor. O nedenle bu derneği oluşturduk. Bizim hata yapmamızı çok kimse kaldıramaz arkadaşlar. Aynı şekilde, diğer sığınakların da öyledir. Sığınağa belki hata yapan, özgüveni karılanmamış kadın geliyor. O kadınları da biz eğitmediğimiz için ya da bizim annelerimiz, o anneler çocuklarını iyi eğitmedikleri için geliyor. Erkekleri özellikle iyi eğitmediğimiz için insanlar sığınaklara geliyor. Özünde dönüp dolaşıp çok iyi eğitimle, çok iyi bir sistemle sığınakların çalışması gerektiğine inanıyorum. Bizim bir kadında bile hata yapmamız durumunda, Adana bizi ertesi gün kapatır. Bu danışma merkezleri oluşmadan önce bile, yalnız Adana'daki girişimci grubun değil, Kadın İnisiyatifi'ni temsil eden kadın grubunun da çok iyi eğitilmesi gerektiğine inanıyorum. Çünkü onlar bizim haklılığımızı bilmeli ki diğer kadınlara, diğer gruplara bizi anlatabilmeli. Bilmem yanlış mı düşünüyorum? Bunlar için neler yapmalıyız? Yarın çalışma komisyonlarında bunları da görüşmeliyiz diye düşünüyorum. Ayrıca Adalet Bakanlığı'nda, Çalışma Bakanlığı'nda, Sosyal Hizmetler'den Sorumlu Devlet Bakanlığı'nda bütün ilgili bakanlıklarda, kadın komisyonları kurulması, kadınlara yönelik çalışmaların yapılması için yasaların hazırlanmasından yanayım. Teşekkür ederim.

Tara Hopkins

Birkaç şey eklemek istiyorum. İlk önce önemli olan bir şeye başlamak, başlamayınca hiçbir şey ileri gitmez. Maalesef mükemmel bir dünyada yaşamıyoruz ve hiçbir zaman bu dünya mükemmel olmayacak. Kimse, bir şey yapmak için, hiçbir zaman yüzde yüz hazır olmayacak. Ama bir şeye başlamayınca hiçbir zaman öğrenmeyiz. Bizler Mor Çatı'da hepimiz farklı işler yapıyoruz. Ben bazı şeyleri yapamam, başka arkadaşlar farklı şeyler yapamaz. Fakat herkesin yapabildiği bir şey var ve hep beraber güzel bir grup oluşturduk. Belki eksiklerimiz var, ama eksik tarafımız olunca biz öğrenmeye çalışıyoruz, daha ileri gitmeye çalışıyoruz. Bazen yardım da istiyoruz, hata da yapıyoruz maalesef ama, en önemlisi "vazgeçmemek". Beraber bir şeyler yapabiliriz, yürütebiliriz. Fakat ayrı yapmaya çalışırsak hiçbir şey düzenli olmayacak. Hepimizin çok farklı fikirleri var, fakat aynı zaman da çok önemli bir amacımız var, o amacı unutmamak lazım. Belki şu an her konuda anlaşıyoruz ama, en önemlisi amacımızın aynı olduğunu hatırlamak.

Şehriban Özdemir

Arkadaşlar, ben Kadav'dan Şehriban. Aslında toplantı, bir araya gelişimizin gecikmişliğinden, sığınak vesilesiyle de olsa belki kadın gruplarının bir arada tartışmaları gereken birçok konuyu sınırlı bir zamana sığdırma gibi bir biçime dönüştü. Sohbetlerimiz, tartışmalarımız konudan konuya atlamak biçimine dönüşüyor. Önümüzdeki dönemlerde benim de kafamda olan bir sürü şey var, tartışmayı, sizlerle paylaşmayı, aşmayı düşündüğüm, sizlerin ne düşündüğünü merak ettiğim bir sürü konu var. Kadın bakışı, bunun bir boyutu belki, onun dışında yaşadığımız dünyada, yaşadığımız ülkede, coğrafyada karşı karşıya olduğumuz pek çok şey var. Bir kadının uzunca bir süre maruz kaldığı şiddeti artık yaşamayı reddederek yeni bir yaşama adım atması anlamına geliyor, bir sığınağa başvurması. Bu anlamda çok ciddi bir adım sığınağa gelmek. Bundan sonra artık eskiyi, eski yaşadıklarını terk etmesi, yepyeni bir yaşama başlaması demek oluyor. Bu da zaten bir kadın bakış açısını, dünyaya bir bakışı, geleceğe bakışı zorunlu hale getiriyor. O anlamda da bunu tartışmak zorunlu diye düşünüyorum. Ama sınırlı zamanda bunu

yapabilmek çok zor. Sığınak işleten, bu konuda deneyimi olan arkadaşların deneyimlerini de paylaşmak çok önemli. Çünkü bu konuda biz bir ön araştırma yaptık, bunun neticesinde daha önce çalışan arkadaşlarla da bir şeyler paylaşmak istiyoruz. Bir de, mesela biz sığınaklara ilişkin konuşurken aile içi şiddete ilişkin sığınaklar yani aile içinde şiddete maruz kalmış kadına yönelik sığınaklardan bahsediyoruz. Mesela Mor Çatı'nın hazırladığı bir dosya var, şu an önümde olan. Ona baktığımda şiddete ilişkin tanımlama yapıldıkça, bir gruplamada bulunuluyor. Özel şiddet ve kamusal şiddet diye. Kamusal şiddetin içinde bir başlık var ki, sorunu bizzat birinci derecede yaşayan insanlardan biri olarak, algıda seçicilik olsa gerek, hemen dikkatimi çekti. Çünkü konusu; savaş. Mesela devletin şiddetine maruz kalmış kadınlara ilişkin bir sığınak oluşturulması konusunda Mor Çatı ne düşünüyor? Tabii tüm bunları, bu kadar sınırlı bir zamanda çözmeyin mümkün olmadığını da biliyorum. Ama kadın kurumlarının, kuruluşlarının, gruplarının ve tek başına kadınların verdikleri mücadelelerden alabileceğimiz çok şey olduğuna da inanıyorum. Bunları önümüzdeki dönemlerde, bu kurultayın bir kararı da o olsun, sadece sığınaklara ilişkin birinci sığınak kurultayının dışında, onun dışında kadınların kadın bakışıdır, genel farklı politikalara ilişkin bizi ilgilendiren, bir biçimde kadını etkileyen, bilgilendiren konulara ilişkin düşüncelerimiz nelerdir? Mesela şu örnek benim aklıma geliyor; tecavüz bildiğiniz üzere erkeğin kadın üzerinde çok açık ve uç bir biçimde uyguladığı bir şiddet. Ama bir Kürt kadınına uygulanan bir tecavüz şu biçimde olabiliyor, Kürt kimliğine kesilen cezanın bir biçimidir. Bu anlamda farklılığı var. Şu da çok önemli ki, hukuki boyutta birtakım sorunlar yaşayacağımız kesinleşmeye başladı. Belediyelerle birlikte bizim bir sığınak oluşturmamızın çok zor olacağı açık ve ortada. Çünkü, dil sorunu olacak, savaştan belki bizzat, ya da konumumuzdan dolayı, kurumdandan dolayı, vesaire... Onun dışında zaten belediyelerle deneyim yaşayan arkadaşların da çok olumlu noktalara gitmedikleri görülüyor. Bu atmosferde anlattıklarını değerlendirdiğimde, kendi adıma, arkadaşlara da bu deneyimlerimi aktaracağım, bu gözlemlerimi aktaracağım. Belediyelerle bir sığınmaevi olamayacak. Vakıf olarak zaten iki yıla yakın süredir oldukça yorucu şeyler yaşadık. Onun dışında şunu da gözlemiş oldum ki, çok kapsamlı ve ciddi bir alandayız. Yani bunun bir ön araştırmasını yaptığımız da, düşündüğümüzden

çok daha ciddi bir sorumluluk getirdiğini gördük. Bir Kürt kadınına 6 ay, maksimum 1 yıl kaldıktan sonra hadi bakalım diyemeyeceğiz. Mesela ona, iş oluşturmaktır veya okuma yazmadır, onun dışında birtakım şeylerdir, bir sürü şey katmamız gerekiyor. Bunun için paylaşmamız gereken çok şey var. İki gün yetmeyecek. Benim önerim şudur, arkadaşların ayda bir, iki ayda bir veya altı ayda bir adını koydukları toplantı günü önerileri vardı. Bunu ben de tekrarlıyorum, tarihi nasıl olur, periyodu nasıl olur bilemiyorum ama, her toplantı bir sonraki toplantıya ilişkin bir konu belirleyerek, buna ilişkin kadın gruplarının düşüncelerini tartışacakları bir ortam oluşturmayı öneriyorum.

Necla Ölçer

Gerçekten başım çok ağrıdı. Buraya çok güzel ümitlerle gelmiştim. Ama bir sürü zorlukları zaten biliyorduk. Bu işe başlarken bunları bilerek başlamıştık. Ama buradan hiç olmazsa biraz moralimizi düzelten sözler duymak isterken, tam tersine bir yığın sorunlar getirildi. Getirilmeliydi bu sorunlar ama, bilmiyorum, başım çok ağrıyor. Ben size bir olayı aktarmak istiyorum. Benim için çok önemli bir mesele. Derneğimize başvuran bir kadın vardı, sara hastası. Babası yirmi yaşındayken bir adama satmış. Adam beş çocuklu, nikâhsız olarak kadını alıyor ve kadın sürekli şiddet yaşıyor. Bize başvurdu. Biz kadını sara hastası olduğu için önce doktora götürdük, doktor ilaç verdi. Ve kadın "ben kocamı istiyorum" dedi, çok ısrar etti. Bir akşam adamı çağırdık konuştuk dernekte ve kadını bir gece evine götürdük. Tabii kadın orada çok şiddet yaşadı, biz de yaşadık, ara dayacağı yedik arkadaşla birlikte. Daha sonra kadını bir aylığına evime kabul ettim. Aradan bir ay geçtikten sonra kadını tekrar sokağa attılar. Kadın sara hastasıydı. Ben birçok yere telefon açtım, bu kadını ne yapabiliriz diye. Evimde barındırdım, fakat çok çıkarsız bir olaydı. Bir duydum ki Konya'ya gitmiş. Evet arkadaşlar, feminist kadın bakış açısı ve kadın sığınmaevlerinin kadınlar tarafından yönetilmesi çok güzel. Bakın Konya'da aynen şunu yaşıyorlar. "Şefkat Evi" var. Bu "Şefkat Evi"nde kadınlar gayet rahat. Yemeği çok güzel, o kadar rahat, o kadar güzel bakılıyorlar ki, ama kadın sabahtan akşama kadar ilahi dinleyecek, namaz kılacak, sokağa çıkmayacak, sigara içmeyecek. Kadın yoğun baskılar altında. Tıpkı okullardaki o

genç çocuklarımızın bu tür yerlere vererek dini kisveler altında çocuklarımızı kaybettiğimiz gibi kadınlarımızı da kaybedebiliriz. Çünkü kadın o kadar çaresiz ki orada karnı doyuyor, bakılıyor, kafasını kapatıyor, akşama kadar namaz kılıyor. O yüzden lütfen kadın sığınmaevlerinin her yerde açılmasını destekleyelim. Mücadele edelim. Yani önümüzde tarif yoktu, çize boza yaptık, sürdürüelim, moralimizi bozmayalım ve birbirimize destek verelim.

Ufuk Sezgin

Artık galiba sonlara geldik. Bir kadın çalışması yaparken, kadın politikasından söz ederken, bir iki şey beni etkiledi burada. Örneğin, arkadaşlardan bir tanesi, seçkinler gibi bir şey söyledi. Aslında burada tartışılacak konu çok. Ama belki bu yüzden Adanalı arkadaşımız kendisinin bir danışman olamayacağını söyledi, ama bir şeye bir yerden başlamak çok önemli. Eğer biz birtakım tanımlamaların arkasına girsek, zaten bir şeyler yapamayız. Danışman olmak bir kimlik, bir vasıf. Ama biz bu çalışmalarla öncelikle başvuru alma, bize başvuran kişiyle nasıl görüşebileceğimiz, vb için belki çok önemliydi daha önce yapılan saptamalar. Yani kişiyi yargısız dinlemek, eşit düzeyde, yönlendirmeden dinlemek, ilk yapılacak şey. Danışman dediğimiz zaman, o sanki biraz daha mesleki bir kimlik gibi oturuyor. Halbuki Mor Çatı gibi, ilk görüşmeyi yapan yerlerde hiçbir profesyonel mesleğe ihtiyaç yok arkadaşlar. İlk aşamada profesyonellik hiç işe yaramayan bir durum. Biraz önce sözüne ettiğim kadının bilincine sahip olmak, kadın olduğunun farkına varmak, kendi ayakları üzerinde bir birey olarak varım diyebilmek, aslında en büyük adım. Profesyonel hizmetlere ihtiyaç duyulmuyor mu? Elbette duyuluyor. Ama o zaman biraz önce tartışma konusu da oldu, orada bir hiyerarşiden söz edildi. Evet, bunu yadsıyamayız. Nasıl yadsıyamayız? Ben kendi odamda oturuyorum, masamın başında oturuyorum, bir konunun uzmanı titrine sahibim, o kadın bana geldiği zaman, beni zaten ister istemez belli bir yere koyuyor. Benim hiyerarşi yapıp yapmamam orada önemli değil. O zaten beni bir yerde değerlendiriyor. O zaman nedir burada önemli olan? Her kadın, her başvurusu alınan kadının bir profesyonel danışmanlığa ihtiyacı var mı yok mu? Bunun saptanması lazım. Ve arada konuşmalarda duydum, dikkatimi çeken şeyler oldu. Her şiddete uğrayan kadın hasta

değildir. Her şiddete uğrayan kadın, profesyonel psikolojik yardıma ihtiyaç duymayabilir. Desteğe ihtiyacı olabilir ama, profesyonel yardıma ihtiyaç duymayabilir. Hangi noktada profesyonel destek olmalı? Bir kadın eğer bir hukuki sorunla karşılaştıysa, bir hukukçudan öneri alacaktır. Öneride bulunmaması mümkün mü? Eğer bir psikolojik destek alacaksa, bir terapiden, terapi sürecinden geçmesi gerekiyorsa, zaten terapinin temelinde bir yönlendirme yoktur. Biçimine göre değişebilir. Bir destekleyici terapiyse, o zaman biz belki, yönlendirme demeyelim, ama olanları çok daha çabuk, çok daha aktif bir biçimde ortaya çıkarmasına destek olabiliriz. En arkadaki arkadaşşıma şunu söylemek istiyorum. Şimdi eğer biz kadın bilincine sahipsek, biz bu konuda çalışıyorsak, o zaman bizim için bir kadının şiddete uğramış olması, bizim o kadınla çalışmamız için yeterli bir sebeptir. Bu kadın korucu tarafından tecavüze uğramış olabilir, bu kadın babası tarafından tecavüze uğramış olabilir, kocası tarafından bir şey yapılmış olabilir, işyerinde patronu tarafından bir şey yapılmış olabilir. Sonuçta bu bizim bilincimizi değiştirmez. Bizim yaklaşımımız eşittir. Ve doğrusu şunu eklemeyemeyeceğim. Ben İstanbul Tıp Fakültesi'nde çalışıyorum, psikiyatri bölümünde, Mor Çatı'nın çok uzun yıllardır gönüllüsüyüm aynı zamanda. Bizim bölümümüzde benim tedavi ettiğim, benim diye özellikle söylüyorum, benim bölümüm ve tedavi ettiğim kadınların arasında korucu tecavüzüne uğramış kadınlar var. Kürt kadınlar var. Burada Kürt ve Kürtlüğünden dolayı şiddete uğramış, politik şiddet yaşamış kadınlar var. Biz burada hiçbir ayırım gözetmiyoruz. Eğer kadın olma bilincine sahipsek zaten bir sorun kalmıyor. Kendi kimliğimiz çok önemli, ama bizi burada birleştiren şey önce kadın olmak. Ondan sonra diğerlerine hiç itirazım yok. Kendi kimliklerimize elbet sahibiz, Kürtüz, Türküz, Ermeniyiz, Rusuz, Amerikalıyız. Eğer biz bu bakış açısına sahipsek, kadın olma kimliğini yeterince özümsemişsek, buna sahip çıkabiliyorsak, zaten kim tarafından nasıl şiddet uygulandığı bizim için çok önemli değil. Hatta hiç önemli değil. Ve zaten bu bilince sahip olan insanlar, diğer bilinci de, ırksal ayrılıkları da görmüyor. Böyle bir ayrılık da zaten kabul etmiyor. Farklı politikalar gelişebilir, ama hep üzerinde durmaya çalıştığımız ortak bir bilinç. İşte ortak bilinç dediğimiz şey kadın olmak.

ÇALIŞMA GRUPLARI RAPORLARI

I. GRUP

Kadın bakış açısı ve sığınaklar, kolektif çalışma ilkeleri ve kadın dayanışması:

1. Kadınlar arasında dil, din, milliyet ayrımı yapılmaz. Şiddet yaşıyor olmaları esastır ve kadınların söyledikleri geçerlidir.
2. Kadın sığınaklarının adresleri gizlidir.
3. Sığınaklar, kadınların güvenliklerini sağlamak zorundadırlar.
4. Sığınaklar, kadınları çocuklarıyla birlikte kabul ederler.
5. Sığınaklarda kalan kadınlar hakkında hiç kimseye bilgi verilmez.
6. Sığınaklar, kadınlara hukuksal ve psikolojik destek verirler.
7. Sığınaklarda kadın görevliler çalışmalıdır.
8. Sığınağa gelen kadınlar ile gönüllü kadınlar arasında eşit ilişki zemini aranmalıdır. Ayrımcılığa yer vermeyen ve hiyerarşik olmayan, kadınlar arasındaki farklılıkları da göz ardı etmeyen, kadından taraf, dayatmacı değil paylaşımcı olan, kadınlarda bulunan potansiyelin açığa çıkarılmasını amaçlayan eylem ve politikalar hedeflenmelidir.
9. Toplumun kadına biçtiği geleneksel rollerin sorgulanması, kadın bakış açısının annelik, eşlik üzerinden değil birey olma üzerinden gerçekleştirilmesi toplumun yapısının ve aile kurumunun sorgulanıp dönüştürülmesi gerekir.
10. Kadınlar toplumun "ideal" hale getirilmesinde ve üretim artışı yaratmada nesne değil, özne olarak algılanmalıdır
11. Sığınaklara başvuran kadınlar resmi kategoriye göre sınıflandırılmamalı, sığınaklar gönüllülük esasına göre çalışmalı, kadınlar sorgulanmamalı, yargılanmamalı, hiyerarşik olmayan otonom bir yapısı olmalı.

12. Sığınağa başvuran kadınların özgün konumlarından kaynaklanan gereksinimleri göz önünde bulundurularak uygun destek programları geliştirilmeli. Kadınlara bireysel özgüven kazandıracak programlar oluşturulmalıdır.
13. Sığınmaevlerinin sayısı artırılmalı ve kadın bakış açısıyla kadınlar tarafından işletilmelidir. Yerel ya da merkezi yönetimlerin katkısı olsa bile otonominin korunmasına özen gösterilmelidir.
14. Sığınak kurma sürecinde yörenin özelliklerine göre bilinç yükseltme, gönüllü ve çalışan eğitimi, danışma merkezi vs. gibi aşamalardan geçilmesi ve bu konuda kadın kurum ve kuruluşları arasında bilgi ve deneyim aktarımı yapılmalıdır.
15. Kolektif çalışma açısından hiyerarşi ve otoritenin olmadığı ortamlar yaratılmalı, bilgi ve deneyimlerin paylaşımı yoluyla uzmanlaşmanın önüne geçilmeli, böylece bilginin sürekli hale getirilmesi sağlanmalıdır. Özeleştirici yerine ikna yöntemi ve özellikle ortak bilince ulaşma yöntemi benimsenmelidir. Yalnız kolektif içinde dayanışma değil, kolektifler arasındaki dayanışma da geliştirilmelidir.
16. Erkek egemen toplumun sorgulanması ve kadından yana dönüştürülmesi için kadın dayanışmasının teşvik edilerek politikaların üretilmesi gereklidir. Kadın Bakanlığı ve yerel yönetimler sığınaklar için fon oluşturmalıdır ya da devlet bütçesinden pay ayrılmalıdır.
17. Kadın sığınağı vakıfları ya da dernekleri kamu yararına hizmet sunan kuruluşlar kapsamına dahil edilmelidir.
18. Sığınaklar ve kadın dayanışma merkezleri, kadın danışma merkezleri arasında deneyim paylaşımı için belli aralıklarla toplantılar yapılması gereklidir.
19. Sığınakların yaygınlaştırılması için kampanya ve ortak eylemler yapılmalıdır.

II. VE VI. GRUP

Gönüllü eğitimi ve başvuru alma. Kadınların, sığınaklar ve danışma merkezleriyle olan ilişkilerinden sonra yaşamlarında yaratıkları değişimler:

Gönüllü eğitimi ve başvuru alma:

1. Gönüllü eğitimi belirli aralıklarla, psikolog, avukat ve bir danışman tarafından verilir. Gönüllüleri, kadına yönelik şiddet konusunda bilgilendirme ve bu konuda duyarlılık oluşturma amacını taşır.
2. Eğitim sırasında şiddetin tanımı, türleri, hangi dönemlerde yaşandığı, şiddete karşı mücadele yöntemleri, şiddetin döngüsü, şiddet yaşanan ilişkilerde balayı evresi, her kadının şiddete maruz kalabileceği, her erkeğin şiddet uygulayıcısı olabileceği, şiddetin kısa ve uzun vadede etkileri, şiddete maruz kalmış kadınlarla görüşürken nelere dikkat edilmesi gerektiği ve görüşme teknikleri irdelenir.
3. Gönüllülere, kadına yönelik şiddetin hukuki boyutu ve ilk aşamada yapılması gerekenler bir kadın avukat tarafından aktarılır.
4. Gönüllülere, telefon ve yüz yüze görüşme formları ve sığınak yaşantısı hakkında bilgi verilir. Sığınağın iç işleyişi aktarılır.
5. Bunlara ek olarak gönüllü eğitiminde, kadınlarla ilişkide "kadın bakış açısı" üzerinde önemle durulur. Bu doğrultuda, başvuruya yapılacak görüşmelerde kadına herhangi bir telkinde bulunulmaması, kadının yargılanmaması, hayatı hakkındaki kararların kendi gerçekliklerini daha iyi bilen ve değerlendirebilecek durumda olan kadına bırakılması önemle vurgulanır.

Ensest

1. Ensestin bir hastalık olmadığı ve ona göre önlem alınması,
2. 18 yaşından küçükse çocuğun korunmaya alınması (hukuksal koruma kararının alınmasını sağlamak),
3. Şüphe uyandıran olaylarda resmi makamlardan rapor alınması ve resmi makamlara başvurulması.
4. Ensest olaylarını açığa çıkaracak yayın ve bilgi aktarımının yapılması,

5. Okullarda çocuklara yönelik eğitim çalışmalarının yapılması;
6. Sadece enseste uğrayan kişilere yönelik çalışma yapan danışma merkezleri ve sığınaklar açılması,
7. Enseste uğrayan kişilere psikolojik ve hukuksal destek sağlanması; ayrıca meslek elemanlarının bu konuda özel eğitilmiş olması ve ilgili kurumlarda özel birimler oluşturulması gerekmektedir.

Sığınaklar ve kadınlarla sığınak sonrası ilişkiler:

1. Sığınaklar bağımsız mekânlar olmalıdır.
2. Sığınaklarda çalışanlar kadın olmalıdır.
3. Sığınakların adresi ve telefonları gizli olmalıdır.
4. Kadınlar hakkındaki bilgilerin gizliliği korunmalıdır.
5. Sığınaklarda şiddete izin verilmemelidir.
6. Sığınaklarda, ortak ev yaşamı ilkeleri oluşturulmalıdır.
7. Kadınlarla sığınak sonrası ilişkilerde; danışma merkeziyle ilişki kadın istediği ve ihtiyaç duyduğu sürece devam etmelidir.
8. Kadın kuruluşlarında yatay ilişkilerde eşitlik prensibinin gözetilmesi, kadınlar arası iletişimin sağlanması için periyodik toplantılar yapılmalıdır.

III. GRUP

Sığınaklar ve hukuki danışmanlık, 4320 Sayılı Yasa'nın uygulanması:

Sığınaklara başvuran kadınlara verilen hukuki danışmanlık:

1. Kadın danışma merkezi veya sığınaklara başvuran kadınlarla yapılan görüşmeler genellikle telefonla yapıldığı için bu iletişim sırasında yapılması gerekenler; başvuruda bulunan kadını çok sakin bir biçimde dinlemek, konuşmıyorsa yüreklendirmek, bir uzman tavır almamak, anlamaya çalışmak yani kadının sorununu anlatmasını sağlayıcı bir şekilde davranmak gerekir.
2. Hukuki danışmanlık yapacak avukatların kadına yönelik şiddet konusunda eğitim alması ve bu konuda eğitim çalışmalarının mutlaka yapılması gerekir. Verilecek hukuki danışmanlıkların sürekliliğinin sağlanabilmesi için fon ve avukat kaynağı oluştur-

mak için Çağdaş Hukukçular Derneği ve barolarla ilişkiye geçil-
melidir.

4320 Sayılı Yasa'nın uygulanma sorunları:

1. Yasada şiddetin tanımı yapılmamıştır. Bu nedenle şiddet tanımının "Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirisi"nde yer alan şekliyle yasada yer alması gerekir. Bu şiddet tanımının bu şekilde geniş anlaşılması, genişletilmesi ve bunun okullardaki müfredata girmesine varıncaya kadar hem kadınlar tarafından hem toplum tarafından anlaşılabilmesi için kampanyalar ve eğitim çalışmaları yapılmalıdır.
2. Yasada yer alan "aynı çatı altında" tanımı eksiktir. Yasanın sadece aynı çatı altında yaşayan değil, eşler ya da bireyler farklı yerlerde yaşasalar da uygulanır hale getirilmesi gerekiyor.
3. Yasada itiraz yolu kapalıdır Hâkim bir koruma kararı verdiği zaman bu karara itiraz edilemez. Temyiz edilemez. Ancak buna rağmen sanki itiraz yolu açılmış gibi mahkemeler böyle kararlar verebiliyorlar. Bu anlamda da yasanın doğru bir şekilde uygulanması gerekmektedir.
4. Yasanın uygulanmamasındaki en önemli nedenlerden birisi, başta uygulayıcılar, hâkimler, savcılar, polis memurları, avukatlar ve bundan yararlanacak kadınlar tarafından bilinmiyor olması. Bir diğeri ise bilindiği halde uygulanmaması, uygulamada zorluk çıkarılması, bunu da uygulamakta görevli olan hâkimler, savcılar vesaire tarafından zorluklar çıkartılması. Özellikle uygulayıcılar yasayı doğru uygulamalıdır. Uygulamak istemeyenler ise bulunup, teşhir edilmelidir. Bu anlamda bir takip yapılması, ilgili kurumların, ilgili bakanlıkların bu konuda uygulayıcılara eğitim vermesi, bu eğitimi verirken de kadın hareketinden yararlanması gerekmektedir.

Sonuç Bildirgesi için öneriler:

1. Barolar Birliği'ne ve tüm barolara bir an önce kadına yönelik şiddet konusunda, kadınlara hukuksal danışmanlık verecek ve adli yardımda bulunacak kadın avukatlardan oluşan ve sığınak ve kadın danışma merkezlerinde gönüllü çalışan, deneyimli hukukçu kadınların da içinde bulunacağı kadın komisyonları ya da kadın hukuk danışma merkezleri kurulması çalışmaları yapılmalıdır.

2. Grubumuz bağımsız kadın hareketinin içerisinde yer alan hukuk öğrencileri, stajyer kadın avukatları, ülke çapında her yerde kadınlara bu konuda hukuksal destek verecek bağımsız kadın hukuk danışma merkezlerinin kurulması için çalışmalarına bir an önce başlamaya çağırılmaktadır.
3. Aile içi şiddeti önlemeye yönelik olarak çıkartılan 4320 Sayılı Yasa'nın uygulayıcıları (karakol, savcılık, mahkemeler, avukatlar) ve hatta kadınlar tarafından bilinmediği, bilindiği halde etkin bir biçimde uygulanamadığı, uygulanması için gerekli sistemin kurulmadığı açıktır. Bu çerçevede ilgili tüm kurumlar (Kadın-İçişleri-Adalet-İnsan Hakları Bakanlıkları ile Emniyet Genel Müdürlüğü) tarafından, yasanın etkili bir biçimde tanıtılması ve uygulanması için kampanyalar açılması; kadın yargıçların yer alacağı ve ihtisas mahkemelerinden biri olacak Aile Mahkemeleri bir an önce kurulmalı; yasanın öngördüğü şiddet tanımı BM'nin kadına yönelik fiziksel-psikolojik-ekonomik-cinsel tüm şiddet biçimlerini içeren tanımı çerçevesinde uygulanmalı; yasanın nikâhsız olarak birlikte yaşayan ya da boşanma vb nedenleriyle eşinden ayrı yaşamakta olan kadınları da kapsayarak uygulanması konusundaki tereddütler ortadan kaldırılmalı; korunma kararlarının evrak üzerinden zaman yitirilmeden verilmesi sağlanmalı; yasa uygulanabilmesi için polis eğitim kurumlarına ve tüm okullara ders olarak konulmalı; görevde olan Emniyet mensuplarına zorunlu mesleki eğitim programı olarak verilmeli; karakollarda kadınların bu konudaki başvurularını alacak ve takip edecek kadın büroları kurulmalı ve bu bürolarda özel eğitim almış kadın polisler görevlendirilmelidir.

Öneriler:

Grubumuzun özel konusu olmamakla birlikte ayrıca grubumuz şu konularda da görüş bildirmek istiyor.

1. Kurultayın her yıl yeni bir ilde yapılması konusunda bir görüş birliğine vardık.
2. Bu kurultaydan yapılması gerekenleri takip etmek, izlemek, organize etmek anlamında bir iletişim grubu çıkarmayı önermekteyiz.

V.GRUP

Sığınakların devlet, yerel yönetimler, mahkeme, polis, doktor, üniversiteler, okullar, kreşler, kurslar vb'yle ilişkileri:

1. Devlet, kadınların güvenliğinden sorumludur. Tüm kadın kuruluşları bu sorumluluğun yerine getirilmesi için baskı oluşturmamalıdır. Yerel yönetim ve devletin yasalarında sığınaklar açılması konusunda yasa maddeleri kesinleştirilmeli, sığınakların iç işlerine karışılmamalıdır.
2. Sığınakların gizlilik ve güvenilirlik ilkesi devlet kurumlarında da sağlanmalıdır.
3. Yerel yönetimlerin sığınak açmaları konusunda imzalanan uluslararası sözleşmelere uyulması için baskı gruplarının oluşturulup hayata geçirilmesi için çalışma yapılmalıdır.
4. Okul öncesi kurumlarda ve ilköğretim, ortaöğretim kurumlarında şiddetin ne olduğunun açıklanması, şiddetten korunma yöntemlerini anlatan eğitici programların ve materyallerin oluşturulması ve uygulanması sağlanmalıdır.
5. Sığınaklar çocuk anne, tecavüz, fuhuş tehlikesine maruz kalan, sokakta çalışan, ensest, aile içi şiddete uğrayan kadınların yararlanmasına yönelik olarak çeşitlendirilmelidir.
6. Eğiticilerin, polislerin, sendikada çalışanların ve tüm devlet kurumlarında çalışanların bağımsız kadın çalışmalarıyla ilişkilenecek kadın bakış açısına sahip olmaları için dayanışma sağlanmalıdır.
7. Sığınaklardaki kadınların, çocukların okul ve benzeri nakilleri sırasında ikametgâh, nüfus cüzdanı gibi kimlik bilgilerinin gizli tutulması için İçişleri Bakanlığı tarafından genelge yayınlanmalıdır.
8. SHÇEK Yasası'na göre var olan özel ve resmi kreş ve gündüz bakım evlerinden sığınaklarda kalan kadınların çocuklarına kontenjan ayrılmalıdır.
9. Büyük şehirlerde Emniyet Teşkilatı'nda görev yapan birimlerde şiddete maruz kalan kadınlarla muhatap olacak, kadın bakış açısıyla donanmış kadın polislerden bir birim oluşturulmalıdır.
10. Aile İhtisas Mahkemeleri kurularak uluslararası sözleşmelere uygun maddeler hayata geçirilmelidir.

11. Sığınakta kalan kadınların meslek edinmeleri ve hayatlarını devam ettirebilmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı Halk Eğitim Merkezleri, İş ve İşçi Bulma Kurumu, meslek edinme seminerlerinden yararlanmaları hususunda projeler geliştirip kurslar ve eğitimler düzenlenmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki öğretmenlerin gerek bakanlık gerekse sendikalar aracılığıyla şiddet, sığınaklar ve benzeri hususlarda eğitilmeleri için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
12. Nüfusa bağlı olarak her ilde en az bir tane olacak şekilde kadın sığınağı açılmalıdır, devlete bu anlamda baskı yapılmalı ve devlet sığınaklarındaki kadın çalışanlara yönelik kadın bilinçlendirme programları oluşturulmalıdır.
13. Kadın sığınakları ve dayanışma merkezleri devlet ve politik kurumlardan bağımsız olabilmelidir, Kadının Statüsü ve Sorunları Araştırma Genel Müdürlüğü'nden daha fazla destek alınmalı, karakollarda, hastanelerde ve benzeri yerlerde sorunları çözmek için ilişkiye girilmelidir.
14. Habitat, Yerel Gündem 21 gibi çalışmalarda yer alırken bağımsızlığımızı korumaya çalışmalı, sivil toplum örgütlerinde ve devlet kurumlarında kadınları ilgilendiren yasaları öğrenme konusunda çalışmalar yapılmalı, sivil toplum kuruluşlarının sığınak olarak kullanabilmeleri için Maliye Bakanlığı'na bağlı illerdeki defterdarlıklardan o ilde mevcut olan binaların alınması hususunda protokoller yapılmalıdır.
15. Medyadaki kadına yönelik şiddeti önlemek için bu konuda çalışmalar yapan bir masa oluşturulmalıdır.
16. SHÇEK aracılığıyla uygulanan aynı/nakdi yardım çerçevesinde, sığınaklarda kalan kadın ve çocukların bundan yararlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.
17. Devlet bütçesinden kadın kuruluşlarına ayrılan paydan yararlanabilmek için bu yasanın kadın kuruluşları tarafından öğrenilmesi, başvuru için gerekli girişimlerin yapılması gereklidir.

SONUÇ BİLDİRGESİ

21-22 Kasım günlerinde Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın çağrısıyla 25 Kasım "Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son" günü bağlamında düzenlenen Kadın Sığınakları I. Kurultayı, İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Konferans Salonu'nda Türkiye'nin çeşitli illerinden ve KKTC'den gelen yüzü aşkın kadının katılımıyla gerçekleşti.

Kurultaya, kadın sığınakları ve kadın danışma merkezleri açmış olan ya da açmak üzere olan kadın gruplarının ve belediyelerin temsilcileri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı olarak çalışan kadın konukevleri ile Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün ve bağımsız kadın gruplarının temsilcileri katıldı.

Kurultayda, kadınlar olarak, aile içinde ve dışında, dayaktan evlilik içi tecavüze, namus adı altında işlenen politik cinayetlerden enseste, bekâret kontrollerinden kadının gelir ya da maaşına el konulmasına, kişiliğinin yok sayılıp aşağılanmasına kadar şiddetin tüm biçimleriyle iç içe yaşadığımız halde; hâlâ kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik politikaların oluşturulmadığı ve hatta şiddetin boyutlarının ve varlığının bile tartışma konusu yapıldığı bir kez daha ortaya konuldu.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1993 yılında kabul edilen, "Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirisi"nde de tanımlandığı gibi şiddet "kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar veren ya da verebilecek veya kadınların acı çekmesine neden olabilecek, gerek kamu gerekse özel alanda yapılan bu tip davranış-

lara yönelik tehditleri ve kadınların özgürlüğünün zorla kısıtlanmasını da içine alan şiddete yönelik her türlü cinsiyetçi davranışı" içerir. Tüm politik ve hukuksal düzenlemelerin de bu tanım doğrultusunda yapılması gereklidir.

Şiddetsiz bir hayat ve can güvenliği kadınların en doğal hakkıdır. Devletin ve toplumun temel görevi şiddetsiz bir yaşam sağlamaktır. Kadına yönelik şiddet en ciddi insan hakları ihlallerinden biridir ve suçlular etkin bir biçimde cezalandırılmalıdır. Aile içinde cinsler arası mülkiyet, güç ve iktidar ilişkilerini de düzenleyen Medeni Kanun'daki değişiklikler bir an önce yapılmalıdır.

Kadına yönelik şiddet, "özel hayat meselesi" ve "aile içi bir sorun" olarak geçiştirilemez. Çünkü bu şiddeti besleyen ve kadınların şiddetten kaçış yollarını tıkayan mekanizma, sadece aile içi dinamikler değil, ekonomi, hukuk, toplumsal gelenekler, siyasal politikalar ve eğitim politikaları eliyle kadını ayrımcılığa uğratan, erkeğe bağımlı kılan ve bilinçli olarak kişiliğini yok etmeyi amaçlayan tüm ataerkil kurum ve politikalarıdır.

Biz artık bu kurum ve politikaların egemenliği altında yaşamak istemiyoruz. Bu yüzden de, ülke çapında politikalar ve organlar oluşturulması gerektiğini biliyoruz. Bu amaçla vereceğimiz mücadelede kadınların kendi özgücünden ve dayanışmasından başka hiç bir güce güvenilemeyeceğinin de bilincindeyiz.

Kadın Sığınakları I. Kurultayı olarak, tüm kadınları öncelikle şiddete karşı örgütlenmeye çağırıyoruz.

Bu örgütlenmenin bir aşaması olarak ilki bu yıl toplanan kurultayımızı, her yıl başka bir ilde toplayacağız. Bu kurultaya katılan kadınlar olarak, kadına yönelik şiddetin önlenmesinin ancak sürekli ve örgütlü bir mücadeleyle mümkün olduğunun bilincinde, ortak bir iletişim ve dayanışma ağı oluşturduk.

İki gün süren kurultay boyunca tüm katılımcılar, tümünü kapsayıcı olmamakla birlikte, aşağıda yazılı isteklerin, kadına yönelik şiddete karşı mücadelede önemini, vazgeçilmezliğini ve aciliyetini vurguladılar.

- Öncelikle var olan sığınaklar ve kadın danışma merkezleri devlet ve yerel yönetimler bütçesinden pay ayrılarak desteklenmelidir.
- Her semtte gizliliği ve güvenliği sağlanan bir kadın sığınağı ve kadın danışma merkezleri açılarak; kadınların her an arayabilecekleri, şiddete uğradıklarında gerekli ilk ve acil bilgileri alabilecekleri, hukuksal olarak acilen yapılması gerekenleri öğrenebilecekleri, acil barınma taleplerini karşılayabilecekleri, tıbbi ve psikolojik destek, iş danışmanlığı alabilecekleri, çocukları için kreş ve eğitim olanakları bulabilecekleri kurumlar oluşturulmalıdır. Bu kurumlar, kadın bakış açısına sahip kadınlar tarafından uluslararası standartlara göre çalıştırılmalıdır.
- Sığınaklarda kalan kadın ve çocukların okul nakilleri ve nüfus cüzdanı çıkarılması sırasında ikametgâh istenmemesi, kimlik bilgilerinin gizli tutulması için İçişleri Bakanlığı'nca muhtarlara bu konuda bir genelge gönderilerek, bu gizliliğin korunması sağlanmalıdır.
- Sığınaklar; tecavüz, çocuk anne, ensest, seks işçileri, uyuşturucu bağımlıları, lezbiyenler vb şeklinde konu alanlarına göre çeşitlendirilmelidir.
- Devlet ve yerel yönetimler, şiddet yaşayan kadınlara ücretsiz olarak, uzun süreli hukuksal yardım ve tıbbi tedavi desteği verecek; barınma, mesleki eğitim ve iş olanaklarına kavuşmalarını sağlayacak; çocuklar için kreş ve eğitim olanakları sağlayacak kurumlar oluşturmalıdır.
- Tecavüz ve ensest vakalarının yaygınlığı ve acil tedbir gerekliliği göz önüne alınarak, bu konuda özel eğitim almış tıp, hukuk ve emniyet personeli eliyle takip edilmesi sağlanmalı ve her hastanede ilk muayeneyi yapacak eğitimli özel bir tıbbi ekip bulundurulmalı; ensest yaşayan 18 yaşın altındaki çocuklar 4320 ve ilgili yasalar gereğince derhal korunmaya alınmalıdır.
- Kadın sığınakları ve danışma merkezleri, emniyet, yargı organları, hastaneler, sosyal ve mali yardım kurumları gibi konuyla il-

gili kurumlar arasında eşgüdümlü bir çalışmanın sağlanması için gerekli organlar oluşturulmalıdır.

- Okul öncesinden başlayarak, tüm eğitim kurumlarında şiddetin ne olduğunu açıklayan ve kendini şiddetten ve cinsel tacizden korumanın yöntemlerini anlatan eğitici programlar ve materyaller hazırlanarak uygulanması sağlanmalıdır.
- Medyada kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran, haklı gösteren ve bunun üzerinden izlenme oranını arttırmayı amaçlayan cinsiyetçi yayınlara son verilmelidir.
- Aile içi şiddete karşı yükümlülükleri olan tüm meslek grupları (adalet teşkilatı, tıp kurumları, öğretim eğitim kurumları vb) için özel eğitimler verilmeli ve politikalar oluşturulmalıdır.
- Aile içi şiddeti önlemeye yönelik olarak çıkartılan 4320 Sayılı Yasa'nın uygulayıcıları (karakol, savcılık, mahkemeler, avukatlar) ve hatta kadınlar tarafından bilinmediği, bilindiği halde etkin bir biçimde uygulanamadığı, uygulanması için gerekli sistemin kurulmadığı açıktır. Bu çerçevede ilgili tüm kurumlar (Kadın, İçişleri, Adalet, İnsan Hakları bakanlıkları ile Emniyet Genel Müdürlüğü) tarafından, yasanın etkili bir biçimde tanıtılması ve uygulanması için kampanyalar açılmalı; kadın yargıçların yer alacağı ve ihtisas mahkemelerinden biri olacak Aile Mahkemeleri bir an önce kurulmalı; yasanın öngördüğü şiddet tanımı BM'nin kadına yönelik fiziksel-psikolojik-ekonomik-cinsel tüm şiddet biçimlerini içeren tanımı çerçevesinde uygulanmalı; yasanın nikâhsız olarak birlikte yaşayan ya da boşanma vb nedenleriyle eşinden ayrı yaşamakta olan kadınları da kapsayarak uygulanması konusundaki tereddütler ortadan kaldırılmalı; koruma kararlarının evrak üzerinden zaman yitirilmeden verilmesi sağlanmalı; yasanın uygulanabilmesi için polis eğitim kurumlarına ve tüm okullara ders olarak konulmalı; görevde olan Emniyet mensuplarına zorunlu mesleki eğitim programı olarak verilmeli; karakollarda kadınların bu konudaki başvurularını alacak ve takip edecek kadın büroları kurulmalı ve bu bürolarda özel eğitim almış kadın polisler görevlendirilmelidir.

- Tüm barolarda, bir an önce, kadına yönelik şiddet konusunda kadınlara hukuksal danışmanlık verecek ve adli destekte bulunacak kadın avukatlardan oluşan ve bu konuda deneyimli hukukçu kadınların, sığınaklar ve kadın danışma merkezleri gönüllülerinin de yer alacağı Kadın Komisyonları ya da Kadın Hukuk Danışma Merkezleri kurulması için çalışmalarına başlanmalıdır.
- Ayrıca bağımsız kadın hareketi içinde yer alan hukuk öğrencileri, stajyer ve avukatlar tarafından ülke çapında her yerdé oluşturulacak bağımsız Kadın Hukuk Danışma Merkezleri'ne; aynı şekilde yine kadınlar tarafından oluşturulacak Acil Tıbbi ve Psikolojik Danışma Merkezleri'ne destek verilmelidir.
- Kadına yönelik şiddete karşı mücadelenin çok uzun soluklu ve zorlu olduğunu biliyoruz. Öyle ki, şiddete karşı mücadele ederken, şiddetin en ağır biçimine uğrayan Konca Kuriş'in kaybolması, Serpil Öğretmen'in tecavüz edildikten sonra öldürülmesi ve diğer örnekler, içinde bulunduğumuz durumun ciddiyetini açıklıkla ortaya koyuyor. Dolayısıyla, hiç bir ulusal, dinsel ve dilsel ayırım yapmadan, tüm kadınları ve kadın gruplarını ortak noktamız olan kadınlık bilincinde birleşmeye davet ediyor, konuyla ilgili tüm meslek odalarını ve gruplarını ve basın mensuplarını yukarıdaki isteklerin yaşama geçirilmesi konusunda katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

KADIN SİĞİNAKLARI I. KURULTAYI

- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (İstanbul)
- Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Edirne Aktif Kadınlar Derneği
- Bursa Bağımsız Kadın İnisiyatifi
- Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Antalya Kadın Platformu
- Antep Kadın Platformu
- Ege Kadın Dayanışma Vakfı (İzmir)
- Kürt Kadınlarıyla Dayanışma Vakfı (İstanbul)
- Kıbrıs Türk Kadın Platformu
- Çanakkale Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Toplum Merkezi
- Ankara Barosu Kadın Komisyonu
- Ankara Baro Kadın Danışma Merkezi
- Küçükçekmece Belediyesi Kadın Sığınmaevi (İstanbul)
- Esenyurt Belediyesi Sığınmaevi Girişimi (İstanbul)
- Cumhuriyet Kadınları Derneği
- Uçan Süpürge (Ankara)
- Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı (İstanbul)
- Bağımsız Kadın İnisiyatif (İstanbul)

**BASINDA KADIN SIĞINAKLARI
I. KURULTAYI**

KADIN SĞINAKLARI I. KURULTAYI

MOR ÇATI VAKFI GÖNÜLLÜLERİ'NDEN KADINLARA ÇAĞRI 'Şiddete karşı örgütlenim'

► "25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son Günü" nedeniyle toplanan I. Kadın Sığınakları Kurultayı'nın sonuç bildirgesi yayımlandı. Bildirgede, devletin temel görevinin şiddetsiz bir yaşam sağlanmak olduğu belirttikler "kadına yönelik şiddetin etkin bir biçimde cezalandırılması" istendi.

I. Kadın Sığınakları Kurultayı'nın sonuç bildirgesini okuyan vakıf gönüllüleri Altın Sahneli'nin, kadına yönelik şiddetin "Şiddet hayatı değil, "ale iyl bir ayar" olduğunu vurguladıkları konuşmaları gösteriyor. (Fotoğraf: İPEK YEZDANLI)

İktisatçı ve eğitimci kadınlar, hukuk, tıp, psikoloji, sosyal çalışmaları alanlarında uzmanlaşmış kadınlar, kadın örgütleri ve sivil toplum kuruluşları ile kadın sığınakları ve bilimsel olarak çalışmaları yapan kadınlar arasında bir araya gelerek bir "kadın sığınakları kurultayı" düzenlendi.

KADIN SĞINMA VAKFI

'İnsan haklarını kapıdan içeri almaya çalışıyoruz'

İstanbul Haber Servisi-Kadın Sığınakları Kurultayı'nda, kadınlara karşı şiddet uygulamalarının 1998'de yoğunlaştırıldığına dikkat çektikler çok sayıda kadın sığınma evi açılması istendi.

Çeşitli illerden gelen kadın kuruluşları temsilcilerinin katıldığı "I. Kadın Sığınakları Kurultayı", dün İTÜ Maçka tesislerinde başladı. İki gün sürecek olan ve Türkiye'de ilk kez Mor Çati Kadın Sığınma Vakfı'na düzenlenen kurultay, "25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son Günü" etkinliğinin kapsamında yer alıyor.

Mor Çati temsilcisi Ay Hülya Gülbahar, "Türkiye'de şu anda 2 kadın sığınma evi var. Biri Mor Çati'nin, diğeri de Ankara Kadın Dayanışma Merkezi'nin açtığı ev. Bu yeter-siz" dedi.

Gülbahar, "Medyada şiddeti savunarak imaj edinmeye çalışılan türdri.

Medya aracılığıyla bunlara destek veriler de var. Medeni Kanun değiştirilmeli" dedi.

Kürt Kadınları Dayanışma Vakfı temsilcisi Şehriban Özdemir, Kürt kadınların kimliklerinden kayınlanan sorunlarına çözümlerini amaçladıklarını belirterek: "Bize, g zaltına alınıp tecavüz e radığını söyleyemez ge kadınları var. Özellikle kadının karakollarda keklere arasında güven sağlanmaz" dedi.

Diyarbakır Kadın kez adına konuşan han Akkoç, Oğlağan Bölgesi'nde çalıştı güllükle sürdürübeni belirterek şöyle tu: "Geleneksel ge kadınlarm, şiddet kadınlarmı sıyl ve yardım istem geliyor. Bununı doğduğuna gör san kadın ka, da kalmışa, biz içeri almaya çalışıyoruz."

Kadınlar şiddete çare arıyor

MOR Çati Kadın Sığınma Vakfı'nın çağırısıyla gerçekleştirilen I'inci Kadın Sığınakları Kurultayı İTÜ Maçka Konferans Salonu'nda başladı. Kurultayda konuşan Mor Çati Kadın Sığınma Vakfı üyelerinden Şermin Utku Bilgen, artık kadının şiddeti hak etmediğinin farkına vardığını ve hakkını aradığını söyledi. "25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son" günü

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı

HABERLE

Foto İktisatçı Haber Servisi Çati Vakfı, Fener Vapur İşletme Kurumu (Fener İşletme Kurumu) Hıtkı 210200 İstanbul. Tel: (0212) 524 95 50 Fax: (0212) 523 71 0

KÜTÜPHANE DEN

Kütüphanelerin birikiminde...
Kadın Eserleri Kütüphanesi...
Genel Müdürlüğü...
25 Kasım...
Yeni...
Kadın Eserleri Kütüphanesi...
Genel Müdürlüğü...
25 Kasım...
Yeni...

KADIN SĞINAKLARI KURULTAYI TORLADI

İstanbul'da düzenlenen...
Mor Çati Kadın Sığınma Vakfı...
25 Kasım...
Yeni...

İnsan haklarını kapıdan içeri almaya çalışıyoruz

İstanbul'da düzenlenen...
Mor Çati Kadın Sığınma Vakfı...
25 Kasım...
Yeni...

İnsan haklarını kapıdan içeri almaya çalışıyoruz

İstanbul'da düzenlenen...
Mor Çati Kadın Sığınma Vakfı...
25 Kasım...
Yeni...

İnsan haklarını kapıdan içeri almaya çalışıyoruz

İstanbul'da düzenlenen...
Mor Çati Kadın Sığınma Vakfı...
25 Kasım...
Yeni...

İnsan haklarını kapıdan içeri almaya çalışıyoruz

İstanbul'da düzenlenen...
Mor Çati Kadın Sığınma Vakfı...
25 Kasım...
Yeni...

GENEL KATILIMCI LİSTESİ

- Altan Şahinoğlu	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Arzu Özbek	KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Atiye Yıldırım	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Ayla Oran	Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Aysel Yıldırım	
- Aysun Gür	Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi
- Ayşe Gülen	KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Ayşegül Yaraman	Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. (Fra.) Kamu Yönetimi Öğr.Gör
- Belgin Oflazoğlu	Esenyurt Belediyesi (İstanbul)
- Birgül Akay	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Birsen Kaşker	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Cânân Akman	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Cânân Arın	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Çiğdem	
- Dilber Koç	Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi
- Döne Arslan	
- Dudu Nermin	Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Eme Okumuş	Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Emel Pak	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Emine Durak	Antep Kadın Platformu
- Esin Ekici	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Evra Çetin	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Figen Bostancı Onuk	Antalya Kadın Platformu
- Filiz Kereseçioğlu	Pazartesi Dergisi/Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Firdevs Kocakaya	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Fügen Uğur	Heinrich Böll Vakfı
- Gönül Konur	Çanakkale Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Toplum Merkezi

- Gülen İletmiş KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Gülser Kayır Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Gülser Sivrikaya Edirne Aktif Kadınlar Derneği
- Gülseren Çakıroğlu Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Gülşen Taş Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Halide Dündar Küçükçekmece Belediyesi Kadın Sığınmaevi (İstanbul)
- Halime Güner Uçan Süpürge (Ankara)
- Hülya Gülbahar Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Işık Umur Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Jülide Aral
- Melek Usta Bursa Bağımsız Kadın İnisiyatifi
- Menekşe Baş Küçükçekmece Belediyesi Kadın Sığınmaevi (İstanbul)
- Meral Danış KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Meryem Turan Kadın Eserleri Kütüphanesi Bilgi Merkezi Vakfı
- Mine Kuflı Kıbrıs Türk Kadın Platformu / Kıbrıs Üniversitesi Kadınlar Derneği
- Munise Dayı Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
- Müminre Dağ Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Nalan Döker Antep Kadın Platformu
- Nazik Işık Uçan Süpürge (Ankara)
- Nazlı Uzunçelebi
- Nebahat Akkoç KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Necla Ölçer Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Nesrin Temur Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Nesin Vural Cumhuriyet Kadınları Derneği
- Neşe Ceylan Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Nevhan Varol Yüce Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi
- Nevriye Eren Küçükçekmece Belediyesi Kadın Sığınmaevi (İstanbul)
- Nihal Tütüncüler Antep Kadın Platformu
- Nilgü Eroğlu Üstün Antalya Kadın Platformu
- Nilgün Kapısız Küçükçekmece Belediyesi Kadın Sığınmaevi (İstanbul)
- Nilgün Zengin

- Nural Tokgöz Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Nuray Alioğlu Kıbrıs Türk Kadınlar Birliği
- Nurperi Sancak Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Nurser Öztunalı Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Özlem Öztürk KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Pakize Temurlang Ege Kadın Dayanışma Vakfı
- Perihan Akay Antalya Kadın Platformu
- Perihan Sarı Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Pervin Buyrukcan Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Remziye Yüce KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Saadet Özavar Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Sema Pektaş Ege Kadın Dayanışma Vakfı
- Semra Yeniova Antalya Kadın Platformu
- Serpil Torun Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Serpin Balkanlı Ege Kadın Dayanışma Vakfı
- Siper Güvenç Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Sunay Karatoprak Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Şehriban Özdemir Kürt Kadınlarıyla Dayanışma Vakfı
- Şenay Yalçın
- Şengül Yavuzaslan Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Şermin Utku Bilgen Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Şükran Danık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü
- Tara Hopkins Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Ufuk Sezgin Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Zelal Bedriye Ayman
- Zeynep Kaya Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Zeynep Manas Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı
- Zeynep Taşkın Heinrich Böll Vakfı
- Zuhâl Şermet Ankara Barosu

KADIN SIĞINAKLARI II. KURULTAYI
(27-28 KASIM 1999-MERSİN)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Değerli arkadaşlar,

Bildiğiniz gibi, 1998 yılının 21-22 Kasım günlerinde, Mor Çatı'nın çağrısıyla çalışmalarına başlanan, I. Kadın Sığınakları Kurultayı'nı hep birlikte başarıyla gerçekleştirmiştik.

Amacımız bu kurultayı, her yıl bir başka ilde toplayarak gelenek-selleştirmek, kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kadınlar arasında ortak bir iletişim ağı oluşturmaktı.

Sizlerin de kolaylıkla tahmin edebileceğiniz birçok nedenle, bu yılki kurultayın hazırlık çalışmalarına başlamakta biraz geciktik.

Ancak, hızla toparlanıp, örgütlenme yeteneğimize güvenerek çalışmalarına başlayalım diyoruz. Bu yıl, gündemimizde çok önemli sorunlar var. Bu nedenle de, ikinci kurultayın da birincisi kadar önemli ve yararlı olacağını tahmin ediyoruz.

Mor Çatı olarak size, geldiğimiz noktayı kısaca özetlemek istiyoruz:

Bildiğiniz gibi, birinci kurultayın sponsoru Heinrich Böll Vakfı, daha kurultay sırasında ikincisini de desteklemeye hazır olduğunu açıklamıştı. Vakıfla yaptığımız görüşmelerle bu konuyu netleştirdik.

İkinci kurultayın yeri konusu, geçen yıl kısaca ele alınmış ve Mersin Bağımsız Kadın Derneği, Mersin'de düzenlenmesi konusunda öneride bulunmuştu. Geçtiğimiz yıl boyunca Mersin'de bir kadın sığınağı açılması çalışmaları, somut adımlara dönüşmeye başladı. Mor Çatı olarak bizler de bu çalışmaya destek vermek ve hız kazandırabilmek için bu yılki kurultayın Mersin'de toplanması önerisini

getirmeye karar verdik. Onlar da, bu öneriyi heyecanla karşıladılar. Bu konuda tüm katılımcıların görüşlerini bekliyoruz.

Geçtiğimiz yılın bir diğer önemli gelişmesi ise, kadın sığınakları konusunda SHÇEK'in hazırladığı bir yönetmelik taslağı oldu. Bu yönetmelik taslağı açılmış ve açılacak olan sığınakları SHÇEK'in bünyesine almayı ve tüm çalışmalarını denetlemeyi hedefliyor. Konuyla ilgili bir iki toplantıya katıldık. Bu konudaki deneyim ve görüşlerimizi de sizlerle paylaşmak istiyoruz.

“Deprem bölgesindeki kadınlar ve deprem öncesi/sonrası şiddetle ilişkileri” konusunu ise sizlerle paylaşacağımız önemli sorunlardan biri olarak düşünüyoruz.

Bildiğiniz gibi, kurultayı “25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son Günü” yle aynı tarihte düzenlemeyi hedefliyoruz. Bu yıl, en uygun tarih 27-28 Kasım cumartesi-pazar günleri gibi görünüyor.

Sizlerden yukarıdaki konularda görüş ve öneriler bekliyoruz.

Bu arada üzücü bir haber vermek zorundayız: Geçtiğimiz aylarda, ekonomik nedenlerle geçici olarak sığınağımızı kapatmak zorunda kaldık. Kadınlara hukuki, psikolojik ve diğer alanlarda danışmanlık desteğimiz sürüyor ve acilen sığınağı açmak için kaynak bulmaya çalışıyoruz.

Biz bu faksı, geçen yıl kurultaya katılan tüm gruplara ileticek ve herkesin görüşlerini almaya çalışacağız. Doğal olarak bu yıl tanıştığımız gruplara da iletip, onları da hem hazırlık sürecine, hem de kurultaya katmaya çalışacağız. Sizlerin de, “Kadına Yönelik Şiddet” konusunda faaliyet gösteren ve kurultaya katılmayı isteyebileceğini düşündüğünüz kadın grupları konusunda önerileriniz varsa isim, telefon ve adreslerini lütfen bizlere iletin; onları da bu sürece katmaya çalışalım.

En kısa sürede haberleşmeyi umuyoruz.

Selamlarımızla.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

KADIN SİĞİNAKLARI II. KURULTAYI ÇAĞRISI

İstanbul'da düzenlediğimiz Kadın Sığınakları I. Kurultayı'nın ardından II. Kurultay 27-28 Kasım tarihlerinde Mor Çatı'nın çağrısı ve Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nin ev sahipliğinde geçen yıl olduğu gibi bu yıl da Heinrich Böll Vakfı'nın katkılarıyla Mersin'de düzenleniyor.

"25 Kasım Uluslararası Kadınlara Yönelik Şiddete Son Günü" kapsamında düzenlenen kurultayın ilkinde, "kadınlar olarak aile içi ve dışında, dayaktan evlilik içi tecavüze, namus adı altında işlenen politik cinayetlerden enseste, bekâret kontrollerinden kadının gelir ya da maaşına el konulmasına, kişiliğinin yok sayılıp aşağılanması kadar şiddetin tüm biçimleriyle iç içe yaşadığımız halde, hâlâ kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik politikaların oluşturulmadığı ve hatta şiddetin boyutlarının ve varlığının bile tartışma konusu yapıldığı" bir kez daha ortaya konulmuştu.

İki gün süren kurultayın sonunda hazırlanan bildirmede "şiddetsiz bir hayat ve can güvenliği kadınların en doğal hakkı" ve "kadına yönelik şiddetin en ciddi insan hakları ihlallerinden biri olduğu", "suçluların etkin bir biçimde cezalandırılması" ve "aile içinde cinsler arası mülkiyet, güç ve iktidar ilişkilerini de düzenleyen Medeni Kanun'daki değişikliklerin bir an önce yapılması" gerektiği belirtilmişti. Tüm kadınların kendilerine yönelik şiddete karşı örgütlenmeye çağrıldığı bildirmede sığınakların ve kadın danışma merkezlerinin sayılarının artırılması, kadınların şiddete karşı kendilerini korumalarına yönelik çıkmış yasaların (4320 Sayılı Kanun gibi) pratikte uygulanabiliyor olması ve kadına yönelik şiddet üzerinde çalışan kadın grupları arasında daha etkin ve düzenli bir iletişimin olmasının önemli faydalar getireceği üzerinde durulmuştu.

Bu sene Mersin'de toplanacak II. Kurultay'da geçtiğimiz bir yıllık sürecin değerlendirilmesinin yanı sıra 4320 Sayılı Kanun, medeni hukuk, kadın danışma merkezleri, kadın sığınakları, iletişim, örgütlenme gibi konular ele alınacak. İlk kurultaya katılmış olan kadın gruplarından kendilerini tanıtıcı kısa bilgiyi ve bir yıllık değerlendirme sunuşlarını yazılı olarak getirmelerini rica ediyoruz.

Ekte sunduğumuz programın birinci günü ve kokteyl herkese açık; ikinci günü ise kadın sığınakları, sığınak girişimleri, kadın danışma merkezleri yanı sıra kadın gruplarından birer temsilcinin katılımıyla gerçekleştirilecek.

Ne yazık ki, sadece sınırlı sayıda arkadaşımızın yol ve konaklama giderlerini karşılayabiliyoruz. Ancak, bu çalışmada deneyimlerini bizlerle paylaşmak isteyen arkadaşlar da kurultaya kendi olanaklarıyla katılabilirler.

Sorularınız ve önerileriniz için bizi arayabilirsiniz.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

Mersin Bağımsız Kadın Derneği

BASIN BİLDİRİSİ

“25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son Günü”ne iki gün kala, yaşadığı depremin acı sonuçlarını dile getirmeye çalışan bir kadını, Bolu valisi tokat atarak susturmaya çalıştı. Deprem en çok kadın ve çocukları vurdu. Kadınlar bir yandan çadırlarda çok daha olumsuz koşullarda yaşamaya çalışırken, diğer yandan erkek iktidarının baskı ve şiddetiyle karşılaşılıyorlar. Yine dayak devam ediyor, yine kadınlar tacize, tecavüze, bekâret kontrolüne, namus cinayetine uğruyor!

Kadına yönelik şiddetin ve bu şiddete karşı mücadele yollarının farklı boyutlarıyla ele alınacağı II. Kadın Sığınakları Kurultayı 27-28 Kasım tarihlerinde Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın çağrısı ve Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nin ev sahipliğinde, Heinrich Böll Vakfı'nın katkılarıyla Mersin'de düzenleniyor.

Türkiye'de ilk kez, 21-22 Kasım 1998 günlerinde Mor Çatı'nın çağrısıyla KADIN SİĞINAKLARI I. KURULTAYI kadın gruplarının ve kadınların katılımıyla, İstanbul'da gerçekleştirilmişti. I. Kurultay'la amacımız, ülke genelinde kadına yönelik şiddete karşı mücadele veren kadınlar ve kadın grupları arasında kalıcı bir iletişim ağı oluşturmak, Türkiye'de çok az sayıda olan kadın sığınaklarının ülke genelinde artmasını sağlamaktı. Kurultayı, her yıl başka bir ilde düzenleyerek gelenekselleşmesini ve kadın grupları arasında güçlü bir iletişim ağı kurmayı hedeflemiştik.

“25 Kasım Uluslararası Kadınlara Yönelik Şiddete Son Günü” kapsamında düzenlenen kurultayın ilkinde, “kadınlar olarak aile içi ve dışında, dayaktan evlilik içi tecavüze, namus cinayetlerinden en-

seste, bekâret kontrollerinden kadının gelir ya da maaşına el konulmasına, kişiliğinin yok sayılıp aşağılanmasına kadar şiddetin tüm biçimleriyle iç içe yaşadığımız halde, hâlâ kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik politikaların oluşturulmadığı ve hatta şiddetin boyutlarının ve varlığının bile tartışma konusu yapıldığı” bir kez daha ortaya konulmuştu. İki gün süren kurultayın sonunda hazırlanan bildirmede “şiddetsiz bir hayat ve can güvenliği kadınların en doğal hakkı” ve “kadına yönelik şiddetin en ciddi insan hakları ihlallerinden biri olduğu”, “suçluların etkin bir biçimde cezalandırılması” ve “aile içinde cinsler arası mülkiyet, güç ve iktidar ilişkilerini de düzenleyen Medeni Kanun’daki değişikliklerin bir an önce yapılması” gerektiği belirtilmişti. Tüm kadınların kendilerine yönelik şiddete karşı örgütlenmeye çağırıldığı bildirmede sığınakların ve kadın danışma merkezlerinin sayılarının artırılması, kadınların şiddete karşı kendilerini korumalarına yönelik çıkmış yasaların (4320 Sayılı Kanun gibi) pratikte uygulanabiliyor olması ve kadına yönelik şiddet üzerinde çalışan kadın grupları arasında daha etkin ve düzenli bir iletişimin olmasının önemli faydalar getireceği üzerinde durulmuştu.

Bu sene Mersin’de toplanacak II. Kurultay’da geçtiğimiz bir yıllık sürecin değerlendirilmesinin yanı sıra 4320 Sayılı Kanun’un uygulanabilir olması ve yaygınlaşması, medeni hukuk ve ceza hukuku tasarıları, kadın danışma merkezleri ve kadın sığınakları çalışmaları, iletişim, örgütlenme, göç ve depremin kadınlar üzerindeki olumsuz etkileri vb. konular ele alınacak.

Nerede ve hangi zamanda olursa olsun, kadınları yaşadığı şiddetin her boyutuna karşı çıkmaya ve bu konuda tüm kadınlarla birlikte mücadele vermeye devam edeceğiz. Bütün kadınları örgütlenmeye, dayanışmaya ve baskı unsuru oluşturmaya çağırıyoruz.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

BASINA VE KAMUOYUNA!

25 Kasım 1960 yılında Dominik Cumhuriyeti'nde Sosyal Değişim Hareketi'ne mensup üç kız kardeşimizin tecavüz edilerek öldürülmeleri yüzyıllardır süregelen kadına yönelik şiddetin simgesi olarak kabul edilmiştir.

25 Kasım tüm dünya kadınları için dayanışmanın, şiddete karşı el ele vererek mücadele etmenin günü olmuştur.

Şiddet içeren eril değerler üzerine kurulu erkek egemen ideoloji ; kadına uyguladığı fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet yoluyla, bugüne dek kadınlar üzerindeki sindirme politikalarını uygulamayı başardı.

Son yüzyılda gelişen kadın hareketi ; yarattığı baskıyla tüm ülkelerin "kadına yönelik şiddete karşı" önlemler almasını ve politikalar geliştirmesini zorunlu hale getirdi.

Ne yazık ki kadına yönelik işlenen suçların ortadan kaldırılmasına yönelik gelişmeler kaplumbağa hızıyla gelişmekte; kadını sadece aileyi korumak adına güvencelmeyi hedefliyorsa da, bugün aile içi şiddeti önleme yasası gibi yasaların çıkması, kadınların kaydettiği gelişmeler arasında.

Ama bizler; gazetelerde her gün namus(!) adına katledilen kadınların hayatlarını okurken, en güvendikleri kişiler tarafından dövülerek sindirilen, kişiliksizleştirilen ve intihara sürüklenen kadınların öykülerini dinlerken, aşkının ya da çocukluğunun bedelini canıyla ödeyen kız kardeşlerimizin katilleri ayakta alkışlanırken, genç

kız kardeşlerimizin bekâret kontrollerinde onurlarıyla oynanırken, savaşlarda ganimet sayılan kararını hiç de kendisinin vermediği savaşıların ağır faturasını kan ve gözyaşı, toplu tecavüzle ödeyen kadınların acılarını izlerken ve tüm bunlara rağmen hâlâ kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması için devletin belirgin hiçbir politikasının olmadığını hatta; çok açık bir gerçek olan kadına yönelik şiddetin varlığını araştırma konusu yaptığına tanıklık ederken elbette ki gelişmenin yeterliliğinden söz edilemez.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve kadının “güvenli yaşam hakkı”nın sağlanabilmesi en etkin projelerden biri olan sığınmaevlerinin hayata geçirilebilmesi anlamında karşımıza çıkan sorunları tartışacağımız Kadın Sığınakları II. Kurultayı 27-28 Kasım’da Mersin Merit Otel’de gerçekleşecek. Bu kurultaya tüm ilgililerin katılımını ve katkılarını bekliyoruz. Bizler sığınmaevlerine ihtiyaç duyulmayan bir dünya özlemiyle, şiddet yok oluncaya; bütün kadınlar odalarında gözyaşlarını çocuklarından ve tüm insanlardan saklayarak yaşamaktan kurtuluncaya, yaşadıkları şiddetten dolayı kaybettikleri özgüvenlerini yeniden kazanıncaya dek var olmaya devam edeceğiz.

Yaşasın Kadın Dayanışması !

Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)

KADIN SİĞİNAKLARI II. KURULTAYI PROGRAMI

Yer: Mersin Merit Otel
Tarih: 27-28 Kasım 1999

BİRİNCİ GÜN: 27 KASIM 1999
(Herkesine açık)

I. OTURUM * AÇILIŞ

- 9.00-11.15 * I. KURULTAYIN ARDINDAN YAŞANAN GELİŞ-
MELER VE DENEYİMLERİN AKTARILMASI
(Bir yıllık faaliyet rapounun özetini ve kısa
tanıtım yazısını her grup yazılı olarak
getirecek)
- 11.15-11.30 * Kahve arası
- 11.30-13.00 * 4320 SAYILI AİLENİN KORUNMASINA DAİR
YASA VE UYGULANMASI
- 13.00-14.00 * Yemek arası

II. OTURUM

- 14.00-15.30 * MEDENİ KANUN TASARISI
- 15.30-15.45 * Kahve arası
- 16.45-18.30 * SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME
KURUMU KADIN MİSAFİRHANELERİ YÖNET-
MELİK TASLAĞI
- * DEPREM BÖLGESİNDEKİ KADINLAR DEPREM
ÖNCESİ/SONRASI YAŞADIKLARI ŞİDDET, GÖÇ
VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET
- 18.30-19.00 * ÇALIŞMA KONULARININ BELİRLENMESİ, KO-
MİSYONLARIN OLUŞTURULMASI

1. Kadına Yönelik Şiddet ve Hukuk Komisyo-
nu (Ceza Hukuku, Medeni Hukuk,
4320...vs)

2. Kadına yönelik şiddete karşı mücadelede ilk adımlar / telefon destek hatları, danışmanlık, danışma merkezleri, işleyiş, iletişim, örgütlenme çalışmaları komisyonu.
3. Bağımsız kadın kuruluşlarına, yerel yönetimlere, SHÇEK'e bağlı kadın sığınağı çalışmaları / sorunlar ve çözüm yolları komisyonu.
4. Bağımsız kadın sığınaklarının işletme problemleri, başvuran kadınlara yönelik iş alanları yaratma ve uygulama sorunları komisyonu.

19.30-21.30 * KOKTEYL

İKİNCİ GÜN: 28 KASIM 1999
(Sadece kurultay katılımcılarına açık)

I. OTURUM

9.30 -11.45	* KOMİSYON ÇALIŞMALARI
11.45-12.00	* Kahve molası
12.00-13.00	* KOMİSYON RAPORLARINI HAZIRLANMASI
13.00-14.00	* Yemek arası

II. OTURUM

14.00-15.00	* ÇALIŞMA GRUPLARI RAPORLARINI SUNUYOR!
15.00-15.30	* Kahve molası
15.30-18.00	* GENEL DEĞERLENDİRME, III. KURULTAY'IN YERİ, TARİHİ VE KAPSAMIN BELİRLENMESİ VE SONUÇ BİLDİRGESİNİN OKUNMASI
	* KAPANIŞ

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Hülya Gülbahar

Bilindiği gibi, Kadın Sığınakları I. Kurultayı geçen yıl 22-23 Kasım günlerinde İstanbul'da toplanmıştı. Mor Çatı olarak, ülke çapında "Kadın Sığınakları Kurultayı" için çağrıda bulunurken, başlıca amacımız Türkiye'de kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden, bu alanda sığınak açmış, danışma merkezi açmış ya da bunun için projesi olan veya kadına yönelik şiddetin değişik alanlarında çalışan kadın gruplarının birbirleriyle tanışmasını, ortak hareket edebilmesini sağlamak, aynı zamanda gündemimizde bulunan sorunlara ilişkin ortak politikalar oluşturabilmektir. Kurultayın sonuç bildirgesinde de açıklandığı gibi, bu konuda bir iletişim ağı oluşturmayı amaçlamıştık. Bu konuda çok uzun bir yol aldığımızı söylemek mümkün değil. Ama umuyoruz II. Kurultay'dan çıkacak en önemli sonuçlardan bir tanesi de, bugün buradaki birlikteliğin, III. Kurultay'a, IV. Kurultay'a kadar gerçekten daha ciddi bir iletişim ağı oluşturarak sürdürülebilmesi.

Kadın Sığınakları I. Kurultayı'nda, genellikle salonla birlikte tartışma yöntemini öne çıkarmıştık. Fakat bu sene, kadın hareketinin, geçtiğimiz yıl içerisinde gündemimize koyduğu, gerçekten de hep birlikte tartışmamız gereken kimi önemli başlıkları ayrıca gündeme almayı, o başlıklar konusunda kısa birer sunuş yaptıktan sonra hep beraber tartışmayı öngördük. Programımızda 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve uygulaması var. Medeni Kanun Tasarısı ve bu tasarıya ilişkin bir tartışma olacak. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun hazırladığı, kadın sığınaklarını ve kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kadın gruplarını oldukça

yakından ilgilendiren bir yönetmelik taslağı var. Az sonraki bölümde, bu yönetmelik taslağı üzerinde tartışacağız. Deprem bölgesinde kadınların yaşadığı sorunlara ilişkin bir sunuş ve tartışmamız olacak. Aynı şekilde “göç” olgusunun kadınlar üzerindeki etkisini tartışacağımız bir bölüm olacak. Yarın için dört ayrı çalışma grubu olacak. Öğleye kadar çalışma grupları kendi çalışmalarını yapıp, gruplarının raporlarını hazırlayacaklar. Öğleden sonra bu raporları toplu bir rapor ve sonuç bildirgesi haline getireceğimiz, birlikte tartışacağımız bir bölümümüz olacak.

I. Kurultay, İstanbul’da yapılmıştı. Bizler kurultayın her yıl, kadına yönelik şiddet konusunda mücadele eden ve büyük adımlar atmaya çalışan, sığınak ya da danışma merkezi açmak üzere olan illerde devam etmesi prensip kararını almıştık. Bu çerçevede Kadın Sığınakları II. Kurultayı için Mersin Bağımsız Kadın Derneği bizlere ev sahipliği yaptı. Mersin Bağımsız Kadın Derneği’nden, Necla Hanım’dan bir konuşma bekliyoruz.

Bağımsız Kadın Derneği (Mersin) Necla Ölçer

Merhaba, Dost Kadınlar! Aynı mücadele, aynı kaygı, aynı hedefle bir araya gelmiş, ülkenin dört bir yanından bu salonda buluşmuş, tüm kız kardeşlerime hoş geldiniz demek istiyorum. “25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Hayır” günü dolayısıyla, kadın mücadelesi tarihinde önemli yeri olan böyle bir haftada, kadın sığınakları hakkında konuşmaktan, bu konudaki deneyimlerin burada paylaşılacak olmasından dolayı çok memnunum. Kadın Sığınakları II. Kurultayı’nda da tıpkı ilki gibi sponsor olan Heinrich Böll Vakfı’na, tüm sığınmaevleri ve sığınmaevi girişimcileri adına teşekkür ediyorum.

Şiddet, 1993 yılı “Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi”nde, “...cinsiyete dayalı ve kadınlarda fiziksel, cinsel, psikolojik, herhangi bir zarar ve üzüntü doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik, özel yaşamda veya kamu yaşamında gerçekleşebilen her türlü davranış, tehdit, baskı ve özgürlüğün keyfi biçimde engellenmesidir...” şeklinde tanımlanmıştı. Ne yazık ki biz böylesi bir tanıma, henüz “kadının yaşam hakkı” gibi geri bir noktadan tartışıyoruz bugün.

Bağımsız Kadın Derneği olarak kurulduğumuzdan bu yana, beş yıldır ısrarla ve tutkuyla hayata geçirmeye çalıştığımız, "Sığınmaevi ve Kadın Danışma Merkezi" projesi, bizlere ulaşan kadınların hayati ihtiyacından doğmuştur. Kadının en doğal hakkı olan güvenli yaşam hakkının hayatın hiçbir alanında sağlanmaması, kadına yönelik şiddetin her yerde, kadın için en güvenli olduğu varsayılan ailede ve her alanda yaygınlığı karşısında, sığınmaevleri, kadına yönelik şiddetin yok edilmesi politikasının bir parçası olmuştur.

İlk kurultaya katılanlara hatırlatmak, ilk kez katılan arkadaşları da bilgilendirmek amacıyla Kadın Sığınakları I. Kurultayı'nın Sonuç Bildirgesi'nde ortaya koyduğumuz, bütün karar ve hedefleri şöyle özetlemek istiyorum; Kadın Sığınakları I. Kurultayı'nda, öncelikle tüm kadınları şiddete karşı örgütlenmeye çağırarak, ortak bir iletişim ve dayanışma ağı oluşturduk ve kurultayın her yıl başka bir ilde yapılmasına karar verdik.

Sığınmaevlerinin bırakın her kentte, her semtte kurulması konusunda hemfikir olduk. Sığınmaevlerinin güvenliği ve gizlilik ilkesinin uygulanması için, Emniyet Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı'na gerekli yönetmeliklerin çıkarılmasının aciliyetini belirttik.

Devlete ve yerel yönetimlere, şiddet yaşayan kadınlara hukuk danışmanlığı, sağlık, barınma, meslek eğitimi, iş olanakları konusunda ücretsiz hizmet verebilecek, onların çocukları için, eğitim ve kreş olanağı sağlayacak kurumların oluşturulması talebimizi dile getirdik.

4320 Sayılı Yasa'nın uygulanabilir hale gelmesi için gerekli olan Emniyet Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nda, kurum içi birimlerin oluşturularak, kurumda hizmet içi eğitim uygulanmasını ve konuyla ilgili tüm kurumlarda yasanın tanıtılması için etkili bir kampanya yapılması gereği üzerinde durduk. Aile Mahkemeleri'nin kurulması, kadına yönelik şiddeti sadece aile içinde ele alan; kadının boşanması ya da evli olmaması durumunda, şiddeti önleme konusunda eksiklikler içeren bu yasanın, "şiddet" tanımı çerçevesinde ele alınmasının zorunlu olduğunu belirttik. Kadınların güvenli yaşam hakkının sağlanması için tüm ilgi-

li kurumların; ilgili birimleri oluşturarak, birlikte çalışmalarını sağlayacak koordinasyonlar oluşturmasının ve birim personellerinin, kadınlara karşı şiddeti önleme konusunda zorunlu hizmet içi eğitimden geçirilmesinin öneminden söz ettik.

Tüm barolarda kadına yönelik şiddet konusunda, içinde bu alanda mücadele eden gönüllülerin de bulunduğu hukuk komisyonlarının oluşturulması yönünde çalışmalar yapmaya karar verdik.

Kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran, haklı gösteren cinsiyetçi yayınlara son verilmesi ve eğitim kurumlarının cinsiyetçilikten arındırılarak, çocuklara şiddetin ne olduğunu, taciz ve şiddetten kendilerini nasıl koruyabileceğini öğreten eğitici programlar ve ek dersler konulması gerektiğini ifade ettik. Son olarak da, var olan kadın sığınaklarının devlet veya yerel yönetimler tarafından koşulsuz desteklenmesini talep ettik.

İlk kurultayımızdan bu yana geçen süreç içerisinde, tüm bu hedef ve taleplerimiz konusunda varılan nokta, genel olarak çok da iç açıcı değil. Sadece sığınak girişimcilerinin sayıca artması ve sığınak girişimcilerine özellikle yerel yönetimlerin giderek daha fazla koşulsuz destek olması dışında önemli bir gelişmeden söz edemeyeceğim. Burada derneğimizin, kadın sığınmaevi projesine koşulsuz destek veren Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Macit Özcan'a ve Yenışehir Belediye Başkanı Sayın Zekeriya Özgül'e, projenin belli bir aşamaya gelmesi için emeği geçen tüm belediye personeline, incinmiş bir kadının dar koridorlarda daha fazla bunalmaması için geniş koridorlar tasarlayacak derecede ince düşünen Mimar İlker Yıldız'a teşekkür etmek istiyorum.

Yine bir yıllık süreçte, kurulu bulunan sığınmaevlerine gerekli desteğin verilmemesinin, çeşitli denetim mekanizmalarının kurgulanmasının, sunulacak desteğin koşullandırılmasının, kadın hareketinin kadına yönelik şiddetle mücadelesinin heyecanını etkilemeyeceğine, Kadın Sığınakları II. Kurultayı'nın kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması yolunda önemli karar ve hedeflerle sonuçlanacağına inanıyorum. Sığınmaevlerine ihtiyacı olmayan bir dünya özlemiyle hepimizi kucaklıyorum.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı Altan Şahinoğlu

Merhaba, hepiniz hoşgeldiniz. Kurultayımızın ikinci yılında yeni katılımlarla yine hep beraberiz. Geçen sene İstanbul'da bir araya gelerek deneyimlerimizi paylaşmış ve kadına yönelik şiddete karşı hep beraber mücadele vermenin ilk adımını atmıştık. Bu sene Mersin'deyiz.

Kadın Sığınakları Kurultayı'nın her sene başka bir şehirde yapılması ve gelenekselleşmesi dileğimizdi. Güçlerimizi birleştirdiğimizde sesimiz daha güçlü çıkıyor; farklı yerlerden, farklı görüşlerden, farklı kültürden geliyor olsak da, biz, kadınlara yönelen şiddete "hayır" deme noktasında, ortak mücadele vermek için buradayız.

Bugün Mersin'deyiz, bir aradayız, iki gün boyunca deneyimlerimizi paylaşacağız, tartışacağız ve kadına yönelik şiddete karşı politikalar üreteceğiz. Bu buluşmayı mümkün kılan, bugün burada bu koşulları temin eden Heinrich Böll Vakfı'na çok teşekkür ediyoruz. Bu sene ev sahipliğini üstlenen Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nden bütün arkadaşlara çok teşekkür ediyoruz.

Hayatımızı değiştirmek için çıkmıştık yola, mücadelemiz devam ediyor ve biliyoruz ki daha çok uzun süre devam edecek. Kadın hareketinde en başından beri yer alan Mor Çatı'nın kurucularından ve gönüllülerinden, geçen yıl birinci kurultayda aramızda olan arkadaşımız Nurser Öztunalı'yı şubat ayında kaybettik. Nurser, geçen sene heyecan ve coşkuyla kurultaya katılmıştı. Mor Çatı ve kadın sığınakları Nurser için her zaman önemliydi. Nurser'de bizim için çok önemli ve onu çok özlüyoruz. Halen aramızda farklı nedenlerle olamayan ve kadın hareketinin içinde yer alan bütün kadınları sevgiyle anıyoruz.

Bugün burada da görülüyor ki, mücadelemizde yalnız değiliz. Ayırır ayrı, nereden nereye geldiğimizi ve neler yaptığımızı görerek kadın dayanışmasının gücünü daha da ileriye taşıyalım. "Uzun soluklu bir yoldayız ve o nedenle sık sık arkamıza dönüp ne kadar da uzun bir yol geldiğimizi hatırlayıp, kendimizi kutlamamız gerekiyor. Sa-

dece kutlamamız da yetmeyebilir. Etrafımızdaki tüm kadınların verdiği güçle, kadın dayanışmasının verdiği güçle, her bir kadın ayrı ayrı nereden nereye geldiğimizi görerek moral kazanmalıyız. Şimdi, kadın dayanışmasının gücünü sesli olarak birbirimize duyuralım” demiştik, geçen sene. Kendi gücümüzü, öncelikle kendimizin duyması için yine ayağa kalkalım ve kendi gücümüzü alkışlayalım.

I. KURULTAYIN ARDINDAN YAŞANAN GELİŞMELER VE DENEYİMLERİN AKTARILMASI

Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi Melek Usta

Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi'den herkese merhaba! Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi Bursa'da beş yıla yakın bir süredir faaliyet gösteren bir gruptur. Kendisini feminist olarak tanımlayan grubumuz genellikle üniversite mezunu, ev kadını ve çeşitli meslek gruplarından ve değişik yaşlardaki kadınlardan oluşmaktadır. Grubumuzu temsil eden kadınlar çeşitli toplumsal örgütlenmelerin içinde yer almalarına rağmen kadın sorununun bağımsız bir kadın örgütlenmesinin oluşturulması ile aşılabileceğinin bilincindedirler. Başlangıçta kadınlık bilincinin geliştirilmesi, kadınların tanıklıkları çerçevesinde kadın sorunlarının saptanması ve karşılaşılan sorunların aşılması konusunda bilinç yükseltme çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar içe dönük çalışmalar olmakla birlikte grup üyeleri arasında güven ve dostluğu pekiştirmiş ve grubun çekirdek kadrosunu oluşturmuştur. Bu durum grubumuz içinde (ki bu kadın örgütlenmelerinin korumaları gereken bir özelliği olmalıdır) hiyerarşik bir yapının gelişmesini engellemiştir. Bu süreçteki çalışmalarımız teorik alanda bireysel gelişmemizi sağlamıştır.

Grubumuz 1997 Mayıs ayından bu yana Bursa Yerel Gündem 21 Kadın Grubu içerisinde yer almıştır. Başlangıçta Kadın Grubu'na klasik sosyal aktiviteler yapan (çaylar, kermesler gibi), çevre hareketine lojistik destek sağlayan bir yardım grubu gibi bakılmıştır. Oysa, yaşanan süre içinde grubumuz, kentte yaşayan kadınların kentlilik ve yurttaşlık bilincini geliştirmek, sorunlarını tespit etmek, çö-

züm üretmelerine olanak sağlamak ve kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi amacıyla kent yerel yönetimine projeler geliştirip sunarak yönetim sürecine gerçek anlamda katılımları sağlamaya çalışarak, yerel yönetimin başlangıçtaki beklentilerini boşa çıkarmıştır.

Grubumuzun hedeflediği alanlara ilişkin Yerel Gündem 21 ile ortaklaşarak gerçekleştirmeye çalıştığı 2 önemli projesi olmuştur.

1) Kadın İletişim ve Danışma Merkezi: Tamamen grubumuza ait bir proje olan Kadın İletişim ve Danışma Merkezi projemiz yerel yönetim tarafından hemen onaylanmış (tabii bizim hiç düşünmediğimiz bir şekilde politik seçim yatırımı olarak), mekân ve idari personel konularında aceleci davranılıp, Mart 1998'de Yerel Gündem 21'in Bursa'daki bir uluslararası toplantısı sırasında resmi açılışı yapılmıştır. Projemize tamamen politik bir yatırım olarak bakan siyasi otorite, merkezin işleyişi konusunda grubumuzun hedeflediği amaçları algılayamadığından gerek istihdam edilen personelin, gerekse fiziki koşullarının yetersizliğinden danışma merkezi işlevsiz kılınmıştır. Yerel yönetimin danışma merkezini kurulma amacının dışında, kadın örgütlerinin (kendi siyasi görüşleri doğrultusundaki) toplantı yeri olarak kullanmaya kalkışması sonucunda grubumuz projedeki gönüllü desteğini çekmiş ve sonuçta merkez içindeki eşyalar boşaltılarak, yapılan çalışmalar tamamen sona erdirilmiştir.

2) IGP-Dar Gelirli Bölgelerde Kadının Statüsünü Yükseltme Projesi: Yerel yönetim ve grubumuzun ortaklığı ile hazırlanan projemiz uluslararası bir kuruluştan alınan hibe kredi ile gerçekleştirilecekti. Alt yapı çalışmalarının grubumuz üyelerince tamamlandığı projenin finansmanı için gelen kredinin yerel yönetimce grubumuzun bilgisi dışında bağımsız bir hesaptan yerel yönetim bütçesine aktarılması sonucunda grubumuz proje koordinatörünün maaşını ve kiralanmış işliğin kirasını ödeyemez duruma gelmiş ve projenin yürütümünü durdurmuştur.

Her iki projede de yerel yönetimlerdeki siyasi karar vericiler, cinsiyet temelli bakış açısına sahip politikaları ile karar verme sürecinde paylaşımcı yaklaşımlar yerine, grubumuz (dolayısıyla kadınlar) üzerinde hiyerarşik ve hükmedici bir politika izlemişlerdir. Bu durum grubun motivasyonunu engellemiş, yerel yönetimler içinde var olmaya devam etmek ya da etmemek noktasında grup içi tartış-

malara yol açmıştır. Şu anda grubumuz tamamen kendi adına projeler üretip hayata geçirmek amacıyla dernekleşme çalışmalarını sürdürmektedir. Herkese selamlar. Başarılar diliyorum.

KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
Sevda Çim

KA-MER, dernek olarak kurulamadı, şirket olarak kuruldu. Çünkü, yerel yönetimler ve devlet baskısıyla karşılaşacağı düşünüldüğü için bir şirket olarak hayata geçirilmesi uygun bulundu. Bu yıl bir çocuk yuvası açtık, "Kır Çiçekleri" adında. Ayrıca lokalimiz var. Yani gelirimiz tamamen lokalden sağlanıyor. Yöresel yemekler yapılıyor, genelde kadınlar, illa kadınlar çalışıyor. Bu iki çalışmayı yürütmeye çalışıyoruz. Bağımsızız. Bu rahat, bu iyi.

KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
Insa Wessendorf

KA-MER 1997 yılında, Heinrich Böll Vakfı'nın desteğiyle açıldı. Ve ondan önce bir acil yardım hattı olarak çalıştık ya da çalışıyoruz hâlâ. Kadınlar hukuki, psikolojik ve sosyal destek alabiliyorlar. Aynı zamanda kadınları bilinçlendirmek amacıyla grup çalışması yapıyoruz. Bu da devam ediyor. Sevda'nın dediği gibi biz lokal açtık. Çünkü gördük ki, kadınlar, işsiz kalıyorlar o yüzden boşanmıyorlar, bağımsız yaşayamıyorlar, iş bulmak zorundalar. Bu yüzden lokal açmak zorunda kaldık. Ondan sonra gördük ki, çocuklar problem oluyor. İş bulduklarında çocukları bırakacak yer sorunu oluyor. O yüzden kreş açtık. "Acil Yardım Hattı"nda diyoruz ki, "biz hepimiz eşitiz". Yani kolektif olarak çalışıyoruz. Bir patron yok. Bu çalışma çok iyi gidiyor. Ama lokalde ya da kreşte bu biraz daha problem oluyor. Orada sanki "bir patron gerekiyor" diye düşünüyoruz. Bu çalışma tarzını, yani kolektif ya da hiyerarşik bir yapıyı tartışmak istiyoruz. Bu kurultay için teşekkür etmek istiyoruz ve sizleri seneye III. Kurultay için Diyarbakır'a davet ediyoruz.

Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara) Dilâra Demirbulak

Merhaba! Öncelikle Mersin Bağımsız Kadın Derneği'ne çalışmalarında başarılar dileriz ve kurultayı düzenledikleri için de teşekkür ederiz. Bizim için buraya katılmak çok önemliydi. Çünkü vakfımız 1990-91 yılından beri var, ama bu bir yıl içerisinde yaşadığımız çok büyük sorunlar var. Bu yaşadığımız sorunları Mor Çatı'yla da paylaşıyoruz. Biz de Kadın Dayanışma Vakfı olarak belediyenin yardımıyla kurulduk. 1991 yılında CHP'li, Ali Koç'un başkanlığındaki Altındağ Belediyesi'yle yapılan bir protokolle kadın danışma merkezini kurduk. 1993 yılında da, yine bu belediyeyle yapılan, bina, elektrik, su giderleri karşılanmak üzere hazırlanan protokolle sığınmaevimizi kurduk. Bugüne kadar Kadın Dayanışma Vakfı olarak devletten hiçbir yardım almadık. Ve kendi ürettiğimiz projeler, aldığımız bağışlar ve üye aidatlarıyla bugüne kadar geldik. Bir gecekondu bölgesinde çalışma yapmıştık. Kadınların şiddet konusunda eğitimiyle ilgili 796 kadınla bir çalışma yaptık. Daha sonra da orta ve üst düzey gelirlili kadınlarla yaptığımız çalışmalar var. Bu projeler sonucunda da uluslararası konferans düzenledik. "Karakoldaki dostumuz" projesi vardı, polislin eğitimiyle ilgili. Bunların hepsi başarıyla tamamlandı. Daha sonra, Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü'yle beraber bir proje yaptık. Projede birinci amaç; vakfa bir döner sermaye işletmesi kurmak yani sadece projelere bağlı değil sürekli bir para akışını sağlayabilmektir. Ayrıca sığınmaevinde kalan kadınlara iş olanağı sağlamak amacıyla "Emek Mutfağı" projesi yapıldı. Ankara'da Emek Mahallesi'nde bir lokantamız var. Ama çok iyi niyetlerle başladığımız bu döner sermaye işletmesini muhtelif nedenlerden dolayı yürütemedik. Ve bunun sonucunda da vakfımızın 5 milyar zararı oldu. Bu 5 milyar zarar tabii bir çığ gibi, kartopu gibi gittikçe büyüyor, hele bu kadar dar bütçeli olan bir vakıfta. 5 Aralıkta yapacağımız bir genel üye toplantımız var. Bu toplantıda, "vakfımız faaliyetlerine tamamen son mu versin, ara mı versin?", yoksa "başka türlü devam edelim mi?", "o başka türlü devam etme nasıl olacak?" bunları tartışacağız. Bu konuşma moral bozmak için değil, ama biz ümit ederiz ki bu sorunları aşarız ve sizler de bu sorunlarla karşılaşmazsınız.

Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği Dudu Nermin

Hepiniz hoş geldiniz. Mersin grubuna ve Mor Çatı'ya katkılarından dolayı teşekkür ederek başlamak istiyorum. Biz de yeni ve girişimci bir grubuz. Adana Kadın Kuruluşları 1994 yılında kurulmuştu. Bu kadar kadının bir araya gelmesi ve iyi çalışılması sonucunda, kadın sığınmağı kurmaya karar verdik. Büyükşehir Belediyesi bu konuda bize destek ve katkı verdi. Ama geçen yıl yapılan seçim çalışmaları nedeniyle bu katkılar hep olduğu yerde durdu. Şimdi yeni yeni atağa geçerek, belediyeden ve SHÇEK'ten destek alarak çalışmalarımızı, "Kadın Danışma Merkezi" olarak projelendirdik. Her ildeki maddi sorunlar bizde de var. Ama bir tek şu şansımız var; gönüllü arkadaşlarımız, gönüllü çalışmacılarımız çok. Onlarla bir şeyler yapabileceğimize inanıyoruz. Ve belediyenin katkılarını bu defa arkamıza alacağımıza inanıyoruz. Teşekkür ediyoruz.

Antalya Kadın Meclisi Nilgün Eroğlu Üstün

Merhabalar Arkadaşlar! Biz epey kalabalık, yedi kişi geldik. Biz geçen sene de I. Kurultay'a katılmıştık. Kadın Meclisi'nde kadına yönelik şiddet grubu olarak, özellikle kadın danışma, dayanışma merkezi oluşturmak için faaliyet gösteriyoruz. Yalnız Bursa'yı dinlerken sanki geleceğimizi görür gibi bir hisse kapıldım. Sürekli onların bir adım arkasından gidiyor, durumundayız sanıyorum. Çünkü ben de de şu anda bağımsız bir dernek kurma düşüncesi oluşmaya başladı. Onu konuşuyoruz arkadaşlarla. Demek ki arkanızdan geliyoruz, öyle bir durum var. Gerçekten özellikle taşrada belediyelerle, yerel yönetimlerle çalışmak hiç kolay değil. Gerçi büyük şehirlerde de aynı durum söz konusu sanıyorum. Biz kuruluşumuzdan beri "bir danışma, dayanışma merkezi oluşturalım, daha sonra belki sığınmaevine de geçeriz" diye düşünüyorduk ve bununla ilgili çalışmalar yaptık, projemizi oluşturduk. Büyükşehir Belediyesi'nden, her seferinde, tırnak içinde, bir "yer" aldık, diyorum. "Bize bir lojman tahsis etti" diyemeyeceğim, çünkü "tahsis" biçiminde bir laf hiç geçmiyor. Bize vereceğini söyledi, ama sözle. Protokol yapalım dediğimizde soğuk karşılıyorlar. Protokol yapmak istemediklerini söylüyorlar.

Ve bu işler hep böyle, kafa kol ilişkisiyle yürüyor. Küçük yerlerin özelliği mi, bilmiyorum. Büyükşehir Belediyesi'ni tanıyanlar gidiyorlar, orayı biraz eşeleyip yer açıyorlar bize, belki protokolü de o sayede yapacağız, diye umuyoruz. Şu anda hiç olmazsa eğitim çalışmalarını, eğitim seminerleri başlatarak, işin başlangıç kısmını, temelini atalım istiyoruz. 3 Aralıktan itibaren KASAUM'la (Kadın Sorunları Araştırma Ve Uygulama Merkezi), Çukurova Kadın Sorunları Araştırma Merkezi'yle, Mor Çatı'yla, ortak eğitim çalışmaları yapacağız. Onun ardından da umarım merkezi açacağız. Ayrıca Antalya'da "gönüllü" sorunu yaşıyoruz, özellikle "gönüllü uzman" sorunu. Bilmiyorum başka şehirlerde de yaşıyor mu? Avukatlar ayda iki saatini ayırmaktan imtina ediyorlar. Onu bile çok uzun bir süre gibi görenler var. Yani birçok sorun var. Ama ben ne zaman Mersin'e gelsem ya da Necla Hanım'ı görsem hep umut doluyorum. Umarım o umutla gideceğim tekrar. Teşekkür ederim.

Antep Kadın Platformu Şükriye Erendost

Ben bu platforma katılılı henüz çok kısa bir süre oldu. Platform şu an dağılma aşamasında ne yazık ki. Pek ciddi bir çalışma yok. Bizim karşılaştığımız en büyük problem kadınların birbirleriyle ilişkileri ve işbirliği. Biz bu çalışmaları yaparken ilk önce hemcinslerimizle savaşmak zorunda kalıyoruz, Antep gibi bir yerde. Belki de her yerde böyle. Biz karşı cinsle savaşmaya kalmadan ilk önce kendi hemcinslerimizle savaşarak bir efor kaybediyoruz, bir güç harcıyoruz. Şimdi bu platformu tekrar toplamak için bir ilkeler dizini ve çalışma grubu oluşturmayı planlıyorum ben. Bütün derneklere, örgütlere, parti başkanlıklarına ve aklımıza gelebilecek bütün yerlere göndermek üzere, bir ilkeler dizini hazırlıyorum. Tamamen bağımsız bir kadın platformunu yeniden oluşturmak için, çalışma grubu oluşturmak için. Şu an arkadaşlarımızın yaşadığı birçok problem var. Daha önce Gaziantep'te bir kadın sığınmaevi, bir dayanışma merkezi oluşturulmuş. Çok güzelmiş, fakat yürümemiş. Şimdi yerel yönetimden, (bizim belediye başkanımız da CHP'li) yardım istediğimiz zaman, beş sene önce çok büyük imkânlarla böyle bir yer sunduklarını fakat işlemediğini, gitmediğini söylüyorlar. Arkadaşımızın konuşmasına canı gönülden katılıyorum. Gönüllü bulmak o ka-

dar zor ki. Çünkü bu işler kesinlikle ne bir maddi karşılığı olan, ne de statü olarak yükselmemizi sağlayan işler. Kesinlikle manevi çalışmalar, gönüllü çalışmalar yapılması gerekiyor. Bunun için elimizden geleni yapıyoruz. Herkese teşekkür ediyorum.

Ege Kadın Dayanışma Vakfı Sema Pektaş

Biz üç kişi geldik İzmir'den. Geçen sene de anlatmıştım. Biz yaklaşık üç yıldır varız. Ama İzmir'de 1991'den bu yana, İzmir Kadın Platformu vardı. İnfornel bir yapıydı. İnfornel yapıyla bazı işleri yapamıyorduk. "Vakıf olsak, bazı olanakları sağlayabiliriz" diye düşündük, vakıf olduk. Bir de "döner sermayemiz olsun, bir yerimiz olsun" dedik. Bir "Kadın El Ürünleri Satış Merkezi" açtık. Fakat bizim bütün zamanımızı aldığı gibi zarara da uğradığımız için, morallerimiz bozuldu. İşyerimiz kapandı. Geçen sene söylemiştim, "işyerimiz kapandı" diye. Bir senedir bu işleri tasfiye etme ve vakıf gibi gerçekten bürokrasinin çok ağır olduğu bir kuruluşu düzeltmekle uğraşıyoruz. Zaten az olan zamanımızı bir de bu işlere harcıyoruz, ayrıca moralimizi bozuyor, motivasyonumuzu düşürüyor. Bu yüzden örgütlenme şekillerini düşünürken, bütün bu deneyimleri yeniden gözden geçirmekte yarar var, diye düşünüyoruz. Elimizi kolumuzu bağladı doğrusu, ama kendimizi yeniden motive edecek şeyler bulalım, diye düşündük. Geçen yıl Heinrich Böll Vakfı'yla birlikte bir etkinlik yaptık ve İzmir'de epey konuşuldu, sözü edildi bu çalışmanın. Heinrich Böll Vakfı'na, burada yeniden teşekkür ediyoruz. "Neden şiddet, nasıl şiddet" konulu bir çalışmaydı bu. İzmir'deki Emniyet'te üst düzeyde kadın görevliler, hukuk işleri müdürü, personel müdürü gibi kadınlar katıldı, Sosyal Hizmetler'den kadınlar katıldı. Güzel bir çalışmaydı. Tek yapabildiğimiz belki bu. Daha sonra hiç olmazsa "Baro'yu biraz daha aktifleştirerek, Baro'nun Kadın Danışma Merkezi gündeme gelebilir mi, bir alternatif olarak" diye düşündük. Şimdi kadınla ilgili oldukça duyarlı ve kadın bakış açısıyla konuya yaklaşan bir arkadaşımız var Baro'da. Baro'da kadın arkadaşlarımız yönetimde oluyor, ama kadın bakış açısıyla var olan arkadaşı bulmak zor. Şimdi böyle bir şansımız var. Ve İzmir Emniyeti'yle yaklaşık bir aydır, 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa'yla ilgili bir çalışma yapıyoruz. İzmir'de yaklaşık on bin polis

var ve on bin polisin grup grup katıldığı, 4320'nin uygulamasının nasıl yapılması gerektiği konusunda bir çalışma yaptık. Polislere bunlar barodaki kadın avukatlar tarafından anlatıldı. En son böyle bir çalışma yaptık, ama "nasıl devam ettireceğiz, maddi olanakları nasıl yaratacağız", bilmiyoruz. Yeniden, yeni yöntemler bulmak gerekir, diye düşünüyoruz. Teşekkür ederiz.

İstanbul Barosu Kadın Haklarını Uygulama Merkezi Cânân Arın

Ben temel olarak Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'ndanım. Yani şöyle söyleyeyim, pek çok dernekteyim, pek çok derneğin ve vakfın kurucu üyesiyim. Ama Mor Çatı'nın yeri her zaman ayrı. Buraya da Mor Çatı adına, Medeni Kanun Tasarısı'nı anlatmaya tam geliyor-ken, aynı zamanda çok önemli bir başka atılım başladı. İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi olarak bir merkez kurduk. Bu merkezde çalışmak için önce, İstanbul Barosu'ndaki kadın avukatlarla bir eğitim çalışması geçiriyoruz. "Neden kadın avukat?", "Neden gönüllü çalışma?", "Şiddet nedir?" bunlarla ilgili bir eğitim çalışması yapıyoruz. Bu eğitimden geçen kadın avukatlar, bu merkezde çalışabiliyorlar. Bugüne kadar daha resmen kendimizi duyurmadık.

Benden önce konuşan arkadaşlardan, bir iki tanesi çok güzel şeylere değindiler; "avukatların zaman ayırması" meselesi ve Antep Kadın Platformu'ndaki arkadaşların, Antepli kadınlara karşı da bir savaşım vermek zorunda kaldıklarını söylemesi. Galiba önce kadınlar arasında, kadın sorunlarının ve kadın dayanışmasının ne olduğu konusunda ciddi eğitimler yapmak gerekiyor ki, bu taban sağlanabilsin. İzmir'den gelen arkadaş, vakıf olmanın zorluklarından bahsetti. Evet gerçekten zor, galiba bu toplantının temel amacı değil, ama hepimizi ilgilendiriyor. Türkiye'deki Dernek ve Vakıflar Kanunu'nun demokratik bir çerçeve içinde değişmesi için de, ayrıca bir çalışma yapmak zorundayız. Çünkü sürekli olarak polis baskısı altında toplantı yapmak zorunda kalıyoruz. Vakıf ve dernek olarak çalışmak, bağımsız çalışmak, bir sivil toplum kuruluşu olarak çalışmak son derece zor. Dolayısıyla bizim amacımız olan iki çeşit yasa tasarısına sonuç bildirgesinde yer vermek gerekir, diye düşünüyorum.

Bir tanesi daha demokratik bir dernekler, vakıflar vs. kanunu kurulması. İkincisi de gönüllü kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının devletle olan ilişkileri. Daha doğrusu, sığınakların yerel yönetimler ve devletle olan ilişkilerinde bağımsızlığın sağlanması. Mesela protokol yapıyorlar, üç gün sonra bir başkası seçiliyor ve önceki protokolü bozabiliyor. İstanbul'da olduğu gibi. Nurettin Sözen'in yaptığı protokolü, daha sonra gelenler derhal kaldırdı. Dolayısıyla bu protokollerin iptal edilmesi de mümkün. Böyle iptal edilmeyecek protokollerle, biraz daha demokratik ilişkiler içinde destek sağlamamız gerekiyor. Çünkü, devlet buna zorunlu. Bize parasal destek sağlanırken, iç işlerimize karışmamalarını sağlayacak bir yasal çerçevenin oluşturulması gerekiyor. Bu toplantıdan böyle bir şey öneriyorum. Bir de İçişleri Bakanlığı'ndan buralara komiser gönderirken, Konca Kuriş'in nereye gittiğini bulması için de çaba göstermesini istiyoruz. Çok teşekkür ediyorum.

Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu Munise Dayı

Merhaba Arkadaşlar! Burada olmaktan mutluyum, ama duyduğum her şey, içinde olduğum umutsuzluğu biraz daha artırdığı için biraz keyfim kaçmış durumda. Geçen sene kurultayda söylediğimiz gibi fiilen bir danışma merkezi açmıştık. Resmen 30 Kasım 1998 tarihinde açılan merkez, Ankara Adliye Sarayı içerisinde. Gerçekten çok şanslıyız, çok güzel iki iç içe odadan oluşan bir danışma merkezinin sahibiz. Ve danışma merkezinin faksı, bilgisayar, telefonu her şeyi baromuz tarafından tamamlandı. Ayrıca, orayı daimi olarak açık tutmak gönüllü avukat arkadaşlar için bir problem olduğundan, bir kadrolu avukat arkadaş alındı. Ücreti Baro tarafından ödeniyor, gönüllü avukat arkadaşlar da dönüşümlü olarak orada çalışıyorlar. Çok ciddi problemler var, "Avukatlık Yasası" kadınların avukatlıklarını almamıza imkân vermiyor. Biraz evvel Cânân, "dava açtık" dedi ama, biz dava açamıyoruz, vekâlet alamıyoruz. Sadece hukuki danışmanlık yapabiliyoruz. Baronun bu tarz dava alması "Avukatlık Yasası"na aykırı. Adli yardıma, baronun başka bir komisyonu karar veriyor. Çok ciddi bir süreç içinde, çok ciddi bir danışmanlık hizmeti verdik. Bir yıl içinde bin civarında kadına hizmet verdik. 4320'nin uygulanması için dilekçeler hazırladık. Onla-

rı yönlendiriyoruz, 4320'ye göre tedbir alınmasını sağlıyoruz. 6 ay evden uzaklaştırılması söz konusu olabilir, evinden dövmüş gelmiş kadınlar söz konusu olabilir. İşte orada takılıyoruz. Çünkü Ankara'da Mayıs ayından bu yana bir sığınmaevimiz yok. SHÇEK'in sığınmaevini, sığınmaevi kavramına uygun bulmuyorum, sanıyorum hiçbiriniz bulmuyorsunuz. Adresi belli, nüfus cüzdanı aranan, evli olduğu ve şiddet gördüğü tespit olunması gereken bir yer. Danışma merkezimizde hangi gönüllü arkadaşımız nöbetçiye ağlayacak duruma geldiği günler çok Ankara'da. Çünkü nüfus cüzdanı yok, bulacaksınız diyor, nüfus kayıtlarını getirtiyorsunuz kabul etmiyor. Yani SHÇEK'in sığınmaevi bizim için, "Sığınmaevi var" dememiz için yeterli değil. Mutlaka sığınmaevleriyle ilgili çok ciddi şeyler yapmak zorundayız. Kadınlar, öncelikle karnını doyurabilmeli ve sığınabilmeli. Teşekkür ediyorum.

Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi Hatice Kaynak

Merhaba Arkadaşlar! Munise arkadaşımız Kadın Danışma Merkezi'ni anlattı. Ben Kadın Hukuk Komisyonu'nun bir yıllık yaptığı şeyler hakkında bilgi vermek istiyorum. 1999 Yılı Kadın Danışma Merkezi'ni kurmak onun örgütlenmesini sağlamak, sistematikliğini yerleştirmekle geçti denilebilir. Çünkü öncelikle gönüllü avukatları orada sistematik çalıştırmak bir problemdi. Bunu komisyon üyelerimizin özverileriyle başardık diyebiliriz. Başta bu 11 tane avukat tarafından yapıldı. Daha sonra bu sayıyı artırmak için kadın avukatlarımıza mektuplar göndererek, onlarla bir toplantı yaptık. Küçük bir eğitim toplantısı yaptık ve gönüllü avukat sayısını biraz daha artırmayı başardık. Ankara Barosu Kadın Hukuk Komisyonu olarak 4320 Sayılı Yasa'nın mahkemelerde uygulanması ve verilen kararlar, karşılaşılan aksaklıkları danışma merkezimizde daha çok gördüğümüz için bunlardan topladığımız verileri bir dosya haline getirdik. Bizden bilgi isteyen herkese bu dosyayı gönderdik. Daha sonra bu aksaklıkları en çok hâkimlerle düzeltebileceğimizi düşünerek, Ankara'daki tüm Sulh Hukuk Hâkim'leri ve katılan birkaç Asliye Hukuk Hâkimi'yle bir toplantı yaptık ve 4320 Sayılı Yasa ve Medeni Yasa'nın uygulanıp uygulanmayacağı konusunda bir atölye çalışması yaptık. Bundan hep birlikte yasanın aksaklıklarını çıkardık, bir

sonuç bildirgesi hazırladık. Geçen yıl yapılanlardan çok önemli bulduğumuz bir tanesi de; İstanbul'da yapılan "Türkiye Baroları Kadın Komisyonları" ağının ikincisini Ankara'da yaptık. Bu toplantı sonucunda TÜBAKKOM adını verdiğimiz Türkiye Baroları Kadın Komisyonları ağı kuruldu.

Bunun dışında Ankara Barosu Kadın Hukuk Komisyonu olarak, Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı için, Sivil Toplum Örgütleri Hukuk Komisyonu'nda, Medeni Yasa, Ceza Yasası ve kadını ilgilendiren tüm yasalarla ilgili çalışmalar yapıyoruz. Bu ara en çok uğraştığımız Medeni Yasa'nın en son şekli ve bunun bir an önce Meclis'ten çıkması. Ve 4320 Sayılı Yasa'nın getirdiği aksaklıklar var, bunların düzeltilmesi için değişiklik önerisi hazırladık. Bu bitmek üzere. Bittikten sonra Bakanlar Kurulu'na daha sonra Meclis'e sunulacak. Yine Medeni Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarih olan 4 Ekim'de, cumhurbaşkanına giderek Medeni Yasa konusunda desteğini istedik. O da bu konuda bize çok yardımcı olacağını söyledi. Ve gönderdiği cevap yazısında da bu konuyu Meclis'e tekrar ilettiğini bildirdi. Gelecek için de birkaç proje planlıyoruz. Ankara Üniversitesi Kadın Araştırmaları Sorunları Uygulama Merkezi'yle örgütlenme konusunda bir eğitim çalışması yapmayı planlıyoruz. Bunu önce kadın avukatlarla, daha sonra da diğer gruplarla yapmayı düşünüyoruz. Yine yapmayı planladığımız çok önemli bir şey de siyasi partiler ve milletvekilleriyle birebir ve gruplarla görüşerek, Medeni Yasa Tasarısı'nı anlatmak ve bir an önce Meclis'ten geçmesini sağlamak. Teşekkür ediyorum.

Kırklareli Barosu Kadın Hakları Hukuku Komisyonu Sema Yağdıran

Bizim TÜBAKKOM Yürütme Kurulu'nun kararları doğrultusunda birtakım faaliyetlerimiz oldu. Bu faaliyetler, Medeni Kanun Tasarısı'nın yasallaşması için Meclis'te bir baskı oluşturmak için, sürekli fakslar çekiyoruz, belirli gün ve alanlarda özellikle bu fakslarımız yoğunlaşmakta. En son 4 Ekim'de Medeni Kanun'un yürürlüğe girişinin 73. Yılı nedeniyle bir konferans düzenledik. Kırklareli küçük bir yer olduğu için amacımız gençleri aydınlatmak ve özellikle kız öğrencilere yönelik, Anadolu Kız Meslek Lisesi'nde bir kon-

ferans verdik. Bunu da başarıyla yerine getirdiğimizi söyleyebiliriz. Herkese ayrı ayrı teşekkür ederim.

Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu Fehmile Kaş Danış

Öncelikle hepinize “Merhaba” demek istiyorum. Burada olduğum için çok mutluyum. Komisyonumuz kadın ve kadın hakları alanında çalışmalar yapmak, hukuki danışmanlık, hukuki yardım, bilimsel araştırmalar ve toplantılar yapmak amacıyla 7 Eylül 1999 tarihinde kurulmuştur. Henüz çok yeniyiz, ama bu alanda yapılabilecek birçok şey olduğunun bilincinde olarak, kadın duyarlılığıyla bir araya gelmiş bulunmaktayız. Size amaçlarımız hakkında bilgi vermek istiyorum. Kadın hakları alanında çalışmalar yapmak, raporlar hazırlamak, bilimsel araştırma sonuçlarıyla duyurulmasında yarar gördüğümüz konuları meslektaşlarımız ve ilgililere duyurmak, kadın haklarıyla ilgili resmi ve sivil kuruluşlarla ilişki geliştirmek, işbirliği yapmak, hak aramak isteyen, fakat ekonomik koşullar nedeniyle bunu gerçekleştiremeyen veya nereye başvuracağını bilemeyen kadınlara ücretsiz danışmanlık hizmeti vermek, kadının taraf olduğu hukuki problemler hakkında istatistiksel çalışmalar yapmak, kadınlara yönelik hakların öğrenilmesi anlamında bilinç yükseltme çalışmaları yapmak. Tabii, önceden, avukatlar olarak bir meslek içi eğitimden geçtikten sonra bunu yapacağız. Tabii ki kadın hakları alanında kazanımlar elde etmek için mücadele eden tüm kadın örgütleri, kadın komisyonlarıyla birlikte başta Medeni Kanun olmak üzere Ceza Kanunu’nda değişiklikler yapmak ve eşitliğe aykırı hükümlerin kaldırmasını sağlamak için birlikte güçlü bir baskı grubu oluşturmak ve birlikte çalışmalar yapmak amacımızdır. Demokrasinin temel ilkeleri olan eşitlik ve ayrımcılık yasağı ilkelerinin yasalarda yerleşmesi için çalışmak, ayrıca Türkiye’nin onaylamış bulunduğu “Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Kaldırılması” uluslararası sözleşmesi başta olmak üzere tüm uluslararası taahhütlerin yerine gelmesi için çalışmalar yapmaktır. Amacımız insan hakları temelinde kadının haklarının elde edilmesi için bu hakları irdelemek ve bu doğrultuda tüm kadınlarla birlikte dayanışma içinde çalışmaktır.

TÜBAKKOM (Türkiye Baroları Kadın Komisyonları) Nuran Atahan

Hepinize Merhaba! Aradaki umutsuz konuşmalara rağmen genelde başarılı bir sonuç bildirgesi çıkaracağımıza inanıyorum. TÜBAKKOM İstanbul Barosu Kadın Komisyonu'nu temsilen katılıyorum. TÜBAKKOM 1999 başlarında kadın konusundaki çalışmalarında daha güçlü bir baskı grubu oluşturulması bakımından tüm Türkiye Baroları'nda kadın komisyonları kurulması, kadın komisyonları arası iletişimin oluşturulması ve herhangi bir hareket söz konusu olduğunda, Türkiye'nin her yerinden bütün kadın komisyonlarının aynı anda tepki göstererek daha güçlü bir sesin, diğer kadın kuruluşlarıyla da birlikte organize biçimde sağlanabilmesi düşüncesiyle başlatılmış bir hareketti. 20 Mart 1999'da ilk toplantısı İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Tesisleri'nde yapıldı. Bilahare Ankara Barosu'nun organizasyonu ile da Haziran'da Ankara'da toplandı ve oluşum tamamlandı. Başlangıçta 4-6 Baro'ydu, kadın komisyonu olan Baro. Bize gelen iletişimli bilgiyle 27 tane kadın hakları komisyonu olan Baro var. Bu çok olumlu, sevindirici bir gelişme. Diyarbakır Barosu'nun Kadın Hukuku Komisyonu kurduğunu burada öğrendim. TÜBAKKOM'a bildirilmemiş. Dolayısıyla 28 Baro'nun Kadın Hukuku Komisyonu oluşmuş durumda. TÜBAKKOM olarak 4320 Sayılı Yasa'nın uygulanması konusundaki aksaklıkların giderilmesi, bu konuda polisin, halkın, kadınların ve yargı erkindeki kişilerin özellikle hâkim, savcı ve avukatların bilgilendirilmesi yönünde yoğun bir çalışma yapılmasını kararlaştırmıştık. Aynı zamanda bu yasanın uygulamasına ilişkin her ilde, adliyelerden, her mahkemeden verilerin toplanması şeklinde kararımız vardı. Bu konuda bazı illerden sonuçlar geldi. Ancak bütün sonuçlar henüz toparlanmadı. Bunlar toparlandıktan sonra yasanın aksayan yönleri konusunda net bilgileri birlikte paylaşır daha iyi noktalara taşırız. Medeni Kanun değişikliğinin kabul ettirilmesi için Türkiye Baroları tek ses halinde faks zinciri oluşturdu. Yine pek çok kadın komisyonu Adalet Bakanlığı'na, bakanlara , milletvekillerine fakslar çektiler. Ancak deprem birtakım çalışmaları ne yazık ki engelledi. Kadına yönelik şiddet konusunun birinci gündem maddesini oluşturduğu bir Urfa toplantısı düzenlemiştik. Hatta ödüllü bazı çalışmalar önerilmişti, ancak ne yazık ki depremin hemen ardından iptal edilme-

si söz konusu oldu. Çalışmaları daha iyi bir noktaya taşımaya çalışıyoruz. Tüm olumsuzluklara rağmen gelecekte daha olumlu noktalara ulaşacağımızı ümit ediyorum.

Kadın Dayanışma Grubu (İstanbul) **Mihri İnal**

Hemen depremden sonra organize olmuş bir grubuz. Çadırkentlerde çalışıyoruz. Bir küçük, bir büyük projemiz var. Bir bildirimiz var, projenin detaylarını da hep birlikte tartışacağımızı ümit ediyorum.

Kadının İnsan Hakları Projesi (İstanbul) **Gülşah Seral**

Geçen yıl yapılan kurultaya gelememiştik, fakat Mor Çatı sayesinde takip etmiştik. Bu sene gelebildiğimiz için çok memnunuz. Geçen seneki çalışmalar açısından özellikle kadına yönelik şiddet konusunda yaptığımız en önemli şey; "İnsan Hakları ve Yasal Okuryazarlık" adını verdiğimiz bir eğitim programı oluşturmak. Daha çok engelleyici ve önleyici bir program olduğu, katılımcıların kendileri tarafından her durumda söyleniyor. Şu anda Sosyal Hizmetler'in Toplum Merkezleri'yle işbirliği yaparak bunu 16 merkezde uygulamaktayız. Takibini yapmak biraz zor oluyor tabii biz küçük bir grubuz çünkü. Sonuçları çok memnuniyet verici, özellikle yasal haklar açısından. Hiçbirimiz hukukçu değiliz, ama yeri geldiğinde hukukçu arkadaşların desteğini alarak uyguladığımız programda medeni haklar, Ceza Kanunu, kadınların nerede neler yapabilecekleri konusunda rehberlik yapıyoruz. Aynı zamanda sözel yasalar olarak adlandırdığımız gelenek, görenek, törelerin kadınların hayatını nasıl şekillendirdiği, kadınların insan haklarından kadın cinselliğine, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı çocuk eğitiminden, kadının ekonomik haklarına kadar yayılmış değişik konuları ele alarak uyguladığımız bir program. Yine bu toplantıyla bağlantılı ve önemli bulduğum "Birleşmiş Milletler'in İnsan Hakları Eğitimi On Yılı Komisyonu"na biz de üyeyiz ve orada kadın bakış açısını getirmek ve ulusal eğitim planına kadın bakış açısının oturtulması için çok büyük bir çaba harcıyoruz. Bu plana dahil olarak özellikle, hukukçular ve

de polis, savcı gibi değişik kurumlardaki kişilerin eğitimi söz konusu. Bu yüzden çok önemli olduğunu düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi (WALD) Nevhan Varol

Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi, genelde demokrasi ve yerel yönetimler bazında projeler uygulayan, yayınlar üreten ve demokrasi, katılım, yurttaşlık, yerel yönetim konusunda tartışma ortamları yaratmaya çalışan bir vakıf statüsünde. Bizim bir yıldır yürütmekte olduğumuz bir proje, sanırım burayla çok ilgili. Tamamen kadına yönelik ve genelde şikâyet ettiğimiz yerel yönetimleri desteklemeye yönelik. Bizim amacımız yerel yönetimlerde kadın bakış açısının eklenmesi. Projenin üç ayağı var. Birincisi; yerel yönetimlerde birer kadın merkezi kurmak. Bu amaçla Antakya ve Bursa-Osmangazi pilot bölgeler olarak seçildi. Şu anda her iki belediyede de birer kadın merkezimiz açıldı. Bunun yanı sıra yerel yönetimlerde bürokratlara, yerel yöneticilere yönelik olarak bir toplumsal cinsiyet eğitimi yaptık. Yerel yöneticilere kadın bakış açısının ne olduğunu, bu duyarlılıkla plan ve hizmet üretmenin ne olduğunu ve karar alma mekanizmalarında kadının gerekliliğini hissettirmeye çalışan bir eğitim programı düzenledik. Ayrıca "Kadın ve Yerel Demokrasi" adında bir uluslararası tartışma platformu oluşturarak çeşitli konuları tartıştık. Özellikle kamusal alan, yurttaşlık, yerel yönetim, özgürlük ve iktidar hareketleri içinde kadın. Bunun yanı sıra vakfın yürütmekte olduğu, kadınlara yönelik değil, ama mahallelilere yönelik bir proje var, ama bu projelerde açılan "Mahalle Evleri"nde yine kadınlara yönelik çalışmalarımız var. Bunun akabinde deprem bölgesinde şu anda yürümekte olan kadın destek merkezleriyle ilgili çalışmalarımız var. Sanırım en kısa zamanda ilki Değirmendere'de olmak üzere, başlayacak.

Antakya Belediyesi Kadın Merkezi ve Anne Çocuk Evi Işıl Yılmazoğlu

80 ilin, tek kadın belediye başkanı Antakya Belediye başkanı. Biz diğer illerde yaşanan sorunları yaşamadık. Aksine belediye ve

Baro, bize sonsuz destek verdiler. Biz sadece Emniyet'le bir problem yaşadık. Onun dışında her şey çok güzel ve mükemmel gidiyor. Diğer illerin şanssızlığı bir kadın belediye başkanına sahip olamamaları. Umarım diğer illerde de bu gerçekleşir.

Bursa-Osmangazi Belediyesi Kadın Merkezi Ebru Dilmeç

Ben Bursa-Osmangazi Belediyesi Kadın Merkezi Koordinasyon sorumlusu olarak çalışıyorum. Aynı zamanda Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi üyesiyim. Bizim projemiz WALD'a (Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi) bağlı bir proje, Bursa-Osmangazi Belediyesi'yle ortak bir proje. Açılışımızı geçen hafta yaptık. Beklediğimizden çok katılım oldu. Belediyeden, halktan beklediğimizden daha fazla destek aldık. Şu an için Bursa problemlili bir kent. Her anlamda problemlili bir kent. Ama şu an merkez adına bizim bir problemimiz yok. Baro'yla, Tabibler Odası'yla, Halk Eğitim'le, yerel yönetimle ortak bir çalışma programımız var ve güzel gidiyor. Darısı diğer illerin de başına.

Kıbrıs Türk Kadın Platformu Mahide Ergün

Aslında ben şu anda burada iki sıfatla bulunuyorum. Ve size biraz da moral verici haberler vereyim. En azından hepimizin yüzü asıldı. Ben Kıbrıs'ta 9 sivil kadın kuruluşunun oluşturduğu platform adına geliyorum. Her ne kadar kör topal yürüyorsa da 4-5 senedir bu platform başarılı bir şekilde asgari müştereklerde birleşerek yürüyor. Bunun yanında bir de resmi sıfatım var. Aşağı yukarı bir ay önce, Hükümet, Kadın ve Aile Sorunları Birimi oluşturdu. Bu birim, Devlet Bakanlığı ve Başbakanlığa bağlı bir birim. Şu anda onun başkanı sıfatıyla da burada bulunuyorum. Güzel haberlere gelince; biz geçen yıldan bu yana bir yasa geçirdik. Boşanma sırasında mal ayrımı yasası. Kadınlarımız evlendikten sonra edinilen malların yarısını alma hakkını kazandılar. Bu şekilde bazı erkeklerin özellikle zengin erkeklerin hatta bunlardan bir tanesi ayrılma sırasında karısını mahkemeye verdi yasaya karşı. Ama kaybetti ve kadın epeyce bir mal mülk alarak ayrıldı. Bunun yanında bir yasa çalışmamız da-

ha var. Erkeğin ölümü halinde kadın altıda bir hak alıyor, buna yeni bir düzenleme getirmeye çalışıyoruz. Yani ayrılırken yarısını alıyor da kadın, kocası ölünce altıda birini alıyor. Bunda bir çelişki var. Örneğin 30 yıl hayatını beraber geçiriyor, ama kocası ölünce bunun altıda birini alıyor ve çocuklarına muhtaç duruma geliyor. Ben bu arada mutluluğumu da belirtmek istiyorum. Henüz yeni kurulan bir birim olduğumuz için sizlerin tabii, Kıbrıs ölçeğine göre çok daha geniş deneyimleriniz var. Bu deneyimlerinizden şu anda yararlanma fırsatı bulacağım. Bu deneyimlerden hareket ederek bu kurulan kadın birimini yasal bir zemine oturtmaya çalışacağım. Çünkü şu anda yasal bir zemini, yasal bir statüsü yok. Bunun çalışmalarına başladım. Gerek yabancı ülkelerden gerekse Türkiye'de devlet eliyle kurulmuş bulunan kadın birimlerinden yararlanıyorum. Ama yapılan konuşmalardan edindiğim izlenime göre büyük kazanımlar edineceğim, yeni yasayı oluştururken. Yine bir yıldan beri olan bir çalışmadan bahsetmek istiyorum. Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde bir Kadın Araştırma ve Eğitim Merkezi oluşturuldu. Öyle sanıyorum ki biz kadın birimi olarak bu merkezle çok güzel çalışmalar yapacağız. Bu birim bir yıldır kurulmuş, benim bir aylık bir geçmişim var. Fakat bir araya gelince anladık ki çok güzel bir çalışma yapabileceğiz. Onlar daha çok araştırma ve eğitim ağırlıklı çalışmalar yapacaklar, ben de bunun sonuçlarından yararlanacağım. Sanıyorum bundan sonraki çalışmalarda açıklanacak, çünkü ayaklarımız biraz yere bassın diye düşünüyorum. Şiddetle karşılaşan her kadın hemen sığınmaevine gelebilirmiş gibi, hemen polise müracaat edebilirmiş gibi bir hava sezinledim. Biz öyle durum görmüyoruz orada. Özellikle kadınlar bunu polise yansıtmamak için ellerinden geleni yapıyorlar. Çünkü ayrılmak kolay bir şey değil, dul kalmak kolay bir şey değil, eninde sonunda kocasının yanına gidecek yine o dayağı yiyecek. Onun için korkuyor kadın, Kıbrıs'ta böyle, bilmiyorum burada nasıl? Dolayısıyla sanki biraz daha ayaklarımız yere bassın gibi geliyor bana. Çünkü bu kadınlara bizim yaklaşımımız bile olumlu değil, eleştirel gözle veya dışlayarak bakıyormuşuz gibi. Bu konuda bir tecrübem var. Daha sonraki konuşmalarda bunları daha gerçekçi bir şekilde irdelemeliyiz.

Hâle Okçay

İki sıfatla aranızda bulunuyorum. Her şeyden önce ben bir sosyoloğum. Ege Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde öğretim üyesiyim. Uzmanlık alanım kadın, din ve sağlık. Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi ve Ege Kadın Araştırmaları Derneği Üyesi olarak gözlemci sıfatıyla aranızda bulunuyorum. Burada yapılan çalışmaları ve şimdiye kadar yapılan konuşmaları dikkate alacak olursam ben size somut aktiviteler yerine daha çok akademik düzeyde çalışmalar yaptığımızı belirtmekle yetineceğim, ne yazık ki. Amacımız hem akademik düzeyde hem de alanda kadına ilişkin her türlü bakış açısını pozitif destekle yönetmek, kurmak, yürütmek, sürdürmek. 1996 yılında kuruldu merkezimiz ve derneğimiz. İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde Bağyurdu Beldesi'nde bir merkez birim oluşturduk, bir pilot bölge oluşturduk. Bize böyle bir fırsat tanındı. Üniversitedeki tüm bilimler, kadına ilişkin ya da kadın bakış açısını taşıyan tüm bilimlerdeki akademisyenler, burada kendi performansları doğrultusunda çalışmalar yapıyorlar. Geçtiğimiz yıl 4. Kadın Çalışmaları Toplantısı'nı bizim merkezimiz düzenledi ve yürüttü. Yaklaşık bir ay içinde de tüm katılımcıların çalışmaları merkezimizde basıma hazırlandı. Bir ay içinde de merkezimizden temin edilebilecek. Hem merkez hem de dernek olarak çalışmalarımız, gerek İzmir metropolü, gerek üniversite camiası, gerekse de kırsal kalkınma projelerine endeksli, kadın, üniversite gençliği ve özel çalışma alanları şeklinde üç ayak biçiminde yürümekte. Teşekkür ederim.

**İstanbul-Esenyurt Belediyesi/Kadın Danışma ve
Dayanışma Ünitesi Kadın ve Çevre Çalışmaları Komisyonu
Zeynep Özbir**

Biz belediye olarak geçen yıl ki kurultayda da vardık ve sürekliliği bizim için çok önemli. Eylül 1998 tarihinden itibaren, Esenyurt Belediye Başkanı Gürbüz Çapan'ın sağladığı olanaklarla, Esenyurt Belediyesi, Kadın ve Dayanışma Ünitesi, Kadın ve Çevre Komisyonu olarak Esenyurt Beldesi'nde yaşayan kadınların sorunlarına eğilmekteyiz.

Beldemizde çalışan doktor ve eczacı arkadaşların, kadınlarda, kol ve kaburga kırılmaları, yanık izleri, sert bir nesneyle vurma sonucunda oluşan ezik ve morarmaların çokluğu konusunda bizi bilgilendirmeleri üzerine, geçen sene bir kadın sığınağı açılması için çalışmalarına başlanması düşünülmüştü. Bu karar üzerine, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'yla yapılan ön görüşmeler sonucunda, belediyelerle yapılan çalışmaların sakıncaları konusunda uyarıldık. Seçim sürecinin de başlamış olması nedeniyle kadın sığınağıyla ilgili çalışmalarımızı daha ileri bir tarihe ertelemek zorunda kaldık.

Seçim sonrası süreçte, Esenyurt'lu kadınların ekonomik ve politik güç kazanmalarını, dünya kadınlarıyla iletişim içinde olmalarını, kadınlar ve ilim-teknoloji arasındaki mesafenin daraltılmasını, kredi ve finans kaynakları yaratmayı hedefleyen çeşitli projeler geliştirdik. Bizler kadın haklarının insan hakları olduğuna inanıyoruz ve beldemizde yaşayan ve duyarlı kadınlar tarafından çeşitli projeler hazırlandı belediyemizde. Bunların arasında "Kadın ve Eğitim", "Gençlik-Çocuk ve Eğitim", "Çevre ve Eğitim", "Ekonomik Sorunlar ve Çözümleri" alanında projeler yaptık. Bu projeler içerisinde, belde kadınlarının birlikte sorunlarını konuşabilecekleri ve bu sorunlara çözümler getirebilecekleri, kendilerine özgü mekânlar, yani "semt ev"ler girişimi, "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" kutlamalarına coşkuyla katılan Esenyurt'lu kadınlarca başlatılmış ve uygulanmakta olan bir girişimdir.

Mor Çatı'nın uyarılarını göz önünde tutarak, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddete karşı kadınları bilinçlendirici bir çizgi izlemeye çalıştık. Bu arada, kadının ekonomik bağımlılığının, aile içi şiddeti artırdığını gözlemlediğimizden, kadınların ekonomik olarak da bağımsızlıklarını kazanmalarına destek olduk. Belde kadınlarına iş olanakları sağlayan "temizlik kursu" projesini geliştirdik. Bu proje, içlerinde aile içi şiddete maruz kalmış kadınların da bulunduğu yirmi dört kişilik bir gruba iş bulma olanağı sağlamıştır. Sağlık sorunları olan pek çok kadının, tıbbi olanaklardan yararlanmasına da özen gösterilmiştir. Tecrübelerimiz artıkça ve olanaklar elverdiğinç planlanmış projeleri hayata geçirmeye çalışmaktayız.

Bugüne kadar olan çalışmalarımız sonucunda, anne olarak bilinçli bir mücadele veren kadınların, ne yazık ki kendileri için mü-

cadele vermekte zorlandıklarını gördük. Aile içinde şiddete maruz kalmış pek çok kadın, ancak fiziki işkenceye dayanamadıklarında bir dosta danışmaktaydılar. Bize danışan kadınlara destek olmaya çalıştığımızda ise, kendi deneyimsizliğimizle karşı karşıya kaldık. Sınırlarımızı ve imkânlarımızı belirleyen bazı girişimlerimizdeki olumsuz tecrübelerimizi, öğretici nitelikte olabileceklerini düşünerek sizlerle paylaşmayı düşünüyoruz.

Bayan A soğuk bir kış günü bize müracaat etti. İki çocuğu vardı. Kocasını kumarbazdı. Ekonomik sorunları vardı ve eşi kendisini devamlı dövüyordu. Gidecek bir yeri, güvenecek kimsesi yoktu. Kocasını terk edip, kendi deyimiyle “çocuklarıyla bilinmez bir geleceğe adım atmaya cesaret” edemiyordu. Ekonomik imkânları olursa eşini terk edeceğine emindi. Bizler, omuzundaki morlukların acısını kendimiz hissederek, deneyimlerimizdeki eksiklikleri pek de göze almadan, Bayan A'ya evinde çocuklarını da koruyabileceği iş imkânları yaratmaya çalıştık ve bulduk da. Bilinçli bir dost, bir erkek arkadaş, Bayan A'ya evinde çorap üretebilmesi için gerekli malzemeyi verdi ve ürününü satın almayı garantiledi. Sorunları çözümlenmiş olmanın güvenini, iki ay sonra Bayan A bizlere tekrar geldiğinde maalesef kaybettik. Kumarbaz koca, A'yı dövmüş ve çorap makinesini satmıştı.

İkinci vaka genç bir kadın olayıdır. B. 13 yaşındayken imam nikâhıyla evlendirilmişti. İlk çocuğunu doğurduktan kısa bir zaman sonra, kendisini sürekli döven eşi evi terk etmişti. B'ye iş bulduk ve yeni bir ev açmasını sağladık. Fakat tecrübelerimiz eksikti. B. çok kısa bir süre sonra işinden ayrıldı ve kendisine bulduğumuz işi beğenmeyip, onu, kendisi çalışmadan ekonomik olarak destekleyeceğimiz ortamlar yaratmamızı bekledi.

Üçüncü vaka, Bayan C'nin yanılısidir. Çünkü kendisine destek olabileceğimizi zannetmişti. Varoşlara kırsal yöreden gelmiş, bilinç düzeyi oldukça yüksek bir kadındı. Aile içi şiddete maruz kalmış, kendi sorununu, kendisi çözmüş ve boşanmıştı. Bir iş bulmaya çalışıyordu, fakat, geliri geçimi için yeterli değildi. Ekonomik olarak ayakta durabilmek için bir ortak arıyordu. Kendisi gibi bir kadın, kirayı ve masrafları bölüşecek bir arkadaş bulamadık. Ve yine deneyimlerimizin eksikliğinden başaramadık.

Sonuç olarak bütün bu tecrübelerin bize öğrettiği çeşitli şeyler var. Bunların başında da, soyutlanmış ve izole olmuş kadın çalışmalarının, emek ve enerji israfı olduğunu fark ettik. Verilen her mücadelenin başarılı olabilmesi için tekil ve yerelde kalmaması, bölgesel, ulusal ve nihayet küresel bir bütün içinde yer alması gerektiğine inanıyoruz. Hepinize çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Teşekkür ediyorum.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Nilgün Geven

Ben Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kadın Hizmetleri şube müdürüyüm. Öncelikle kurultayda başarılar diliyorum. Kadına yönelik şiddet mücadelesinde “biz de varız” diyorum. SHÇEK’in 1990’lı yıllara kadar dolaylı olarak kadınlara yarar sağladığını biliyoruz. Bu yıldan itibaren kriz durumunda ayakta kalabilen için yardıma gereksinimi olan kadına doğrudan hizmet verebilen ve kadın konukevi olarak adlandırdığımız kuruluşlarımızı açmaya başladık. Şu anda en son buraya gelmeden önce sanıyorum 15 Kasım’da açılışını yaptığımız Samsun’daki kadın konukeviyle birlikte kuruluş sayımızı 7’ye yükselttik. Kadın konukevlerinde, şiddete uğrayan, ekonomik desteğe gereksinimi olan, bu -fiziksel, cinsel, duygusal açıdan şiddetin tümünü kastediyoruz- kadınların, varsa çocuklarıyla birlikte psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sürecinde kalabilecekleri yerler olarak tanımlıyoruz kadın konukevlerini. Kadın konukevlerinin işleyişlerini 12.07.1998 tarihli 23400 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan SHÇEK’e bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği uyarınca sağlıyoruz. Bu yönetmelikte dikkati çeken diğer bir konu da, Ailenin Korunmasına Dair 4320 Sayılı Yasa uyarınca ilk müracaatta bulunan kadınların bu konuda rehberlik almalarıdır. Onun dışında, kadınlara destek sağlayan, kadına yönelik şiddet mücadelesinde var olan tüm sivil toplum kuruluşlarıyla yardımlaşma ve dayanışma ilkesi içinde çalışma amacı gütmekteyiz. Bu konuda da çeşitli toplantılar düzenledik. İlk toplantımızda SHÇEK’e bağlı olmayan kuruluşların dışındaki kadın sığınmaevlerinin yönetmeliğini hazırlama amacıyla bir araya geldik. Onların görüşlerini aldık. Ancak görüyorum ki, burada da bir tartışma konusu olacak. Bunu da sevinerek

birlikte yapmaktan mutluluk duyacağım. Onun dışında SHÇEK olarak bizler, beş kişi geldik. İzmir Kadın Konukevi, Ankara ve Antalya, İstanbul olarak katılıyoruz sanıyorum, deneyimlerimizi paylaşacağız. Mutlaka eksikliklerimiz olacaktır. Vardır, her zaman eleştirilere açığız ve sizden yardım ve destek bekliyoruz. Onun dışında zaten en büyük eksiklik olarak eğitim konusunu görüyorum. Bunu kendi kadın konukevlerinde çalışan arkadaşlarım adına değil, onlar sonuçta birer meslek elemanıdır, mutlaka doğru yaklaşımda bulduklarından ve edindikleri deneyimlere göre kadın bakış açısına sahip olduklarından emin olarak konuşuyorum. Ancak kurumumuzun kıt kaynakları nedeniyle, ayrı kadın danışma merkezleri açma yerine il müdürlüklerimizde kadın birimleri oluşturarak kadınların ilk müracaatlarını orada kabul ediyoruz. Çünkü bizim için en önemli ilke gizlilik ilkesi. Doğrudan başvuru kesinlikle kabul etmiyoruz. Kadın konukevlerinde olması gerektiği gibi. İl müdürlüklerimizde çalışan elemanlarımız açısından böyle bir eğitim eksikliğimizin farkındayız. Bunu da zaten sizlerle birlikte, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları ve Araştırma Merkezi'yle de, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü olarak üçlü bir toplantı yaparak sizlerin de katılımıyla, sizlerden yardım ve destek almamız halinde sağlamaya çalışacağız. Daha konuşacak çok şey var, söylenecek çok şey var bu konuda ve diyorum ki bu bir ülke sorunudur, gerçekten toplumumuzun sosyal bir sorunudur. Tüm sektörlerce ele alınarak "Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi" hükümleri de dikkate alınmak suretiyle birlikte el ele vererek mücadele etmemiz gereken bir konu olarak görüyorum. Çok teşekkür ederim.

Pazartesi Dergisi
Beyhan Demir

Herkese Merhaba! Kadınlara mahsus Pazartesi Dergisi'nden katılıyorum. Kadına dair her şeyi sizlerle paylaşmaya çalışıyoruz. Olumlu ya da olumsuz, deneyimleriniz ya da başka kadınlara örnek olabilecek her şeyi dergide aktarmaya çalışıyoruz. Buraya katılan bütün kadın kuruluşlarını önce tebrik ediyorum ve yaptıkları her şeyi tecrübelerini, deneyimlerini bize aktarabilirlerse daha geniş bir kadın kitlesiyle paylaştırmakta biz de elimizden geleni yapacağız.

Uçan Süpürge Nazik Işık

Önce hepinize “m’erhaba” diyorum. Uçan Süpürge adına bugün buradayım bu kez. Ama ben aynı zamanda Kadın Dayanışma Vakfı’nın da kurucu üyesiyim. Başka kadın kuruluşlarıyla da ilişkileri olan bir kadınıym. Aşağı yukarı 1987-1988 “Dayağa Hayır Kampanyası”nın Ankara’daki parçalarından biri olarak hâlâ buralardayım. Biraz moral bozucu konuşmalarla başladık güne, biz de Ankara’da çok ciddi sıkıntılarla karşı karşıyayız. Başka illerdeki sıkıntıları dinledik Ama bu 10-12 yılda, bu salonu temsilcilerimizle dolduracak kadar bir gücü edinmiş ve hâlâ koruyor olduğumuzu da asla unutmamak gerekir diye düşünüyorum. Çok mesafe aldık. Yapmak istediklerimizin büyüklüğü karşısında kendimizi çok yorgun, sıkıntılı hissediyor olmamız doğal. Ama, işin o heyecan yanını gerçekten canlı tutalım istiyorum. Buradan da o güçle çıkalım istiyorum, onun için bunları söylüyorum. Tabii ki sorunlar var. Tabii ki bunları çözmek için kafa kafaya verelim. Zaten bunun için buradayız. Birbirimizi sadece kutlamak için burada değiliz, aman ne kadar iyi yaptık demek için burada değiliz.

Ben önce Uçan Süpürge’yle ilgili konuşmak istiyorum. Daha sonra bu iki günde yapacaklarımız, vurgulayacaklarımız konusunda önerilerde bulunmak istiyorum. Uçan Süpürge bildiğiniz gibi, özellikle kadın sivil toplum kuruluşları arasında iletişimi sağlamak amacını güdüyor. Bu sene mart ayında Ankara’da kadına yönelik şiddet açısından orta ve uzun dönemli bir stratejinin oluşturulmasına ihtiyaç bulunduğu düşüncesiyle, Avrupa Birliği ve Heinrich Böll Vakfı’ndan temsilcilerle birlikte, Kadının İnsan Hakları Projesi, Mor Çatı, İzmir’den bir grup arkadaşımız ve KA-MER dahil, çok büyük olmayan bir grupla çalışma yaptık. Bu yaptığımız çalışma, doğrusunu isterseniz arkası gelen bir çalışma olmadı ama, “Ülke Eylem Planı”nın, önümüzde somut bir ihtiyaç olarak bulunduğunu hep birlikte düşündük. Ülke Eylem Planı’nın içine, bizim yerel yönetimlerle ilişkilerimizden, sivil toplum kuruluşlarının bizimki gibi bağımsız yapıların, devletin çeşitli organları ve bütçeleri tarafından desteklenmesine kadar pek çok şeyin girmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bildiğimiz gibi Uçan Süpürge'nin "Uçan Haber" diye bir bülteni var Bu bültenin her sayısında kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmaların duyurularına, sonuçlarına ulaşabildiğimiz bütün bilgilere yer vermeye çalışıyoruz. İki yıldır Kadın Filmleri Festivali yapıyoruz. Yaptığımız Kadın Filmleri Festivalleri içerisinde, "Türk Sineması'ndaki şiddet kareleri" fotoğraflarından oluşan bir sergi oluşturduk Ve 6 ilde bu sergi dolaştı. Radyo programlarımız var. Esnaf Sanatkarlar Radyosu'nda, Ekin Radyo'da devam eden programlar var, bu programlar içerisinde hem şiddete uğrayan kadınlara "Ne yapabiliyim, nereye başvurabilirim, karşıma çıkan sorunlarla nasıl baş edebilirim" konusunda basit düzeyde, el kitabı düzeyinde, bilgi aktarımı yapıyor zaman zaman, hem de Kadın Dayanışma Vakfı, Mor Çatı gibi kuruluşlar tanıtılıyor ve onlarla bağlantı kurmaları yönünde bir bilgilendirmede bulunuluyor. Ocak ayı içerisinde "Masalın Eksik Yüzü" diye bir program başlayacak TRT 1. kanalda. Şiddet konusu da bu program içerisinde yer alacak. III. Kadın Filmleri Festivali 2000 yılında yapılacak. 2000 yılı bildiğimiz gibi, Birleşmiş Milletler tarafından Barış ve Kültür Yılı olarak ilan edildi. Bizim açımızdan savaşın önemli olduğunu, savaşın kadınlara yönelik şiddetin çok keskin, çok acı verici uçlarından biri olduğunu, özellikle Ege'nin iki yakası arasındaki kadınlar için barışın önemini bu yılki festivalde çok vurgulayacağımızı biliyorum.

Yerel yönetimlerle ilgili konularda, "Mahalli İdareler Kanunu" konusuna unutmayalım. Bu konuya da tartışmalar sırasında girelim. Çünkü, seçimler nedeniyle 18 Nisanda kadük olan Mahalli İdareler Reform Kanun Tasarısı'nda, il özel idarelerinin sığınmaevi açma yükümlülüğüne ilişkin bir madde yer almıştı. Ama 18 Nisan seçimlerinden sonra yasa tasarısı kadük olduğu için geri çekilip üzerinde yeniden çalışma yapılırken, iki hafta önce tasarıyı gördüğümde bu maddenin düşmüş olduğunu fark ettim. Bu tür şeylere de bakmamız lazım diye düşünüyorum.

Her şeye rağmen bu kadar zaman geçti, biz 12-13 yıl önce "kadına yönelik şiddet nedir?, bizim ülkemizde ne var ne yok?" derken eser miktarda bilgi bulabiliyorduk. Geçen yıl bir yurtdışı çalışma nedeniyle, Türkiye'de şu 10 yılda neler araştırılmış diye bir döküm çıkardım. 100'ün üzerinde makalemiz, yayınımız oluşmuş kadına

yönelik şiddet konusu üzerinde. Bence önemli bir mesafe, ama bu demek değildir ki bizim araştırmalarımız dört dörtlük Hayır hâlâ çok ciddi araştırma eksikimiz var, hâlâ kadına yönelik şiddet, boyutlarıyla, ölçüleriyle bir gösterge sistemine bağlı değil, indikatörler sistemine bağlı değil. Yani hâlâ görünürlüğü açığa çıkmış bir konu değil. Aile Araştırma Kurumu'nun yaptığı "biricik" araştırmanın üzerinden beş yıl geçti arkadaşlar. Beş yıldır bu ülkede "ne değişti" konusu yok. Bence o konulara da biraz el atalım. Bunları en azından devletin yaptırarak gücü olmak zorunda. Yani bize beş kuruluş katkısı olmayabilir, ama bunları yapmak için kaynak ayırmak zorunda kalmalı.

Kadınlara şiddeti anlatmanın hâlâ çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü şiddet, ölçüleri bozar. Bir direniş stratejisi olarak bile yaşamı devam ettirebilmek için olduğundan farklı ve küçük görme eğilimi yaratır. Yani doğrunun, gerçeğin, şiddetin ne olduğunu anlatmaya devam etmek zorundayız. Onun için medyayı doğru kullanmamız gerekiyor. Bunu da tartışalım istiyorum. Bir de şunu unutmayalım, artık rüzgâr bizden yana değil. Açıkçası moda da biz değiliz. Biz 1990'ların başında şanslıydık. Rüzgâr bizim arkamızdan esiyordu ve bizi itiyordu. Aile içi şiddet çok günceldi, herkes için yeni bir konuydu. Özellikle depremden sonra çalışmalarımızda destek almakta çok daha büyük zorluk içine girdiğimizi düşünüyorum. Burada "rüzgârı biz nasıl yaratırız ve önüne geçeriz"i tartışmalıyız. Kadın Dayanışma Vakfı uluslararası kaynaklardan önemli ölçüde yararlanmış bir kuruluştur. Aynı şekilde Uçan Süpürge'de uluslararası kaynaklardan yararlandı. Ama biraz da yerel kaynakları nasıl harekete geçireceğimizi düşünelim ve yerel kaynaklar belediyelerden ibaret değil. Bu ülkenin şu ya da bu biçimde özel sektörü var ve özel sektörün toplumsal sorumlulukları da olmak zorunda. Ama özel sektörle bizi doğru anlatan, tanımlarımızı doğru koyan ilişkiler kurmak için projelere ihtiyacımız var. Bütün bunları, bugün ve yarın değerlendirileceğini, bir arada konuşacağımızı düşünerek önerdim. Bir şey duymaktan çok memnunum. Kurumun kıt kaynakları nedeniyle il müdürlükleri eliyle başvuru aldıklarını, ayrı kadın merkezleri kuramadıklarını Nilgün söyledi ve bu merkezlerdeki, müdürlüklerdeki elemanların niteliklerinin, eğitimlerinin başvuru almakta sıkıntı yarattığını söyledi, ama kadın sığınaklarının denetlenmesine

ilişkin yönetmelik taslağında biz işte o elemanlar tarafından denetleneceğiz. Bunu da unutmamak lazım.

Uçan Süpürge'nin iki gün önce çıkardığı bir duyurusu ve talebi var. Bolu Valisi'nin attığı tokadın devleti temsil etmediğini ve devlet politikası olmadığına inanmak için tokadı atan Vali Nusret Miroğlu'nun İçişleri Bakanı tarafından görevden alınmasını talep ediyoruz, Uçan Süpürge olarak bizler. Bu talebi de burada konuşalım istiyorum. Teşekkür ederim, başarılar diliyorum.

Cumhuriyet Kadınları Derneği Şenal Sarıhan

Sevgili Arkadaşlar! Hepinize "merhaba" diyorum. Derneğimizin yasal adı Kadınlar Derneği çünkü "Cumhuriyet" sıfatını alabilmek için Bakanlar Kurulu kararı gerekiyor. Şu anda bir yıl çalışmak ve Bakanlar Kurulu'ndan karar almak gerekiyor. Bakanlar Kurulu kararı bir aksilik olmazsa çıkmak üzere. O zaman da adımız "Cumhuriyetçi" değil "Cumhuriyet Kadınları Derneği" olacak. Biz geçen yıl bu toplantıya katılmıştık. Ankara'da 35000 kadının katıldığı "Şeriate Karşı Kadın Yürüyüşü" nün ardından kurulmuş bir derneğiz. Çeşitli kadın örgütlerinde çalışan, önder kadrolarda çalışan kadın arkadaşlar, örgütsüz kadınları bir çatı altında toplama gereksinimiyle bu derneği kurdular. İki yıllık bir geçmişimiz var. 12 şubemiz var. Şubelerimizden birisi Frankfurt'ta açıldı. Aynı tüzüğü kabul ederek özel adla örneğin Frankfurt Cumhuriyet Kadınları Derneği adıyla kuruldu. Amsterdam'da da böyle bir çalışma başlıyor.

Bizim geçen yıldan bu yana yaptığımız çalışmalardan en belli başlılardan biri, 4320 Sayılı Yasa'nın kadın kitlelerine kavratılması, iletilmesi oldu. Bu konuda bilenler bilirler, ama ben aynı zamanda avukatım, aynı zamanda da Ankara Barosu Kadın Komisyonu'nda da görev yapıyorum. Biz bu çalışmalarda "Cumhuriyet Kadınları"na yapılan başvuruları Ankara Barosu ve Çağdaş Hukukçular Derneği'ne ileterek sürdürme yolunda çalışmalar yaptık, tanıtıcı broşürler yaptık, bu broşürleri arkadaşlara ilettik ve 12 şubemizin bulunduğu bazı illerde de baroyla ortaklaşa çalışmalar yürüterek, 4320 Sayılı Yasa'nın aktarımı konusunda çaba gösterdik. Arkadaş-

lar çok asık suratlı haberler verdiler, ben çok gülyüzlü bir bilgi iletmek istiyorum. Derneğin bu iki yıllık sürede, bu kadar yoğun biçimde, hızla örgütlenmesi çok sevinc verici bir olay. Onlarca kadın derneğimiz var, ama yeni bir kadın derneği de kendine yeni soluk alış noktaları bulabiliyor. Başka hoşunuza gidecek haberler vermek istiyorum. Bu şubelerden ikisi ilçede kuruldu. Birisi Muğla-Yatağan diğeryse Manisa-Sarıgöl'de. Olağanüstü çalışmalar yapıyorlar. Adeta kasabayı yönetir haldeler. Bütün aktivitelerde en öndeler, kadın sorunlarını, kadının gereksinim duyduğu bütün alanlara yayarak ve bütün kadınlarla, ayrımsız bütün kadınlarla birlikte sürdürüyorlar. Kitleye yönelik çalışmalarımız arasında özellikle laiklik temeline vurgu yapıyoruz ve Cumhuriyet'in kazanımlarının korunması ve geliştirilmesi yolunda çaba gösteriyoruz. Üç önemli sempozyumumuz oldu; "Cumhuriyet ve Kadın" ve "Aydınlanma Mücadelesinde Bahriye Üçok", üçüncüsü de "Osmanlıda Kadın" sempozyumuydu. İlk iki sempozyumu kitap haline getirdik, böylece kalıcı bir belgeye dönüştü. Başkalarıyla da o küçük çatı altında konuştuğumuz konuları bölüşme olanağı bulabildik. Özellikle "Cumhuriyet ve Kadın" konulu sempozyumda binlerce kadın, sempozyumu üç gün süreyle izlediler. Bunu abartmadan söylüyorum. Sadece Ankara'nın iyi seçilmiş bir bölgesinde yapılmış olması, geri ama çok ilgili bir bölgesine çalışmanın taşınmış olması orada canlı bir katılımı sağladı. Kadın Dünyası Dergisi'yle de destek noktasında bağlar kuruyoruz.

Bir başka çalışmamız deprem bölgesinde. Birçok arkadaşın ifade ettiği gibi şu anda merkezileştirdik o çalışmayı, lojistik çalışmalar sürüyor. Örneğin bugün Sarıgöl şubemiz Gölcük ve Yalova Bölgesi'ne gidecek, Adapazarı şubemiz kendisi sorunlu olduğu halde Düzce'ye gidecek. Adapazarı-Emirdağ Çadırkenti merkez şube seçildi. Adapazarı şubemiz yıkılmıştı deprem sırasında, pek çok arkadaşımızın evleri kaybedilmiş durumdaydı, ama bu arkadaşlar bütün çabalarını, şu anda dört çadırda kadın ve gençlik çalışması yaparak yürütüyorlar. Çok sağlıklı destekler alıyoruz.

Nazik arkadaşımızın ifade ettiği bir noktanın altını çizmek istiyorum. Biz anlayış olarak da iç desteklere yönelmek gerektiği inancındayız. Söylediğimiz bütün çalışmalar yerel desteklerle sürdürüldü. Örneğin Kültür Bakanlığı'ndan katkı almaya çalıştık, Kadının

Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nden katkılar almaya çalıştık. Hepinizle şunu da paylaşmak istiyorum. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Ankara'da kadın kökenli sivil toplum kuruluşlarıyla çok verimli çalışmalar sürdürüyorlar. Böylece devletle bir dirsek temasıyla yürüyen bu çalışmada taleplerimizin yasalasması konusunda, taleplerimizin bir resmi politika haline gelmesi ve herkes tarafından da kullanılabilir hale getirilebilmesi noktasında da çok önemli adımlar atılıyor.

Medeni Yasa Tasarısı'nın son haline, küçük ufak tefek, eleştirilerimiz var. Ama bunları artık göz ardı etmek istiyoruz. Ki geneli geçirmek çok daha yararlı olacak. Küçük aykırılıkları sonradan çözebiliriz. Ankara'da, genel merkezler düzeyinde, Medeni Yasa Tasarısı'nın TBMM'den doğru dürüst geçmesi için bir kampanya başlatıldı. Bunu bütün kentlerde bütün şubelerde değerlendirmenizi diliyorum. Televizyonlara giderek ya da Toplum Merkezleri gibi yerlere giderek bu çalışmalar sürdürülecek. Böyle bir plan yapıldı. Aynı zamanda, parlamentoda grubu bulunan partilere de hem brifingler verilecek, hem hazırlanmış dosyalar götürülecek ve kendilerinden destek istenecek. Hepinize saygı ve sevgiler, teşekkürler.

Rukiye Çetin (Erzurum)

Daha önce Bursa Kadın İnisyatifi oluşumu içindeydim. Orada, çok iyi deneyimlerim oldu. Şu anda Erzurum'da sıfırdan başlayarak bunları farklı bir boyutta da olsa yeniden yaşama geçirmeyi umuyoruz. Bunun için de bu toplantı bizim için fırsat oldu. Burada olmaktan çok mutluyum. Hepinize teşekkür ederim.

4320 SAYILI AİLENİN KORUNMASINA DAİR KANUN VE UYGULAMASI

Munise Dayı

Biz Ankara'dan bütün illerle bağlantı kurarak, 4320 Sayılı Kanun'un uygulanmasına yönelik çok ciddi bir dosya oluşturduk. İsteyenlere, bu dosyadan birer örnekleri gönderebiliriz. Bu dosyada, kanunun çıktığı tarihteki yayımlandığı Resmi Gazete ve kanunun gerekçesi var. Ankara'da çok ciddi bir uygulama alanı sağladık. Baştan çok itirazlarla karşılaştık. Hâkimler, bu talepleri pek anlayamadılar. Kanun da zaten çok açık değil biliyorsunuz. Çok kısa bir kanun. Ama hemen hepsinden bu konuda kararlar almaya başladık. Bu kararların hepsini topladık, niçin vermediklerini, hangi konularda kanunda eksiklik olduğunu netleştirdik. Bütün kararların Yargıtay başvurusu yapıldı. Bu Yargıtay başvurusunun tamamı bu dosyanın içerisinde. Ve hatta Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nde bu kanun değişikliği için, Sivil Toplum Örgütleri Hukuk Komisyonu olarak ciddi bir çalışma yaptık. Ve bu kanun tasarısı, Bakan Hasan Gemici tarafından da çok kısa zamanda Bakanlar Kurulu'na, oradan Meclis'e indirilmesi konusunda desteklendiği için, biraz daha sonuca ulaşma şansımız olacak gibi görünüyor.

Yasanın çıkışıyla ilgili kısa bir özet bilgi vermek istiyorum. 4320 Sayılı Kanun 1998 Yılı'nın 17 Ocak tarihinde yayımlandı. Ve aile içi şiddetin yasal mevcudiyetinin artık bir yasal dayanağı var. Yıllardır konuşulan, söylenen, gazetelerde yazılan aile içi şiddetin artık devlet tarafından kanunla tanındığına bir delil, bu kanunun varlığı. Ancak bu kanunun varlığı, ciddi çabalar sonucu, ama çok hızlı bir şekilde çıktığı için bazı aksaklıkları taşıyor. Şu anda hazırladığımız yeni tasarıda bu aksaklıkların kaldırılmasına çalışıyoruz.

Bu kanunla bir ayrıcalık getirildi; sadece şiddet mağduru değil, komşular, duyan herhangi biri bile savcılığa ihbarda bulunabilir. İki şekilde koruma kararı alınabiliyor. Birincisi; şiddet gören kadının, savcılık kanalıyla Sulh Hukuk Mahkemesi'ne havale edilerek, oradan karar alması. İkincisi; Sulh Hukuk Mahkemesi'ne mağdurun kendisinin başvurarak koruma kararı talep etmesi. Ankara'da bu kararları incelememiz sonucunda bir şey gördük. Cumhuriyet Savcılığı kanalıyla gelen talepler, mahkemeler tarafından çok ciddiye alınıyor ve tedbir başvurularında çok az ret kararı veriliyor. Şahsi taleplerin daha büyük kısmı ise ret kararıyla sonuçlanıyor. Ancak başka illerde savcılık daha çabuk Sulh Hukuk Mahkemesi'ne gönderiyormuş. Ama Ankara'da bazen Savcılık'taki dosyadan tedbir talebiyle ihbarın, Sulh Hukuk Mahkemesi'ne gelmesi 6 ay, 8 ay, hatta bir yılı bile bulabiliyor ki, geçici tedbir için zaman çok geçmiş oluyor. Onun için de çoğu zaman doğrudan, Sulh Hukuk Mahkemesi'ne mağdur adına başvurarak bunu çözüyoruz.

Medeni Kanun'a göre hâkim, zaten her tür tedbiri verebiliyor. Ancak bu kanunla biraz daha özel bazı tedbirler getirilmiş. Şiddet gösteren birey evden 6 aya kadar bir süre uzaklaştırılabilir. Bu 6 ayın üstüne çıkamıyor, hatta 6 aydan daha az olabiliyor. Ayrıca nafaka tayini söz konusu. Yine, silahına el koymak, eve yaklaşmamasını, telefonla rahatsız etmemesini sağlamak gibi bir kısım ek tedbirler konmuş. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, ihtiyati tedbirlere uygulanan hükümlere bağlanmış. Bu nedenle Yargıtay'ın o konuda çok net bir kararı var. Bu bir ihtiyati tedbirdir. Duruşma açılması gerekmez, dosya üzerinde inceleme yeterlidir. Mahkemele- rin çoğu böyle bir ispatlama istediği için Yargıtay'a yaptığımız başvuruda Yargıtay böyle bir ispata gerek olmadığını, sadece başvuru sahibinin şiddet gördüğünü, sadece dayak değil manevi şiddet de olabileceğini, bunu ispatın zor olduğunu, ispat şartı aranmaması, duruşma açılmaması ve temyiz hakkı olmaması gereken bir karar olduğuna karar verdi. Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi'nin vermiş olduğu çok net bir karar var. Bu nedenle temyiz yolu tamamen kapanmıştır. Ama Ankara'da halen birçok hâkim, bu dokümanları ulaştırmış ve bilgi vermiş olmamıza rağmen maddi cebir, dayak ve müessir fiile ilişkin, adli tabipliğin düzenlediği 3 gün 5 gün işten kalma raporu arıyor. O nedenle uygulamada hâlâ aksaklıklarla karşılaşılıyor.

Kanun içindeki en önemli aksaklık, şiddet gösteren bireyin cezalandırılması, aynı çatı altında yaşama şartıyla sınırlandırılmış. Halbuki şiddet gösteren kişi, aileden herhangi bir birey olabilir, karıkoça olması gerekmez. Bu nedenle hazırladığımız tasarıda bu "aynı çatı altında yaşayan" sözcüğünü kaldırıp, o maddeyi farklı bir hale getirip ayrı yaşayan eşler veya kayınvalide, kayınpeder, kayınbirader gibi aynı çatı altında yaşamayan, ama şiddet uygulayan diğer aile bireylerini de kapsayacak şekilde bir hüküm eklemiş bulunuyoruz. Çıkarsa uygulama da kolaylaşacak.

Şiddet her zaman ispat edilemez. Bizim mahkemelerimizde çıkan kararları incelediğinizde retlerin çoğunun belgelenmemesi nedeniyle ihtiyati tedbir kararı verilmediğini görüyoruz. Oysa Yargıtay'ın bu kararı da bu konuda kullanılabilir. Şiddetin belgelenmesi şartını ortadan kaldırmayı sağlamak zorundayız. 4320 bir kısım tedbirler getirmiş ama, Türk Ceza Kanunu'nun ve Medeni Kanun'un getirdiği tedbirleri yok etmiyor, genişletiyor. Ama bir kısım hâkimlerimiz, elimizdeki karar örneklerine rağmen inatla, 4320'yi uygulayacaksınız, Medeni Kanun'la bu uygulanmaz gibi itirazlarda bulunuyor. Halbuki, boşanma için de tedbir istenebilir, hiçbir Medeni Kanun ve Ceza Kanunu tedbirlerini, bu kanun ortadan kaldırmıyor.

Bir diğer önemli sorun daha; kararın infazı için tebliğ şartı aranması. Kanunda böyle bir şart yok. Halbuki şiddet gösteren bireyin bundan, tedbir kararından haberdar olması uygulama ve infaz için kanuna göre yeterli. Yeni hazırladığımız tasarıda bunu da düzelttik. Yine bu kanuna göre, mağdurun nafaka talebi şansı var. Aynı zamanda hâkimin geniş bir takdir yetkisi olduğu için talep etmeden de nafakaya hükmetmesi mümkündür. Ama talep edilmedi diye hükmedilmeyen bazı kararlar söz konusudur.

Hülya Gülbahar

Aslında yasa metnine göre, hâkim, kocanın işi, gelir durumu, oturulan evin durumu, çocukların öğrenim durumu dilekçeden belliyse, ayrıca bir araştırma yapmadan nafaka kararı vermek zorunda. Oysa tam tersine yargıçlarımız delil toplamak istiyor. Bu da zaten şiddetle karşı karşıya olan kadını, saldırganla aynı evde aylarca ya-

şamaya mahkûm etmek demek. Tartışılacak çok yanı var, ama yaratıcılığa çok açık bir metin var elimizde. Bilmemiz, öğretmemiz, ve uygulanması için zorlamamız gerekiyor. Adından başlayan ufak tefek aksaklıkları var, ama şu anda uygulama için hiçbir engeli yok.

Gerek Sulh Hukuk Mahkemeleri'nde, gerek savcılıklarda uygulanması için uğraşmaya devam etmemiz gerekiyor. Medeni Kanun değişikliğinin bir an önce yasalaşması lazım, evlilikte edinilen malların erkek üzerinde kalmış olması kadını o şiddet dolu ortama mahkûm eden en önemli nedenlerden biri. Bu yasanın da rahatlıkla uygulanabilmesi için, önce Medeni Kanun değişikliğinin yapılması gerekiyor. Bir diğer sorun, eğer bir kadın şiddete uğradığı için koruma kararı almak istiyorsa Sulh Hukuk Mahkemesi'ne ya da savcılığa başvurmak zorunda. Aynı anda boşanma davası açmak istiyorsa, Asliye Hukuk Mahkemesi'ne gitmek zorunda. Yaşadığı şiddet bir darp içeriyorsa, darbin ağırlığına göre Sulh Ceza, Asliye Ceza ya da Ağır Ceza Mahkemesi'ne gidecek. Yani aynı olay nedeniyle kadının üç ayrı mahkemede uğraşması gerekiyor ki, bunu bir hukuk sistemi içinde anlamak imkânsiz.

Bunu çözenin tek yolu senelerdir söylediğimiz gibi, Aile Mahkemeleri'nin kurulması. Bu konuda uzman psikologlardan görüş alacak, bu konuda uzmanlaşmış avukatların yargıçlık yapacağı, kadın yargıçların bulunacağı Aile Mahkemeleri'nin kurulması bu yasanın uygulanmasını sağlayacak en önemli önlemlerden biri olacaktır.

Cânân Arın

Benim değinmek istediğim üç nokta var. Bir; kanunun uygulanmasıyla ilgili harç meselesi. Kanunda, birinci fıkrada "harç alınmaz" diyor. Bazı hâkimler bunu yanlış anlıyor ve "birinci fıkra hükümlerine göre yapılan başvurulardan harç alınmaz, ama diğerleri için ben harç alırım" diye tutturuyor. Dolayısıyla bunun için açıklama istemek gerekiyor. Çünkü başvuran çoğu kadının 5 kuruş parası yok, hızla kaçıyor. Yaptığımız her başvurunun altına, Yargıtay açıklaması gibi, o açıklamayı da bir otorite açıklaması gibi vermemiz gerekiyor. İkincisi: bu kanunun en iyi yanı, yasal mercileri ihbarla harekete geçirmesi. Ama "İhbardan sonra kadın vazgeçerse ne ola-

cak?" sorusuyla karşı karşıyayız. Bunu Ceza Kanunu'ndan ayıran, en önemli özelliklerden birisi Ceza Kanunu'nda şikâyete bağlı suçken, bu yasaya göre herhangi birinin şikâyetinin yeterli olması. Dolayısıyla şiddet görenin vâzgeçmesinin önemi yoktur. Çünkü yasal merciler artık harekete geçmiştir. Bir diğer nokta, "aynı çatı altında" tanımı. Mutlaka resmi evlilik değil, evlilik dışı birlikte yaşamaları da kapsayacak şekilde ek getirilmeli. Ama, "aynı çatı altında" sözü katiyen yerinden kaldırılmamalı. Altına ek getirilmeli. Eş kavramını genişletmek gerekiyor. Ve sadece evlilik bağı değil, eski sevgilileri ya da eski kocaları da bağlayıcı bir madde eklemek gerekiyor.

Hülya Gülbahar

Ayrıca aynı çatı altında kavramı, beraber yaşayan dede torun, ya da kardeşler gibi yakınları da kapsadığı için çok önemli.

Necla Ölçer

Derneğimize hemen hemen 5 sene içinde, 16-17 yaşlarında 10 kadar kişi ensest şikâyetiyle başvurdu. Fakat ailelerin inanmamasından kaynaklı olarak herhangi bir yere müracaat edemiyorlar. Yaşları da 18'in altında olduğu için çok çaresiz kalıyoruz. Bu konuda bir çalışma yapıyor mu?

Hülya Gülbahar

4320, ensestle ilgili durumlarda uygulanabilir bir yasa. İhbara bağlı olarak da işletilebilir. Yasa bu konuda çok açık. O uzaklaştırma kararının alınmasını sağlayabilir.

Cânân Arın

Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun çocukları da kapsıyor. İhbarla hemen uzaklaştırma kararı alınıyor. Ondan sonra ensest uygulayan babadan velayetin alınması ve eğer annesi o babadan ayrılmayı düşünüyorsa, velayetin anneye verilmesi veya çocuğa bir vasi tayin edilmesi istenebilir. Ayrıca bir de ceza davası açılabilir.

Siper Güvenç

Ben tanık olduğum bir olayı aktarmak istiyorum. İstanbul SHÇEK Kadın Misafirhanesi'nden bir sosyal hizmet uzmanıyla konuşmuştum. Konu 5-6 yaşlarında babası tarafından tacize uğrayan bir kız çocuğuydu. Konuştuğum uzman "suçüstü" yapılması gerektiğini söyledi. Hatta kendisine, "nasıl olabilir, adam sizin önünüzde, polisin veya bir yetkilinin önünde çocuğuna tacizde bulunabilir mi?" dedim. Tacizi ispatlamanız mümkün değil. Benim, sadece benim hatırladığım 3 vakaydı. Bunu söylemek zorundayım, çünkü konuştuğum kişi bir sosyal hizmet uzmanıydı. "Mutlaka suçüstü gerekiyor" denildi.

Atiye Yıldırım

Hassas bir konu olduğu için bazen uygulamalarda farklılıklar olabiliyor. Mesela enseste maruz kalmış çocuk, KMÇ (korunmaya muhtaç çocuk) muamelesi görüyor ve velayetin nez'i, istismarcılardan alınması çok kolay bir uygulama değil. İstanbul'daki hâkimler böyle bir kararı almaktan imtina ediyorlar. Çok zor alınıyor bu karar. 0-6 yaş arasındaysa çocuk yuvasına, 7-12 ise ayrı bir yaş grubuna, 12-18 ise yetiştirme yurtlarına bizzat gönderdiğim çocuklar var. Yani biraz uygulayan kişiye bağlı demek istiyorum. Nasıl 4320'i uygulayan hâkimlerde farklılıklar olduğunu söylüyorsunuz, biri ihbarı kabul ediyor, biri Cumhuriyet Savcılığı'ndan gelince daha çekinmeden karar veriyor, öteki, imtina ediyor. Bu da aynı şekilde. Ben bizzat uyguladığım için biliyorum. Örneğin bize gelen bir şikâyette erkek çocuğun yaşı çok küçüktü, alıp yuvaya yerleştirdik. Bunlar uygulamaya ve uygulayan kişiye bağlıdır.

Nazik Işık

Biz Ankara'da Kadın Danışma Merkezi çalışmaları sırasında cinsel taciz, istismara aile içinde uğramış olmasa bile eğer çocuğun "korunmaya muhtaç çocuk statüsü" alması gerekiyorsa, annenin o dönem içinde bulunduğu koşullar açısından ihtiyacı varsa, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nde hiçbir sorunla karşılaşmadık bugüne kadar. Ensest vakalarımızda da herhangi bir sorunla karşılaşmadık. Fa-

kat özellikle cinsel istismara daha doğrusu tecavüze uğramış çocukların yetiştirme yurtlarında kaldıkları dönemde kurumda yeterli desteği bulup bulamadıkları, orada onlara nasıl muamele edileceği konusunda zaman zaman tereddütler oluyor. Oraya alınmaları konusunda değil, o çocukların ruh ve beden sağlıkları açısından yeterli hizmete sahip olup olmadıkları yönündendir. Bence işin bir tarafı bizim işi iyi bilmememiz, 4320'den söz ediyoruz. Karşımızdaki bilmesi gerektiği halde eksik bilebilir, kasıtlı olabilir, bu sadece SHÇEK ve uzmanlar için değil her kurumda polisle de, doktorla da karşımıza çıkıyor. Yapması gerekeni yapmıyor. Neyi talep edeceğimizi bu işle ilgilenen kurumlar olarak iyi bilmek zorundayız. Yönlendirici olmak zorundayız. Ayrıca biz neden bu tür sorunlar çıkartan elemanlara karşı şikâyet mekanizmalarını işletmiyoruz. Yani, kurumların bilgilendirilmesi de önemli bir şeydir. "Suçüstü olması gerekiyor, çocuğu öyle korumaya alırım" diyen bir sosyal hizmet uzmanını neden kurumuna şikâyet etmeyeyim. Bu sosyal hizmet uzmanını iş disiplini, iş ahlakı açısından yeterliliğinin gözden geçirilmesini niçin talep etmiyoruz kurumlar olarak. Bunları da yapalım diye öneriyorum.

Dilâra Demirbulak

Bu enestle ilgili değil de SHÇEK'te farklı uygulamalar olduğunu söylemek için söz aldım. Bundan 3 ay önce Gaziantep'ten bir ziyaretçim oldu. Adı M.D. Kendisi sosyal hizmet uzmanıymış. Bir kadın Gaziantep'te aile içi şiddet görmüş ve ailesinden kaçıp Ankara'ya gelmiş. M.D. aile adına kadını bulup kocasına geri götürmek üzere görevlendirilmiş ve Ankara'ya geldiğinde bizim sığınmaevinin adresi verilmiş. Ben üniversitede öğretim üyesiyim, benim telefonum verilmiş ayrıca ev telefonum da verilmiş. Öncelikle beni üniversiteden buldular, ev telefonuyla evden de aranıldım. Ertesi gün M.D.'nin kayınpederi geldi ve "Ben gazeteciyim sizi tehdit etmek istemiyorum, ama ben bugün sizi haydi basın kimliğimle değil de M.D.'nin kayınpederiyim diye ziyaret edeyim. Hanımı arıyoruz. Bizim için biliyorsunuz doğuda avrat çok önemli. Onun için de biz bu avradı alıp kocasına götüreceğiz." Onun için sanırım kişilerin duyarlılığı ve farklılığı burada önemli, eğer oradaki görevlinin birazcık meslek etiği olsaydı sanırım bunlara hiç girmezdi.

Hülya Gülbahar

Nazik'in önerisi gerçekten son derece yapıcı. Bundan sonra bunları teşhir etmeye çalışalım. Bağlı olduğu kuruma adıyla, yaptığı işlemlerle şikâyetimizi bildirelim. Belki de burada bir dosya da oluşturabiliriz. Bunu tartışmak ve bu deneyimleri birbirimize aktarmak üzere. Yani ille de konu olarak gündeme alınmasını beklemeyip, bir sonraki kurultayda yıl içinde bunları dosya halinde biriktirip tartışabiliriz. Bugün burada şikâyet etmemiz konusunda bir adım atmış olduk. Bu şekilde orada bir şeyler yapmaya çalışan insanlar da zan altında kalmamış olur. 4320 konusuna geri dönmek istiyorum. Almanya Bonn'dan Regine oradaki uygulamaları bize aktaracak.

Regine Erichsen

Avusturya'da Mayıs 1997 yılında ve Avrupa'nın başka ülkelerinde de kanun çıkmasına rağmen Almanya'da böyle bir kanun henüz yok. Ama Berlin'de yeniden bir inisiyatif kuruldu ve bu inisiyatif İngiltere ve İsveç modellerini örnek alarak, kanunun Almanya'da çıkması için çalışıyor. Ben de bu kanunun önemini vurgulamak istiyorum. Çünkü hukuki desteği olmayınca şiddet gören kadın evini terk ediyor, suçlu olan evde kalıyor. Böyle bir kanun olmalı, çünkü bütün ülkelerde kadınlar şiddet görüyor. Ümit ederim bir gün bu kanunun çıktığı bütün ülkelerle ortak bir toplantı yaparız ve bu kanunun nasıl olması gerektiğini tartışırız. Ama bu gelecekte bir projedir. Şimdilik bu toplantıda sizinle olmaktan çok mutluyum. Heyecanınızı da paylaşıyorum ve Alman bir izleyici olarak inisiyatiflerinize candan başarılar diliyorum.

Nuran Atahan

İstanbul, Ankara'da uygulanıyor diye söyledik ama ben Anadolu'da aynı şekilde 4320 uygulaması olduğunu düşünmüyorum. Nitekim bize TÜBAKKOM komisyonlarından gelen bilgi, Bursa'da dahi uygulanmadığı şeklinde. Amasya, Karabük vs raporu var ne yazık ki, çeşitli nedenlerle uygulanamıyor. Yerin küçüklüğü, gelenek ve görenekler. Nafaka sorunu var. Biliyorsunuz nafaka çok az takdir ediliyor. Araya girenler var, barıştırmaya çalışanlar var. Karakolun

tavrı hep ne yazık ki “aile içidir, önemi yoktur” şeklinde. Dolayısıyla sadece Ankara, İstanbul’daki örneklerin fazlalığı ve olumlu örnek sayısının artması bizi hemen çok umutlandırmasin. Kanımca 4320 bütün eksikliklerine rağmen çok önemli. Bütün kesimleri medya, hâkim, savcı, avukat vs hepsini bilinçlendirici çok büyük kampanyalar yapılmalı ve sadece kadının şikâyetiyle değil de, kamunun duyurusuyla da gerçekleştirecek bilinçlendirme yapılmalı. Daha çok bu bilinçlendirmeyi tüm Türkiye’ye yaymaya yönelik kampanyalar konusunda kararlar alıp uygulamaya geçmek çok önemli.

Şenal Sarıhan

Değerli Arkadaşlar! Ben Nuran arkadaşımızın sözlerini önemsiyorum. Gerçekten esas olarak uygulanmayan alanlarda uygulanması için yoğun bir çalışma yürütmek gerekiyor. Bu konuda belki buradan bir program çıkarabiliriz. Bu program aslında TÜBAKKOM kanalıyla bu işe sahip çıkmış durumda. Barolarda ulaşmaya çalışıyoruz ve avukat arkadaşlarımızın da bu konuda öncülük etmesi ve üzerlerine düşen görevleri yerine getirmeleri için harekete geçiyoruz. Bir yanı bu. İkinci olarak yargıçların uyarılması konusunda çalışmalar yürütüyoruz. Üçüncü ve burada bulunan arkadaşlarımızı daha çok ilgilendiren yanı kendi doğal çevremizde yasanın tanıtılmasını sağlamak, yasanın yayılması konusunda herkesten görev istemek. Bu üç alanda yoğun bir çalışma gerekiyor. Ama salt bu konuya ilişkilendirilmiş, bir başlıkla bütün ilişkileri, bütün deneyleri bir merkezde toplayıp örgütleyebilirsek o zaman gerçekten Türkiye’nin geneline yayılabiliriz. 4320 Sayılı Yasa’yla ilgili en temel çalışmanın bu yasayı kavrama, başkalarıyla paylaşma, öğrenme ve öğretme konusunda bir aktivite, bir eylem planı yapabilirsek gerçekten bu toplantıdan olumlu bir sonuç almış oluruz.

Ayla Oran

Mersin Bağımsız Kadın Derneği olarak bu konuda bir deneyimimizden söz etmek istiyorum. Biz burada bize başvuran kadınların uğradığı şiddeti bizimle paylaştığı anlarda şunu gördük; karakollar çoğu zaman “Kocandır yapar, döver” gibi laflar edip kadınları geri gönderiyorlardı. Biz de bu konuya ilişkin Emniyet Müdürü’nü ziya-

ret ettik. 4320 Sayılı Yasa'yla ilgili karakol amirlerine bir seminer verme önerisinde bulunduk. Emniyet Müdürü önerimize çok sıcak baktı ve kabul etti. Açıkçası böyle sıcak bir tavır beklemiyorduk. Avukat arkadaşımız Sevim Kul bu konuda karakol amirlerine bir seminer verdi. Bu seminer epeyce bir yankı uyandırdı. Çünkü aynı karakol amirleri, daha sonra başvuran kadınlara farklı tutumlar aldılar. Bu da 4320 Sayılı Yasa'yla ilgili yapılan çalışmalardan sadece bir örnek.

Munise Dayı

4320 Sayılı Yasa'yla ilgili Ankara'daki hukukçuların Devlet Bakanlığı, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nde çok ciddi çalışmaları var. Ve buradakileri oraya taşıyabilme şansımız var. Oradan Meclis'e taşıtma şansımız var. Bu konuda görüşleri olan arkadaşlarla buradan bir tasarı, öneri, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'ne götürülebilir. Ve bu tasarinın önemseneceğinden hiç bir kuşku yok.

Nazik Işık

Tasarıyla ilgili bir çalışma olduğunu biliyorum. Ama bunun içeriğini, ayrıntılarını bilmiyorum. O nedenle sormak istiyorum. Regine'nin sözünü ettiği Almanya'da yok dediği, benim bildiğim kadarıyla; polisin, şiddetin yaşandığı eve gittiği anda, şiddeti uygulayanı 7 ila 14 ay süreyle hemen mahkeme kararı olmaksızın evden dışarı çıkarma yetkisidir. Yoksa onun dışında Almanya'da bizdeki tedbir kararlarıyla uzaklaştırma konusu vardır. Bizde de aynı şekilde polise ve jandarmaya böyle bir yetkinin verilmesi konusu düşünülebilir mi?

Insa Wessendorf

Ben de Almanya'dan geliyorum ve şunu söylemek istiyorum. Almanya'da da kadın hareketinin içindeydim ve kadın danışma bürosu, kadın sığınağında çalıştım. Ve Almanya'da böyle bir yasa var. Bütün küçük kasabalarda, büyük kentlerde her yerde kadın sığınmaevi var. Kadın danışma büroları da bol miktarda var. Ama hâlâ başvuran kadın sayısı az değil. Belki bir sürü kanun da değişti, ama

kadına yönelik şiddet devam ediyor. Bence Almanya'da kadın hareketi şimdi uyuyor. Bir sürü yasa değışti, birçok sığınmaevi var, her şey var ama asıl problem ortadan kaldırılmadı. Ve bence aynı şey Türkiye'de de olmasın. Aslında kadına yönelik şiddeti kökten ortadan kaldırmak için ne yapılabilir bunu tartışmalıyız.

Mahide Ergün

Bana göre konunun can alıcı noktasına geldik. Yani konuların kökünden halledilmesi. Bence dayak yemek bir sonuç, çünkü erkekleri yetiştiren biz kadınlardır. Nasıl, hangi ortamda yetiştiriyoruz, bu çok önemli. Toplum erkeklere bu hakkı vermiş. Demiş ki, kadının karnından sıpayı sırtından sopayı eksik etmeyeceksin. Kuran'ın Nisa Suresi yine bu hakkı vermiş, "Kadını dövebilirsin" demiş. Evlerde anneler erkek çocuklarını yetiştirirken "Aman oğlum yularını kadının eline verme" diye yetiştirmiş. Böylece erkek, kadını dövebileceği önyargısıyla yetişmiş. Bunu elbette yasalarla engellemek belki mümkün. Ama ondan önce gerek kadınları eğiterek, gerekse toplumsal çalışmalar yapılarak, gerekse de bu tür, kurultay değil, ama diğer çalışmalarda erkekleri de içine alarak, onları da tartışmaların içine çekerek, bu düşünceleri onların bize, bizim onlara nasıl baktığımızı açıklıkla ortaya koyarak, tartışma ortamları yaratarak bir ortak çözüme ulaşmamız gerekir. Yoksa biz kendi kendimize burada hiçbir sonuca varamayız gibi geliyor bana. Çünkü kadın sığınmaevleri açıldığında da bir noktada gelip tıkanıyoruz. Bu kadınları üretici hale getirmemiz gerekiyor. Ne kadar kadınları sığınaklarda saklayabileceğiz? Bu üretime geçirmeyse, özel, tüzel kişilerle veya hükümet kanadıyla veya belediyelerle yoğun işbirliğini gerektiriyor. Veya yeni yeni yasalar yapmayı gerektiriyor. Biz sonuçlarla uğraşıyoruz. Kadın dayağı yedi ne olacak. Peki dayak yemeden önce bir önlem alabilir miyiz? Bu çok önemli bence. Teşekkür ederim.

MEDENİ KANUN TASARISI

Cânân Arın

İlk defa 17 Şubat 1993'te 119 000 imzayla TBMM'ye, Medeni Kanun değişikliği konusunda tasarıyla ilgili bir dilekçe verdik. Medeni Kanun'un Aile Hukuku Kitabı'nın 88. maddesi, kadın ve erkekler için evlenme yaşını ayrı ayrı düzenlemekteydi. Şimdi gelen tasarıda, kadın ve erkek için evlenme yaşı 17 olarak tutulmuş. Kadının işgücü olarak, para karşılığında satıldığı bir ülkede, kadın ve erkeğin evlenme yaşınının, reşit olma yaşı olan 18 yaşına çekilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Yürürlükteki yasa gereğince, evlenmek isteyen taraflar, erkeğin yerleşim yerinin evlendirme memuruna başvuruyorlar. Tasarıda bu da değişmiş. Evlenmek için, erkeğin veya kadının yerleşim yerine başvurmak yeterli oluyor. Tasarıda evlenmenin iptali davasını düzenleyen nedenler arasında, Türkiye'nin gerçekleri göz önünde bulundurularak, bir de aile baskısı konulmıyordu. Şimdi evlenme belirli koşullar altında iptal edilebiliyor. Şahısta yanılmışsanız, gerçekten evlenmek istemediğiniz halde evlenmişseniz, hile, korkutma, tehdit varsa. Ama baskı öngörülmemiş. Baskının da mutlaka bu maddeler arasında yer alması gerekiyor. Baskıdan kastettiğim; özellikle yurtdışında yaşayan Türkiyeliler kızlarının oradaki yabancı erkeklerle evlenmelerini engellemek için bir bahaneyle kızlarını Türkiye'ye getiriyorlar. Ellerinden pasaportları alınıyor. Kaç yaşında olursa olsun, hatta reşit dahi olması önemli değil. Bazen bir odaya kilitleniyor ve ailenin istediği bir erkekle zorla evlendiriliyor. İşte bu şartlar altında evlendirilen kadınlara evliliğin birinci yılı içinde birinci yılın sonuna kadar, tıpkı diğer maddelerde olduğu gibi, bu evliliği iptal etmesi hakkı verilmesi gerekiyor. Tasarıda bu eksik.

Tasarıdaki değişiklerden biri de, boşanma davalarındaki yetkili mahkemedir. Yürürlükteki yasa yetkiyi her halükârda, kocanın yerleşim yerindeki mahkemeye vermektedir. Bir de tarafların son 6 aydır oturdukları yerleşim yeri yetkilidir. Şu anda yürürlükteki kanunda öyle ya da böyle kocanın yerleşim yeri yetkili kılınmıştır. Tasarıyla yetkili mahkemenin tarafların son 6 aydır oturdukları yer mahkemesi olması belirlenmektedir. Bu da yine eksiktir. Buna bir fıkra daha eklenmesi mutlaka gerekmektedir. Tarafların son 6 aydır birlikte oturdukları yeri, eğer yetkili mahkeme olarak sayarsanız, örneğin Karslı bir adam ile İstanbullu bir kadının evlendiğini farz edin. İkisinin de iş sahibi olduğunu farz edin ki böyle olmak zorunda değil, olmayabilir de. Kadın İstanbul'daki işini tasfiye eder, erkeğin işyeri neredeyse oraya göç eder ve orada otururlar. Dolayısıyla son oturuş yeri, erkeğin yerleşim yeridir. Oradan herhangi bir şekilde şiddete maruz kalarak artık o şiddete dayanamayan kadın döner tekrar ailesinin yanına gelirse, yani İstanbul'a gelirse, eğer tarafların son 6 aydır birlikte oturduğu yerin mahkemesinin yetkili mahkeme olarak kabul ederseniz, kadına yine kocanın oturduğu kocanın işyerinin bulunduğu yerde dava açmak zorunluluğu getiriyor ki, bu yasanın ruhuna, yani kadınların talebinin ruhuna aykırı bir davranıştır. Çünkü Medeni Usul Hukuku kanunda mahkeme masrafları içinde, tarafların avukatlarına ödedikleri gerçek vekâlet ücretleri, tarafların o mahkemeye gidip gelmek için ödedikleri para vs sayılmaz. Çok komik bir mahkeme masrafından bahsedilir. Bu mesela 800 000 lira bıraktığınız tebligat masrafiysa, sizin açıktan bıraktığınız, rüşvet olarak bıraktığınız aradaki fark sayılmaz. Dolayısıyla siz çok az bir masraf alırsınız veya müvekkileniz çok az bir masraf alır. Ama avukatının, örnek olarak söylüyorum, İstanbul'da oturuyorsa İstanbul'dan Kars'a uçak gidiş dönüş paraları bunu karşılamaz. Dolayısıyla kadın mali durumu her zaman erkekten kötü olduğu için, boşanma durumunda olan kadının ailesinin yanına gidip oraya sığındığı ve ailesinin yanında kaldığı için ailesinden zaman zaman para almak zorunda kaldığı için, mesleği varsa o mesleği icra etmek için, yeniden hayata atılmak zorunda kaldığı için, çok düşük bir maaşla işe başlayacaktır. O kadına kendisini, kocasının bulunduğu şehirde avukatla temsil etme yetkisini çok zor tanımış oluyor. Diyeceksiniz ki kadın, o şehirde bir avukat bulsun. O da genel olarak bulmuyor. Küçük şehirlerde avukatlar ile hâkimler arasında iliş-

kiler, çok samimi gittiği için kadın güvenemiyor. Güvendiği bir kadın örgütünden bir avukat istiyor. Dolayısıyla bir şehirden bir şehire gitmesi çok zor oluyor. Onun için de bu maddeye mutlaka, kadının geri dönerek oturmaya karar verdiği yer mahkemesinin de yetkili olduğu fıkrasının eklenmesi gerekiyor. Ben Üsküdar'da bir davada kadının yerleşim yerinin mahkemesinin yetkili olması konusunda bir hâkimle konuşuyordum. Hâkimin bana cevabı, "Adamın işi gücü yok da kadının peşinden mi koşacak". Düşünme biçimini anlayabiliyor musunuz? Çünkü işi gücü olmayan ve adamın peşinden koşması çok doğal addedilen ve zorunlu olan kadındır diye düşünülüyor.

Tasarının 176. maddesine eklenen 5. fıkra önemli bir yenilik getirmektedir. Burada avukatların ve davacıların çok dikkatli olmaları gerekmektedir. Çünkü bu fıkra ile bağlanan nafakanın, ilerdeki yıllardaki artış oranlarına karar verilmesi isteme hakkı düzenlenmektedir. Bu önemli bir yeniliktir. Bizim çabalarımızla geliştirilecek bir fıkra bu. Dolayısıyla davayı açarken o artış oranını da her defasında isteyerek doğru dürüst bir orana belki bağlayarak, kadının her yıl dava açmasını engellememiz mümkün olacak. Tasarının 177. maddesi de nafaka alacaklısını koruyucu bir hükümdür. Nafaka artırılması davasının nafaka alacaklısının yerleşim yerinde açılmasını öngörmektedir. Burada getirilen yenilik, kadınlar lehine olumlu bir yeniliktir.

Evlenmede evlilik birliğinin reisinin koca olduğu ibaresi bu tasarıda yer almamıştır. Yani artık evlendiğiniz zaman, evimizde reis olmayacaktır. Koca reis değildir. Ama onun reis olmasına bağlanan sonuçları da kanun kaldırıyor. Çünkü kocanın eve bakma zorunluluğu ve yükümlülüğü var, mevcut kanunda, adam bu yükümlülük ve zorunluluktan mer'i kılınıyor. Olumlu ayrımcılık denen bir kavram vardır. Dolayısıyla Medeni Kanun'a bu olumlu ayrımcılık kavramının mutlaka getirilmesi ve maddelerinin ona göre düzenlenmesi gerekir.

194. maddeyle aile konutuna ait kira sözleşmesinin, diğer eşin açık rızası olmadan, feshedilemeyeceğiyle ilgili bir düzenleme getiriliyor. Bu düzenleme yeni bir düzenleme ve doğru bir düzenleme.

199. madde gerekçesinden, eşlerin yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla, mal kaçırmasına yönelik olduğunu anlıyoruz, bu gerekçe de 199. maddede. Boşanmalarda çoğu kez koca boşandığı eşine nafaka ödememek amacıyla, mallarını üçüncü kişilere devrediyor, kendi üzerinde hiçbir şey bulundurmuyor. Bu madde nafaka ve tazminat ödememek amacıyla mal kaçırmayı önlemek amacıyla düzenlenmiş bir madde. Şimdi tasarının kadınlar açısından çok daha önemli olan mal rejimleri kısmına geliyoruz. Diyor ki, kanun maddesi, yani bizim talebimiz, evlenmeden başlayarak edinilen bütün mallar, karıkoca arasında boşanma, ayrılık vs durumunda eşit paylaşılmalı.

Munise Dayı

Evlilikte bir eşitlik söz konusu. Ben Cânân'a o konuda çok katılmıyorum. "Olumlu cinsiyet ayrımcılığı"na hayır. Eğer eşit olmak istiyorsak, bence hiçbir sakıncası yok. Her anlamda eşit olmalıyız. İspat edebiliyorsam, ekonomik gücüm varsa nafaka da ödeyebilirim, hem de büyük bir keyifle, aşağılayarak öderim. Bu benim için büyük bir keyif olur. Ama ekonomik özgürlüğüm yoksa zaten bir şey alamaz ki benden. Erkekler öyle yapıyorlar bizi aşağılıyorlar.

Ayla Oran

Böyle bir şeyin çok mümkün olacağına ben inanmıyorum. Çünkü çalışma hayatı kadınların içinde istedikleri gibi var olabilmelerine, ve istedikleri ücretleri alabilmelerine çok da müsait örgütlenmiş değil. Yani bu örgütlenme bizim varlığımıza çok da müsaade etmiyor. Bu durum böyleyken nafaka sorumluluğunun da altına kadının girmesi, gerçekten de adil bir durum olduğunu sanmıyorum. Tersine şöyle bir durum var. Biz ne yaparsak yapalım, onlar kendilerine yarayacak bir taraf buluyorlar ve onlara yarıyor sonuç olarak.

Munise Dayı

Biz kadın örgütleri olarak, özellikle Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nü de bu konuda kullanarak, hazırladığımız "edinilmiş mallara katılma" rejimini aldılar kanundan. Bizim istedi-

ğimiz seçimlik olmaması, kural rejimi olması. Yani taraflar nikâh akti sırasında bir mal rejimi seçmezlerse, edinilmiş mallara katılma olsun istiyorduk. Şu anda kural rejim, edinilmiş mallara katılma, yani bir ortaklık, katılma hissesine göre falan çok detaylı hükümler içeriyor. Birçoğunuz artık biliyorsunuz, 4-5 yıl evvel, Çağdaş Hukukçular'dan arkadaşlarımız tarafından hazırlanmış bir ana metindi. Daha sonra biz de örgüt olarak üzerinde çalıştık ve detaylı bir şekilde, nasıl paylaşılacağı anlatılan bir rejim var ve bu rejim ana rejim olarak seçilmiş durumda. O nedenle çok önemli olan sakınca, şu tasarıyla kaldırılmış durumda. Biz özellikle Ankaralı hukukçular olarak artık ne kadar çabuk çıkarsa bizim için o kadar doğru ve gerekli, faydalı diye düşünüyoruz. Biraz evvelki konuya dönmek istiyorum. Nafaka ödemek konusundaki espriydi, biraz evvel konuştuklarımız, böyle bir şey yok, şu andaki kanunda da gelecek tasarıda da. Hâkimler eğer uygulamak istiyorsa, bir tarafın güçsüz ve yoksul düştüğünü düşünüyorsa kadın da olsa, erkek de olsa, tedbir alma yetkisi zaten var. Ve bu tasarıyla da erkeğe nafaka veya erkeğe bakmak gibi bize nafaka ödemek gibi bir yükümlülük getirilmiyor. Böyle bir hüküm yok. Ama kanunun ana metni yoruma açık tabii. Bakıma muhtaç tarafa, hâkimin takdirine göre şimdi bile nafaka hüküm edilebilir.

Cânân Arın

Kanunda kadın ancak refah içinde nafaka ödeyebilir. Ama tasarı bunu değiştiriyor. Bu önemli, benim söylediğim o.

Munise Dayı

Fakat bu konuda çok net bir hüküm yok. Yine hâkimin takdirine bırakmış durumda. Yani bu maddeyi değiştirmiş kaldırmış değil. Ama en azından evlilik birliğini temsil, evin seçimi, soyadı kullanmak, velayetin kullanılması, meslek ve iş seçimi konularında.

Hülya Gülbahar

Munise, meslek ve iş seçimi konusunda tasarıнын son hali nasıl oldu? Yine diğer eşin ihtiyaçlarını gözetecek miyiz!

Munise Dayı

Hayır. Tasarıyla eşlerden birinin “Meslek ve iş seçiminde diğerinin iznini almak zorunda olmadığı” hükmü getirilmiştir. Bu düzenlemeyle eşler, mesleklerini diğer eşten izin almadan sürdürebileceklerdir. Nitekim, Medeni Kanunu’muzun 159. maddesinde yer alan, kadının meslek ve iş yapabilmesi için kocasının iznini alacağı şeklindeki hüküm, 1990 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Ve “tamamıyla serbestçe seçilebilir” diye bir maddeyle de bu tasarıda netleştiriliyor.

Hülya Gülbahar

Tasarının bizim gördüğümüz halinde, “eşler meslek seçiminde özgürdür, ancak bu seçimi yaparken ailenin huzurunu gözetir” şartı eklenmişti. Bu şartın tasarıdan çıkarılıp çıkarılmadığını merak ediyorum.

Munise Dayı

Hayır. Onu kaldırmış.

Hülya Gülbahar

Senin okuduğundan bu net olarak anlaşılamiyor. Acaba tasarıda hâlâ duruyor mu? Şimdi gerekçe galiba bu. Gerekçede eğer “seçimde özgürdür” diyerek, “ama”dan bahsetmiyorsa, o şekilde çıkacak anlamına gelebilir o bölümde.

Nuran Atahan

17 Şubat 1998’de açıklandıktan sonra, kadın kuruluşları ve Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı’ndan gelen tepkiler üzerine değiştirilmiştir. İlk açıklandığında 192. madde “eşlerden her birinin meslek ve iş seçiminde ve bunların yürütülmesinde diğer eşin ve ailenin huzurunu göz önünde tutar” şeklindeydi. Karşı çıktığımız buydu. Eski geri geliyordu bir yerde bununla. Gelen tepkiler üzerine, “eşlerden biri meslek ve iş seçiminde, diğerinin iznini almak zorunda değildir” diye değiştirilmiştir.

Munise Dayı

Yürürlükteki Medeni Kanun'a göre, mal rejimi, mal ayrılığıyken tasarıda edinilmiş mallara katılma rejimi getirilmiştir. Yürürlükteki kanunda, evin ve çocukların geçimi kocaya aitken, tasarıya göre, "eşler birliğin giderlerine emek ve mal varlıkları oranında katılırlar" şeklinde düzenleme yapılmıştır. Tasarıyla evlenme yaşı, kadın ve erkekle eşitlenerek yükseltilmiş ve 17'ye çıkarılmıştır. Evlenmek için müracaat yeri, erkeğin oturduğu yer evlendirme memurluğuyken, kadın veya erkeğin oturduğu yer evlendirme memurluğu yapılmıştır. Evlat edinme koşullarında değişiklikler yapılmıştır. Bunun dışında yeni bir şey yoktur. Sadece bizim çok takıldığımız "ev reisliği" diye bir kurum vardır. Biz hukukçular bile bilmeyiz. Çoğunuz hiç duymamışsınızdır. Çünkü Medeni Yasa yasallaştığından beri, bu kurum kullanılmamıştır. Bu kurum, aile niteliği taşımayan, hukuki varlığı olmayan, aşiret tarzı, bir kısım birlikte bulunan insanlar için düşünülmüştür. Kullanılmamıştır. Kullanılmamasına rağmen, hangi amaçla olduğu anlaşılamayan bir nedenle yasaya tekrar bu "ev reisliği" denen kurumu olduğu gibi, bütün bağlantılarıyla yerleştirmişlerdir. Bunun anlamını çıkaramadık ve çıkarılması gerektiği kanısındayız. Bir de çok önemli bir talebimiz; tüm kadın örgütleri olarak, gizli celse talebiydi. Boşanma davası esnasında evlilik içerisindeki çok özel şeyler konuşulduğu ve ortaya döküldüğü için, kadın veya kocadan birinin gizli celse talebi olduğu takdirde, hâkimin takdir yetkisi olmamalı diye düşünüyoruz. Tasarıda bu hâkimin takdir yetkisine bırakılmış. Bu kaldırılmalı. Gizli celse tarafların isteğiyle olmalı diye düşünüyoruz. Ama sonuç olarak Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi Kadın Hukuk Komisyonu, TÜBAKKOM, Barolar Birliği olarak, sadece bu Medeni Kanun'un bir an önce, bu haliyle yasalaşması Meclis'ten geçirilmesi fikrindeyiz. Bunun için de bir kısım stratejiler oluşturduk ve istiyoruz ki buradan da yeni adımlar yeni düşünceler gelsin ve bir an önce bu Medeni Kanun yasallaşsın. Teşekkür ederim.

?

Ben hemen bir şey sormak istiyorum. Bu Medeni Kanun'daki yasalar çıkar çıkmaz, öncesini kapsayacak mı yoksa bundan sonrasını

mı kapsayacak? Kanunun yasalaşmasından üç gün önce boşanan kadın mal birliğinden yararlanacak mı?

Nuran Atahan

Boşanma eğer kesinleşmişse iş işten geçmiş oluyor. Eğer kesinleşmemişse yararlanacak.

?

Boşanmak için beklesin.

Nuran Atahan

Beklesin diyemeyiz. Eğer kadın ağır sorunlar yaşıyorsa, şiddet vs varsa beklemesini öneremeyiz.

?

Hemen yeni rejime tabii olacağı şeklinde bir düzenleme, bir geçici madde var mı? Eski kanun zamanında yapılmış evlilik çünkü.

Nuran Atahan

Bu konuda bir düzenleme var. 6 Aylık bir süre tanıyor. 6 Ay içerisinde değişik bir şeyi tercih etmek isterse, paylaşmalı mal, mal ayrılığı, mal ortaklığı vs gibi başvurması gerekiyor. Aksi takdirde otomatikman, kanuni rejim edinilmiş malları ortaklık şeklinde olduğu için, yeni kanuni rejimi kabul etmiş oluyor. Diğer rejimleri kabul etme yönünde nikâh sırasında bir şey yapabiliyor. Yeni evlenenler açısından, ya da sonra da aralarında yaptıkları sözleşmeyi düzenleyebiliyor.

Bu arada ben bir şey belirtmek istiyorum. Kanun madde numaralamasının tamamen değişik biçimde olması büyük sıkıntılar getirecek. Hepimiz bütün hukukçular çok zorluk çekeceğiz. Onun dışında birkaç ufak tefek şey daha var, ama geneliyle, bütünüyle ele alırsak eğer, gerçekten nasıl Medeni Kanun bir devrim özelliğini

taşıyan bir kanundu, şu haliyle de aslında bir devrim özelliği taşıyor, çağdaşlaşmayı yakalamak açısından. Şu haliyle bile çıkması çok zor görünen bu kanuna bence bütünlüğüyle sahip çıkmalıyız. Ve bu konuda başlayan hareketleri bir bütün olarak daha büyük boyutta yoğunlaştırmalıyız Şenal Hanım, Cumhuriyetçi Kadınlar Derneği'nin çalışmasından bahsetti. TÜBAKKOM olarak da bu konuda çalışmalar başlatıldı. İstanbul Barosu Kadın Hakları Komisyonu, Hukukçu Kadınlar Derneği olarak da başlatıldı. Bir basın toplantısı yapıldı. Bugün şu anda İstanbul'da Hikmet Sami Türk'ün katıldığı büyük bir toplantı yapılıyor. Faks zincirleri oluşturuldu. Milletvekillerine faksler çekildi. Yani burada güç birliği yapmak lazım. Burada bu kanun taslağının geçmesi için büyük bir baskı oluşturarak değişikliğin gerçekleşmesini sağlamak gibi bir karar alalım diyorum.

Hülya Gülbahar

Ama bu arada gizli celse gibi son derece önemli taleplerimizi, aynı zamanda politik olarak dile getiriyoruz. Yani bugün olmasa bile yarın değişmesi için çalışmaya devam edeceğiz. Bizim Medeni Kanun konusundaki öneri ve eleştirilerimiz, yasa çıktığı takdirde de sürecek. Dolayısıyla bütünü konusundaki fikirlerimizin yanında, bunlar her zaman gündemimizde olacak. Biz her Medeni Kanun konuştuğumuzda, Aile Mahkemeleri'nin kurulmasını isteyeceğiz, gizli celse isteyeceğiz, vazgeçmeyeceğiz. Belki de yüz sene onun için uğraşacağız. Şimdiden başlamakta hiçbir sakınca görmüyorum bu eleştirilere. Paylaşmaya devam etmeliyiz. Keşke bu tür taleplerimizi hep birlikte daha güçlü bir biçimde dile getirebilsek. Son dakikada belki değişir. Yine de umutsuz olmamak lazım. Ama yasanın bir an önce çıkmasını istemekle de çelişmiyor bu.

Atiye Yıldırım

Aile İhtisas Mahkemeleri'nin mutlaka tartışılmasını, içinde çalışacak profesyonellerin belirtilmesini ve bunun özellikle boşanmalarda, gizli celselerde ve 4 ayrı mahkemede süren; 4320'nin ayrı yerde, darbin ayrı yerde, tek mahkemede toplanması çok önemli. Aile İhtisas Mahkemeleri'nin mutlaka tartışılmasını ve kayda geçmesini istiyorum, enestten boşanmaya kadar.

Nazik Işık

Ben TÜBAKKOM'dan, arkadaşımızın bıraktığı yerden devam etmek istiyorum. Gerçekten, hukukçu olmamama rağmen bu tasarrının eleştirilecek, birçok yönü olduğunu biliyoruz. "Ev reisliği" kurumu hepimizin üstünde durması gereken bir konu. Aile reisliğinin başka bir ad altında yasaya girmesi haline gelebilir. Bu açıdan önemli. Ama yine de Medeni Kanun'da değişiklik kampanyası yürütürken, 110 000 imzayı toplarken söylediğimiz temel şeyler bu yasa da büyük ölçüde karşılanmıştır. Üçlü bir koalisyon altındayız ve gericiliğin epeyce boy attığı bir ülkedeyiz. Bu yasanın bu haliyle geçmesi bizim için çok büyük bir kazanımdır, çok büyük bir adımdır. Ankara'da başlatılan kampanyanın üstüne oturduğu bir iki nokta var. Birincisi, bu tasarrının eleştirilecek tarafları var, ama bu haliyle çıkması bile bizim için önemli. İkincisi, bu tasarı yanlış hatırlamıyorsam binin üzerinde madde içeren bir tasarı. Meclis Genel Kurulu'nda bunların tartışılması en az 7-8 ay belki de bir yıllık bir süreci alıyor. Onun için bence, Genel Kurul'da, bu yasanın madde madde değil, içtüzükte değişiklik yapılarak komisyonlardan geçirilebilmesi yöntemi en hızlı geçmesini sağlayan yöntem . Bunu talep eden bir şey geliştirelim.

Aile İhtisas Mahkemeleri konusuna benzer, başka ülkelerdeki örneklerde mahkeme hüviyetini kısmen taşıyan, sorunların hâkim aracılığıyla görüşüldüğü, anlaşmayla düzenlendiği bir tür duruşma tekniği, görüşme tekniği var. O tür şeyleri de düşünüp, sistemimize nasıl getiririz düşünmekte yarar var. Belki yarınki, küçük çalışmamızda bunları ele alacağız, tartışacağız. Bu defa kurultaydan, kurultay sonrasında da bu çalışmaları yapan ve yıl içerisinde de sürekliliği olan bir iletişim biçimi oluşturmayı da düşünürsek, yarınki oturumlarda yararlı olabilir. Diyelim ki, 3-5 ildeki hukukçu arkadaşlar, Aile İhtisas Mahkemeleri üstüne bir model hazırlamak üzere bir şey üstlenirler. 3-5 ay bunun üzerine çalışıp buraya getirirler. Ve bunun üzerinden tartışırız. Örnek olarak söylüyorum; bir ulusal eylem planının hazırlanması için de bu tür şeyler düşünebiliriz. Yani yarın buradan her şeyi bitirip çıkamayacağımız çok açık, öyle bir imkânımızın olmadığı, ama yılda bir kere toplanmak değil de yıl içinde bu ilişkileri sürdürüp bir şeyleri oluşturarak gelme, adım adım gitme

konusunda daha sıkı iletişim içinde olma tarafıyla üstünde durmak istiyorum.

?

Aile İhtisas Mahkemeleri konusunda ayrı bir kanun hazırlanmasının çok ciddi bir eksiklik olduğunu hepimiz biliyoruz. Bunun için Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Sivil Toplum Kuruluşları Hukuk Komisyonu'nda bir çalışma başlattık. Bu 2 yıldır süren bir çalışma. Bir örnek model oluşturduk. Ama bu biraz daha yasa taslağı biçimine dönüşüyor. Biraz daha teknik bir iş olduğu için biraz zaman alacak. Ayrıca adalet bakanı önce Medeni Kanun geçmeli dediği için bu daha yavaş gideceğe benziyor. Çünkü önce Medeni Kanun'u geçirip sonra bunu geçirmeyi düşünüyorlar. Bu öneri de yanımızda. Teşekkürler.

Hülya Gülbahar

Medeni Kanun değişikliği taleplerimiz 1980'lerden sonra kadın hareketinin mücadelesi sonucunda, hatta 1950'den başlıyor. Bu konu Türk Kadınlar Birliği'nin taslakları, yasa tasarısı önerileri vs senelerdir uğraştığımız bir konu. Elbette ki çıkmalı, ama bu Medeni Kanun değişikliği sürecinde şimdi konuştuğumuz aile mahkemeleri gibi önerilerimizi son ana dek anlatmaya devam etmeliyiz. Topyekün onaylıyoruz deyip geçmek doğru değil. Başka bir şey daha: Yasa tasarısının hazırlık sürecinde Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ile kimi sivil toplum örgütleri ortak çalışmalar yapmış olabilir. Ama, İstanbul'da bir Kadın Kütüphanesi var. Tasarının bir nüshası bile gönderilmiyor. Mor Çatı var, Mersin Bağımsız Kadın Derneği var, İzmir'de kadınlar var, gönderilmiyor. Ben geçen sene Medeni Kanun Tasarısı'nı, Bakanlığa, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'ne, Aile Araştırma Kurumu'na defalarca telefon ettiğim halde Kadın Kütüphanesi için bir nüsha alamadım. Tasarıyı ne yazık ki büyük bir işveren sendikasıdan özel ilişkilerle yarım saat içinde getirttik. İşveren sendikasının elinde belki tasarı komisyonuna verildiği anda var. Bu kadar uğraştığımız halde biz tasarıyı ele geçiremiyoruz. Yani bu sürecin şeffaf ve kadınların katılımına açık bir yasama süreci olması gerektiğini düşünüyorum.

Nuran Atahan

Birtakım yerlerde bu oluyor. Biz birbirimize iletemiyoruz ne yazık ki.

Hülya Gülbahar

Evet ama "sizleri, sığınakları bakanlık bünyesine alacağız" diyen yönetmelik taslağı 24 Mart'ta postaya veriliyor 25 Mart'ta bizim elimizde oluyor. Yani istenilen şeyler gayet rahatlıkla ulaşabiliyor.

Nuran Atahan

Mesela İstanbul'da TÜBAKKOM Başkanı Nazan Moroğlu'nda tasarı var.

Hülya Gülbahar

Ben geçen seneden söz ediyorum.

Nuran Atahan

Ben bu sene için söylüyorum. Odası, yeri var, kurumun aynı yerde bir başka komisyon var, o komisyonun başkanında tasarı var merkezde yok. İkisinin birbirinden haberi yok. Öncelikle bunları da çözmek lazım.

Şenal Sarıhan

Ben sizin son söylediklerinize katılıyorum. Bu toplantıda durmadan altını çizmemiz gereken şey doğru dürüst bir iletişimi sağlamak, daha üretken olabilmek için. Bir şeye işaret etmek istiyorum. Medeni Kanun Tasarısı'na ilişkin olarak. Burada alınacak tasarının yasallaşmasına ilişkin ortak tavrın şu nedenlerle de çok önemi var. Medeni Yasa Tasarısı'nın parlamentoda görüşülmesi sırasında ortaklardan birinin çok önemli üç noktada itirazları var. Bunlardan birisi, "aile reisliği" konusunda. Deniliyor ki, biz eşitlik için bu tasarının yasallaşmasını istiyoruz. Deniliyor ki geleneksel bir olgudur,

Türk ailesinde reis daima erkek olmuştur, aman reise dokunmayın deniliyor. İkincisi edinilmiş mal rejimiyle ilgili. Bu konuda da yine aile reisini koruyan bir tutumla bu uygulamanın yanlış olduğu söyleniyor. Bir diğeryse evlenme yaşına ilişkin, biz bakınız 17'yi bile beğenmiyoruz, onlar Türkiye gerçeğinin daha küçük yaşta evlenmeye uygun bir tablo yarattığını söylüyorlar. Bu itirazlar bu tasarımı yeniden bizim eleştirdiğimiz noktada kadın yönünden eleştirdiğimiz noktada geriye çekmek isteyen itirazlar. Eğer bazı ayrıntılar üzerinde durmak gibi bir hatayı yaparsak çünkü topluca görüşülsün ve geçsin diyoruz. İtirazlarınıza kesinlikle katılıyorum. Bunlar bizim için hiçbir şekilde mücadele etmekten vazgeçmeyeceğimiz tartışma noktaları. Bu söylediğim üç başlık da çok can alıcı değerli arkadaşlar. Bunu bilerek hareket etmek gerekiyor. Bu uyanıklığı da koruyabilirsek, gerçekten daha sağlıklı işler yapabiliriz diye düşünüyorum. İletişim nedeniyle size ulaşamamış çok şey var. Ama eskiden Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, özellikle İstanbul'da ve sanıyorum İzmir'le çok iyi bir ilişki içindeydi, İstanbul ve İzmir bürosuyla. En azından biz o temelde bakıyoruz. Çeşitli görüş alışverişinde bulunulabiliyordu. Ama bugün, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nü, genel müdür yönetiyor. Bakan ilgilenmiyor. O eleştirdiğimiz eski bakanın tuttuğunu koparan bir kadın oluşu, birçok eleştirdiğimiz nokta olmasına rağmen çok daha iyi bazı işlerin yapılmasına neden oldu. 4320 Sayılı Yasa'nın altında kadın mücadelesinin, ama ayrıca bir kadın bakanın da imzası var. Bunu da göz ardı etmemek gerekiyor. Şimdi, deprem sebebiyle depremden sorumlu hale geldi Hasan Gemici. Namus cinayetleri hakkında yasa tasarısı hazırlattı bize. Tasarı yasallaşmak üzereydi. Yani bütün Ceza Yasası'yla uğraşmadan, hem bebek ölümleri, hem çocuğunu öldüren kadınlar, hem de namus cinayetleri konusunda önemli bir değişikliğe adım atılacaktı. Ayrıca mal rejimleriyle ilgili olarak evlenme beyannamelerinde değişiklikler hazırlandı. Ama bakın bunlar hep sizlerle paylaşamadı. Bunları şunun için söylüyorum, bu çalışmanın altı doldurulmak üzere bu konuda çalışmalar var. Bölüşüm, paylaşım ile bu çalışmaları birleştirebilirsek, bu konuda başarılı olabiliriz diye düşünüyorum. Medeni Yasa Tasarısı'na bu noktadan bakalım bugün. Teşekkür ederim.

Altan Şahinoğlu

Aslında bugün burada vurgulamak istediğimiz bir Şey daha vardı. Siz de bu noktaya değindiniz biraz önce. Kadın Bakanlığı, kadınlara çalıŐmasıyla oluşan Kadın Bakanlığı Şu anda yok. Ve bu konuda hiçbir Şey yapılmadı henüz. Bunu vurgulamak gerekiyor. İlk önce bir erkek bakan getirildi. Ve Şu anda sanıyorum SHÇEK'e bağlandı. Bilmiyorum yanılıyor muyum? Ama Kadın Bakanlığı adı altında bir kurum yok Şu anda bildiğimiz kadarıyla.

Munise Dayı

Bakanlıkta bir değişiklik olmadı arkadaşlar. Burada bir yanlış anlaşılma var. Baştan beri biz söyleyeceğiz, Genel Müdür Şenay Hanım onun için gelemedi. Sanıyorum çok ciddi bir problemleri var. Daha önce kurumsallaŐmaları sağlayan yasalara iptal olmuştu. Şimdi son haliyle Aile Araştırma Kurumu'nun ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün kanunu yok. Ve olmadığı için de yetkileri ve çalışmaları mümkün değil. Bir yetkisizlik durumundalar. Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı, arkadaşımızın söylediği gibi hem Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı hem de Sosyal Hizmetler diye mevcut. Ama alt kurum kimliğini kaybetmiş durumda. Yani yasallığını kaybetmiş durumda. Böyle bir kurum yasal olarak görülmüyor. Kurum alıŐıyor, kurum var, sadece yasası yok. Yetkisi yok , o nedenle tasarruf edemez durumdalar, ki işler yrsn diye tasarrufları sürdürüyorlar, ama ne derece, neden sorumlu olacaklarını kendileri de bilmiyor.

?

Ben Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı'nı önemsiyorum, olması gerektiğini düşünüyorum ve bu yolda Şu andaki Türkiye'deki yetkin ve duyarlı arkadaşlarla bir araya gelmiŐiz. Bu bakanlığın yeniden gündemde olabilmesi için, yeniden işler duruma geçmesi için, bir Şeyler yapmamız gerekir.

Şenal Sarıhan

Değerli arkadaşlar, belki benim ifademde bir yanlışlık oldu. Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı var, bu bakanlığa da Hasan Gemici bakıyor. Biraz önce ben şunu ifade etmek istedim. Depremden de sorumlu, çok işten de sorumlu bakan, Sosyal Hizmetler'den de sorumlu bakan durumunda. Yani birçok görev yüklenmiş bir bakanlık durumunda. Bu sebeple de özellikle de deprem nedeniyle de aktif ilgisini ne yazık ki çekmek zorunda kaldı. Böyle bir kastı olduğunu söyleyemem. Çünkü sivil toplum kuruluşlarıyla son derece olumlu çalışmalar yürütüyordu. Ama deprem kadınların aleyhine oldu, yine kadınların aleyhine oldu. Kendi başına da kadınların aleyhine oldu, bu konuda da. Fakat şöyle bir önerme buradan çıkabilir. Bir kadından sorumlu devlet bakanlığı değil, doğrudan doğruya kadın bakanlığı. Ama bunu da tartışmak gerekiyor. Farklı görüşte olan arkadaşlar var tabii.

Zülfüsiyah Erginoz

Kullanılan Medeni Kanun'da, doğduğumuz zaman babamızın nüfus kaydına geçiyoruz biz kadınlar. Evlendikten sonra bu defa nüfus kütüğümüz, kocamızın nüfus kütüğüne geçiyor. Boşandıktan sonra tekrar babamızın nüfus kütüğüne kaydoluyoruz. Bu yeni Medeni Kanun Tasarısı'nda "aile reisliği" erkekten alındığına göre, bu kavram kalktıktan sonra hukukçu arkadaşlar bu konu üzerinde durdular mı, düzelterekler mi, unutuldu mu yoksa bu konu. Bu konu beni ilgilendiriyor, çünkü ben boşandıktan sonra babamın üzerine kaydolmak istemiyorum.

Hülya Gülbahar

Bu konuda bildiğim kadarıyla yasada herhangi bir değişiklik yok. Ama o bizim talebimiz. Dile getirmeye devam ediyoruz. Herkes nüfus kütüğünü ikametgâhının bulunduğu yere alabilmeli diye düşünüyoruz.

Zülfüsiyah Erginoz

Evet, lütfen bu konuda bir çalışma olsun. Bulduğum şehre kütüğümü veya kaydımı aldırma istiyorum. Zaten bir yerden bir yere ulaşmak o kadar güç şeyler gerektiriyor ki.

Cânân Arın

Bu ufak bir şey. Yani siz nerede bulunuyorsanız oraya nüfus kaydınızı almak mümkün. Yalnız 5 yıl içinde esas kütüğünüze gidiyorlar. 5 yıl geçtikten sonra sizin bulunduğunuz yerde tamamen kütüğünüz orada oluyor. Yani gittiğiniz yere kendi kütüğünüzü götürmeniz mümkün. Sadece nüfus idaresine bir dilekçe veriyorsunuz.

Hülya Gülbahar

Ama o arada tapu işlemleri vs gibi işlemler yaptığınız zaman sadece kendi kütüğünüz değil eski kütüğünüze de gitmek zorunda kalıyorsunuz.

Cânân Arın

Bu 5 yıl için. Ondan sonra kendi kütüğüyle yetiniyorlar.

?

Eğer biz nüfus kütükleri konusunda yeni bir düzenleme yaparsak daha önce bizim tartışma konumuz olmuştu bu, aile kütüklerini kaldırıp, şahsi kütükleri koyduğumuz takdirde de miras düzenlemelerin nasıl yapacağımız gibi bir sorun çıkıyor karşımıza. O nedenle kütüklerin yeniden şahıs kütükleri olarak düzenlenmesi, bana göre bir hukukçu olarak sakıncalı gibi geliyor. Çünkü mevcut bu nakiller dolayısıyla aileleri özellikle ikinci evlilik ya da diğer kan bağı olan kişileri bile kanıtlamakta zaman zaman güçlük çekiyoruz. Bence tek bir kütüğün, aile kütüğünün miras dağılımı açısından önemi var. Ama kişi reşit olduktan sonra, kendisi bir başka yere naklini yaptırabiliyor.

GÖÇ VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET / DEPREM BÖLGESİNDEKİ KADINLAR VE DEPREM ÖNCESİ / SONRASI YAŞADIKLARI ŞİDDET

Ayla Oran

Göç Mersin'in çok önemli bir problemi olduğu için biz bunu burada tartışmak istemiştik. Sizlerin de bu konudaki fikirlerinizi almak istemiştik. Ama belli ki zaman darlığı nedeniyle bu gelecek günlerde yapabileceğimiz bir şey. İstanbul'da bir deprem oldu, fakat Mersin'de 15 yıldır göçten kaynaklanan, çok ciddi bir toplumsal deprem var aslında. Tabii göçle ilgili onlarca yüzlerce araştırma yapıldı, binlerce şey söylendi, bunlardan bazıları; kadın ve göç konusundaydı. Göç kadınların hayatını nasıl etkiliyor? Göç eden kadın hayatında ne gibi değişiklikler yaşıyor? Yaşadığı kültür şoku ve kendisini en azından kırsal alanda, köylerde söz sahibi eden birçok yeteneğinin kentte işe yaramadığını gören, kadının sorunları üzerinde durmak istemiştik. Yalnız göç eden kadının değil, Mersinli kadınların da birtakım problemleri var göçten kaynaklanan. Yani göç edilen bölgenin kadınlarının, göç karşısında yaşadığı depresyona da ayrıca yer veririz, diye düşünüyorduk. Belli ki olmayacak. Umuyorum ki gelecek günlerde bu konuyu biraz daha detaylandırarak konuşabileceğiz. Ayrıca yeni bir gelişme var, buraya zorunlu olarak kadınlar, yani daha doğrusu depremedeler gönderilecek. Bu konuda Mersin Bağımsız Kadın Derneği olarak ne yapabiliriz? Bilemiyorum.

Insa Wessendorf

Diyarbakır'da KA-MER merkezimize, birkaç depremede kadın başvuruda bulunmuş. İzmit Bölgesi'nden Diyarbakır'a geri gelmişler

ve şu anda bir okulda kalıyorlarmış. Biz onlara yardım etmek istiyoruz. Gıda ve giyecek yardımı yapıyoruz ama daha fazla neler yapabiliriz? Bu konu üzerinde tartışmak istiyoruz.

Mihri İnal

Merhabalar! Kadın Dayanışma Grubu ve yakın bir tarihte kurulacak olan Kadınlarla Dayanışma Vakfı'nın temsilcisi olarak burada bulunmaktayım. Yeni bir kurum olduğumuz için öncelikle, sizlere, 17 Ağustos 1999 tarihinden beri çalışmalarımızın bir özeti ni vermek istiyorum. Daha sonra çadırkentlerde edindiğimiz tecrübelerden ve tecrübelerimiz sonucunda gelişen, kadına yönelik şiddet olaylarıyla ilgili görüşlerimizden söz edeceğim.

Depremi takip eden günlerde, İstanbul, Deprem İçin Sivil Koordinasyon Merkezi'nde, birçok kadın gönüllünün başlattığı çalışmalarımız, çok kısa bir zaman içinde, feminist teorilerin ve pratiklerin kendine özgü duyarlılığıyla, depremzede kadınların çadırkentlerdeki günlük problemlerinden ve geleceklerine ait kuşkulardan doğan sorunlarına, onlarla birlikte, sorunlarına çözümler bulan projeleri işlerliğe koydu.

Kadınlarla ilgili çalışma yapan pek çok kurum ve Bilgi Üniversitesi projelerimize destek vermekteyse de, burada özellikle belirtmek isterim ki, projelerimizi geliştirdiğimiz süreçte, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, depremzede kadınların sorunlarına bakış açımıza duyarlılık getirmiş ve İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, bürokratik engelleri aşmamıza destek olmuştur.

Özenle üstünde durduğumuz ve 15 Nisanda anahtar teslimi yapılacak olan ana projemiz, deprem sonucu yakınlarını kaybetmiş, güvencesiz kalmış, çocuklu/çocuksuz kadınların barınma ihtiyaçlarını karşılayacak, hayatlarını yeniden kurmalarına yardımcı olacak, bağımsız ve ortak mekânları içeren, prefabrik bir kadın sitesi kurmaktır. Kocaeli sınırları içerisinde, zeminin sağlamlığı uzmanlarca onaylanmış bu sitenin 35-40 metrekairelik 50 adet stüdyo tipi daireleri, birleşik mutfak, oturma odası, yatak odası ve ayrı bir banyosu olacak; kreş, çocuk yuvası ve parkı ve meslek eğitiminin verileceği

atölyeleri, spor, konferans salonu bulunacaktır. Bu projemiz, engelli ve yaşlı kadınları da kapsamı içine almış olup, ekosistemi yenileyici çözümler getirilmesine ve atıkların değerlendirilmesine özen gösterilecektir. Depremle yakınlarını kaybederek güvencesiz kalmış kadınların ve çocukların geçici ve kalıcı barınma sorunlarının çözümü; meslek ve iş olanaklarına kavuşabilmelerini sağlamak amacıyla kurulan bu sitedeki ortak yaşama ilişkin giderlerin karşılanabilmesi için gerekli döner sermaye, çalışan kadınların katılım payı ve atölyelerde üretilen ürünlerin satışından temin edilecektir. Ekonomik bağımsızlıklarını kazanarak ve evlilik gibi sosyal nedenlerle siteden ayrılan kadınlardan boşalan konutlara zor durumda kalmış başka kadınlar kabul edilecektir.

Bu projeye ilgili olarak, depremin ilk günlerinde çadırkentlerde başlayan çalışmalarımız, çadırkentlerde yaşayan kadınların ailevi, sosyal, ekonomik, hukuki, tıbbi ve psikolojik sorunlarla karşı karşıya olduklarını gösterdi. Depremzede kadınların sorunlarına çözümler getirebilmek, kendi sorunlarının bir kısmını ortak çözebilecekleri ortamlar yaratmak amacıyla Gölcük'te üç çadırkent açtık. Bunlar; Şirinköy, Hisareyn ve Saraylı çadırlarımızda kadınlara, kendilerine ait dertleşebilecekleri mekânlar yarattık. Gönüllü kadın hastalıkları uzmanları, psikologlar ve hukukçular zaman zaman çadırlarımızı ziyaret ederek, kadınların sorunlarına eğilmekte-dirler. Yurtiçindeki dostlarımız ve yurtdışından gelen destekten de güç alarak depremzede kadınlar ve Kadın Dayanışma Grubu'nun, biz gönüllüleri, dayanışma içinde depremin getirdiği sorunlara çözümler bulmaya çalışmaktayız. Çadırkentlerdeki faaliyetlerimiz, ana projemizden yararlanabilecek yalnız kalmış kadınların tespitinde de çok yararlı olmaktadır.

Deprem olayı yerkürede oluşan kökten bir yırtılma olayıdır. Bu olay sonucunda oluşan çadırkentlerdeki yaşam, bu fiziki yırtılmanın sosyal yönlerini yansıtmaktadır. Jeolojik nedenlerle yerlerinden edilmiş, ölümler vermiş, yakınlarının göçük altından soluklaşan seslerini çaresizlik içinde dinlemiş, ölümlerini gömememiş bu insanlar, çadırkent denilen izole edilmiş bölgelerde yaşamaktadırlar. Tellerle çevrilmiş olan çadırkentler, jandarma karakolunu geçerek girilen bölge, süngülü askerlerin günlük yaşamın bir parçası olması, insana

keşke daha önce bir toplama kampı görmüş olsaydım düşüncesine götürüyor. Çadırkentlerin birçoğu çadır zemin üzerine kurulmuştur. Çadırlar alttan ve üstten su almaktadırlar. Pek çok depremzedenin, Kosova dolayısıyla dünya stokları eridiğinden, kışlık çadırları yoktur ve uzun bir zaman da olmayacaktır. Depremzedelerin pek çoğu işsizdir ve ekonomik olanakları yoktur. Kızılay yemeği yemek ve dost eli uzatan insanların destekleriyle yaşamak zorundadırlar. Çocuklarını okula gönderememektedirler. Devletin söz verdiği para yardımları henüz ellerine ulaşmamıştır. Ve 17 Ağustos depreminin üzerinden 3 ay gibi bir zaman geçmiştir. Onlar da bilmektedirler ki, gelecekte, depremzede olarak devletten bekleyecekleri pek fazla değildir.

Bu sorunları belirleyen, deprem bölgesindeki çalışmalarımız bizlere gelişmekte olan yeni bir depremzede kültürüyle karşı karşıya olduğumuzu gösterdi. Ortak noktaları depremzede olan insanların yaşamlarını sürdürdükleri çadırkentlerde, sosyoekonomik, etnik ve dil ayrılıklarının belirlediği farklı sorunlar da yaşanmaktaydı. Çadırkentlerde depremzedelerin en belirgin ortak sorunları; maddi ihtiyaçları, yaklaşan kış ayları ve soğukla ilgili onları ümitsizliğe düşüren deneyimleri, deprem sonrası doğan travmalarla ilgili psikolojik problemlerdir. Bunlara ilaveten, miktarı çok yüksek kumalı ailelerde yaşanan sorunlar, Türkçe bilmeyen veya konuşmakta zorlanan Kürt kadınlarının sorunları, eşleri olmayan veya eşleri çalışmayan çocuklu, çocuksuz kadınların sorunları çadırkentlerdeki fiziki sorunları derinleştiren gerçeklerdir.

Bu ve benzeri sorunları çözümler getirecek yöntemler bulmak üzere, çadırkentlerde yaşadığımız, haftada 3-4 günde, pabuçlarımızı ağırlaştıran çamura, geceyarıları uykumuzdan kalkıp gitmek zorunda kaldığımız tuvaletlere, yağmur ve soğukta yıkanmak zorunda kalınan bulaşıklara, yani çadırkent yaşamına alışırken, üzüntüyle dikkatimizi çeken konu, depremle ilgili psikolojik sorunları olan birçok kadının, annelik, eşlik ve ev kadınlığı görevlerinin üstüne, çadırkentlere yerleşmeyi takip eden ilk günlerden itibaren aile içi şiddete maruz kalmalarıydı.

Çadırkentlerdeki çalışmalarımız bize göstermiştir ki, ilk olarak kabul etmemiz gereken konu, çadırkentlerde görülen kadına yönelik şiddet olaylarının depreme bağlı olarak izah edilmesinin yanlış olacağıdır. Kadına yönelik şiddet olaylarını Türkiye genelinde incelediğinizde örf ve geleneklerin bir izah yolu olamayacağını görmekteyiz. Kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet tüm sosyal ve ekonomik sınıfların içinde görülmektedir. Yani şiddet olayları kıskançlık, alkolizm, stres ve benzeri nedenlerden kaynaklanmamaktadır. Kadına yönelik şiddet, kadını kontrol eden mekanizmaları garantileyen erkek egemen sistemden kaynaklanmaktadır. Kadına yönelik şiddetin, Türkiye’de her kadının maruz kaldığı veya kalabileceği bir vahşet örneği olduğu gerçeği, bizlere, çadırkentlerde kadına yönelen şiddetin izole bir olay olamayacağını düşündürmektedir.

İkinci olarak dikkate alınması gereken nokta, çadırkentlerdeki kadına yönelik şiddet olaylarının çeşitli sosyal, ekonomik, etnik ve lisan gruplarının kendi yapısından kaynaklandığını düşünmek yanlışdır ki, bu kadınları kendi kültürlerinin kurbanı olarak ilan etmekten ileri bir gözlemeleme getirmez.

Çadırkentlerde çalışan biz gönüllüler, İstanbul-Gölcük arasında iki saatlik bir zaman içerisinde sınırlar geçmekte, sınırları zorlamaktayız. Geçtiğimiz sınırların ötesinde gördüğümüz; harap olmuş şehirler, ekonomik yoksulluklar, çocukların yüzlerinden silinmiş tebessüm, anaların yüzlerindeki acı, ihtiyaçların yüzlerindeki çaresiz ifadedir.

Depremzede kadınlar daha önce var olan olanaklarından yoksun yaşamakta, ilaveten, şiddete maruz kalmaktadırlar. Çadırkent sivil yönetimlerin ve devletin kurumlarının bu konuya ilişkin herhangi bir çalışması bulunmadığı için, aile içi şiddet, her zaman ve her yerde olduğu gibi, çadırkentlerde de ancak, tıbbi veya ölümle sonuçlanan durumlarda hukuki müdahaleleri gerektirecek şekilde düşünülmektedir. Tıbbi ve hukuki sonuçların doğmadığı süreçte, aile içi şiddet yok telakki edilmektedir.

Aile içi şiddete hassasiyetle yaklaşmayan bir toplum olduğumuz aşikârdır. Genelde toplumumuzda kadına yönelik şiddet olaylarına

gösterilen alaka, sevgilileri tarafından şiddete maruz kalan sinema sanatçılarıyla ilgili ve medyanın vıcık vıcık sergilediği olayları takip etmekten öte gitmemektedir. Depremden önce, deprem bölgesinde, deprem sonrası ve Türkiye’de kadına yönelik şiddeti toplumsal bir patoloji olarak düşünmemiz gerekmektedir. Genç kızlarımıza polis tarafından yapılan işkence ve tecavüz olaylarını kanıksamış, umursamaz olmuş bir milletiz. İşkence gören, ırzına geçilen genç kızlarımıza başkalarının çocuklarıymış gibi bakmaktayız. Deprem bizim başımıza gelmediği gibi, işkence ve tecavüzü de gözlerimizin nuru kızlarımıza uzak zannediyoruz. Kadına yönelik şiddetin sosyal patolojisi kötüyü, çirkini, vahşeti görmek zahmetine girmek istemememizden kaynaklanıyor.

Aile içi şiddete son vermek isteyen bir tek sığınağımız var ki, O da Mor Çatı’nın içinde bulunduğu ekonomik sorunlar nedeniyle geçici olarak kapalıdır. Batı ülkelerindeki kadın sığınaklarının sayısının fazlalığı ve bunu açıklayan nedenler üzerinde ısrarla durmamız gerekmektedir. Mor Çatı’nın, çeşitli engellere rağmen tek başına yürütmeye çalıştığı, şiddete maruz kalmış kadınlara barınak, danışmanlık, destek ve çeşitli formlardaki hukuki çözümler önermek mücadelesi, yalnız kalmış, yalnız bırakılmış bir mücadeledir. Bu mücadeleyi izleyen devlet, SHÇEK noktasında bu mücadeleyi sonuçlandırmak istemektedir.

Hiç şüphesizdir ki, organizasyon olanaklarıyla ilgili nedenler Türkiye’de kadın çalışmaları yapan pek çok grubun kadına yönelik şiddet konusuyla ilgilenmesine engel olmaktadır. Feminist politikaların ve yöntemlerin üretilmesinde gerekli olan sosyal, ekonomik ve kurumsal ihtiyaçların kısırlığı, milli politikalarla hatta politik patolojilerle de ilgilidir. Devlet şiddet olaylarının durdurulmasıyla ilgili politikalar ve çözümler üretmemektedir. Kadına yönelik şiddet olayları da, devlet mekanizmalarında, kurumlaşmış olan kadına yönelik şiddet olaylarına karşı, duyarsızlığın artmasına paralel bir çizgi göstermektedir. Bu duyarsızlık sebebiyle, Türkiye’de eşleri veya sevgilileri tarafından fiziki ve psikolojik şiddete maruz kalmış, öldürülmüş, ırzına geçilmiş kadınlarla ilgili resmi bir istatistik bulmakta zorlanacağımızı zannediyoruz.

Batı ülkeleriyle mukayese edildiğinde görülen odur ki, devletimiz şiddete uğrayan kadınların emniyetini sağlayamadığı gibi, onlara, sosyal ve ekonomik güvenlik, tıbbi ve hukuki destek verebilecek yöntemler de geliştirmemiştir. Bunun sonucu olarak, şiddete maruz kalan kadınlar, zaten sosyal bir leke olan eşlerinden ayrılma, boşanma durumuna gelmeyi göze alsalar bile ekonomik bağımsızlıklarını nasıl kazanabileceklerini düşünmek zorundadırlar.

Bu sosyal ve politik patolojilerin sonucu olarak, çadırkentlerde de aile içi şiddetin konu olduğu ortamlarda, şiddete uğramış kadınlar suçlanmakta ve şikâyetçi olacakları yerde, kendilerini savunma durumuna düşürülmekte ve/veya böyle olacağını bildiklerinden moraran yerlerini başka türlü izah etmektedirler.

Türkiye’de aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddetle mücadelede gerekli ekonomik, sosyal ve kurumsal nitelikler eksik görünmektedir. Bu eksiklik kadına yönelik şiddete karşı Türkiye çapında verilmesi gereken mücadeleyi belirleyici politikalar ve stratejiler üretilmesine engeldir. Bu durum, tabii ki, mevcut feminist görüşlerin formüle edilmesinde de etkili olmaktadır. Bağımsız kadın inisiyatiflerine arka çıkılması, ekonomik ve hukuki olanaklar sağlanması yönünde yapılacak çalışmalara tüm feministlerin ve kadına yönelik hizmet veren kurumların destek vermesi gerekmektedir. Bu desteğin eksikliği, Türkiye’de hemen her evde, her kurumda ve ortamda kadınlara yönelik şiddetin artmasına olanak sağlayacaktır. Teşekkür ederim.

Cânân Arın

Önce konuşmanız için çok teşekkür ederim. Son derece aydınlıca, kapsayıcı bir konuşmaydı. İkincisi, bizim duyduğumuz kadarıyla bu çadırkentlerde tecavüz olayları varmış. Fakat bu tecavüz olaylarına ulaşmak neredeyse mümkün değil. Kadınların bunu söylemesi de mümkün değil. Bir defa İzmit’te bir duruşmam vardı. Oradaki bir çadırkentte barodan bir grup arkadaşımınla beraber gitmiştim, Biraz araştırmaya kalktık, laf arasında bir şeyler geçti fakat üstü örtüldü. Siz böyle olayları biliyor musunuz? Size ulaşan tecavüz olayları var mı?

Mihri İnal

Bize de ulaşan kulaktan dolma tecavüz olayları var. Belki bunları daha kapalı oturumlarda konuşsak daha iyi neticeler çıkacaktır, diye düşünüyorum.

Hülya Gülbahar

Ama Mor Çatı'ya ulaşan bir tecavüz olayı var, yani tecavüz girişi olayı var. Dava da açıldı, yani suç duyurusunda bulunuldu, sürüyor. İstanbul, Avcılar Bölgesi'nde oldu. "İş vereceğim" diye yurda çağırıyor güvenlik görevlileri kadını çadırdan, orada saldırıyorlar. Daha sonra suç duyurusunda bulunuldu.

Şenal Sarıhan

Ben deprem bölgesindeki çalışmalarımızı aktarmak istiyorum. Fakat ondan önce Ankara'daki bir çalışmadan söz etmek isterim. Ankara'da genel merkezleri ya da genel merkezleri yoksa, şubeleri bulunan bütün sivil toplum örgütleri depremle ilgili çalışmalardan birbirlerini haberdar hale getirdiler. Bu oldukça kolaylık sağlayan bir durum. Hep aynı sözü veriyoruz. Bu belki sizi biraz da kuşkuya düşürüyor olabilir. Ama Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü önemli bir işe yarıyor. Tüm sivil toplum örgütleri, depremle ilgili hangi çalışmaları yapmakta olduklarını bir form doldurarak bu merkeze iletiler.

Merkez çeşitli toplantılar yapıyor. Bir komite kuruldu. Böylece her birimiz ne yapıyoruz, nereye ne yardımı gönderiyoruz, nerede hangi çalışmayı yapıyoruz, nerede eşyaya, elemana ihtiyacımız var, bunları bilebiliyoruz ve düzenli bir biçimde lojistik destek verebiliyoruz. Bu merkezi çalışma, yardımların doğru biçimde ve ihtiyacı olan yerlere akması konusunda bize büyük kolaylık sağladı. Her hafta bir duyuru çıkıyor. Bu duyuruyla bölgede "neye ihtiyaç var", bunu öğreniyoruz. Ve düzenli bir biçimde temin etmeye çalışıyoruz. Örneğin burs çalışması var. Öğrencilere burs veriliyor. Bizim derneğimiz de veriyor. Doğrudan doğruya bölgeden tespit ediyoruz. Diyelim ki Adapazarı'nda şubemiz var. O şube doğrudan doğruya o böl-

gedeki öğrencilerin ihtiyaçlarını saptıyor. Ortalama aylık 20 milyon eğitim desteği veriliyor. Bu konudaki listeleri de birbirimize iletiyoruz. Aynı kişiye birden fazla desteğin verilmemesi konusunda standartlar saptandı. Neye göre verilecek? Örneğin annesini ve babasını yitirmiş ya da annesini yitirmiş ya da anne babasını yitirmemiş ama hiçbir gelir kaynağı kalmamış gibi birtakım standartlar var. Bu standartları uygulamaya çalışıyoruz.

Adapazarı-Emirdağ'da çalışmalarımız olduğunu daha önce ifade etmiştim. Ve bu çalışmaya bir denetimden sonra o bölgeyi seçerek başladığımızı ifade etmiştim. Bu sırada çadırkentlerde yoğun bir gözlem olanağı oldu. Kadınların şöyle bir durumu var; kadınlar işsiz, evsiz, çocuksuz kalmışlar, kocasız kalmışlar. Fakat bir de işsiz kalmışlar. İş yok, çadır kısa sürede toparlanıyor ondan sonra kapıların önlerine çıkıyorlar. Kapıların önünde eğer varsa olanaklar, çay, kahve içmeye başlıyorlar. Kültür düzeylerine göre de bir süre sonra kavga gürültü başlıyor. Yani hiç nedensiz birbirleriyle çekişen, didişen bir kadın topluluğu var. Tabii burada sosyal hizmet uzmanı arkadaşlar var, onlar çok daha iyi bilirler, esas sorun işsizlik. Yani acınızı siz taşıyacaksınız, onu çözebilmenin yolu yok, ama ne yapacağınız bir ev işi var, ne gideceğiniz bir devlet işi var, ya da bir başka iş var. Bu nedenle o bölgedeki incelemelerimiz sırasında bütün çadırkent sorumluları, ister asker ister sivil olsunlar, "bu kadınlara lütfen iş yaratın" diye sesleniyorlardı. Bizim Emirdağ'ın özelliği de var orada, Çingene kökenli kadınlar var. Daha farklı bir kültürden geliyorlar, ama yerleşik Çingene olan arkadaşlar var. Bunların da ayrı bir yaşama tarzı var. Bir de çatışan kültürleri siz kaynaştırmak ve olumlu hale getirmek durumundasınız. Örneğin hemen hemen her yerde Psikologlar Derneği'nin çadırları var. Son derece güzel bir çalışma yürütüyorlar. Psikologlar Derneği'ndeki arkadaşların her biri, en yoğun başvurunun kadınlardan olduğunu söylüyorlar. Depresif hallerin, yoğun depresyonun ağırlıklı biçimde kadında olduğunu söylüyorlar. Ve onların değerlendirmeleri içinde de önemli ölçüde neden, işsiz kalmak, yapacak hiçbir işin olmaması. Bu sebeple bizim geçmişte, kendi derneğim adına söylüyorum, çok fazla başvurmadığımız, onlara beceri öğretilmesi ya da el emeklerinin değerlendirilmesi gibi bir çalışma orada son derece tutabilecek bir çalışma gibi görünüyor. Onları meşgul etmek lazım. Onlara bir şeyler öğretmek lazım. Gezdiğinizde de söylüyorlar, "ben kilim dokumayı bilirim,

ben boyama yapmayı bilirim” ve kendi aralarında öğretmenler yaratabilme olanağınız var.

Adapazarı’nda başka bir şey daha var. Bu sadece Cumhuriyetçi Kadınlar Derneği’nin çalışması değil. Türk Kadınlar Birliği ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği’nin de katkıları var bu çalışmada. Dört çadırdaki olağanüstü güzel bir çalışma başladı. Öğreniyorlar, öğrenirken, örneğin boyama yaparken günlük gazeteler okunuyor, haberler üzerinden tartışmalar yürütülüyor. Hafta sonlarında onlara özel eğitim götürülüyor. Herhangi bir konuda uzman arkadaşımız götürülüyor ve üretilenlerin de pazarlanması konusunda taahhütler aldık. Henüz bu aşama başlamadı.

Deprem bölgesindeki çalışmaların, bir kadın desteğine ve özellikle de kadın alanına da yönelik olarak yapılmasına çok gereksinim var. Çocuklara ilişkin yoğun bir çalışma var. Herkes çocukları düşünüyor. Düşünmesinler demiyorum ama kadınların orada yaşadıkları şoku atlatabilmek konusunda kadın örgütlerinin, sivil toplum örgütlerinin çok önemli desteğine gereksinim var. Bu toplu çalışmayı, bu örnek çalışmayı kendi bölgelerimizde yürütebilmeliyiz. Özellikle Akyazı, hiç adı geçmiyor. Kaynarca’yı duyduk da unuttuk. Esas köylerde, geri bölgelerde yoğun bir yardım ihtiyacı var. Eğer burada da iletişim ağını genişletebilirsek, önce yerel bazda kurabilir, ihtiyaçları saptayabilir, o ihtiyaçlar etrafında çalışma yürütebilirsek çok yararlı sonuçlar alabiliriz. Şimdi bütün yardımlar depreme doğru kaydırıldı. Depreme doğru kaydırılması doğrudur. Ama doğru önderliklere de gereksinim vardır. Eğer bir kaynak kullanılabilirse, deprem bölgesine yönelik olarak bu kaynakları da, bu yolla zorlayabiliriz ve iki amacımızı birden gerçekleştirebiliriz.

Şunu giden arkadaşlarımızın çoğu görmüştür. Oralarda her türlü cinsel şiddetle karşılaşabilirsiniz. Sadece cinsel şiddetle de değil, cinsel sapmayla da karşılaşabilirsiniz. Çok dar alanlarda (koridor gibi), ne yapsanız duyulur durumda. İnsanlar çok dar mekânları paylaşır durumda. Genç kız, genç erkek, kadın, bir başka eş, herkes birbirini izler ve görür durumda. Bunlar konuşulamayan, anlatılamayan şeyler. Şunlara da çok özen göstermeliyiz. Ben örneğin, bu tecrübeyle çok karşılaşım. Mutlaka vardır. Olmaması müm-

kün değildir. Ama bu şikâyeti getirenlerin belgelenmesi konusunda çaba göstermeliyiz. Arkadaşımız söyledi; “resmi bir başvuru var bize” diye. Bu tür resmi başvuru olursa teşvik etmek, araştırmak ve ondan sonra bunu da gündeme getirmek durumundayız. Fakat ben başka bir probleme, yakın bir tehlikeye işaret ediyorum. Zaten “olur buralarda böyle şeyler” diyorum. O şartları değiştirmek için çaba göstermek gerekiyor. Bunu sizinle paylaşmak ihtiyacı duydum, teşekkür ediyorum.

Insa Wessendorf

Bu depremle ilgili iletişim ağı çok önemli. Ben Türk Psikologlar Derneği'nin üyesiyim. Ben de hemen Kaynaşlı'ya gitmiştim. Düzce'de de çalıştım. Gerçekten güzel bir çalışma yapıyorlar. Ama ben de onlar, kadınlara yönelik şiddet konusunda bilgisizler, cahiller. Bu konuda biz onlara eğitim vermek zorundayız. Ve bu konuda böyle bir çalışma yapmayı önermek istiyorum. Biraz önce siz, “onlar hiçbir şey yapmadan kavga çıkarıyorlar” dediniz. Şunu unutmayalım, onlar gerçekten bir travma yaşamışlar ve sadece meşgul olmaktan dolayı kavga çıkartmıyorlar söylediğiniz gibi. Oradaki zorluklardan dolayı sinirliler ve kavga oluyor.

Gülşah Seral

Ben de söylenenlere katılıyorum. Biz de İzmit'te bir rehabilitasyon merkezi kurduk. Kadınlarla istediğimiz şekilde, hızlı bir çalışmaya geçemedik, ama bir aydır “insan hakları ve yasal okuryazarlık” programını biraz da psikoloji bilgilerimizle yoğurarak, oradaki kadınlarla grup çalışmaları yapmaya başladık. Gerçekten ilk başlarda, deprem yaşanmış olduğu için, bunlara belki de hiç ilgi duymayacaklar kaygısıyla gittik. Fakat çok doğru, gerçekten çok büyük bir travma ve bitmiyor bu travma. Yani çadırı su da basıyor, kadın taşıma suyla çocuğu yıkıyor, çocuğun kafası yine bitleniyor, ne yaparsa yapsın. Bu çaresizlik üstüne çaresizlik. Ve bu tür çalışmalar, gerek el emeğini değerlendirme olsun, gerekse grup çalışmaları olsun, gerçekten çok faydalı ve etkili oluyor. Kesinlikle böyle çalışma olanakları olanların bunu yapmasını öneriyorum.

Siper Güvenç

Ben biraz farklı düşünüyorum. Mesela Şenal'ın söylediği birtakım sözler var. Örneğin “doğru önderlik”. Bütün bunları ben böyle düşünmüyorum. Ben o kadınlara önderlik yapılmasından yana değilim. Tam tersine onlara kadınca yaklaştığınızda, kadın gibi, eşit olarak davrandığınızda onlardaki cevheri fark ediyorsunuz. Ve bütün kadınlarda zaten bu var, diye düşünüyorum. Yani kadınlar travma yaşıyor. Çünkü kadınlar, çocuklarının pislüklerini temizlerken suçlanıyor, bulaşık vs nedenlerle suçlanıyor. Yani yine annelik, yine eşlik, yine bilmem ne yüzünden suçlanıyor. Amacımız, onlara önderlik yapmak ya da bir şeyler öğretmek değil. Onlar da kadın, biz de kadınız. Ortak sorunlar yaşıyoruz. Örneğin tecavüzü belgelemek... “Tecavüzün belgesi olmaz” diyoruz. Her zaman bunu söylüyoruz. Mor Çatı'ya biri başvurmuş ama bildiğim yığınla tecavüz olayı var. Ve onlar istemediği sürece de o tecavüz olayları ortaya çıkmayacak.

Hülya Gülbahar

Ama Şenal Hanım sanıyorum “belgelemek” derken, “resmi başvuru var mı, duyduğunuz”, “onları paylaşalım” demek istedi.

Siper Güvenç

Ama çok azdır bu. Zaten kadının oraya ulaşacak gücü yok.

Leyla Oran

Gerçekten bu yaşadığımız felaketten ötürü hâlâ acılar içindeyiz. Gerek Türkiye'nin ekonomik durumu açısından, gerek insanlık açısından. Özellikle de kadın arkadaşlarımızın durumu açısından kahredici bir tablo var karşımızda. Arkadaşımızın bahsettiği proje çok hoş bir proje. Kadın Köyü Projesi'nde işleyiş mekanizması nasıl olacak, nereye bağlı olarak çalışacak?

Mihri İnal

14 nisanda anahtarları teslim edebildiğimiz noktadan sonra, hatta ondan biraz daha önceki bir zaman dilimi içinde, kadınlarla bir-

likte projelerin nasıl üretileceğine, nasıl çalışmalar yapacağımıza karar vereceğiz. Kararı, yukardan veren bir mekanizmanın yahut da bizlerin vermesini istemiyoruz. Projelerin, orada yaşamayı kabul eden, bu işten memnun olan, bir seçenek olarak gören kadınların kendi içlerinden gelmesini ve yürütülmesini istiyoruz.

Leyla Oran

Az önce tecavüzler üzerinde duruldu. Gerçekten bu çok ciddi bir problem. Denildi ki; “müracaatlar var mı?”, zaten bir travma geçiriyor. Bunların yanı sıra bürokratik birtakım şeylerle uğraşılıyor. Bence şu yapılmalı; belki çok sert bulacaksınız ama, birkaç şikâyetin, arkasında durularak savunulmalı ve tacize, tecavüze yeltenen çok şiddetli bir biçimde cezalandırılmalı. Çadırkentlerde en azından yeni bir tecavüzün önünü kapatacak türde çok büyük cezaların verilmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

Cânân Arın

Haklısınız da, kadının gidip bunu ihbar etmesi o kadar zor bir iş ki, kimseye duyurmadan yapması. İki günde duyulacak. Bunu, kadını koruyacak şekilde yapacaksınız ki, ne bizim Ceza Kanunu’muz ne de Ceza Usul Kanunu’muz buna izin veriyor. Kadın karakola gidecek, oradaki erkek polislerle anlatacak, bir kere de o erkek polislerin tecavüzüne uğrayacak. Oradan savcıya, mahkemeye gidecek. Yani bütün bunları göğüslemesi çok zor. Onun için bir çıkmaz içindeyiz. Yani kadınlara, “söyleyin” diyemiyorsunuz ki. Hatta büyük kentte, evinde otururken de bunu söylenemiyor, Kanada’da da bu söylenemiyor. Kanada’da, ihbar edilenler gerçek olayların onda biri diye tahmin ediliyor. Türkiye gibi kadının yaşamına önem vermeyen bir ülkede bunu kadının itiraf etmesi çok zor. Belki o kadını, kimliğini açıklamadan, onun kişiliğini zedelemeyen ve başka travmalara maruz bırakmadan korumanın yöntemini bulmamız gerekiyor.

Ayla Oran

Olayın yaygınlığını tespit edebiliyorsak, spesifik bir örnek üzerinden çok radikal bir eylem koyalım. Leyla, cezalandırmadan bahsederken sanıyorum, bunu kastetti.

Yani 'bir eylem' dendi. Çok doğru. Sivil toplum kuruluşlarından ve bütün halktan oluşturulan ciddi bir eylem kitlesi yaratılıp, tavır konulabilir. Altında sular, dışarısı buz gibi, insanlar yaşam savaşı verirlerken kadınlardan üretmelerini, başka yere konsantre olmalarını nasıl bekleyebiliriz? Bence çok şey bekliyoruz. Tabii ki bir de kültür çatışmasıyla birleşince ortaya öyle bir kaos çıkıyor ki, baş edilebilir gibi değil sonuçta. Ayla'nın dediği gibi, ciddi bir eylem konulmalı.

Siper Güvenç

Her şeyi bırakın, orada kadın çadırlarının mevcudiyetinden bile rahatsızlar. Çünkü örneğin bir olay yaşandı kadın çadırında; Psikologlar Derneği, erkek psikologların kararıyla bir toplantı yapmış erkeklerle. Erkeklerin gittiği yere diğer erkekler, kocalar, kadınları göndermemeye başlıyor. Komutana gittik, "bizim gelenek ve göreneklerimiz var, erkekler aileyi parçaladığınızı düşünüyor, sizin çadırınızın burada olmasından son derece rahatsızlar" dedi. Yani oradaki mevcut her şey sizin karşınızda. Onun üzerine saatlerce dil döküldü ve çadır orada kaldı. Ve hatta "bir gün erkeklerin, bir gün kadınların olsun" dendi. Halbuki, bir gün erkeklerin girdiği çadıra kadınları kolay kolay getiremezsiniz.

Gültaç Özkan

İyi akşamlar diliyorum. Çok büyük bir acı yaşadık. Bu acı hâlâ içimizde, kalbimizde. Ben bir eğitimci, öğretmen olarak isterdim ki, okullarımızda gerçek anlamda, ülkemizin bir deprem ülkesi olduğu belirlendiğine göre, depremden kurtarma çareleri gösteren eğitici çalışmalar yapılsın. İlk yardım çalışmaları yapılmalı. Kadınlarımız gerektiği zaman çok küçük mekânlarda yaşama biçimini öğrenmeli. Çocuğuna bakmayı bilmeli. Çevresindeki insanlarla iyi ilişkiler kurmalı. Demek ki, temeldeki mesele kadın eğitimi. Bu yıllarca ülkemizde verilmedi. Verilse bile belli kesimler aldı, diğer kesimlerde tarikatların ve bazı gerici çevrelerin uydusuna bağlanan kadınlar çok zor durumda. O çıkmazın içinde ve çıkamıyorlar. Ben bunu çok üzülenek gördüm ve çok üzülenek ifade etmek istiyorum.

Eylül ayında Adana'nın Karataş Bölgesi'ne, özel idare kamplarına 80 kişilik bir grubun geldiğini gördük. Ve hemen oraya gittik. Yaptığımız ilk tespit, insanlar son derece akıllı insanlar. Ve o kadar hoşumuza gitti ki, "ne yapalım, malımız yok, mülkümüz yok, biz zaten orada seyyar satıcılık yapıyorduk, baktık ki, orada çaresiz, Adana'nın sıcak iklimini ve insanların çok barışık olduğunu duyduk, geldik" dediler. Bu beni çok sevindirdi. Hemen arkadaşlarımla "bu akıllı insanlara nasıl bir proje üretebiliriz" dedik. Ve ellerimizde yünlerimiz, nakışlarımız, içinde örnekler olan bohçalarla oraya ulaştık. Şimdi orada kadınlara bu eğitimi veriyoruz, onların da yaptıklarını satacağız. Üreten kadın psikolojik yönden kendini kazanan kadındır. Kendine yeten ve bazı şeylerini unutan kadındır. Biz çeşitli yerlerde üretimle ilgili kurslar açmaktayız. Ve kadınlarımızı hâlâ eğitmek için çabalar sarf etmekteyiz.

Biliyorsunuz, Cumhuriyet filmi görmüşsünüzdür, önu peçeli kadınlar geçiyordu. Atamız gördüğü zaman "kim bunlar?" dedi. "Öğretmen Okulu talebeleri" dendiği zaman, "bunlar önlerini görmiyorlar, bu çocuklar nasıl yetişecekler?" dedi. İşte, kadın eğitimi çok önemli. Eğer bizim kadınlarımız Türkiye'de bugünkü oranda kalmayıp erkeklerle eşit şekilde eğitilselerdi, bugün kadın dernekleri olmazdı. Türkiye, gerçek anlamda, çağdaş, yaşanılır ve her yönden bütün Atatürk ilke ve devrimlerini kapsayan, hatta dünyaya açılan büyük bir ülke olurdu. Teşekkür ederim.

Hülya Gülbahar

Bu depremle ilgili, hiçbir yerde söz edilmiyor ama, Sosyal Sigortalar Kanunu'nda yapılan değişiklikte, depremde yakınlarını kaybedenler için maaş bağlanması ve sağlık yardımları yapılması konusunda özel bir madde var. Bu bölgelerde tanıştığımız insanlar eğer, bu koşulları sağlıyorsa, sadece kaybettikleri yakınlarının 360 gün prim ödemiş olması yetiyor. Aradaki farkı hazinenin ödemesi gerekiyor yasa gereğince. Bu anlamda hemen Sosyal Sigortalar Kurumu'na başvurularını önermekte yarar var. Bir de İş ve İşçi Bulma Kurumu'na başvuranların neredeyse hepsinin erkek olduğunu görüyoruz. Yaklaşık yüzde 11 düzeyinde kadın başvurmuş. İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun bu fonu, iptal edilmezse, yapılan başvurulara belli

bir Şey 6demek zorundalar ve deprem b6lgesine 6ncelik tanıyacaklar. Bu anlamda kadınların kuruma baŐvurup kendilerini kayıtlara geçirmelerini 6nemli buluyorum.

**SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME
KURUMU (SHÇEK) ÖZEL HUKUK TÜZEL
KİŞİLERİ VE KAMU KURUM VE KURULUŞLARI
BÜNYESİNDE AÇILACAK KADIN KONUKEVLERİ
YÖNETMELİK TASLAĞI**

Nazik Işık

SHÇEK yönetmelik taslağıyla ilgili Kadın Dayanışma Vakfı adına yapılan SHÇEK'e vakıf görüşü olarak gönderilmiş olan raporun bir özeti var elimde. Onun üzerinden hızla geçeyim ve tartışmayı hızlandıralım diye düşünüyorum. Bu rapor öncelikle Kadın Dayanışma Vakfı için hazırlanmıştı. Onun için elinizdeki metinde başlığı öyle. Ama buradaki Kadın Dayanışma Vakfı aynı zamanda bütün benzeri amacı, girişimi ya da birimi olan kadın kuruluşları demek, kadın örgütleri demek, yani Mor Çatı, Ege Kadın Dayanışma, ilk aklıma gelen isimler olarak söylüyorum. Yani, hangimizin bir kadın sığınmaevi açma niyeti varsa ya da açılmış bir sığınmaevi varsa, bu yönetmelik doğrudan bu evleri hedefliyor. Sadece mevcutlar değil, ilerde açacaklarımız için de önemli kurallar getirmeye çalışıyor. Ve şiddetle mücadele eden kadınlar için de önemli bir özellik taşıyor. Tabii ki parçası olduğumuz Türkiye kadın hareketinin bütününe ilgilendiren bir özellik taşıyor. Bu şekilde düşündüğümüz zaman da şiddete uğrama riski altında bulunan tüm kadınları da ilgilendiriyor. Yani SHÇEK; böyle bir yönetmelik taslağı hazırlamakla doğrusunu isterseniz, Türkiye'deki tüm kadınları rahatsız eden bir girişimde bulunmuş oluyor. O nedenle de SHÇEK hangi büyüklükte bir kitleyi küçük bir yönetmelikle rahatsız ettiğini, incittiğini düşünmek ve dikkate almak zorunda.

Bu taslak bizler açısından, kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadın hareketinin ne gelişmesine, ne yeni kadın sığınmaevleri açılmasına destek veren bir özellik taşıyor. Tam tersine yenilerinin açılmalarını zorlaştıran bir özellik taşıyor. Oysa, geçen yılın kurultayında da üzerinde durduk, kadın sığınaklarının sayısının artırılmasına ciddi düzeyde ihtiyacımız var. Hızla artırılmasını istiyoruz, bu kurultayda da herhalde böyle bir karar alacağız. Özel sektör kadın sığınaklarına ilgi göstermedi Türkiye’de. Pek kârlı bir alan değil herhalde, yani on yıllık deneyimimizde, kimse bu işe soyunmadığına göre, Türkiye’de önümüzde iki yol var. Ya kamu yani devlet, kadın sığınaklarını artıracak ya da bağımsız kadın hareketinin sığınakları artacak.

Devlet bugüne kadar, kadın sığınakları için, ne yeterli ne de sistemli bir çaba gösterdi. 1990-95 döneminde belediyeler tarafından açılan kadın danışma merkezleri ve sığınaklar oldu, ama belediyelerin el değiştirmesiyle birlikte bunlar kapandı. Yani belediyelerle yapılan işlemlerde de bağımsızlığa saygı probleminin yanı sıra, süreklilik güvencesi ve garantisi de olmuyor. Örneğin, Ankara’da, belediyeyle bağımsızlığımıza saygı gösteren bir protokolle işbirliği içinde başladık çalışmamıza, ama yönetimin el değiştirmesiyle birlikte, Altındağ Belediyesi’nde protokolün hiçbir hükmü kalmadı. İlişkiler mahkemelik oldu. Bir tek belediyeler de değil, diğer yerel yönetim birimlerinin de bu konuda bir sorumluluk ve yükümlülüğü yok. Bunu değiştirmek, onlara sorumluluk ve yükümlülük getirmek gerekiyor. Örneğin, Mahalli İdareler Reformu Yasa Tasarısı’nda, il özel idarelerine kadın sığınağı açma yükümlülüğü veren bir madde yer almıştı, ama şu anki, meclise yeniden sevk edilecek tasarıda bu da yok. Merkez teşkilatları içerisinde ise, devletin bir tek SHÇEK’e ait kadın sığınakları var. Başka yerde olabilir mi? Bunu da düşünmek gerekiyor. Ama SHÇEK’in kadın misafirhanelerinin sayısı az, kaynağı yetersiz, kurum içerisinde kabul görmüştüğü, benimsenmişliği, anlaşılabilirliği sınırlı. Ve SHÇEK’te özellikle o misafirhanelerde çalışan, emek veren arkadaşların ise iki taraflı sıkıntıları var. Yaptıkları çalışmalarını bize anlatmak konusunda sıkıntıları var, kurum içerisinde ihtiyaç duydukları desteği bulmakta sıkıntıları var. Devletin kadın sığınaklarını artırmak konusunda da SHÇEK’e bir desteği yok. İhtiyaçların tespiti konusunda bile çok cimri olduklarını düşü-

nüyorum karar vericilerin. Örneğin, SHÇEK madem ki, konukev-
lerinden sorumlu gördüğümüz kuruluş, yasal olarak da böyle, Türki-
ye çapında nerelerde kadın konukeyi açılmasına ihtiyaç olduğu ko-
nusunda, elinde bir ihtiyaç ve imkân araştırması olmalı. Hiç değil-
se beş yıllık plan çalışması, düzenleme, aşamalandırma çalışması ol-
malı. Oysa, bugüne kadar böyle bir çalışma görmedik.

Bir diğer sorun, merkezi ve yerel, hiçbir devlet kurumunun sığın-
maevi hizmeti sunan ya da sunmak amacıyla yola çıkmış kadın ku-
ruluşlarına maddi destekte bulunma yükümlülüğünün olmamasıdır.
Bu yöndeki taleplere rağmen henüz böyle bir düzenleme de gerçek-
leşmedi. Şimdi böyle baktığımız zaman devletin, şiddetle mücadele
konusunda çok sınırlı olduğunu ve bu çalışmanın sistemli olmadığını
görürüz. Öbür yanda bağımsız kadın hareketi olarak hem fi-
nansman kapasitesi, hem organizasyon, kurumlaşma kapasitesi ve
bulabileceği destekler göz önüne alındığında, Türkiye’de 12 yılda
iki tane kadın sığınmaevi üretebildik. İkisinin de bugün kadın ala-
bilecek, başvurulara yer açabilecek gücü kalmadı. Yönetmelik tasla-
ğı bu tablo içinde gerçekten de ihtiyaç duyduğumuz finansman des-
teğine, kurumlaşma desteğine herhangi bir katkıda bulunmadığı gi-
bi, bunun üstüne yeni yükler getiriyor. Nereye başvuracağım, han-
gi kâğıdı alacağım, nereye nasıl başvuracağım, onun istediği mode-
le nasıl uyacağım, yönetici kim olacak, yöneticiyle altı arasındaki
hiyerarşik ilişki nasıl olacak gibi. Bence bu taslak, bu alanda çalışan
kadın kuruluşlarını, maddi, manevi desteklenmesi gerekenler ola-
rak görmek yerine, daha çok denetleyelim, kontrol edelim, kontrol
altına alınmalarında hayır olan yerler gibi bir anlayışı yansıtıyor.
Belki, hazırlarken ki bakış açısı bu değil, ama pratikte karşımıza çı-
kacak olan işlev, anlam bu.

Bir diğer bakımdan, çok yeni, çok zayıf olduğumuz bir dönemde
olduğumuzu düşünüyoruz. Kurum sayısına baktığımız zaman, hem
SHÇEK açısından geçerli bu, hem kadın hareketi açısından geçer-
li. Sayımızın azlığına baktığımız zaman kaynaklarımızı daha verim-
li kullanabilmek, daha fazla kurumu daha fazla kaynakla üretebil-
mek için her birimizin kafa yorması gerekiyor. Tek tip bir kurumun
bütün ağırlığını karşılamaya niye enerjimizi, kaynağımızı ayıralım?
Bir başka tarafı; SHÇEK sosyal hizmetler alanında Türkiye’de ciddi
düzeyde bir tekel. Bu yönetmelik taslağıyla kadın sığınaklarında da

kendini sosyal hizmet anlamında bir tekel ilan ediyor. Ve sosyal hizmetlerin özellikle bizden daha gelişmiş olduğu ülkelerde çeşitli araçlarla, çeşitli kaynaklarla yürütüldüğünü, çeşitli kurumlar altında gerçekleştirildiğini biliyoruz. Son 20 yılda tam tersine, bir merkezi devlet teşkilatı içinde sosyal hizmeti bir çatı altında birleştirmek yerine koordinatörlüklerini, politikalarını mümkün olduğunca ortaklaştırmak, ama yerel yönetimlerin ve yerel bazdaki sivil girişimlerin sosyal hizmet desteklerini artırma politikası izleniyor. Farklılaşmalara imkân veren bir politika, ana çizgisi bu. Hal böyleyken SHÇEK niye kendisini ille de benim dediğim, ille de benim tarzım ve ille de benim giysim diye tekelleştirmeye çalışıyor, bunu anlamakta zorluk çekiyorum. Bunun kendi geleceği açısından da sakıncalı olduğunu düşünüyorum.

Yönetmelik, kadın sığınaklarının geleceğine ilişkin karar yetkisini SHÇEK'te topluyor. SHÇEK izin vermezse sığınmaevi açamıyorsunuz. Böyle bir noktaya geliyoruz. Yani biz , 5-10 yıl çaba harcayıp bir sığınmaevi kuracak noktaya geliyoruz, ama SHÇEK "sizin gözünüzün üstünde kaşınız var, bu kaş da burada durmazsa olmaz, sığınmaevi kuramazsın" derse, yapabileceğiniz bir şey yok, çünkü bu, yönetmelik taslağında hiçbir itiraz müessesesi de yok. Yani SHÇEK'in aldığı kararlara hiçbir şekilde, itiraz edemiyorsunuz. Türkiye'de devlet ile sivil toplum kuruluşları arasında ciddi bir sorun bence bu. Birlikte çalışma alışkanlıklarımız çok zayıf, çok sınırlı. Türkiye'de sivil toplum örgütleri izin ve denetime muhtaç değil, Devletin de bence izin ve denetime ihtiyacı yok. Yani polisiye olayları, adli vakaları izlemekle, sivil toplum kuruluşlarının gelişimini izin ve denetime bağlamak arasında fark gözetmek zorundayız. Bize lazım olan şey, işbirliği ve destek. İşbirliği ve destek sırasında da, birbirinin bağımsızlığına saygı gösteren, karar alma süreçlerine saygı gösteren bir tutum yaratmak zorundayız. Biz SHÇEK'in denetlenenleri değiliz, biz SHÇEK'in memurları değiliz, ama bu yönetmelikte bunu ifadelendiren şeyler bile var. O nedenle bu yönetmelik taslağının izin ve denetimi ağırlaştırıran anlayışı öne çıkardığını ortaya koymak, söylemek lazım.

Yine yönetmelik taslağında, kendi içinde de çok çelişki var. Demokratik kurallar ve işleyiş içinde kabulü de mümkün değil. Eksik,

tarafı, içeriğinin ne olduğu muğlak, nasıl uygulanacağı muğlak, çelişkili birçok hüküm var. Birkaç tane örnek vereceğim; mesela bu yönetmeliğe göre gerçek kişiler, kendi maddi imkânları yeterli olsa bile, kendileriyle çalışan bir gönüllü kadınlar grubu bulsalar bile mutlaka bir dernek, vakıf vs hüviyeti yaratmak zorundalar, yoksa gerçek kişi adına sığınmaevi açamazlar. Kamu kurum ve kuruluşları da ancak izinle açabiliyorlar.

Gizlilik, can güvenliği açısından bizim sığınmaevlerimizde son derece önemli. Aynı şekilde SHÇEK için de önemli, ama SHÇEK'ten bir sığınmaevinin kuruluşuna izin almak için 80 yere adresimizi verip 80 yerde bu adresin bilinmesine yol açan bir yönetmelikle karşı karşıyayız. Yani hiçbir sakınca görülmemiş bu kadar çok yere adresimizi bildirmekte. Sığınmaevi açmak üzere lüzumlu görülen, SHÇEK İl Müdürlüğü raporunun dayanacağı kriterler bu yönetmelik taslağında yok. Bu raporu hazırlayacak yetkilinin hangi vasıflarıyla bu raporu hazırlama yetkisi aldığı da yok. İl müdürlüğünde sosyal hizmet uzmanı unvanını taşıyor olmak, bu mesleki eğitimi görmüş olmak, kadın sığınakları konusunda uzmanlık bilgisine birikimine erişmiş olmak değil. Bu denetimi, bu raporu yapacak olan her kimse, onun hangi vasıflarla, hangi özelliklerle donanmış olduğunu da tanımlamak lazım. Böyle bir şey de yok tasarıda, Aynı şekilde bizi hem İl Müdürlükleri denetliyor hem de genel müdürlük denetliyor. Bu yetkili denetim elemanının kim olduğu da yok burada. Aynen izin konusunda, rapor konusunda olduğu gibi, denetleme konusunda da yetkili kişinin hangi vasıflarla yetkili kılındığı da muğlak tasarıda. SHÇEK denetimini yapacak olan yetkili her kim ise, denetleme sırasında aksaklık görürse tamamlamak için süre verme iyi niyeti gösteriyor. Bu süreyi de, kuruluşun koşullarını dikkate alarak gösteriyor, ama onu yapmamak gibi bir şansınız yok. Yani bu bizim özel bir tercihimiz bile olabilir. Aksaklık olarak görülen şey, bizim aramızda uzun uzun düşünüp taşınıp kararlaştırdığımız bir şey bile olabilir. Ama gelen yetkiliye göre bu bir aksaklıksa biz o aksaklığı düzeltmek zorundayız. Çünkü itiraz müessesesi yok. Denetleyicinin istediği her türlü bilgiyi temin etmek ve oluşturmakla yükümlüyüz.

Bütün bunlardan sonra bize sağlanan hiçbir destek de yok. "Sığınmaevine ihtiyaç duyulan il ve ilçeler" diyor, bu ihtiyaç nasıl,

kim tarafından belirlenir, nasıl uygulanır konusunda hiçbir cevap yok taslakta. Kapatma kapatılma halleriyle ilgili, "gerekli tedbirler alınır ve uygulanır" diyor, ama tedbiri kim alır, kim uygular, onlar da yok. Bir de SHÇEK'in kendi kadın konukevleri tamamen bu sürecin dışında. Kadın sığınakları açısından denetim tekelinden söz etmişim, SHÇEK'in misafirhaneleri bu tekel kendisine ait olduğu için oralar dört dörtlük işliyor herhalde. Kadın konukevlerinin denetlenmesinde bu taslak içindeki hükümler, bunların raporlarının aleniyeti en azından benzeri kuruluşlara yönelik aleniyeti yok. Hatta, bir iyi niyet gösterisi olurdu, SHÇEK kadın misafirhaneleri de bizlerin de içinde yer aldığı heyetlerle denetlenseydi keşke. Yine SHÇEK misafirhanelerinin bu tür bir denetime açılmamasını kurumun kendini tekel olarak görmesiyle ilişkili olduğunu düşünüyorum. Kendini imtiyazlı görmesiyle ilişkili olduğunu düşünüyorum. Ve bunun da bizimle, sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkisinde ast üst ilişkisi içindeki bir yaklaşımı yansıttığını düşünüyorum. Tartışmalarımızda buna yer verelim istiyorum. Benim kişisel görüşüm de, vakıf olarak görüşümüz de benzeri olmuştu, bu anlattıklarımız nedeniyle bu yönetmelik taslağını yararlı ve doğru görmüyoruz ve ihtiyacımız olmayan bir girişim olarak tanımlıyoruz.

Bu çalışmanın başlangıcında, ilk toplantıya işbirliği ve dayanışma için çağırılmıştık. Dayanışma için çağırıldığımız o toplantının mektubunda, "sığınmaevlerinde standardizasyon"la ilgili bir ibare vardı. Biz o zaman da vakıf olarak sormuştuk, "Bu standardizasyondan ne kastedildiği açıkça söylensin, konuşulsun ki, bunun cevabını öyle oluşturalım, görüşünü öyle verelim" diye. Biz bu taslakla ilgili gelişmeyi, taslak ortaya çıktıktan sonra öğrenebildik. Yani işbirliği ve dayanışmanın böyle bir şeyi kapsamı gerektiğini düşünmüyoruz. Burada da bence bunun üzerinde tartışalım. Bu çalışmayı durduralım. SHÇEK'le işbirliği ve dayanışma sağlamanın üzerinde çalışalım.

Cânân Arın

Ben, bir iki noktaya değinmekle soruna şu andan itibaren çözüm getirmekle ilgili birkaç şey söyleyeceğim. Yalnız şöyle bir hatırlatmayla söze girmek istiyorum. Daha genel çerçevede, bu sadece

SHÇEK meselesi değil, Türkiye’de genel olarak devlet ve birey kavramının gelişmemişliği, demokrasinin yokluğu, Osmanlı İmparatorluğu’ndan gelen tebaa zihniyetinin bir ürünüdür. Türkiye’deki işkencelerin nedeni de budur; devlet veya vatan, polisin mülküdür, siz ondan farklı bir şey söylüyorsanız, siz onun mülküne tecavüz ediyorsunuz demektir. Dolayısıyla o sizi susturmak veya işkence yapmak hakkına sahiptir. Dolayısıyla birey olmak, vatandaş olmak, bağımsız bir sivil toplum kuruluşu kurmak gibi fikirlere bizim devletimiz henüz alışık değil. Bunları öğrenmek zorunda. Bu o sürecin sancılarınıdır. Sivil toplum kuruluşları kendileri açısından bağımsız ne kurarlarsa, devlet üç gün sonra ona el koyuyor, “al bak bunu ben yaptım” diyor.

Konuyu üç açıdan incelemek gerekiyor; birincisi, başından beri üzerinde ısrarla durduğum, dernek ve vakıf meselelerinin yasal çerçevesinin çizilmesi. Devlet ve polis baskısı olmadan rahatça dernek kurabilme özgürlüğünün sağlanmasıdır. Örgütlenme özgürlüğünü doğrudan geliştirmek, buna sahip çıkmak ve mevcut Dernekler Kanunu’nun çok geniş yasal çerçevesini çizmek zorundayız.

İkinci ayağı; şu anda SHÇEK’in bu yönetmeliğe dayanak yaptığı kanun maddesinin iptalini sağlamak. Bunu sağlamak için idare hukukçularıyla ortak bir çalışma yapmamız gerekiyor. Yani sorunu kökünden çözmek gerekiyor. Biz bu kanun maddesi çıktığı zaman bu kanunda bu madde yer aldığından demek ki uyuduk, yahut uyumasak bile, o kadar çok şeyle aynı anda boğuşmak zorundayız ki, onu ihmal ettik. Bugün onun meyveleri toplanıyor. Dolayısıyla bu işi yapmak zorundayız. ve derhal yapmak zorundayız. Kadına yönelik şiddet resmi bir devlet politikasıdır. Dolayısıyla kadına yönelik şiddetten, devlet doğrudan doğruya sorumludur. Bundan neyi kastediyoruz. Biz “insan hakları” dediğimiz zaman, devlet ile birey arasındaki hak ve özgürlüklerden bahsediyoruz. Ve dolayısıyla buradaki ihlallerden bahsediyoruz. Eğer Devlet Planlama Teşkilatı, kadına yönelik şiddetle ilgili ayrıntılı bir istatistik tutmuyorsa, mesela, ABD’de de, her 6 saniyede bir, bir kadının ırzına mı geçiliyor, acaba Türkiye’de kaç saniyede bir, bir kadının ırzına geçiliyor, Acaba Türkiye’de kaç dakikada bir kadın dövülüyor, Acaba Türkiye’de dövülen kadınların ne kadarı ölüyor, dövülen kadınların ne kadarı in-

tihar ediyor veya bir başkasını öldürmeye kalkıyorlar? Bunlar devletin kadına yönelik şiddet konusunda uyguladığı ciddi politikalar sonucunda ortaya çıkacak istatistiklerdir. Şiddeti engellemeye çalışan diğer Batı ülkelerinde, ciddi önlemler almaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye’de ne kadar ciddi önlem almak için çalışma yapılmaktadır. Çok az veya hiç. Dolayısıyla bir kadın kocasından dayak yiyip de şiddete maruz kaldığı zaman devlet aleyhinde de tazminat davası açması gerekiyor, korunmadığı için.

Üçüncü ayak; işte bu sorumluluk çerçevesinde temel bir yasa taslağının hazırlanması için çalışmamız gerekiyor. Biz sığınakların yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyoruz. Sığınaklar bağlamında veya genel sivil toplum kuruluşları bağlamında bunlarla devlet ilişkisini düzenleyecek bir yasa tasarısına ihtiyacımız var. Denetlemek anlamında değil, engellemek anlamında değil, ben en büyüğüm ne istersem o olur anlamında değil, çirkin birtakım kurallar çıkartarak, ya bu kurallara uyersin ya da uyersin gibi dayatmalarla değil, ben devlet olarak sizin hizmetinizdeyim, size ne kadar yardım edebilirim, size ne kadar mali kaynak sağlayabilirim. neredeki kaynağı size aktarabilirim, tarzında.

Bundan yıllarca önce ABD’deki federal hukuk bürosu gibi bir yeri ziyaret ediyorduk, çok aklımda kalan bir kanun teklifi vardı. Şiddet uygulayan erkeklerden o kadınların rehabilitasyonu için özel vergi kesiliyordu. Tıbbi bakıma, psikolojik yardıma, hukuki yardıma ihtiyacı olan kadınlara kaynak yaratılıyordu. Mesela Fransa’da, Almanya’da, İngiltere’de, ABD’de şiddete uğrayan kadınların avukatlık vekâlet ücretleri hükümet tarafından ödeniyor. Böyle bir mekanizma var. Yani gerçekten kadına yönelik şiddeti önlemek ve şiddet sonucunda da o kadının rehabilite edilmesi yeniden topluma kazandırılması için gerekli önlemlerin alınması mekanizması var. Türkiye’ye geliyorsun, hiçbir şey yapmayacağım ayrıca senin yaptıklarını denetleyeceğim. Bunlar hukuki terimler ve hukuki metinler iyi niyetle yürütülecek metinler değildir. Bu iyi niyetle hukuki metinleri yorumlama meselesi gene gelişmemiş Doğu toplumlarının işidir. Mesela Türkiye’nin daha doğu kesimlerine gittiğin zaman sözle iş yapılır, “şu kadar para verdim bana bunun faturası ver, senet ver” dediğin zaman , “sen benim sözüme güvenmiyor musun?” de-

nir. Dolayısıyla çıkacak bir yönetmelikte biz iyi niyetliyiz, öyle değil böyle denetleyeceğiz, aslında sizi değil amacımız başka yerleri denetlemek gibi bir laf söylenemez. Bir metin vardır, bu metin objektif, herkese yönelik olarak hazırlanır ve herkese uygulanır. Bugün bu yönetmelik bugünkü yönetimle belki sınırları genişletilmiş olarak uygulanacaktır, ama yarın öbür gün Allah korusun eğer Melih Gökçek gibi bir adam gelirse ne olacak? O Melih Gökçek daha önce neler yaptığını bildiğimiz adam, böyle bir adam gelirse böyle bir yönetmelikle biz ne yapacağız söyler misiniz arkadaşlar? Yani bizim bayağı ciddi ve radikal önlemler almamız gerekiyor.

Tekrar toparlıyorum, üç ayak var: Sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili gerçekten özgürlüğü sağlayıcı ve demokrasiyi yerleştirecek bir yasal çerçevenin oluşturulması ki: bu başka bir sivil toplum kuruluşunda yapılmakta. İkincisi: Mevcut yönetmeliğe dayanak oluşturan yasanın iptali, Üçüncüsü de: Devletle olan ilişkilerde, sığınaklar için biz ne talep ediyoruz, devlet ne yapmak zorunda? Devletin bize karşı olan sorumluluğunu hatırlatacak bir yasa taslağı hazırlayıp gündeme getirmek gerektiğini söylüyorum. Teşekkür ederim.

Şenal Sarıhan

Arkadaşlarımıza açıklamaları için teşekkür ederim, fakat yol alabilmek açısından birkaç şey yapmak gerektiğini düşünüyorum. Burada bulunan arkadaşlar, hukukçuyum, ama henüz vâkıf oluyorum. Şu anda var olan sığınmaevlerinin kimin tarafından denetlendiği ve hangi yönetmeliklere dayanılarak yürütüldüğü konusunda aydınlanmaya ihtiyacımız var. Çünkü somutu tartışmak gerekiyor. Benim bilgilerimde bir eksiklik yoksa, dernek ya da vakıf bünyesinde açılmış olan bu tür bir evin İçişleri Bakanlığı'na yani Emniyet'e bağlı olarak çalışmalarını sürdürülmektedir. Bilgimde yanlışlık varsa bu konuda arkadaşlarımın açıklama yapmasını istiyorum ve zannediyorum ki Cânân arkadaşın daha önce, dernek ve vakıfların daha özgür bir yapıya dönüştürülmesi noktasındaki önerisi de bu açmazdan ortaya çıkıyor. Şimdi iki durumla karşı karşıyayız. bir yanda İçişleri Bakanlığı var bir yanda SHÇEK var. Biz bunların arasında tercih mi yapalım? Bunu söylemiyorum elbette, ama durum nedir, bu somut durum karşısında biz nasıl bir tutum almalıyız? Yönetmeliğin dayan-

dığı yasa maddesini idare hukuku yönünden götürürsünüz iptalini istersiniz. İptal edilir veya edilmez, bunun için koşullar araştırılır, ama bugün için elimizde olanla, gelen arasındaki problem nedir? Biz bu problem karşısında nasıl bir tutum alacağız? Acaba var olan yönetmelik daha olumlu olabilir mi bağlandığı yer açısından? Bu yönetmeliğe mecbur isek ki şu çok önemli, denetim mekanizmalarına, sivil toplum örgütleriyle kamu örgütlerinin ortak katılımı çok önemlidir, bu düzenlemeler nasıl yapılmalıdır? Bence somut üzerinden adım adım gidelim, zaten her adım attığımızda hedeflediğimiz şey demokrasinin ve özgürlüklerin genişletilmesidir. Somuta bakmak zorundayız.

Nazik Işık

Şenal Hanım, sorunuza hemen cevap vermek istiyorum. Dernekler, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından denetleniyorlar, vakıflar hem Emniyet Genel Müdürlüğü hem de Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından denetleniyorlar. Biz hizmetlerimiz açısından denetlenen kuruluşlar değiliz. Bu taslakla şimdi artık bir de vermekte olduğumuz hizmetler açısından denetlenmek isteniyoruz. Ve maalesef sizin dediğiniz gibi bir durumla karşı karşıya değiliz. Yani Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün denetimleriyle bu denetim arasında bir tercih yapmak söz konusu değildir. Çünkü o denetimlere ilaveten bir de bu denetim yükünün altına girmek söz konusudur. Tamamen ayrı ayrı alanlarda denetimler söz konusudur, hiçbiri diğerini kesmeyen denetimler söz konusu. Onun için bu yönetmelikle getirilmek istenen denetim "bizim için yeni bir yükür" diye tanım yapıyoruz. Benim anlatmak istediğim nokta buydu. Yani bu yönetmelik taslağına ya da bu yönetmeliğin düzeltilmiş haline evet demekle, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ya da Emniyet Genel Müdürlüğü'nün denetiminden çıkmak söz konusu değildir. Her birinin içeriği ve hedefi farklıdır. Mali açıdan da denetleniriz, vakfın zararına yol açıp açmadığımız konusunda da denetleniriz, gerekirse gecikme faizini cebimizden ödemekle cezalandırılırız. Yani bütün o denetimler aynen sürüyor. Örneğin, ben yalnız 18 yaşın altındaki ensest kurbanlarına yönelik bir sığınmaevi açsam bile bir çocuk oyun odası açılmasını öngörüyor yönetmelik. Hiçbir işlevi olmayan, benim için hiçbir yararı olmayan bir çocuk oyun odasını

ben niye bulundurayım, sığınmaevinde. Mekân zaten kolay üretilen bir şey değil. Metrekare maliyeti ortada bu işin, rehabilitasyon hizmetlerini belki sığınmaevinde değil danışma merkezinde yürütüyorum, benim organizasyon modelim belki onu gerektiriyor. Hayır; bir eğitim ve rehabilitasyon odası bulunacak diyorlar. Eğitim ve rehabilitasyon odası bulundurmamak yerine belki dört kadın daha barındırmayı tercih ediyorum, deseniz kimse sizi dinlemeyebilir. Yani kurallara göre canı isterse dinliyor bu açıklamaları. Ama yönetmeliğe aykırı da diyebilir. Aynanızı nereye astığının bile sorun olabileceğinden emin olun. O nedenle bu denetime gerek yoktur.

Şenal Sarıhan

Bilgi sahibi olduğum için değil, ama kafamızın açılması için söylüyorum. Şimdi verdiğiniz örnek, pek gerçeği karşılamıyor, çünkü onuncu maddede “ihtiyaca göre” diye bir ifade var. Bu yanılla şunları tartmak gerektiğini düşünüyorum. Derneklerde hizmetin denetlenmesi vardır. Nedir? “Amacınızın dışında faaliyet gösterdiniz” der. Bu bir hizmet denetimidir. Bu yanılla biraz daha titiz bir çalışma yapmak gerektiğini düşünüyorum. Yani elde olan, getirilmek istenen yararları, çerçevesi ve içeriği arasında daha gelişkin bir çalışma ya da farklı bir bakış açısı. Denetim elbette, çünkü bunun kadın sığınmaevleriyle ilgili söylemiyorum, kamusal yarar kamusal amaç dediğimiz bir şey var, özünde korunan bireyin amacıdır. Bugüne ve kendi amaçlarımıza değil, genele bakarak ve genel içinde değerlendirme yapmak gerektiği kanısındayım.

Nazik Işık

Ben burada bir hatırlatma yapmak istiyorum. “Şefkat Yurdu” da Konya’da sığınmaevi gibi çalışıyor, kadınları barındırıyor ve kadınlar orada çok ciddi sorunlar yaşıyor. Belki SHÇEK, Şefkat Yurdu gibi yerleri denetlemek için bu yönetmeliği düşünmüştü. Vakıflar Genel Müdürlüğü de irticacı vakıfları kontrol altına almak için bizim de tabii olduğumuz kuralları artırıyor. Bakın biz kurulduğumuz dönemde Vakıflar Genel Müdürlüğü bizim genel kurullarımızda yönetici müfettiş, tutanak tutan birini bulundurmuyordu. Ama irticacı vakıfları denetliyoruz adı altında biz genel kurullarımızda kendi

başımıza genel kurul yapamıyoruz. Bu toplantılarda olduğu gibi orada da Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün müfettişi, görevlisi tutanak tutuyor, imza atıyor, yaptıklarımızı kayıt altına alıyor. Yani genele ilişkin sıkıntılarını da cezalarını da niye hep biz çekiyoruz? Ben buna cevap bulamıyorum.

Hülya Gülbahar

Kanunda ille de denetim diye bir şey yazmıyor. 34.maddeye baktığımız zaman "bu kuruluşların hizmet ve personel standartlarını düzenler" diyor. Yani hizmet ve personel standartlarını var olan bağımsız kadın sığınmaevlerini denetleme altına almadan da düzenlemek mümkün. Bu gerçek anlamda niyet meselesidir. Bunu hazırlayan kadrolar, bu yasaya göre gerçekten yönetmelik çıkaracaklarsa eğer, bağımsız kadın gruplarının herhangi bir şekilde bu tür bir yönetmeliğe destek vermesi imkânsızdır. Tek bir örnek: Kadınlara ait bilgiler gizlidir ve asla bu bilgiler cezai anlamda suç oluşturmuyorsa sosyal hizmetler uzmanları da dahil olmak üzere kimseye verilmez. Tek başına bunları istemek bile bir denetleme yöntemidir. Kimse bunu talep edemez. Bakanlık ille de bir düzenleme yapacaksa üç konuda yapabilir: Sığınaklardaki kadınlara ait bilgiler gizlidir der. İkincisi, bu kurumlarda çalışacak olan personelin seçimi bu sığınakların işleticisi kadın grupları tarafından yapılır, ücretleri devlet tarafından ödenir. Bu da bir düzenlemedir. Gayet rahatlıkla böyle bir düzenleme yapılabilir. Bir üçüncü madde konabilir: Bunlar bağımsız kuruluşlardır. Bu kuruluşların bağımsızlığına hiç kimse müdahale edemez. Bakanlık tam tersine hem denetleyici, hem yükümlülük getirici, hem de kaderini değiştirecek olan yöneticilerin iki dudağı arasına bırakacak bir yönetmelik yapmak zorunda değil.

Birgül Akay

Burada avukat arkadaşlara büyük iş düşüyor. Çünkü böyle bir durumda Mor Çatı kapanır. Ben Mor Çatı gönüllüsüyüm. Böyle bir durumda Mor Çatı'da görev almam. Çünkü, en basiti kadın misafirhanelerinin oluşması, kadın hareketinin bir sonucudur. Kadın Bakanlığı'nın Türkiye'de kurulması kadın hareketinin bir sonucudur. Dolayısıyla daha bu konuda, bana göre uzman olmayan ki; kadın

hareketinde uzmanlık da soru işareti, bir sosyal hizmet uzmanı gelecek benim başımda müdür olacak. Ben niye Mor Çatı'da varım, hiyerarşi yok diye varım,. Dolayısıyla bu çok önemli, Mor Çatı'nın varlık nedeni yok olur. Çünkü Mor Çatı'da hiyerarşik olmayan bir düzen vardır ve kadın hareketi sürekli kendini sorgular. Biz sürekli kadınlarla öğrenerek bir yerlere gidiyoruz. Dolayısıyla SHÇEK'in kadın hareketinden öğrenecek bir sürü şeyi var. Bu durumda sığınak çalışmaz, böyle bir durumda sığınak da olmaz. Ancak şöyle olur, bu tür şeyler oluyor, belediyelerde, SHÇEK'te durumun çok farklı olduğunu sanmıyorum, aradan bir müddet geçer oradaki çalışanlar "kadınlar düzelmüyor kardeşim, bu kadınlar birbirleriyle kavga ediyor" gibi yaklaşımlar ortaya çıkmaya başlar. Siz kadın bakış açısıyla bakmadığınız zaman, "kadın hareketinde ben de bir şeyler öğreniyorum, öğrenerek bir yerlere gideceğiz" demediğiniz zaman yaptığınız çalışmanın kadınca özü kaybolur. Tipik bir sosyal hizmet uzmanı oluruz biz de. Eğer böyle bir yönetmeliğe göre çalışma yaparsak. Biz de şöyle demeye başlarız, bunun örnekleri vardır; "vah biz buna acımıştık, şimdi eline oje sürüyor, walkman takıyor, sevgili buldu filan" bu tür yaklaşımlar başlar doğal olarak. Ve böyle bir durumda da Mor Çatı gibi kurumlar sürdüremez. Varlık nedenleri ortadan kalkar. Biz, bize başvuran kadınlarla şöyle bir ilişki kurmuyoruz; "biz kurtulmuş kadınlarız, onları kurtaracağız" gibi. Öğretmen öğrenci ilişkisine girmiyoruz. Bu yönetmeliğin getireceği sonuçlarla, sorguladığımız ve yürüdüğümüz yol devlet tarafından tamamıyla kapatılmış olur.

Pelin Erda

Ben herhalde tartışmayı biraz daha başa almak zorundayım. Çünkü Şenal Hanım'ın sözleri üzerine söz istemiştım. Ama onun üzerine başka tartışmalar da eklenince, diğer konularda da bir şeyler söylemek istiyorum. Öncelikle, SHÇEK'in denetim konusundaki taslağına karşıyım. Çünkü başımızda yaşadığımız bir deneyim var. Şeriatçı akımlar yükseldikçe ve vakıf kurdukça, vakıflar denetimlerini artırmıştı, herkes memnun olmuştu başta. Ama Vakıflar İzmir Bölge Müdürlüğü'nü görünce bu denetimin sadece bizim için işlediğini anladım. Çünkü Vakıflar Genel Müdürlüğü zaten şeriatçıların elinde. Hiçbir şeriatçı vakfın, bizim vakfımız gibi denetlendi-

ğine inanmıyorum ki; 500 milyon bir sermayemiz vardı, evraklarımızı yok ettiler, imzalı, kâğıtlarımız olmasına rağmen dava açmakla, feshimizi istemekle tehdit ettiler. Bizim yapımızdaki bütün vakıflar için aynı şey geçerli. Bunu şuna benzetiyorum, biz 1980 sonrasında 142 kalktı diye çok sevinmiştik, ama yerine Terörle Mücadele Yasası geldi, 141-142'yi arar hale geldik. Bu bir kandırma. Burada bulunan bütün sosyal hizmet uzmanı arkadaşlarıma ben saygı duyuyorum, ama Türkiye'deki bütün sosyal hizmet uzmanı arkadaşları tanımıyorum. Elbette ki siz çok farklısınızdır. Türkiye'de bir de şu yaşanıyor, birileri geliyor iktidara atamalar yapıyor değiştiriyor. Siz bugün bir yerin başında olabilirsiniz, gerçekten uygulamalarınız çok güzel olabilir, bu konuyu iyi bilebilirsiniz, ama siz devlet memuruyusanız, bir uygulamayla bir başka yere gönderilip, yerinize bir başkası gelebilir. Yani bu bağlamda bir denetleme ve hiyerarşiyi düşünürken Türkiye'de esen rüzgârları lütfen göz ardı etmeyin. Ve ben birbirimizi kırmamamız gerektiği düşüncesindeyim. Arkadaşımın söylediği şey biraz daha farklı gibi geliyor bana, gerçekten bağımsız çalışan kadın sığınmaevleri de olmalı. Çünkü biz birçok şeyi Mor Çatı'nın radikal söylemlerinden öğrendik. Ben avukat olarak, 15 yıllık deneyimle değil, Mor Çatı'nın yapmış olduğu çalışmalar sonucu şiddete maruz kalmış kadınlara nasıl yaklaşmam gerektiğini öğrendim. Bu benim iyi bir avukat olmadığımı göstermiyordu, sadece o konuda daha az bilgi sahibi olduğumu ya da daha az duyarlı olduğumu gösteriyordu. Örneğin, en son Sevgi arkadaşımın müvekkili olan ve İzmir'de güpegündüz, saat bir buçukta ve İzmir'in çok da ıssız sayılmayacak bir yerinde tecavüze uğrayan bir genç kızımızın İzmir'de tedavisini yaptıracak, yani tecavüze uğramış birine doğru bir yaklaşım sergileyecek bir psikiyatrist arıyoruz. Bunlar gerçekten çok önemli. Bir alanda olmamız illa ki o alanın her yerinde uzman olmamızı gerektirmiyor. Biraz daha farklı bakarak bu yasayı tartışmamız gerektiğini düşünüyorum, teşekkür ederim.

Nilgün Geven

SHÇEK Kanunu'nda yapılan bir değişiklikle 572 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle, kurum kanunumuza eklenen bentler ve yapılan değişiklikler sonucu kadın konukevlerinin bir sosyal hizmet kuruluşu olarak, 2828 Sayılı Kanun'un 3. maddesinde yer alması

sağlanmıştır. Buradaki amaç, kadın konukevlerinin kadına yönelik şiddet mücadelesinde daha etkin hizmet vermesini sağlamaya yöneliktir. Çünkü sosyal hizmet kuruluşu olarak kanunda yer alması durumunda, müdürleri atanabilecek, ayrı bir faaliyet, proje olarak ödenekleri çıkabilecek, ayrı bütçeleri olabilecek. Bu da onların bu konuda etkin hizmet vermelerini sağlamaya yönelik olacaktır. Böyle olunca yani, kanunun 3. maddesinde sosyal hizmet kuruluşu olarak yer alması sağlanınca, yine SHÇEK Kanunu'nun, kurumun görevlerine ilişkin 9. maddesi g fıkrasında, "kuruma bağlı olanlar dışında kurulacak sosyal hizmet kuruluşlarının açılış iznine, her türlü standart ve işleyişlerine ilişkin esasları, varsa ücret tarifelerini tespit etmek, onaylamak ve denetimlerini yapmak ve esaslara uymayanların faaliyetlerini durdurmak" hükmü yer almaktadır, Yine aynı kanunda tek tiplileştirme gibi çok sert hükümler bulunmamaktadır benim kanımca. Burada, işleyişe ilişkin en ufak bir belirleme yoktur. Hizmetle ilgili konulacak kurallar, alınacak kadınların nitelikleri, kaç oda olacağı, kaç santim olacağı, tavan, taban yüksekliği, öyle bir husus bulunmamaktadır. Her sığınak kendi iç yönetmeliğini düzenleyecektir. Denetleme de bu iç yönetmeliğin zaten kabul edilmesiy-le birlikte bir kuralı, bir yönetmeliği durumuna gireceğinden, gelecek denetim elemanı da zaten bu işleyişi denetleyecektir. Bunun kabul edilmesiyle siz oradaki amacınızı ortaya koymuş, orada kadına verilecek hizmetlerde uyulacak usulleri ve esasları kendiniz belirlemiş ve bunu kabul ettirmiş olacağınızdan valiliklerden, alınacak onayla gelecek eleman bunu denetleyecektir. Yani, bu uygulamada sosyal hizmetlere bağlı olmayanların, huzurevleri, kreş ve gündüz bakımevleri, rehabilitasyon merkezlerinde koyduğu hükümler yer almamıştır. Oralarda o yönetmeliklerini incelediğinizde çok daha gerçekten bağlayıcı, şu kadar metrekaşe olmazsa buraya açılış izni verilmeyecek türden hükümler yer almaktadır. Örneğin bir huzurevi kaloriferli olmazsa açılış izni verilmemektedir. Bu yönetmelikte o tür hükümler yoktur. O nedenle tek tiplileştirme yorumu yapılmamasını uygun görüyorum.

Kuruluş açma işlemleri diğer kamuya ait ve özel hukuk tüzel kişilerine diğer sosyal hizmet kuruluşlarında uygulanan hükümlerin aza indirilmiş haliyle yer almaktadır. Onun dışında, yine kuruluşlarımızda, sosyal hizmet uzmanı, psikolog çalıştırılması da gündeme

getirilmiştir. Çünkü hizmet, sosyal hizmet uzmanlarıyla, psikologların gerçekten bu kadınlara yardım etmesi gerektiği, bu hizmete ihtiyaçları olduğu açısından düşünülmüştür. Çalışan arkadaşlarımız da kadınlara gerçekten yararlı olmaktadır. Onlar hiç bir zaman, az önce eleştirildiği gibi “ojesi ya da kılık kıyafeti” nedeniyle bir kadına farklı bir tavır içinde olmamışlardır. Çünkü mesleki bilgi, beceri, teknik ve yöntemleri kullanarak orada profesyonel bir yaklaşım içinde mesleki bir çalışma yapmaktadırlar.

Bu mesleği, sosyal hizmeti öncelikle tanımak gerekir. Sosyal hizmetlerin en önemli ilkelerinden biri de “kendi kaderini tayin” ilkesidir. Kadının geleceği ile ilgili bir belirleme uzman ya da psikolog tarafından yapılmamaktadır. Kendi alacağı kararlarda, yardımcı olunmaktadır. Yaşam seçeneklerinde başarılı olmaları yönünde psikolojik destek ve danışmanlık yapılmaktadır. Onun dışında gerçekten bu hizmette, bu meslek elemanlarının çalışması uygun görüldüğü için bu madde konulmuştur. Ayrıca denetimle ilgili de yine gelecek olan kişiler sosyal hizmet uzmanı ya da psikologlardır. Ya da mesleği bu olan idareci durumundaki kişilerdir. Onların da bu konuda denetime gelmeden önce eğitilmeleri söz konusu olabilir. Kadın bakış açısını kazanmaları konusunda hep birlikte el ele vererek yardımcı olunması söz konusu olabilir. Kaldı ki bu konuyla ilgili çalışmalarımız sürmektedir.

Kadın konukevleri SHÇEK için de yeni bir konudur, ancak en iyisinin olması konusunda çok iyi niyetli çalışmalarımız vardır. Hiçbir zaman bu yönetmeliği hazırlarken biz denetleyelim diye yola çıkılmamıştır. Sadece özel hukuk tüzel kişilerine değil, kamuya ait de rehberlik yapmak, onların çağdaş hizmet vermelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Bu alanda hizmet vermek isteyen kurum ve kuruluşlar belki sizler kadar tecrübeli ve bilinçli olmayabilirler. En azından buraların birinci ilkesi gizliliklidir. Bizim kendi yönetmeliğimizde de bulunmaktadır. Ancak tabii çelişki olduğu söyleniyor. Ama bu denetim olayı da yine bir yasal zorunluluktan dolayı getirilmiş bulunuyor. Buna uymak zorundayız. Bu bir görev olarak hazırlanmış durumda. O açıdan da bu kanunun öncelikle ruhuna bakmak gerekir. Yani, rehberlik, destek vermek, çağdaş hizmet vermelerini sağlamak amacıyla hazırlanmış bir yönetmeliktir. Bunun göz ardı edilmemesini istiyorum.

Ayrıca, bu dayanak maddesinin iptali de yine birtakım sorunlar getirecektir. Çünkü SHÇEK dışında açılan sosyal hizmet kuruluşları sadece kadın sığınmaevleri değildir. Huzurevleri, rehabilitasyon gibi merkezler vardır. Onların da standartlarının belirlenmesi konusunda sosyal hizmetler görev üstlenmiştir. Bu kanun maddelerinin iptali ile bu sefer bütün bunların denetlenmesi veya rehberlik hizmetinin de önüne geçilmiş olur. Ben hukukçu değilim ama, kâr amacı gütmeyen vakıflar olarak bu konuda gönüllü katılımın öne geçtiği bir hizmet olarak, yeni bir madde getirilmesi konusunda çalışmalar yapılırsa daha etkili olur. Bu bir yasal zorunluluk olduğu için bunu hazırlamak zorunda kaldık Ancak, amaç hiçbir zaman dar kalıplar içinde tek tipleştirme değil, rehberlik etmek, sizler kadar bilgili ve bilinçli olmayan kişilere yardımcı olmaktı.

Birgül Akay

Bizler pek çok örnek yaşadık. Basından da gizledik. Ama bir kadının sosyal hizmet görevlisi tarafından evine götürülüp bakılma teklifi aldığını biliyoruz. Ya da kadın yıllar sonra cesaret edip Sosyal Hizmetleri aradığında karşısına çıkan görevlinin “orospu mu olmak istiyorsun” dediğini biliyoruz. Peki biz sizi nasıl denetleyeceğiz? Bu tür şeyler olduğunda da, “aman bunlar ferdi şeyler, basına yansımaları gizleyelim” diye baskı yapılıyor. Bir denetim olacaksa, denetlenmesi gerekenler bizler değiliz ve ayrıca denetleyecek olanlar kimler? Bu konuda da çok ciddi şüphelerim var. Mor Çatı’ya gelen tüm gönüllüler ciddi bir eğitimden geçmek zorunda. Gerçekten uzun zaman süren, “kadın bakış açısı” dediğimiz şey, uzun emek isteyen ve üstelik sürekli yenilenmesi ve sorgulanması gereken bir süreç. Keşke sizin dediğiniz şekilde evin yangın tehlikesine karşı güvenliğini sağlama tedbirlerinden ibaret bir denetim olsa, bu tür denetimlere karşı değiliz. Ama bağımsız sığınaklardaki iç işleyiş ve oradaki kadın politikası gibi konularda bir denetim çok ciddi tehlikelere yol açacaktır. Sizlerden de, yani SHÇEK’te çalışan kadınlardan bizi desteklemelerini bekliyoruz. Bağımsız kadın hareketinin bu taleplerini desteklemenizi bekliyoruz.

Nilgün Geven

Tabii ki, bizim amacımız da bu. Kesinlikle sizi karşımıza almak değil yanımıza almak. Çünkü kanunun ruhunda var. Kurumumuz devlet olarak gönüllü katkı ve katılımlarla sosyal hizmetleri yerine getirmeye, sosyal hizmetleri planlamaya ve geliştirmeye yönelik, yani kurumun ilk maddelerinde bu yer almıştır.

Necla Ölçer

SHÇEK yıllardır Çocuk Esirgeme Kurumları'nı denetler. Ama maalesef bu sene Mersin'de yaşanan bir olay var. Demek ki, iyi denetleyemediler. Taciz olayı. Türkiye'nin birçok yerinde SHÇEK'in açtığı Çocuk Esirgeme Kurumları'nda taciz olaylarıyla karşılaşyoruz. Siz iyi niyetli olabilirsiniz. Biz sığınağı açarız, psikoloğunuzu gönderirsiniz, ama o kadının bakış açısı gönüllüler gibi mi olacak? Yoksa asık suratlı, maaşını almak için çalışan bir kadın arkadaş mı olacak? Bir başka endişem var. O da gizlilik meselesi. Ben başvuran kadının hayatını, her şeyini dosyalıyorum. Gelecek müdür belki keyfi olarak, "açın defterlerinizi inceleyeceğim" diyecek. Biz o zaman ne yapacağız? O zaman o gizlilik ilkesi, aynı Çocuk Esirgeme Kurumu'nda olduğu gibi, müdürün keyfine ve ya denetleyecek kişinin keyfine kalacak.

?

Biz sizin iyi niyetinizden hiç şüphe etmiyoruz Nilgün Hanım. Bu salondaysanız eminim ki, bize yakınsınız. Ama biz bir kurumdan ve kanundan söz ediyoruz. En önemli tarafı bu. Örneğin Türk Telekom'da 5-6 kafadar oturup, kadınların telefondaki sohbetlerini dinlemiş ve tehditle seri tecavüz suçu işlemişlerdi. Şimdi lütfen, bu ülkedeki bu kadar gerçekten sonra, ben oradaki görevliye güvenemem.

?

Hepimiz kadınız. Sosyal Hizmetler'deki bayanlar da işlerini bir kenara bıraksınlar, çalıştıkları kurumu bir tarafa bıraksınlar, öğret-

men, avukat, bağımsız çalışan insanlar gibi, bizler gibi gelsinler yaşadıkları şehirde bizlerle birlikte kadın hareketi içinde bizzat yaşasınlar. Eminim ki buradaki dayatmaya ilk önce karşılaştıkları gerçeklerden ötürü ilk kendileri karşı çıkacaklar.

Nilgün Geven

Lütfen sözlerimi bir savunma olarak algılamayın. Ben burada kurum temsilcisi olarak bulunuyorum. Konuya açıklık getirmek amacıyla söz aldım. Onun dışında da emekli olup da aranızda katılmış meslektaşlarım var, hâlâ aranızda olduklarına göre onlardan memnunsunuz. Ayrıca, söylemek istediğim, kadın konukevlerinde çalışan arkadaşlarımız buradalar. Onların da nasıl çalıştığını hiç merak ettiniz mi? Bir de onları dinlemenizi isterim. Tabii ki bizler size gelip çalışmalarınızın içine girelim, ama sizler de bizim kadın konukevlerinde bu arkadaşlarımızın nasıl özveriyle çalıştığını görün. Parasız kaldıkları günler de oldu. Sizler de lütfen onları göz ardı etmeyin. Lütfen birbirimizi karşı karşıya almayalım. Çünkü amacımız aynı. Kadına yönelik şiddet mücadelesinde birbirimize destek vermek, bu konuda var olan destek mekanizmalarını artırmak, kadın konukevlerinin çoğalmasını sağlamak. Mutlaka doğru yol bulunacaktır. Ve SHÇEK bu konuya gereken önemi vermek gayreti içindedir. Ve ilk kez de 2000 Yılı bütçesi içinde ayrı ödenek konulmasını başarmış durumdadır.

Birsen Kaşker

Şu an SHÇEK'te çalışan kadın arkadaşlarımız çok alınıyorlar, haklılar. Aslında onlara teşekkür ediyoruz, mutlaka çalıştıkları alanda çok zorlanıyorlar, çünkü erkeklerle birlikte çalışıyorlar. O anlamda onlara katılıyorum. Ve kendi adıma teşekkür ediyorum. Ancak, bu bir tercih meselesi. Ben kendi adıma böyle bir tercih yapmak istemiyorum. 1980'li yıllardan bu yana kadın hareketi içinde çalışan biri olarak, üç yıllık sığınak işletmesinde görev almış bir kadın olarak, böyle bir çalışmanın içinde var olmak istemiyorum. SHÇEK'in çatısı altına girmek demek, eşyanın tabiatına ters demek. Çünkü ben politika yapmak istiyorum. Üretilenlere katkıda bulunmak istiyorum. Yapılanları öğrenmek istiyorum. Bu beni kısıt-

layacak, bu beni bağlayacaktır. Beni baskı altına alacaktır. O nedenle bağımsız kalmak istiyorum. Valinin denetlemesi, Sosyal Hizmetler'in denetlemesi, polis denetlemesi, erkeklerin denetlemesi, kocanın denetlemesi, bütün bunlardan kurtulmak istiyorum. Bunun tek yolu bağımsız olmak. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın kurulmasının tek sebebi, Şişli Belediyesi'yle yapılan protokoldeki bize atılan kazıktır. Biz aylarca hazırlanıp, kokteyl bile düzenlemişken, adam "ben kendim işleteceğim, gelirsiniz benim sığınağım da eleman olarak çalışırsınız" dedi. Peki bizim politikamız, emeğimiz nereye gidiyor? Onun üzerine bir vakıf kurup kendi sığınağımızı açmaya karar verdik. Bunları görmezden gelerek, bir de erkeklerle birlikte çalışmaya zorlanmamızı hiç anlamıyorum. Zaten böyle bir şey olursa, Mor Çatı ve benzeri sivil toplum kuruluşları sığınmaevini açmaktan vazgeçecektir. Bütün yük o zaman SHÇEK'e kalacaktır. Kendi bildiği gibi çalışacaktır. Yani bizim anladığımız sığınak kurallarına aykırı biçimde çalışacaktır. Beni asıl rahatsız eden politika üretmeye engel olunmaya çalışılmasıdır. Ben burada aileyi sorgulamak istiyorum. Annemi, babamı sorgulamak istiyorum. Devlette beni rencide eden, baskı kuran, kimliğimi, kişiliği yok eden yasalar var, bunları sorgulamak istiyorum. Ben devletin şemsiyesi altında bunu yapamayacağım. Benim bağımsızlığım elden gidiyor. SHÇEK'te çalışan kadınlara teşekkür ediyorum ama, ben ve benim gibi düşünen kadınları da rahat bıraksınlar. Kadınlarla birlikte, kadınlar adına bir şeyler yapalım. Evet, devletten destek bekliyoruz. Şiddete karşı çalışan kadın kuruluşlarına bütçe ayırır, o bütçeyi de doğrudan kadınlara aktarır. O bütçeden aldığımız paraların hesabını kuruş kuruş veririz. Buna hazırız.

?

1970'ten beri kadın örgütlerinin çabasıyla açılan sığınmaevlerinin yalnızca iki tanesi ayakta kaldı. Şu anda onlar da işlemiyor. Ama SHÇEK'in açtığı 7 tane kadın konukevi var. SHÇEK'in kadın konukevlerinin artırılması gerektiği kanısındayım. Devlet benim için vardır. Ama bunun yanı sıra kadın örgütleri de kendi çabalarıyla kadın sığınmaevleri açmalılar. Devlet bizi mi denetlemeli, biz mi devleti denetlemeliyiz? Devleti de denetlemeliyiz. Çünkü devletin bir kadın politikası yoksa (ki yok) ortada bu. O zaman biz onu

denetlemekle yükümlü olmalıyız. Ama yaşarken öğreniyoruz ya; ben iki yıldır kadın sığınakları konusunda kaygılar duyuyorum. Bugüne dek kadın sığınmaevlerinin gerekliliği konusunda kafa yoruyordum, ama son iki yıldır, ataerkil yapıya uygun olarak, "sığınmaevlerini bize zorunlu bir çözüm olarak mı dayattılar?" kaygısını duyuyorum. Biz sığınmacı mıyız? Önce babalarımızın evinde, sonra kocalarımızın evinde sığınmacıyız. Orada da yaşayamadığımız zaman sığınaklarda sığınmacıyız. Tam da ataerkil yapı, bu erkek egemen ideoloji, kendi ideolojisine uygun bir mücadele yöntemi çizdi bize. Çünkü en gelişmiş kadın politikalarının üretildiği ülkelere örneğin İskandinav ülkelerine baktığımızda bile kadına yönelik şiddetin hiç de azalmadığını görüyoruz.

Harbiye Ateş

Sığınaklar bizim için çözüm değil, diye düşünüyorum. Enerjimizi, paramızı, mücadelemizi, çabamızı, her şeyimizi, hatta canımızı veriyoruz. Bütün bunları sığınmaevleri açma konusunda mı harcamalıyız, yoksa yaşadığımız evlere sahip çıkmak için mi? Burada da, bir tarafta sosyal hizmetlerden resmi görevliler gibi algılanıyor kadın arkadaşlarımız, öbür taraftan bağımsız örgütler. Sanki karşı iki cephe. Oysa, biz ayrılıklarımızla bir arada olmayı başarmalıyız, ataerkil yapıya karşı. Biz sığınmacı değiliz yaşadığımız evler ister babalarımızın evleri olsun, ister kocalarımızın evi olsun, bu evler bizim, o evden gidecek kişi baba ya da koca olmalı. Çünkü daha çocuklarımızı yetiştirirken tam da bu ataerkil yapıya uygun olarak, kız babasının evinde huzursuzsa rahatsızsa, ona diyoruz ki sabret, bir gün kurtulacaksın. Ne zaman kurtulacak, evlendiği zaman. İyi bir koca bulduğu zaman, halbuki hiçbir zaman iyi bir koca garantisi yok bu da kurtuluşun garantisi değil. Ne zaman kadın, her koşulda ve her yerde kendi ayakları üzerinde durmayı başarır, o zaman kurtulur. Asıl çabamızı bu yönde harcamalıyız. Ben neredeyse sığınmaevlerine hayır deme noktasına geldim. Sizler de bu kaygıyı duyuyor musunuz acaba? Çok üzülüyorum. Geçici bir çözüm mü? Bağımsız Kadın Derneği'nin sanki tek bir amacı var, sığınmaevi açmak. Ya da Mor Çatı'nın amaçlarını ben çok iyi biliyorum, Mor Çatı'nın tanınma biçimi, kadınları sığınmaevleriyle korumak. Bu yanlış tanınma karşısında neredeyse o noktaya geldim. Sizlerle bu kaygıyı paylaşmak istedim. Teşekkür ederim.

Cânân Arın

Açıklamalarınız için teşekkür ederim. Dünyadaki yeni eğilim de zaten, kadınların oldukları yerde direnmeleri ve şiddet uygulayan kişinin evden uzaklaştırılması. Tam bu noktada Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun, gündeme geliyor. Bu kanun bu nedenle devreye giriyor. Ancak, sığınak ve Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun birbirini dışlamıyor. Sığınaklara ihtiyacımız var, çünkü sığınaklar bugünün somut gereksinimi. Şiddete maruz kalan kadın, o evde o adamla kalamıyor canını kurtarmak için don paça sokağa fırlıyor, nereye gidecek? Burada sığınağa gereksinim var. Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun'u da derhal yürürlüğe sokmakta ve uygulamakta çok yarar var. Çünkü, artık şiddet uygulayanlar evden uzaklaştırılmalı. Bunlar birbirini tamamlayan çözümler.

Hale Okçay

Ben sosyologum. Sosyologun adını zikretmemeye yeminli bir toplumda empatik olmak söz konusu olamaz. Örgütlü toplum denetleyen ve denetlenen bir toplumdur. Denetlemeye hizmet eden ve sürdüren bir toplumdur. Ama kim, ne kadar, ne ölçüde ve ne maksatla denetler, denetlenenin toplumsal ve kurumsal rızası nereye kadar gider, sınırlar nasıl belirlenir? Burada empati son derece önemli. Eğer birebir ilişkilerde, grup ilişkilerinde ve toplum ölçeğinde ilişkilerde empati kurmayı bilmeyorsak, denetlemek ve denetlenmek bizim için müthiş kamburlar oluşturur. Sorun da burada yatıyor. Bu işi bilenler de, sosyologlardır. Yermek veya taraf olmak kaygısıyla burada değilim. Ama şunu çok iyi bilmemiz lazım. Eğer ne istediğimizi, ne beklediğimizi, iyi biliyorsak, kendimizi karşıımızdakinin yerine koyma lüksüne biraz olsun katlanamıyorsak, bu iş görüldüğü kadarıyla epeyce bir süre gidecek.

Ataerkillikten, kapitalizmden söz edildi, denetlenmekten söz edildi. Meseleye nereden bakıp nasıl gördüğünüz önemli. Toplumun bekası için çalışmak üzere burada bulunuyorsak, bu toplumun yüzde 50'sini kadınlar oluşturuyorsa, ya da 6 milyar dünyanın 3 milyarını kadınlar oluşturuyorsa, bu sorunun önemle altını çizmek istiyorum. Ayrımcılığı kadın erkek ayrımcılığı gibi görme zaafına

düşersek, kamusal alandan, toplam bütünden çekip ayırma çabasında ısrarlı olursak, adı ne olursa olsun, biz içinde bulunduğumuz durumdan kolay düze çıkabiliriz gibi görünmüyor. Peki düz neresi? Bunun için de sizden tevazuuyla ricalarım var. Bulduğunuz her türlü kurum ve kuruluşa, ne yapıp edin, eğrisiyle doğusuyla bir adet sosyolog alın. Yanlış yapsın eğri yapsın, ama size içinde bulunduğunuz toplumu daha net gösterebilecek, daha net bakabilecek. İyi sosyolog, kötü sosyolog olduğu gibi, iyi general, kötü general, iyi balet, kötü balet de var.

Üstünde sorun olarak durduğunuz şey devlet. Devlet diye bir şey yoktur. Onu biz yaratıyoruz. Kanunları insanlar yaratırlar. Beğenmezlerse içeri değiştirirler, kendi gereksinimlerine yanıt vermek için oluştururlar, sorun da burada yatar. Sosyolog iyi yaptıysa göklerle çıkartılır. İyi SHÇEK uzmanı, iyi sosyal hizmet uzmanı, iyi psikolog olduğu gibi. İnsan öznel zaafıyla oraya gelir. Sorun sosyoloğun iyiliğinde kötülüğünde değil. Olgunun geneline bakmak lazım. Teşekkür ederim.

Sevgi

Ben iki sene şiddeti yaşamış bir kadını. İki çocuğum var. Biri bir buçuk yaşında ve onu bırakıp kaçmak zorunda kaldım. Eşim üzerine bir kadın getirdi. Başvurmadık hiçbir yerim kalmadı, Sosyal Hizmetler'den, karakola kadar. Tek suçum imam nikâhlı olmaktı. Karakola gittiğimde görümceler tarafından dövüldüm, eşim sigarayla ayaklarımı yaktı. Çaresizliğe ve fuhuşa itildim. O evden ayrılmak zorunda kaldım. İki çocuğumla bir oda tuttum. Orada da beni rahat bırakmadılar. En son dayağımdan sonra küçük çocuğumu emzirdikten sonra, sadece terliğimi giyip o evden ayrıldım. En son Bağımsız Kadın Derneği'nin telefonunu buldum, yardım istedim. Ailem tarafından reddedildiğim için aileme de dönemiyordum. Size soruyorum, nasıl sığınmak istemeyiz. Benim gibi yüz binlerce kadın var sokaklarda. Kişiliğimden çok şey kaybetmişim. Ama bu bir ay içinde kendime olan güvenimi yeniden kazandım ve ben de bir insan olduğumu anladım. Bağımsız Kadın Derneği'ne teşekkür ederim.

?

Ben SHÇEK'e çok büyük haksızlık yapıldığı kanaatindeyim. Ne şartlar altında çalıştığımızı ve yönetmeliğimizi tam olarak bilmiyorsunuz. Ve sonuna kadar da eleştiriyorsunuz. Demin konuşan arkadaş, Sosyal Hizmetler'e de başvurduğunu ama tek suçunun resmi olarak evli olmaması olduğunu söyledi. Öyle bir ayrımcılığı biz kesinlikle yapmıyoruz. Şiddet görmüş bütün kadınlara biz açığız. Biz devlet memuruyuz, yönetmeliğe göre çalışmak zorundayız. Ankara'da ya da İzmir'de farklı uygulama olamaz.

Nazik Işık

Arkadaşlar isterseniz, SHÇEK'in kadın sığınmaevi yönetmeliğini tartışalım, çünkü SHÇEK'in durumu, personelinin yaşadığı zorluklar ayrı bir tartışma konusu. Ben baştan da söyledim, siz hem o kurumda hem de kadın hareketi içinde zorluklarla karşı karşıyasınız

?

Ama siz bizi baştan karşınıza aldınız.

Nazik Işık

Hayır, kadın misafirhanelerine karşı olmak başkadır ki -burada kadın misafirhanelerine karşıyım diyen insan sayısı varsa bile çok sınırlıdır- bunlara ihtiyacımız var diye konuşuyoruz, yönetmelik taslağına karşı olmak başka şeydir. Yani ikisini birbirinden ayırarak konuşalım. Kurumunuza yönelik eleştiriler, bize dayatılmak istenen yönetmeliğe yönelik eleştiriler.

Nilgün Geven

Bu yasal zorunluluktan doğmuş.

Nazik Işık

Ben bu devletin 1971'de çıkardığı İş Sağlığı ve İş Güvencesi Hakkındaki Yönetmeliğini zorunlu kılan yasanın hâlâ gereklerinin yerine getirilmediğini de biliyorum. Yani son kalan bu müddü da bunu yapıyoruz Arkadaşlar?

Birsen Kaşker

SHÇEK'in sosyal hizmet uzmanlarıyla aramızdaki tek fark, onlar sadece kadınlara yardım etmek için orada çalışıyorlar. Diğer sivil toplum kuruluşlarındaki kadınlar daha politikler, politika üretmek için çalışıyorlar. Sizleri eleştirmiyoruz ama bizi bağlayacak olan yasa taslağına karşıyız.

Mihri İnal

Benim Nilgün Hanım'a bir sorum var. Soru kendi içinde yanıtını taşıyormuş gibi görünse de, bir ikilemi açıklamak için soruyorum. Siz, "yasal zorunluluktan hazırlanmış bir yönetmeliktir" dediniz. Şimdi böyle bir yaptırım sonucu ortaya çıkmış bir yönetmeliğın nasıl oluyor da, yaptırımlar getirmeyeceğini iddia edebilirsiniz.

Nilgün Geven

Ben öyle bir iddiada bulunmadım, yaptırımlar getirmeyecek diye. Tabii ki sizleri anlamaya çalışıyoruz. Anlıyoruz, ama lütfen siz de bizi anlayın. Ayrıca bugünkü SHÇEK yönetimiyle hazırlanan bir yönetmeliğın çok bağlayıcı, çok sert, santimetrelerce kadar belirtilmiş şekilde ve iç işleyişle ilgili çok dar kalıplı bir yönetmelik olmadığını söylemek istiyorum. Cânân Hanım'ın dediğı gibi "Allah korusun yarın bir Melih Gökçek gelirse" diye başlayan sözleriyle ilgili olarak söyleyeceğim, bu yönetmelik bu yönetimle çıkmadığı takdirde, ben yine diyorum ki; Allah korusun, bir başka yönetim geldiğinde bu yasal zorunlulukla bu yönetim çok kötü şartlarla çıkabilir.

Hülya Gülbahar

Olabilir mi böyle bir şey? Bu nasıl bir anlayış? Sizin çıkarttığınız yönetmeliği de değiştirebilirler.

Nilgün Geven

Çıkmış bir yönetmeliğin tadili bir gerekçe ister. Bu yönetmelik çıkmadığı takdirde bu bir yasal boşluk olarak görülür. Gelen yönetim, gene bunu çıkarmak durumunda ise bugünkü halinden çok daha sizin arzu etmeyeceğiniz koşullarla çıkabilir.

Insa Wessendorf

Bir arkadaş “neden konukevlerine karşısınız?” dedi. Biz KAMER olarak, bağımsız kalmak istiyoruz. Bu bizim için çok önemli. Çünkü biz biliyoruz ki, eğer bağımsız değilsek kadınlar bize gelmiyor. Çünkü o zaman güvenmiyorlar. Çünkü ancak o zaman kadın politikası üretebiliriz. Bir öneride bulunmak istiyoruz. Kadın konukevleri olmasını istiyoruz. Biz kadına yönelik şiddete karşı daha ne yapabiliriz. Ağırlıklı olarak bunun üzerinde konuşalım.

Hülya Gülbahar

Bu arada kurultayımıza gelen mesajlar var. Onları okumak istiyorum sizlere.

“Merhaba arkadaşlar! Ben Ankara Barosu’na bağlı olarak çalışmakta olan bir avukatım. aynı zamanda Ankara Barosu Kadın Komisyonu, Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi ile de çalışmalar yürütüyoruz. Bu arada pek çok sivil kadın örgütünde de geçmişte değişik platformlarda çalışmalarım oldu. Son olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nde şiddete maruz kalmış kadınlara Bilgi Başvuru Bankası bünyesinde danışmanlık yaptım. Şiddete maruz kalmış kadınların, bu şiddet uygulamalarından kurtulup, kendilerine ait ve güçlü bir yaşam kurmalarında geçiş dönemi içinde her türlü desteği bulabildikleri tek ve uzman yerin kadın sığınakları olduğuna inanıyorum. Ancak ülkemizde devlete bağlı

SHÇEK kadın misafirhanelerinin durumu hepimizce malum. Belediyelerin bünyesinde açılmış olan kadın sığınmaevlerinin ise belediyelerdeki yönetim değişiklikleriyle akıbetleri meçhul halde. İş sivil toplum örgütlerine düşüyor maalesef. Sizler ve bu dayanışmanız son derece önemli. Ben de bir avukat olarak kadın sığınaklarının yasal konumu noktasında yardımcı olmak istiyorum. Almanya ve Türkiye'deki kadın sığınaklarının yasal konumları üzerine bir araştırma yapmaktayım. Bu amaçla hukuki destekte gönüllü olduğumu bildirerek sizlerle iletişime geçmek istiyorum. Çok önemli bir toplantı nedeniyle çok istememe rağmen aranızda bulunamadım. sonsuz başarılar diliyor bu dayanışmanın devam edeceğine olan inancımı dile getirmek istiyorum.” Avukat Ayşegül Güngör, Ankara Barosu Kadın Komisyonu üyesi.

“II. Kadın Sığınakları Kurultayı'na,

Kadına yönelik şiddetin, yine kadınların mücadelesiyle son bulacağına inanıyoruz. Mücadelenin başarıya ulaşması için gerekli olan doğru tespitler ve doğru politikaların oluşturulmasında II. Kadın Sığınakları Kurultayı'nın önemli adımlardan biri olduğunu biliyoruz. Aynı tarihteki bir başka etkinliğimiz nedeniyle aranızda bulunamayışımızın üzüntüsünü yaşarken, kurultay tutanak ve belgelerinin kütüphanemize iletileceğinden emin olarak, şimdiden teşekkür ediyoruz. Kurultaya başarılar diliyor, tüm kadınlara sevgi ve selamlarımızı gönderiyoruz.” Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı

“Kadın Sığınakları II. Kurultayı'nda Mor Çatı'ya başarılar dileriz. Kurultaya emek veren tüm kadınlara sevgiler.” Bağımsız Kadın İnisiyatifi (İstanbul)

Sırma Kuriş

Gerçekten burada annemin de bulunmasını çok isterdim. O benden daha çok isterdi burada olmayı. Tamamen örtbas edilmek istenen bir olay üzerindeyiz. Yani annemin kayıp olması, kaçırılmış olması bizim için de çok zor bir olay. Benim kızı olarak onun sorumluluklarını üzerime almam çok zor bir olay. Çünkü kendisi her zaman faal olan bir kişi. Ben onlara yetişmekte çok zorlanıyorum.

Ama annemin bıraktığı yolu devam ettirmek istiyorum ki, geldiğinde tekrar bir yerlere varabilmiş bir yol bulmasını istiyorum. Annemin kayıp, tamamen “faili meçhul” olarak emniyet raflarına kaldırılmak isteniyor. Burası Türkiye, her an her şey olabiliyor. Ben o dosyanın tozlu raflara kaldırılmasını, diğer “faili meçhuller” gibi, yazarlarımızın, bilim adamlarımızın öldürülmesi gibi, tozlu raflara kaldırılmasını istemiyorum. Çünkü, onlar gibi annem de o tozlu raflara layık bir insan değil. En azından benim 6 yaşındaki kız kardeşime bir şeylerin hesabının verilmesini istiyorum. Çünkü o daha çok küçük. Ona verecek cevabımız yok. Sorduğunda her defasında kaçamak yanıtlar veriyoruz. Artık ben kardeşime kaçamak yanıtlar vermek istemiyorum, annemi istiyorum. İnsanların, daha doğrusu Emniyet camiasının daha duyarlı olmasını istiyorum. Şu anda benim yerime annemin burada olup, bu kürsüden sizlere seslenmesini çok isterdim. Teyzem ve diğer dernek üyeleri bu konuda gerçekten çok duyarlılar. Ben onlara teşekkür etmek istiyorum. Annemi tozlu raflardan lütfen hep beraber kurtaralım. Dini görüşünüz, mezhebiniz ne olursa olsun, ben bu konuya daha farklı baktığınızı biliyorum, lütfen daha duyarlı olun. Siz arkadaşınızı, ben annemi kazanmış olurum.

Hülya Gülbahar

Kadın Sığınakları I. Kurultayı'nın Sonuç Bildirgesi'nde de biz Konca Kuriş'in derhal bulunmasını istemiştik. Bir kez daha tekrarlıyoruz, şiddete karşı mücadele ederken, kendisi şiddetin en ağır biçimine uğrayan Konca Kuriş'in kaybolmasının, ülkemizde kadına yönelik şiddetin, konuşan, düşünen, itiraz eden, haklarını arayan kadına yönelik şiddetin ulaştığı boyutları bir kez daha göz önüne getiren bir örnek. Sanıyorum burada hepimiz, bir an önce bulunması için yapılması gerekenlerin bir an önce yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

ÇALIŞMA GRUPLARI RAPORLARI

I. GRUP

Kadına Yönelik Şiddet ve Hukuk Komisyonu (Ceza Hukuku, Medeni Hukuk, 4320...vs.)

Sığınaklarla ilgili II. Kurultay'da yaşamımızı yakından ilgilendiren Medeni Kanun Tasarısı ve 4320 Sayılı "Ailenin Korunması Hakkında"ki mevcut yasa üzerinde uygulamadan çıkan belli başlı aksaklıkları gidermek üzere birer metin hazırlanmıştır.

Kurultay Medeni Kanun Tasarısı'nın aile hukuku kısmındaki taslak üzerinde çalışarak yeni çıkacak yasanın bir kargaşa ve huzursuzluk kaynağı olmaması için aşağıdaki önerilerde bulunmaktadır:

1. Yasadaki madde numaraları orijinaline uygun hale getirilmelidir.
2. Evlenme yaşı her iki cins için de rüşt yaşı olan 18 yaşına çekilmelidir.
3. Evlenmenin iptalinin nedenleri arasına "aile baskısı" eklenmelidir.
4. Boşanma için davacının yerleşim yeri mahkemesi de yetkili kılınmalıdır.
5. Aile İhtisas Mahkemeleri bir an önce kurulmalıdır.

4320 Sayılı "Ailenin Korunmasına Dair Kanun" ise başta adı olmak üzere uygulamadaki aksaklıklar göz önünde bulundurularak düzeltilmelidir.

Yasanın adı dünyadaki tüm örneklerine uygun olarak "Koruma Yasası" olarak değiştirilmeli, uygulamada aksaklıklara yol açan

“harç” konusuna açıklık getirilmeli ve bu yasa kapsamındaki başvuruların ve kararın infazı için gerekli icrai işlemlerin tümünün harçtan muaf olduğu açıkça belirtilmeli, kusurlu eş tabiri “şiddet uygulayan” olarak değiştirilmeli, kendisine şiddet uygulanan ise “şiddet mağduru” olarak kullanılmalı, eş sözcüğü “birey” sözcüğüyle değiştirilmeli, kararın uygulanmasını izlenmesi tefhim veya tebliğle mümkün olmalıdır.

II. GRUP

Kadına yönelik şiddete karşı ilk adımlar: telefon destek hatları, danışmanlık, danışma merkezleri, işleyiş, iletişim, örgütlenme.

Bizler, kadın çalışmalarının kadından taraf, kadının yanında ve kadınlar arasında yaş, sınıf, etnik grup, meslek, dil, din, cinsel tercih, engelli olma, seks işçisi ayrımı gözetilmeden yapılması gereğine inanarak bu bildiriye hazırladık. Bu bildiri yasa tasarıları, eğitim ve iletişim, eylem grupları oluşturma ve sonuç başlıkları altında özetlenmiştir.

Yasa tasarıları

1. Aile İhtisas Mahkemeleri'nin kurulması için gerekli yasaların çıkarılması sağlanmalıdır.
2. Yerel yönetimler yasa tasarısı içine yerel yönetimlerin sığınaklar ve kadın danışma merkezleri açma zorunluluğunu getiren maddelerin eklenmesi sağlanmalıdır.
3. Bağımsız kadın merkezlerinin açılması özendirilmeli ve desteklendirilmelidir. Var olan kadın merkez ve sığınaklarının bağımsızlığının devamı güvence altına alınmalıdır.
4. Uzun vadede tamamen kaldırılması şart ve dileğiyle, seks işçilerinin de katılımı sağlanarak, var olan “fuhuşla” mücadele tüzüğü kadın bakış açısı ve etiğiyle yeniden düzenlenmelidir. Seks işçilerine ve farklı cinsel tercihleri olanlara yönelik hukuksal ve cezai yaptırımların artırılması girişimlerine son verilmelidir.
5. İş ve İşçi Bulma Kurumu ve SHÇEK'le ilgili yasalar içerisinde şiddete uğramış kadınlara yönelik sosyal yardım konusuna da yer

verilmeli, ayrıca ekonomik durumu iyi olmayan kadınlar için her ildeki kreş ve anaokullarındaki kontenjanın artırılarak şiddete uğrayan kadınların da yararlanmaları sağlanmalıdır.

Eğitim ve iletişim

1. Şiddete yönelik olarak kadınlarla yüz yüze gelen ve yaptıkları iş veya sundukları hizmetler nedeniyle kadınları doğrudan etkileyen tüm meslek gruplarının (kolluk güçleri, avukatlar, hâkimler, savcılar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, doktorlar, basın mensupları, reklamcılar, mimar ve şehir planlamacıları, yerel yöneticiler ve yasa koyucuları vs.) meslek örgütleri veya kurumlar içinde kadın bakış açısına sahip komisyonlar oluşturmak ve kadına yönelik şiddet konusunda meslek içi eğitim verilmesini sağlamak, desteklemek gerekmektedir. Bu amaca destek vermek için her örgüt kendi içinde veya diğer kadın örgütleriyle ortak fon oluşturmalıdır.
2. Şu anda var olan kadın gruplarının kendi içlerinde bilinç yükseltme, süpervizyon, bilgi akışı ve deneyim paylaşımını sağlamak için yıllık eğitim programları oluşturulmalıdır. İnternet ağı içinde bir konuşma kanalı ve web-site oluşturulmalı ve bunlar aracılığıyla kadın grupları ve tüm kadınlar arasında eğitim, iletişim, konferans, süpervizyon, eylem planlama, bilgi ve deneyimlerin aktarılmasını sağlayacak donanımlar hazırlanmalıdır.
3. Ev içinde, dışarıda, okulda, işyerinde, yurtlarda, karakollarda, hapisanelerde, hastanelerde, çadırkentlerde ve tüm yaşam alanlarında taciz ve tecavüze uğrayan her yaşta, meslekten, dilden, dinden, etnik gruptan, cinsel tercihten, engelli gruptan kısaca tüm kadınlara, kendini kadın hissedenlere ve yakınlarına yönelik bilgilendirme, yönlendirme ve destekleme çalışmaları (broşür, toplantı, basın bildirisi, tv-radyo programları vs) yapılmalıdır.

Eylem grupları oluşturmak

Kadına yönelik tüm sosyal, psikolojik, fiziksel, ekonomik, yasal ve politik şiddetle ilgili tüm haber, yasa, davranış, olay ve politikalara karşı ortak eylem grupları yaratılmalı ve kamuoyu oluşturulma-

sına katkıda bulunulmalıdır. Bu amaçla, ilk olarak Bolu Valisi Nusret Miroğlu'nun deprem bölgesindeki bir kadına yani bizlere attığı tokadin hesabını vermesi amacıyla görevden alınmasını ya da istifaya çağrılmasını öneriyoruz.

Öneri ve Sonuç

Bu bildiri de incelenen tüm başlıklarda önerilerin yaşama geçirilmesi, izlenmesi ve sorunların çözümlenmesi amacıyla kadın çalışmaları yapan gruplar içinde hukuk, eğitim ve iletişim eylem grupları ve etik komisyonlarının kurulması önerilmektedir.

III. GRUP

Bağımsız kadın kuruluşlarına, yerel yönetimlere, SHÇEK'e bağlı kadın sığınacağı çalışmaları/sorunlar ve çözüm yolları komisyonu.

1. Kadın Sığınakları I.Kurultayı'nda karar altına alındığı gibi, kadına yönelik şiddet konusunda gönüllü ya da resmi tüm grup ve kuruluşlar arasında ortak bir iletişim ve dayanışma ağı oluşturmak yakıcı bir önem taşımaktadır. Teknik sorunlar nedeniyle yetersiz biçimde sürdürülen bu iletişim ve eşgüdümün sağlanması için bugün aramızdan 3-5 kişilik bir grubun seçilmesi/oluşturulması, bu gruba süreklilik kazandıracak işleyiş ilkeleri ve finansman sorunlarının çözümü konusunda görev verilmesini önermekteyiz.
2. Bağımsız kadın grupları, SHÇEK tarafından hazırlanan ve bağımsız kadın sığınaklarını kuruluş, işleyiş, personel koşullarından başlayarak, tümüyle SHÇEK'in denetimine alacak yönetmelik taslağını reddetmekte, bu yönetmeliğin gönüllü kadın gruplarınca kurulup işletilen sığınakları SHÇEK'in izin ve denetimi ve giderek bünyesi içine alma amacı taşıdığını, sığınakların bağımsızlığını yok etme, kaderini siyasi iktidarların ve bürokrasinin değişen politika ve kadrolarının inisiyatifine bırakma tehlikesini gündeme getirdiğini tespit etmiştir. Yö-

netmelikle getirilmek istenen işleyiş kuralları, sığınakların adreslerinin ve bu merkezlere başvuran kadınlar hakkındaki bilgilerin gizliliği gibi uluslararası ilkelere aykırıdır. Yapılması gereken kadına yönelik şiddete karşı gönüllü çalışmaları resmi kurumlar bünyesine transfer etme ve denetim altında tutmaya çalışmak değil, başta kadın sığınakları ve kadın danışma merkezleri olmak üzere gönüllü kadın grup ve kuruluşlarının bu tür çabalarının her türlü maddi olanaklar sunularak desteklenmesidir.

3. Çalışma grubumuz, kurultayımızın ülke çapında ilgili tüm gönüllü ve resmi kurum ve kuruluşlarını kapsayacak "2000-2010 KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİ EYLEM PROGRAMI"nın hazırlanması çağrısı yapmasını önermektedir. Programın III. Kurultay'a dek, bugün seçilecek bir hazırlık komisyonu tarafından kurultay katılımcılarıyla birlikte hazırlanması ve 2000 Yılı Kurultayı'nın program taslağına son şeklini vermek gündemiyle yapılmasını, kurultayda onaylandıktan sonra başlatılmasını önermektedir.
4. 1986'da Avrupa Parlamentosu'nun aldığı, "Her 10 bin kadın ve kız çocuğu için bir sığınak açılması"ni öngören tavsiye kararı çağrısına artık kulak verilmelidir. Ülke nüfusumuz düşünlüğünde 3000'den fazla olması gerekirken, ülkemizde 2 bağımsız, 2 belediyeye ait ve 7 SHÇEK kadın sığınağı bulunmaktadır. Bu nedenle öncelikle var olan bağımsız kadın sığınaklarına ve kadın gruplarınca açılacak yeni sığınaklara koşulsuz finansman desteği sağlanmalıdır. Ayrıca, yerel yönetimler, SHÇEK ve diğer kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde yeni sığınaklar açılması ve var olanlar için hizmet etkinliğinin sağlanmasına yönelik desteklerin artırılması gerekmektedir.
5. Kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden ve şiddete uğrayan kadınlarla destek ve dayanışma içinde çalışan kuruluşlarda, başvuran kişilerle sürekli ilişki içinde bulunan kadınlarda mesleki eğitimin tek başına yeterli ve şart olmaması, her şeyden önce kadın bakış açısına ve kadınlarla çalışmak deneyi-

mine sahip olmak ve bağımsız kadın hareketiyle iletişim içinde bulunmak özelliklerinin aranması gerektiği, mesleki bilgi ve birikimin yanında, mutlaka kadınlarla çalışma deneyiminin olması gerektiği, bir ilke olarak kabul edilmiştir.

6. Şiddete uğrayan kadınlarla kurulan ilişkilerde kadınların sorgulanmaması, yargılanmaması, kendi yaşam seçenekleri ve tercihleri konusunda kararlarına müdahale edilmeden destek ve dayanışma gösterilmesi, hukuki ve psikolojik danışmanlıklardan ücretsiz olarak yararlanabilmelerini sağlayacak mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir.
7. Bağımsız kadın kuruluşlarının kadın danışma merkezleri ve sığınaklar eliyle sundukları dayanışma ve desteklerin, kuruluşların yaratıcılığını ve bağımsızlığını önlemeyecek şekilde ve en temel düzeyde ortak ilkelere kavuşturulmalıdır.
8. Kadın danışma merkezleri ve sığınaklar (kadın konukevleri dahil) arasındaki gelişmeler, sorunlar ve çözümlerin paylaşılmasına yönelik toplantı düzenegi de bulunan bir iletişim ağıının oluşturulmalı, bu çalışmanın ilk 2 yılının bir proje olarak düşünülüp kaynak ihtiyacı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü aracılığıyla temin edilmelidir.
9. Kadın Sığınakları Kurultayı toplantıları daha küçük gruplarla yılda birkaç kez toplanmalıdır.
10. Mahalli İdareler Reformu Kanunu tasarı taslağında, yerel yönetimler tarafından açılması öngörülen sosyal hizmet ve yardım kuruluşları arasında, kadın danışma merkezleri ve sığınaklar özel olarak belirtilmeli; kanun bu merkez ve sığınakların doğrudan açılması ve işletilmesinin yanı sıra, bu görevi yapılıcak protokollerle ve gerekli denetimleri de sağlayarak, bağımsız kadın kuruluşları eliyle gerçekleştirmeye de imkân tanır hale getirilmelidir.
11. Encest ve tecavüz kurbanı kız çocuklara, çocuk annelere, töre, namus vb nedenlerle politik cinayet kurbanı olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunan kadınlara destek ve hizmet sunan danış-

ma merkezleri ve sığınakların açılmasına yönelik çalışmalar oluşturulmalı ve desteklenmelidir.

12. Bağımsız kadın kuruluşlarının bilgi ve deneyim aktarımı sağlayan çalışmaları ile el kitapları, araştırma raporları vb yayınlarının basılması ve dağıtılmasında Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü görev üstlenmeli ve bütçesinden kaynak ayırmalıdır.
13. Bağımsız kadın kuruluşları ile sığınaklar ve danışma merkezlerinin kadına yönelik şiddetle mücadelede kamuoyunu ve meslek elemanlarını duyarlılaştırmaya yönelik projelerine ilgili kamu kurumu bütçelerinden destek verilmeli, bu desteklerin hayata geçirilmesinde, kadın kuruluşlarıyla çalışacak kamu görevlilerine bu çalışmaları yapabilecek özellikleri edinmeleri amacıyla, eğitim verilmelidir.
14. Kamu bütçeleri içindeki, sivil toplum kuruluşlarına destek amacıyla sayıları ve büyüklükleri çok sınırlı olan kaynaklar ile dağıtım ve kontrolü Türk hükümetine bırakılmış Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve AB (Avrupa Birliği) fonları gibi uluslararası kaynakların kadın kuruluşlarını da içeren öncelikli alanları ve kullanım kriterlerinin oluşturulmalı, bu kaynakların hangi kuruluşların, hangi projelerine dağıtıldığına belirli aralıklarla kamuoyuna açıklanması yoluyla toplumsal denetim ve aleniyete açık hale getirilmelidir.
15. Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadele amaçlı merkezler ile sığınaklara yönelik ihtiyaçları belirleme araştırmaları kamu kaynakları tarafından finanse edilerek gerçekleştirilmelidir.
16. Kadına yönelik şiddetle mücadeleye doğrudan ve dolaylı katkı sağlayan kadının güçlendirilmesine yönelik çalışma, destek ve imkânlar genişletilmeli; kamunun koruyucu ve önleyici destek ve hizmetlerine özellikle ve öncelikle imkân tanınmalı, kaynak ayrılmalıdır.
17. Başta belediyeler olmak üzere yerel yönetimlerin, bağımsız kadın kuruluşlarıyla birlikte çalışma imkânlarını genişletecek şe-

kilde, toplumsal cinsiyet ayrımcılığına duyarlılık eğitimleri ve birlikte çalışma teknikleri açısından eğitim görmeleri sağlanmalıdır

18. Şiddete uğrayan kadınlarla hizmetleri ve meslekleri gereği ilişki kuran kurum ve kuruluşlar ve meslek elemanlarının dernekleri ile bağımsız kadın kuruluşları, danışma merkezleri ve sığınaklar arasında iletişim ağı oluşturulmalı, ilişkiler güçlendirilmelidir.
19. Üniversiteler bünyesinde kurulmuş olan kadın sorunları araştırma ve uygulama merkezleri ile bilgi, araştırma, proje üretimi konularında ilişki ve iletişim kurulmalıdır.

IV. GRUP

Bağımsız kadın sığınaklarının işletme problemleri, başvuran kadınlara yönelik iş alanları yaratma ve uygulama sorunları komisyonu.

Bağımsız kadın sığınaklarının işletme problemleri, başvuran kadınlara yönelik iş alanları yaratma ve uygulama sorunları komisyonunun çalışmalarını, sorunlar ve öneriler olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sorunlar:

1. Bağımsız kadın sığınaklarının en temel işletme problemleri finansal ve insan kaynaklarını yaratma olarak belirlendi.
2. Mevcut koşullar içerisinde yerel yönetimler ve kamu kuruluşlarından gelen desteğin şartlı, koşulcu ve müdahaleci olması.
3. Başvuran kadınlara yönelik iş alanları yaratma ve uygulamada yaşanan sorunlar ise, özel ve kamu kuruluşlarıyla gerekli işbirliğinin sağlanamaması ve hem döner sermaye işletmesi kurarak mali kaynak yaratmak, hem de başvuran kadınlara iş imkânı doğuracak alanların saptanmasında profesyonel deneyimlerin olmaması.

Öneriler:

1. Tüm ülkedeki kadın kuruluşlarıyla işbirliği yaparak "Ulusal Eylem Planı" geliştirilmesi, bu planın içeriğinde; ortak metin hazırlayarak, yerel yönetimlere ve Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı'nun hiçbir koşul öne sürmeden bütçe ayrılabilmesi için, mevzuat değişikliğinin acilen yapılması talebinin, belirlenen gün içinde adı geçen kurumlara ve basına fakslanması.
2. 4 Mart 2000 cumartesi günü Ankara'da finansal kaynak ayrılması ve yönetmelik önerilerine karşı çıkmak amacıyla yürüyüş düzenlenmesi, veya daha değişik bir eylem hazırlanması. Bu yurkarda adı geçen bildiri metninin hazırlanması ve yürüyüşün düzenlenmesini Kadın Dayanışma Vakfı üstlenmeye hazır olduğunu belirtmiştir.
3. Kadın kuruluşları arasındaki iletişimi kurmak ve geliştirmek amacıyla fon oluşturulması.
4. Kadınlara iş imkânı yaratma sorununa kalıcı çözüm bulmak amacıyla tüm kurum ve kuruluşlarda kadına kota uygulanması için gerekli işlemlerin, görüşmelerin ulusal eylem planı çerçevesinde başlatılması.
5. Sivil toplum örgütlerine özellikle kadın hareketi içinde yer alan, örgütlenmelere ayrılacak fon konusunda Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'na baskı yapılması yönünde eylemler tasarlanması, bütçe görüşmelerinde bu konuda belirleyici olabilecek yöntemler ve eylemler üzerinde düşünülmesi gerekir.

BASIN AÇIKLAMASI VE İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA GÖNDERİLEN TELGRAF

29.11.1999

BASIN AÇIKLAMASI

II. Kadın Sığınakları Kurultayı, 27-28 Kasım 1999'da Mersin'de, Türkiye'nin çeşitli illerinden ve KKTC'den gelen 25 gruptan/kuruluştan kadınların katılımıyla yapıldı.

II. Kurultay, I. Kurultay'da alınan karar doğrultusunda Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın girişimi, Heinrich Böll Vakfı'nın desteği ve Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nin ev sahipliğinde gerçekleşti.

Kurultay Sonuç Bildirisi, 3 Aralık 1999 cuma günü açıklanacak. Kurultayımızın öncelikle ve ivedilikle basına açıklamak istediği kararlar şunlardır:

17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinin bölgedeki kadınların sorunlarını ağırlaştırmış olması nedeniyle, deprem bölgesinde kadına yönelik şiddet konusunda kamuoyu oluşturmaya çalışılacak ve depremzede kadınlarla yürütülen çalışmalar izlenecek ve desteklenecektir.

Medeni Kanun Değişiklik Tasarısı'nın yasalaştırılması için bir kampanya yürütülecektir.

4320 Sayılı Aileyi Koruma Kanunu'nun iki yıllık deneyimin ışığında iyileştirilmesine yönelik değişiklik teklifimizin yasalaştırılması için milletvekilleri ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'yle görüşmeler başlatılacaktır.

Bağımsız kadın kuruluşlarının, kadın sığınakları Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından hazırlanan "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ve Kamu Kurumu ve Kuruluşları Bünyesinde Açılacak Kadın Konukevleri Yönetmelik Taslağı"nın kapsamında çıkarılmalıdır.

III. Kadın Sığınakları Kurultayı 2000 yılında yapılacaktır.

III. Kurultay'a kadar, Kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadın kuruluşları ile resmi kuruluşların da dahil olduğu bir iletişim ağı oluşturulacak, daha kısa aralıklarla gelişmeler sorunlar ve çözümlere yönelik deneyim alışverişlerine gidilecektir.

"2000-2010 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Eylem Programı"nın hazırlıkları kurultayımızca seçilen bir komisyon tarafından yürütülecektir.

Kurultaya katılan bağımsız kadın kuruluşları İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'a:

Bolu Valisi Nusret Miroğlu'nun görevden alınmasını,
Temmuz 1998'de kaçırılan Konca Kuriş'in bulunmasını,
talep eden bir telgraf çekmişlerdir.

KADIN SİĞİNAKLARI II. KURULTAYI

- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi
- Ka-Mer (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Antalya Gündem 21 Kadın Meclisi
- Antep Kadın Platformu
- Ege Kadın Dayanışma Vakfı
- İstanbul Barosu Kadın Haklarını Uygulama Merkezi
- Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
- Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
- Kırklareli Barosu Kadın Hakları Hukuku Komisyonu
- Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu
- TÜBAKKOM
- Cumhuriyet Kadınları Derneği
- Kadın Dayanışma Grubu
- Kadının İnsan Hakları Projesi
- Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi
- Antakya Belediyesi Kadın Merkezi ve Anne Çocuk Evi
- Bursa Osmangazi Belediyesi Kadın Merkezi
- Uçan Süpürge
- Pazartesi Dergisi
- Çukurova Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi
- Ege Üniversitesi Kadın Araştırmaları Merkezi

29.11.1999, Mersin

Sayın Sadettin Tantan

İçişleri Bakanlığı-Ankara

27-28 Kasım 1999 tarihinde, Mersin'de, Kadın Sığınakları II. Kurultayı'nda bir araya gelen 24 kadın kuruluşu ve bağımsız kadınlar olarak;

Temmuz 1998'de kaçırılan Konca Kuriş'in bir an önce bulunmasını,

Demokrasinin gereği olarak, yaşadığı deprem sorunlarını ilgili valiyeye bildiren genç kadını tokatlayan Bolu Valisi Nusret Miroğlu'nun derhal görevden alınmasını talep ediyoruz.

Saygılarımızla,

- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Bursa Bağımsız Kadın İnişiyatifi
- Ka-Mer (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Antalya Gündem 21 Kadın Meclisi
- Antep Kadın Platformu
- Ege Kadın Dayanışma Vakfı
- İstanbul Barosu Kadın Haklarını Uygulama Merkezi
- Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
- Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
- Kırklareli Barosu Kadın Hakları Hukuku Komisyonu
- Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu
- TÜBAKKOM
- Cumhuriyet Kadınları Derneği
- Kadın Dayanışma Grubu

- Kadının İnsan Hakları Projesi
- Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi
- Antakya Belediyesi Kadın Merkezi ve Anne Çocuk Evi
- Bursa Osmangazi Belediyesi Kadın Merkezi
- Uçan Süpürge
- Pazartesi Dergisi
- Çukurova Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi

SONUÇ BİLDİRGESİ

Kadın Sığınakları II. Kurultayı, I. Kurultay'da alınan karar doğrultusunda, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın girişimi, Heinrich Böll Vakfı'nın desteği ve Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nin ev sahipliğinde 27-28 Kasım 1999 tarihinde gerçekleştirildi. "25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son Günü" kapsamında, Türkiye'nin çeşitli illerinden ve KKTC'den gelen 28 kadın kuruluşundan 100'ü aşkın kadın kurultaya katıldı.

Kurultay sonucunda aşağıdaki konular karara bağlandı:

1. Kadın Sığınakları II. Kurultayı'nda, kadına yönelik şiddete karşı mücadele veren bağımsız kadın grup ve kuruluşları ile devlete (SHÇEK) ve yerel yönetimlere bağlı kadın merkezleri arasında, çalışma alanı olarak en temel düzeyde ortak ilkelere belirlenmesi gerekliliği üzerinde duruldu. Bu çalışmaların gönüllü kadın grup ve kuruluşlarının bağımsızlık ve yaratıcılıklarını engellemeyecek şekilde geliştirilmesi gerektiğine işaret edildi.
2. Bu çerçevede tüm katılımcılar, çalışmaların kadından taraf ve kadınlar arasında yaş, cinsiyet, cinsel tercih, sınıf, etnik grup, din-mezhep, dil, engelli olma, meslek ayrımı gözetilmeksizin yapılması gerekliliği üzerinde birleşti. Kadına yönelik şiddete karşı mücadele veren ve şiddete uğrayan kadınlarla destek ve dayanışma içinde çalışan gönüllü ya da resmi kuruluşlarda; başvurularla sürekli ilişki içerisinde olan kadınlarda mesleki eğitimin önemli ancak tek başına yeterli (ve zorunlu şart) olmaması, başvurulara destek olan kadınların, her şeyden önce "kadın bakış açısına" ve

“kadınlarla çalışma deneyimlerine” sahip olmak ve “bağımsız kadın hareketi ile iletişim içinde bulunmak” özelliklerinin aranması gerektiği ilke olarak kabul edildi.

3. Şiddete uğrayan kadınlarla kurulan ilişkilerde kadınların sorgulanmaması, yargılanmaması, kendi yaşam seçenekleri ve tercihleri konusundaki kararlarına müdahale edilmeden destek ve dayanışma gösterilmesi; hukuki ve psikolojik danışmanlıklardan ücretsiz olarak yararlanabilmelerini sağlayacak mekanizmaların oluşturulması gerekliliği vurgulandı.
4. Kurultaya katılan bağımsız kadın gruplarınca, SHÇEK tarafından hazırlanan yönetmelik taslağı ile, bağımsız kadın sığınaklarının kuruluş, işleyiş ve personel koşullarından başlayarak her açıdan SHÇEK'in denetimine (ve giderek bünyesine) alınmak istendiğini; bu nedenle sığınakların bağımsızlığını yok etme, kaderini siyasi iktidarların ve bürokrasinin değişen politika ve kadrolarının inisiyatifine bırakma tehlikesini taşıdığını tespit ederek taslak tümüyle reddedildi. Yönetmelikle getirilmek istenen işleyiş kuralları, sığınakların adreslerinin ve bu merkezlere başvuran kadınlar hakkındaki bilgilerin GİZLİLİĞİ gibi uluslararası ilkelere de aykırıdır. Yapılması gereken, kadına yönelik şiddete karşı gönüllü çalışmaları, resmi kurumlar bünyesine transfer etmeye ve denetim altında tutmaya çalışmak değil, başta kadın sığınakları ve kadın dayanışma merkezleri olmak üzere gönüllü kadın grup ve kuruluşlarının bu tür çabalarının her türlü yasal ve maddi olanaklar sunularak desteklenmesidir.
5. 1986'da Avrupa Parlamentosu'nun aldığı “Her on bin kadın ve kız çocuğu için bir sığınak açılması” kararına uyulmalıdır. Avrupa Birliği'ne girmek için uğraştığımız bu yıllarda ülkemiz nüfusuna 3000'den fazla sığınak açmak gerekirken; var olan 11 sığınak ve kadın konukevinin (2 bağımsız 2 belediyeye ait ve 7 SHÇEK) ihtiyacı karşılamanın ne denli uzağında olduğu açıktır. Bu nedenle öncelikle var olan bağımsız kadın sığınaklarına ve kadın gruplarına açılacak sığınaklara koşulsuz finansman desteği sağlanmalıdır. Ayrıca yerel yönetimler, SHÇEK ve diğer kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde yeni

sığınaklar açılmalı ve var olanların hizmet etkinliğinin sağlanmasına yönelik destekler artırılmalıdır.

6. Kamu bütçelerinden ayrılan, ulusal ya da dağıtım ve denetimi kamu kurumlarına bırakılan uluslararası fonların kullanım ve dağılım süreçleri şeffaflştırılmalı; bu fonlardan kadına yönelik şiddete mücadele eden kadın kuruluş ve grupları da öncelikli olarak yararlandırılmalıdır.
7. "Mahalli İdareler Reformu Kanunu Tasarısı" taslağında yerel yönetimler tarafından açılması öngörülen sosyal hizmet ve yardım kuruluşları arasında kadın danışma merkezleri ve sığınakları özel olarak belirtilmeli; kanun bu merkez ve sığınakların doğrudan yerel yönetimler tarafından açılması ve işletilmesinin yanı sıra, bu görevi yapılacak protokollerle ve gerekli destekleri de sağlayarak bağımsız kadın kuruluşları eliyle gerçekleştirmeye de olanak tanır hale getirilmelidir.
8. Ensest ve tecavüz kurbanı kız çocuklara, çocuk annelere ve töre namus, vb. gerekçelerde de can güvenliği tehlikede olan kadınlara destek ve hizmet sunan merkez ve sığınakların açılmasına yönelik çalışmalar yapılmalı, var olanlar desteklenmelidir.
9. 17 Ağustos ve 12 Kasım depremleri, deprem bölgelerindeki kadınların sorunlarını ağırlaştırılan etkiler de yaptığından deprem bölgelerinde yaşayan kadınlara yönelik şiddet konusunda kamuoyu oluşturulmalı ve depremzede kadınlarla yürütülen çalışmalar izlenmeli ve desteklenmelidir.
10. Kadına yönelik tüm yasal, sosyal, psikolojik, fiziksel, ekonomik, yasal ve politik şiddetle ilgili tüm haber, yasa, davranış, olay ve politikalara ortak eylem gruplarının oluşturulmasına ve bu amaçla, ilk olarak Bolu Valisi Nusret Miroğlu deprem bölgesindeki bir kadına attığı tokadın hesabını vermesi amacıyla görevden alınmasına ve kendisinden hâlâ haber alınmayan ve akıbeti belli olmayan Gonca Kuriş'in bulunmasına yönelik kurultay katılımcılarının imzasıyla hazırlanmış bir faks İçişleri Bakanlığı'na gönderildi.

11. 17 Şubat 1998 tarihinde tartışılmak üzere kamuoyunun bilgisine sunulan Medeni Kanun Değişiklik Tasarısı'nın (tasarıdaki madde numaralarının aslına uygun hale getirilmesi, evlenme yaşının 18'e yükseltilmesi, kadınlara "yönelik aile baskısı"nın evlenmenin iptalini gerektiren hallere eklenmesi, boşanma davalarında davacının yerleşim yeri mahkemesine de yetki verilmesi, boşanma, evliliğin iptali ve ayrılık davalarında taraflardan birinin istemiyle gizli oturum yapılabilmesi, aile ihtisas mahkemelerinin mutlaka ve bir an önce kurulması) değişiklikleri yapmak kaydıyla ve bir bütün olarak TBBM'den geçirilerek yasallaştırılması için kampanya yürütülmelidir.
12. Devlet aile içinde veya dışında kadına yönelik şiddetten sorumludur ve gerekli önlemleri almalıdır. 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un adının dünyadaki diğer örneklerine uygun olarak, "Şiddete Karşı Koruma Emri Kanunu" ya da "4320 Sayılı Koruma Yasası" şeklinde değiştirilmesi, Mevcut kanunun iki yıllık uygulamasının birikimiyle hazırlanan ve kurultayımızca onaylanan değişiklik teklifi uygulamada aksaklıklara yol açan "harç" konusuna açıklık getirilmesi; bu yasa kapsamındaki başvuruların ve kararın infazı için gerekli icrai işlemlerin tümünün harçtan muaf olduğunun açıkça belirtilmesi, kusurlu eş tabirinin "şiddet uygulayan" olarak değiştirilmesi, kendisine şiddet uygulananın ise "şiddet mağduru" olarak kullanılması eş sözcüğünün "birey" sözcüğü olarak değiştirilmesi, kararın uygulanmasını izlemenin tefhim veya tebliğle mümkün olması) çerçevesinde değiştirilmesi için milletvekilleri ve Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'yle görüşmeler başlatılmalıdır.
13. Uzun vadede tamamen kaldırılması şartı ve dileğiyle, seks işçilerinin de katılımı sağlanarak var olan "Fuhuşla ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü" uluslararası seks işçileri bildirisi, kadın bakış açısı ve etiğiyle yeniden düzenlenmeli, ayrıca seks işçileri ile farklı cinsel tercihleri olan kişilere yönelik hukuki ve cezai yaptırımların getirilmesi ve artırılması girişimlerine son verilmelidir.

14. İş ve İşçi Bulma Kurumu ve SHÇEK'le ilgili yasalar içerisinde, şiddete uğramış kadınlara yönelik sosyal yardım konusuna yer verilmeli, ayrıca ekonomik durumu iyi olmayan ve danışma merkezleri ya da kadın sığınaklarından gönderilen kadınlar için her ildeki kreş, anaokulu ve gündüz bakımevlerinde ayrılan kontenjanların yüzdelik oranları artırılmalıdır.
15. Kurultayımız, ülke çapında ilgili tüm gönüllü ve resmi kurum ve kuruluşları kapsayacak 2000-2001 KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİ EYLEM PROGRAMI'nın hazırlanması çağrısında bulunmaktadır. I. Kurultay'da da tespit edildiği gibi kadına yönelik şiddet "özel hayat meselesi" ve "aile içi bir sorun" olarak geçiştirilemez. Toplumsal bir sorun olan kadına yönelik şiddetin önlenmesi için ülke çapında politikaların ve organların bir an önce oluşturulması gerekmektedir. Kurultayda konunun önemi ve aciliyeti dikkate alınarak konuyla ilgili bir hazırlık komisyonu oluşturulmuş ve eylem programının hazırlık çalışmalarına hemen başlanması kararı alınmıştır.

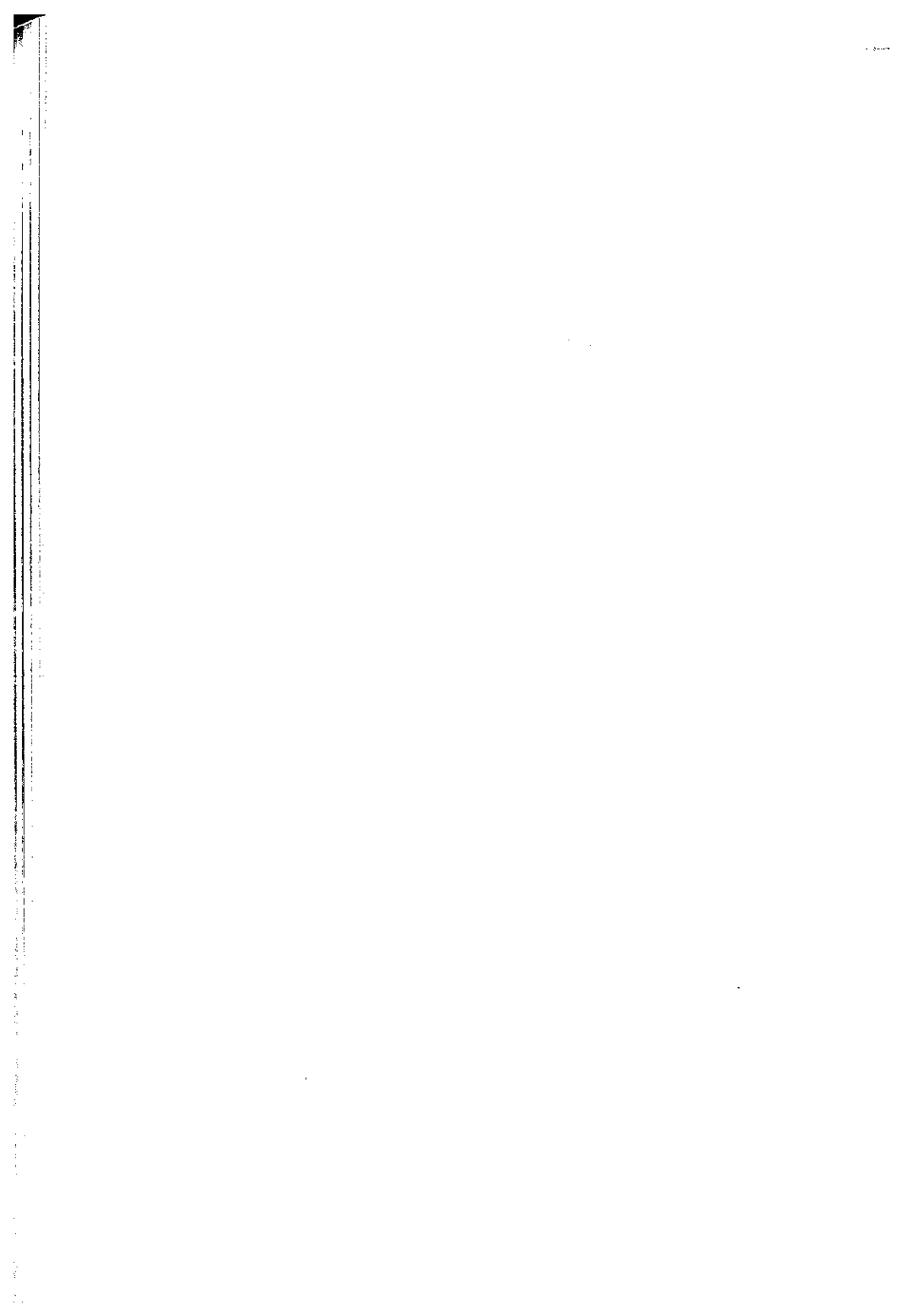
Bu çerçevede;

Şiddete yönelik olarak kadınlarla yüz yüze gelen ve yaptıkları iş ve sundukları hizmetler nedeniyle kadınları doğrudan etkileyen tüm meslek gruplarının (kolluk güçleri, avukatlar, hâkimler, savcılar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, doktorlar, basın mensupları, reklamcılar, mimar ve şehir planlamacıları, yerel yöneticiler ve yasa koyucular vd) meslek örgütleri veya kurumlar içerisinde kadın bakış açısına sahip komisyonların oluşturulmasına ve kadına yönelik şiddet konusunda meslek içi eğitimin verilmesine ve bu amaçla her örgütün kendi içinde ve/veya diğer kadın gruplarıyla ortak bir fonun oluşturulmasına,

Ev içinde, dışarıda, okulda, işyerinde, yurttan, karakolda, hapis hanede, hastanede, çadır kentlerde ve diğer tüm yaşam alanlarında taciz ve tecavüze uğrayan her yaşta, meslekten, dilden, dinden, etnik gruptan, cinsel tercihten, engelli gruptan kısaca tüm kadınlara, kendini kadın hissedenlere ve yakınlarına yönelik bilgilendirme, yönlendirme ve destekleme çalışmalarının yürütülmesine, karar verilmiştir.

II. Kurultay'da, I. Kurultay'da alınmış olan karar doğrultusunda, kadına yönelik şiddet konusunda çalışan gönüllü ya da resmi tüm grup ve kuruluşlar arasında iletişim ve eşgüdüm sağlamak üzere bir çalışma grubu oluşturulmuş ve gruba süreklilik kazandıracak işleyiş ilkeleri ve finansman sorununun çözümü için bir grup yetkilendirilmiştir.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
Bursa Bağımsız Kadın İnisiyatifi
Kadın Merkezi (Diyarbakır KA-MER)
Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
Antalya Gündem 21 Kadın Meclisi
Antep Kadın Platformu
Ege Kadın Dayanışma Vakfı
Ege Üniversitesi Kadın Araştırmaları Merkezi
İstanbul Barosu Kadın Haklarını Uygulama Merkezi
Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
Kırklareli Barosu Kadın Hakları Hukuku Komisyonu
Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu
TÜBAKKOM
Cumhuriyet Kadınları Derneği
Kadın Dayanışma Grubu
Kadının İnsan Hakları Projesi
Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi
Antakya Belediyesi Kadın Merkezi ve Anne Çocuk Evi
Bursa Osmangazi Belediyesi Kadın Merkezi
Uçan Süpürge
Pazartesi Dergisi
Ç.Ü. Kadın Sorunları Araştırma Merkezi

**BASINDA KADIN SIĞINAKLARI
II. KURULTAYI**

KADIN SİĞINAKLARI II. KURULTAYI

2. Kadın Sığınakları Kurultayı'nın sonuç bildirgesi açıklandı

'Kadınlar için sığınak açılmalı'

İstanbul Haber Servisi - İkinci Kadın Sığınakları Kurultayı'nda, Avrupa Parlamentosu'nun 1986'da aldığı "Her 10 bin kadın ve kız çocuğu için bir sığınak açılması" kararına uyulması istendi. Kurultayın sonuç bildirgesinde, Avrupa Birliği'ne girmeye hazırlanan Türkiye'de kadın nüfusuna göre 3 binden fazla sığınak açılması gerektiği, ancak sadece 11 sığınak bulunduğu belirtildi. Kurultaya katılan kadınlar, illeke çapındaki tüm gönüllü ve resmi kuruluşları ve kuruluşları, "2000-2010 Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Eylem Programı'nın hazırlanmasına çağır-
dı.

İkinci Kadın Sığınakları Kurultayı, Mor Çatı Kadın Sığınak Vakfı'nın girişimini, Heinrich Böll Vakfı'nın desteğini, Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nin ev sahipliğinde 27-28 Kasım tarihlerinde Mersin'de gerçekleştirdi. "25 Kasım Kadına Yönelik Şiddet Türkiye'de Yaklaşık 100 kadını

► İkinci Kadın Kurultayı'nın sonuç bildirgesinde Avrupa Parlamentosu'nun 1986'da aldığı "Her 10 bin kadın ve kız çocuğu için bir sığınak açılması" kararına uyulması istendi.

le veren bağımsız kadın grup ve kuruluşları ile devlete ve yerel yönetimlere bağlı kadın mekânleri arasında, çareli ve etkili olarak önlenmesi gerektiği ifade edildi.

Bildirgede, şiddete uğrayan kadınlarla kurulan ilişkilerde kadınların sorumlu tutulmaması, yargılanmaması, kendilerini seçtikleri ve tercihleri konusundaki kararlarına müdahale edilmemesi, destek postürlerinin özetlenmesi, kadınların sorunlarını ve ihtiyaçlarını karşılamak için yapılacak çalışmaların oluşturulması gerek-

den alınmasına ve kaçırıldıktan sonra kendisinden haberi bulunmayan Gonca Kuriş'in bulunmasına yönelik kurultay katılımcılarının imzasıyla hazırlanmış bir faks da İçişleri Bakanlığı'na gönderildi. Bildirgede, yerel yönetimler, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHCEK) ve diğer kamu kurumları ve kuruluşları bünyesinde de yeni sığınakların açılması ve var olanların hizmet etkinliğinin sağlanmasına yönelik desteklerin artırılması istendi.

Bildirgede, ensest ve tecavüz kurbanı kız çocuklarına, çocuk annelere ve diğer, namus gibi gerekçelerle can güvenliği tehlikede olan kadınlara destek ve hizmet sunan mekânler ve sığınakların açılmasına yönelik çalışmaların yapılması istendi.

Medeni Kanun değişikliği ile namusun değişikliği yapılmak kaydıyla ve bir bilimsel olarak TBMM'ün geçirilmesiyle salıverilmesi için kampanya yürütülmesi istenen bildirgede, İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun da, şiddete uğramış kadınlara yönelik sosyal yardım vermesi gerektiği belir-

2. Sığınaklar Kurultayı

"2. Sığınaklar Kurultayı"
Mersin
Bağımsız
Kadın
Dayanışma
Derneği
tarafından
düzenleniyor.

■ Ayla ÖNDER

Göçen yıl 25 Kasım'da 1. Sığınaklar Kurultayı İstanbul'da gerçekleşmişti. İkinci kurultay ise 27-28 Kasım tarihlerinde Mersin'de yapılıyor. Heinrich Böll Vakfı'nın sponsorluğunu üstlendiği kurultayda nite içi şiddet, tecavüz, namus adı altında işlenen politik cinayetler, bekarlık kontrolleri gibi şiddetin tüm biçimleri tartışılacak.

Kurultaya ev sahipliği yapan Mersin Bağımsız Kadın Derneği, adını Konca Kuriş'le duyurmuştu. İki yıl önce kaçırılan ve derneğin yöneticisi olan islamci feminist Kuriş'in ardından derneğin çalışmalarını aksamadı. Halen derneğin başkanlığını yürüten Necla Ölçer, Kuriş'in teyzesi.

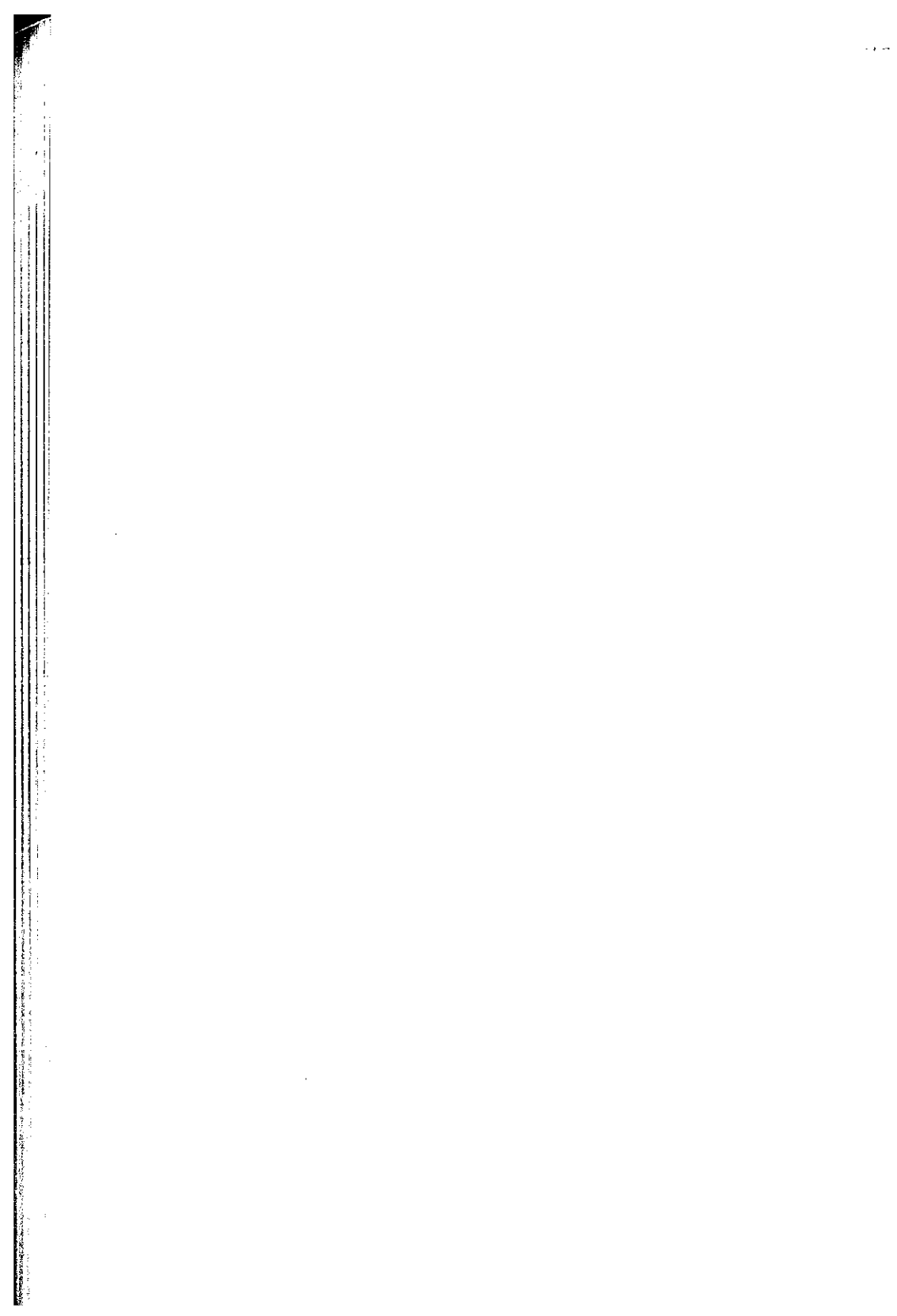
GENEL KATILIMCI LİSTESİ

- Alev Celiloğlu
 - Altan Şahinoğlu
 - Atiye Yıldırım
 - Ayla Oran
 - Ayla Yüce
 - Ayser Aytekin
 - Ayşe Birgölge
 - Ayşe Ermiş
 - Ayşe Sunay
 - Ayten Giral
 - Bedia Yalın
 - Bedia Yeter
 - Behiye Kabasakal
 - BengüDönmez
 - Beyhan Demir
 - Birgül Akay
 - Birsan Kaşker
 - Cânân Arın
 - Dilara Demirbulak
 - Dilber Koç
 - Dilşah Deniz
 - Dudu Nermin
 - Dürdane Gürbüz
 - E. Gülsen Tunç
 - Ebru Dilmeç
 - Elif Hatun Kılıçbeyli
 - Eylem Ateş
- SHÇEK İzmir Kadın Konukevi
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- ANAP İle Kadın Kolları (Mersin)
Türk Kadınlar Birliği (Adana)
- ANAP İlçe Kadın Kolları (Mersin)
- ANAP İlçe Kadın Kolları (Mersin)
Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Pazartesi Dergisi (İstanbul)
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı/İstanbul
Barosu Kadın Haklarını Uygulama Merkezi
Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi
- Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Antalya Kent Konseyi Kadın Meclisi
Bursa Osmangazi Belediyesi Kadın Merkezi

- F . Selma Dumlupınar SHÇEK Ankara Kadın Konukevi
- Fatma Temur
- Fatma Ateş
- Fatma Özden
- Fatma Pekin
- Fehmile Kaş Danış
- Fevziye Öztürk
- Gaye Erbatur
- Gül Fırat
- Gülay Kaya
- Gülşah Seral
- Gültaç Özkan
- Hâle Okçay
- Harbiye Ateş
- Harika Balkan
- Hatice Kaynak
- Hatice Özdemir
- Hayriye Ateş
- Hülya Gülbahar
- Insa Wessendorf
- Işıl Yılmazoğlu
- İlksen Dinçer
- İnci Karadeniz
- İnci Malkoç
- İsmihan Tuzcuoğlu
- Kıymet Kaya
- Leyla Balköse
- Leyla Oran
- Mahide Ergün
- Melek Usta
- Mihri İnal
- Munise Dayı
- Münire Dağ
- Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu
- ANAP İl Kadın Kolları (Mersin)
- Çukurova Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
- Kadının İnsan Hakları Projesi
- Türk Kadınlar Birliği (Adana)
- Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi / Ege Kadın Araştırmaları Derneği
- Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
- Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
- Antakya Belediyesi Kadın Merkezi ve Anne Çocuk Evi
- KA-DER (Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği)
- Yenişehir Belediyesi (Mersin)
- İçel Sokak Çocukları Derneği
- Antalya Kadın Meclisi
- Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
- Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Kıbrıs Türk Kadın Platformu / Kıbrıs Üniversitesi Kadınlar Derneği
- Bursa Bağımsız Kadın İnisiyatifi
- Kadın Dayanışma Grubu (İstanbul)
- Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
- Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği

- Nazan Erdal
 - Nazan Yeter
 - Nazik Işık
 - Necla Ölçer
 - Neriman Acar
 - Nermin Özmen
 - Nesrin Vural
 - Nevhan Varol Yüce
 - Nigar Kumtepe
 - Nihal Hameş
 - Nilgün Eroğlu Üstün
 - Nilgün Geven
 - Nilgün Öztürk
 - Nimet Tekdaş
 - Nuran Atahan
 - Nuten Mersin
 - Pelin Erda
 - Pervin Buyrukcan
 - Refia Yıldırım
 - Regine Erichsen
 - Rukiye Çetin
 - Sema Pektaş
 - Sema Yağdıran
 - Serap Yılmaz
 - Serpil Torun
 - Sevda Çim
 - Sevgi
 - Sevgi Binbir
 - Sevim Kul
 - Sırma Kuriş
 - Sibel Altınekin
 - Sibel Yılmaz
 - Siper Güvenç
 - Songül Karaman
 - Sunay Karatoprak
- Uçan Süpürge (Ankara)
 - Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
 - SHÇEK Antalya Kadın Konukevi
Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
 - Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi
Akademisi
 - Antalya Kadın Komisyonu
 - Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
 - Antalya Kadın Meclisi
 - SHÇEK Genel Müdürlüğü
 - ANAP İl Kadın Kolları (Mersin)
 - TÜBAKKOM (Türkiye Baroları Kadın
Komisyonları)
 - Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
 - Ege Kadın Dayanışma Vakfı
 - Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
 - Çukurova Üniversitesi Kadın Sorunları
Araştırma ve Uygulama Merkezi
 - Araştırmacı (Almanya)
 - Erzurum (Kadın Girişimi)
 - Ege Kadın Dayanışma Vakfı
 - Kırıkkale Barosu Kadın Hakları Hukuku
Komisyonu
 - Antalya Kadın Meclisi
 - Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
 - KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
 - Ege Kadın Dayanışma Vakfı
 - Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
 - Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
 - SHÇEK İstanbul Kadın Konukevi
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
 - Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği

- Süheyla Tümöz Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Şenal Sarıhan Cumhuriyet Kadınları Derneği
- Şermin Pank Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi
- Şule Yaramış Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
- Şükriye Erendost Antep Kadın Platformu
- Türkan Kürkçü Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- Ülkü Kayar
- Yasemen Şanlı Kırıkkale Barosu Kadın Hakları Hukuku Komisyonu
- Yurdagül Uysal
- Yüksel Çelebi Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
- Yüksel Özsayar
- Zeynep Kaya Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Zeynep Ateş
- Zeynep Çelikel
- Zeynep Özbir MERKAM (Mersin Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi)
- Zeynep Taşkın Heinrich Böll Vakfı
- Zühal Nadaş Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Zülfüsiyah Erginöz Antalya Kadın Meclisi

EKLER

EK 1:

KURULTAY KATILIMCILARINA DAĞITILAN YAZILAR ŞİDDETE MARUZ KALINDIĞINDA UYGULANACAK PROSEDÜR

Evden çıkarken yanınıza kimliğinizi alın. (nüfus cüzdanı, evlenme cüzdanı, sigorta kartı, ehliyet, pasaport.)

Eğer şiddet uygulamasının üzerinden zaman geçmişse karakol başvuruyu kabul etmek istemiyor. Aslında kan revan içinde gitseniz de geri çevirmeye çalışıyor. Mutlaka direnmeli; tutanak hazırlanmasını sağlamalısınız. Görevli polis memuru "daha etkili olur" gerekçesini öne sürerek bir dilekçeyle Cumhuriyet Savcılığı'na başvurmanızı söylerse, siz ısrarla şikâyetinizin karakolda tutanağa geçirilmesini talep edin. Çünkü, dayağa geceyarısı, cumartesi, pazar ya da herhangi bir tatil gününde maruz kalmış olabilirsiniz. Sizin karakolda hazırlatacağınız tutanak daha sonra Cumhuriyet Savcılığı'na zorunlu olarak gönderilecektir.

Tutanak hazırlanırken olayları anlatın ve eğer varsa olaya tanık olanların ad ve adreslerini de verin, ifadelerinin alınmalarını isteyin. Tutanakta talebinizi (4320 Sayılı Koruma Kanunu'ndan yararlanmak istediğinizi ve eşinizden şikâyetçi olduğunuzu) mutlaka yazdırmalısınız. Söylediklerinizin tutanağa aynen geçip geçmediğini kontrol etmelisiniz. Tutanağın tarih ve sayısını bir yere not etmelisiniz.

Karakol görevlisinin sizi ilgili adli tıba göndermesi için ısrar edin. Adli tıp hekimi ya da hükümet tabibi bulunamazsa, en yakın hastaneye gidip oradan günlük işlerinizden ne süreyle geri kalmanız gerektiğini tespit eden raporu alın ve kısa zamanda raporu hükümet tabibine tasdik ettirin. Muayene olurken, izi olmasa bile bütün ağrı ve sızılarınızı anlatın. Raporun istediğiniz gibi olup olmadığını kontrol edin. Raporu dilekçeyle birlikte müracaat savcılığına vermeden fotokopisini çektirip saklayın. Rapor için sembolik bir ücret ödeniyor.

Doğrudan doğruya oturduğunuz bölgenin bağlı olduğu Cumhuriyet Savcılığı'na müracaat ettiğinizde, yanınıza beyaz kâğıt ve tükenmez kalem alın. (Eğer almadıysanız, adliyede baro odasında kâğıt satılıyor.) Savcılığa başınıza gelenleri ve talebinizi açıkça anlatan bir dilekçe yazın (iki nüsha yazıp, birini saklayın). Dilekçede talebinizi (4320 Sayılı Kanun'dan yararlanmak istediğinizi ve eşinizden şikâyetçi olduğunuzu) belirtin. Daha önce karakola başvurduysanız, tutanağın tarih ve numarasını da dilekçeye yazın, varsa adli tıp raporunun fotokopisini ekleyin. Rapor yoksa, dilekçede adli tıba sevkinizi istediğinizi mutlaka belirtin.

Savcılıkta dilekçenizi geri çevirmek için ellerinden geleni yapıyorlar. "Bunu kabul edemeyiz... Karakola gidin... dilekçe olmamış..." gibi gerekçeleri size sıralayan kapının önündeki müstahdem bile olabilir. Dilekçenizi müracaat savcılığı kalemine kaydettirin. Kayıt tarih ve numarasını almayı unutmayın. Zorluk çıkarttıkları takdirde direnip savcıyla görüşmeye çalışın.

Adli tıp raporundaki süreye göre; rapor on gün ve daha az süreliyse şahsi dava açıp, sizin yürütmeniz, izlemeniz gerekiyor, rapor (10) günün üzerindeyse savcılık doğrudan doğruya sizin isteğinizden bağımsız olarak kamu davası açıp yürütecektir.

4320 Sayılı Yasa uyarınca eğer kocanızın evden uzaklaştırılması istediyseniz, savcılığın gerekli soruşturmayı derhal yaparak, dosyayı Sulh Hukuk Mahkemesi'ne göndermesi gerekiyor.

Kendiniz de aslında doğrudan doğruya Sulh Hukuk Mahkeme-

si'ne bir dilekçeyle başvurarak, şiddet uygulayan kocanızın altı ay süreyle eve yaklaşmasının yasaklanmasını ve size uyguladığı şiddete son vermesini isteyebilirsiniz. Bu başvurunuz için hiçbir harç ödememiz gerekmiyor. Acilen sonuç almak için varsa, karakol başvurularınızın numaralarını ve adli tıp raporlarının fotokopilerini, tanıklarınızın ad ve adreslerini de dilekçeye yazmalı; kocanıza tebligat yapılmadan (haber verilmeden) hemen dosya üzerinden karar verilmesini istemelisiniz.

Bu arada isterseniz boşanma davası açabilirsiniz. Boşanma davası açtığınız takdirde, kocanızla aynı evde şiddet ortamında kalmak zorunda değilsiniz.

ENSEST

- Kızınız, kız kardeşiniz cinsel istismarı açıkladığında ne yapabilirsiniz?
- Duyduğunuzda önce ona inanın. Çocuklar cinsel taciz konusunda yalan söylemeyi bilmezler.
- Olanların onun suçu olmadığını ona söyleyin.
- Olanları, anlatabilmenin ne kadar güç olduğunu bildiğinizi söyleyin.
- Çocuklar yaşadıkları bu olayı arkadaşlarına oyun gibi anlatıp gösterebilirler, buna engel olmayın. Bu çocuğunuza iyi gelecektir.
- Sakin olmaya çalışın. Çocuk tedirgin olmamalıdır, tedirgin olan çocuk olayı yeniden kapatabilir, susabilir.
- Kendiniz ve çocuğunuz için bilgi ve yardım istemeniz gerekir, bunun için de en güvendiğiniz yakınlarınız, arkadaşlarınız ve uzmanlar size yardımcı olabilirler.

Çocukları korumak için ne yapmalı?

- Çocukları bu gibi olaylardan korumak için onların gündelik hayatta HAYIR demesine izin verin. Bu zaman zaman sizin aleyhinize bile olsa onlar da kendi istemedikleri birtakım şeyler karşısında itiraz edebilecekleri, karşı koyabilecekleri bilincinin oluşmasına yardımcı olur.

- Çocukları istemedikleri kişilerin yanına gitmeye zorlamayın, çocuğun tepki gösterdiği kişilere karşı dikkatli olun.
- Bedeninin kendisine ait olduğunu ve ona dokunma iznini yalnızca kendisinin verebileceğini anlatın.
- Duygularını gösterdiği zaman ona engel olmayın aksine duygularını göstermesi için onu teşvik edin.
- Bazı dokunmaların ona zevk verebileceğini, şefkat ve sevgi dolu olduğunu, ama bazılarının acı verebileceğini ve normal olmadığını belirtin.
- Kendisini rahatsız eden dokunmalara karşı HAYIR diyebileceğini ona anlatın. Başkalarına söylenmemesi istenen dokunmaların onu üzebileceğini, bu nedenle kendine en yakın hissettiği, en çok güvendiği kişiye bu sırrından bahsedebileceğini ona ifade edin.

İŞ DANIŞMANLIĞI

İş danışmanlığı, ayakları üzerinde durmayı, bağımsızlığı amaçladığı yeni hayatında kadına verilecek önemli desteklerden biridir.

Siğınaktaki kadın iş arama sırasında ve sonrasında bazı güçlüklerle karşılaşır. Bir ikametgâh gösteremediği için ikametgâh isteyen işlerde çalışamaz. Bu genellikle "iş başvuru formu" kullanan büyük şirketler söz konusu olduğunda önemlidir. Çoğu kez aranabileceği bir telefon numarası bırakamaz. Çocukları varsa kreş veya etüt sınıfı desteğine ihtiyaç duyar; hafta sonları çalışma ve uzun çalışma saatleri içermeyen işler bulmak zorundadır.

Siğınaktaki vasıfsız kadının meslek kurslarından yararlanarak kendini geliştirmeye ihtiyacı vardır. Mümkün olduğu kadar kısa bir sürede bunu gerçekleştirmek zorunda olduğundan saatleri uygun, ücretsiz ve kısa süreli meslek kursları desteğinin sağlanması gerekir.

Siğınaktaki, iş bulma, çalışma kararı vermiş kadın, iki farklı düzeyde olabilir. İş danışmanlığının niteliği bu düzeylere göre değişir:

1. Daha önce çalışmış, iş deneyimi olan kadın ya da eğitimli kadın.
2. Daha önce hiç iş deneyimi olmamış kadın.

İş deneyimi olan kadınların önceki deneyimleri doğrultusunda hareket etmeleri iş bulmalarını kolaylaştırır, ücret konusunda pazarlık şansı verir. Onlarla iş danışmanlığı, seçenekleri gözden geçirme biçiminde gerçekleştirilir. Gerekliyorsa bulunulan bölge konusunda bilgilendirilir.

Sığınaktaki kadın güvenlik nedeniyle bulunduğu bölgenin dışında iş bulmak zorundadır. Rahat ulaşabileceği, merkeze yakın bölgelerde iş bulması hayatının kolaylaşması açısından önemlidir. Sığınaktaki kadın bölge konusunda bunları göz önünde tutarak iş arar.

Deneyimli ya da eğitimli kadınla iş danışmanlığı, iş görüşmelerinin değerlendirilmesi konusunda destek verilerek sürdürülür.

Deneyimi olmayan kadınlarla danışmanlık birkaç aşamalıdır. Birinci aşama iş görüşmeleri konusunda bilgilendirmeyi içerir. Sonraki aşamalar gerçekleştirilen iş görüşmelerini değerlendirme ve uzun süre sonuç alınmadığında seçenekleri tekrar gözden geçirme konusundaki desteği kapsar.

Sığınaktaki kadına deneyimli olduğunda avantaj elde edebileceği, ücret artışı sağlayabileceği, sonraki aramalarında daha kolay iş bulabileceği alanlar konusunda bilgi verilmesi onun için önemli bir destek olacaktır. Seçeceği alan konusunda onu yönlendirmeye çalışmamak, yalnızca alanlar konusunda bilgi vermek çok önemlidir. Hayatı konusunda karar veriyor olmak özgüvenini artırıcı bir adımdır. Ancak kararını gözden geçirmek ihtiyacında olduğunda ona destek verilebilir.

İş danışmanlığı desteğinin aşamaları birkaç başlıkta ele alınabilir:

İş nasıl aranır? Gazete ilanları nasıl taranır? Dikkat edilecek noktalar, uygun ilanları not alma konusunda bilgi verilir.

Telefonla iş görüşmesi nasıl yapılır? Birlikte görüşme egzersizleri yapılabilir. Mümkün olduğunca bilgi almasının yararına olacağı hatırlatılır. Kadın, iş saatleri, günleri, ücret, yol ve yemek gibi sosyal haklar olup olmadığı konusundaki bilgileri ve açık adresi eksiksiz

almalı, görüşmeye gidebileceği saat konusunda anlaşmaya varmalıdır. Kadınlara konuşma kalıpları önerilebilir. Ne amaçla aradığını belirten bir cümle: “İş ilanınız için aradım.” Telefon ilgili kişiye bağlandığında “Aradığınız koşulları öğrenebilir miyim?” “Çalışma koşullarınız konusunda bilgi verir misiniz?” vb.

Yüz yüze yapılacak iş görüşmeler konusunda da egzersizler yapılabilir. Görüşmeye sade, temiz ve düzenli görünmeye titizlik göstererek gitmesi, yürüyüşüne, duruşuna, oturuşuna görüşmeyi yapanda güven uyandırması gereğiyle dikkat etmesi hatırlatılabilir. Görüşmede güven duygusunu artırmak amacıyla karşılıklı görüşme egzersizleri yapılabilir. Görüşmede sorulabilecek sorular gözden geçirilir, cevaplar konusunda hazırlık yapılır.

Sığınaktaki kadın, mümkün olduğu kadar az bilgi vermek ihtiyacındadır. Hayatıyla ilgili bazı şeyleri gizleme zorunluluğu onu zorlar. Hayatı hakkında her şeyi anlatmak zorunda olamadığının, gerektiği ve istediği kadar bilgi vermenin hakkı olduğunun hatırlatılması onu rahatlatır. Kaldığı yer konusunda bilgi veremeyeceğinden söyleyeceklerini önceden kararlaştırılması gerekir. Verebileceği telefon numaralarını ve adresleri araştırmalıdır. Durumu hakkında mümkün olduğu kadar gerçeğe yakın bilgiler vermesi, çocukları varsa saklamaması onu çalışmasının sonraki aşamalarında rahatlatıcaktır.

Vasıfsız kadının işe başlangıç yapabileceği pek fazla alan yok. Konfeksiyon, tezgâhtarlık, telefona bakma, doktor, avukat veya küçük bürolarda sekreterlik, ev temizliği, çocuk, hasta ya da yaşlı bakımı, garsonluk, yemek yapma vb bu kısıtlı alanları oluşturuyor.

Her iş görüşmesinden sonra deneyimini gözden geçirmesi, bir değerlendirme yapması konusunda destek verilir.

İş arama konusunda ilk adımlarını atan, ilk deneyimini yaşayan kadın kazanımlarının sık sık hatırlatılması ihtiyacındadır. Attığı adımların, aldığı mesafenin hatırlatılması önemli desteklerden biridir. Kendini önemsiz bulma, umutsuzluk ve bıkkınlık duygusu, atılan adımlar ve alınan mesafe gözden geçirilerek önlenebilir.

BAĞIŞ PROJESİ

Bağış projesinin nasıl hazırlandığı konusundaki deneyimlerimizi paylaşmadan önce, yurtiçi ve yurtdışından gelen bağışların geçici bir destek olduğunu, aslında kadın gruplarının “kendilerine yeterlilik” sağlayacak işletmeler kurmalarının önemli olduğunu vurgulamak istiyoruz.

Bağış isterken hazırlanacak proje grubunuzun devamlılığını sağlamak amacıyla ya da yapmak istediğiniz bir proje için kaynak bulmak amacıyla kullanılabilir. Biz burada her ikisini de bağış projesi olarak tanımlıyoruz.

Her grubun kendisi hakkında söyleyecekleri bulunur. Bağış projesi hazırlamanız gerekmeseyse bile kısaca grubunuzu tanıtan, kuruluş nedenlerinizden ve amaçlarınızdan bahseden, tarihçenizi özetleyen ve aktivitelerinizin tamamını kapsayan, grubunuzun hangi sosyal/toplumsal ihtiyacı/ihtiyaçları karşıladığını belirten (bölgenizde ve ülke genelindeki kadınların statüsünü de ekleyebilirsiniz) bir tanıtım yazınızın olması çok faydalı olacaktır. Tanıtım yazınız net, önemli noktaların vurgulandığı kısa bir broşür metni şeklinde olursa, grubunuzun faaliyetlerini ve çalışma alanlarını bu konuda az ya da hiç bilgisi olmayan kişileri mümkün olduğunca az ve öz şekilde bilgilendirirse sıkıcı olmaz. Önemli olduğunu düşündüğünüz noktaları vurgulayın. Unutmayın ki karşınızdakiler sizin hakkınızda sizden çok bilgiye sahip değillerdir.

Tanıtım yazısı için önerilen format:

- Organizasyonun/grubun, vs kuruluş nedeni
- Bölgede ve ülke genelinde kadınların durumu
- Amaçlar
- Faaliyetler (altı ayda bir çıkarılan faaliyet raporlarının ana hatları)
- Kısa tarihçe
- Grubun karşıladığı sosyal ihtiyaç

Belirli bir projeye kaynak bulmak için başvururken tanıtım yazısına ilaveten

- Projenin amacı

- Projenin gerekliliği
 - Projenin bütçesi
- konularını yanıtlayan bir yazı daha hazırlamalısınız.

Projeye maddi destek verebilecek kuruluşlara projeleri gönderirken, ilgili kişiye hitaben bir ön mektup yazılır. Bu mektupta ekteki projeyi ilgilerine sunduğunuzu ve projenin önemini, neden maddi kaynak arayışında olduğunuzu bir ya da iki sayfa içinde anlatmaya çalışmalısınız. Kuruluşların bağış kriterleri, son başvuru tarihleri ve formları olduğundan ve birbirlerinden farklı olabileceğinden, bu mektupla bu kriterleri, vs öğrenmeyi ve formlarından edinmeyi amaçlamalısınız. Bazı kuruluşlar belirli coğrafik bölgelere ya da konu alanlarına bağış verdiklerinden (örneğin: sadece eğitime, çocuklara, vs ya da Mısır, Afrika, Güney Amerika gibi ülkelere ya da bölgelere) bu mektuba alacağınız yanıt çok önemli ve yönlendiricidir.

Kuruluşlar mektubunuza olumlu yanıt verdiklerinde onlardan aldığınız formu aynen istenilen formatı izleyerek yanıtlayın. Grubunuzla ilgili gerekli bilgi ve broşürleri ve hatta gazete kupürlerini ve altı ayda bir çıkaracağınız faaliyet raporlarınızı da ekleyerek gönderin. İstenildiği takdirde, grubunuzla ilgili finans raporunu da verin. Faaliyet raporunun ilgili yabancı dilde olması, dolayısıyla faaliyet raporunuzu düzenli olarak İngilizceye ve ilgili yabancı dile çevirtmeniz faydalı olur. İstenilen bilgileri ve dokümanları son başvuru tarihine kadar göndermelisiniz. Genellikle yabancı kuruluşlar bu konuda çok titiz olduklarından gerekirse faksla bile olsa yetiştirmeye çalışın.

Başvurunuza olumsuz yanıt gelirse, projenize destek verecek başka kuruluşların olup olmadığını sorabilirsiniz.

Başvurunuza olumlu yanıt veren kuruluş, sözleşme niteliğinde bir mektubu size gönderecek ve banka hesap numaranızı isteyecektir. Sözleşmeyi çok dikkatli okumalısınız. Sözleşmenin şartlarını kendi aranızda tartışmalı, herhangi bir sorunuz olduğunda mutlaka yazıyla bilgi istemelisiniz. Aşağıdaki noktalar önemlidir ve net bir yanıtınızın olması gerekir:

1. Proje başlangıç ve bitiş tarihleri,
2. Projenin konu alanı ve paranın nasıl kullanılacağı, hangi harcamaları, kapsadığı konusunda bilgi,

3. Projenin bitiminde paranızın tamamı bitmediyse nasıl, hangi şartlarda ve ne kadar süreyle uzatma alabileceğiniz,
4. Proje bitiminde hazırlanacak finansal raporların son tarihleri,
5. Aylık raporlar istenildiği takdirde bu raporların hangi formata göre hazırlanacağı,
6. Raporlar, vs yazışmaların yapılacağı bir faks numarası (tüm iletişiminizin yazılı olması gerekir).

Konuyla ilgili sorularınız olursa lütfen bizi aramaktan çekinmeyin.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

EK 2:

AİLENİN KORUNMASINA DAİR KANUN

Kanun No: 4320

Kabul Tarihi: 14.01.1998

MADDE 1- Türk Kanunu Medenisi'nde öngörülen tedbirlerden ayrı olarak, eşlerden birinin veya çocukların veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerinden birinin aile içi şiddete maruz kaldığını kendilerinin veya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bildirmesi halinde Sulh Hukuk Hâkimi re'sen meselenin mahiyetini gözönünde bulundurarak aşağıda sayılan tedbirlerden bir ya da birkaçını birlikte veya uygun göreceği benzeri başkaca tedbirlere de hükmedebilir.

Kusurlu eşin;

- a) Diğer eşe veya çocuklara veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerine karşı şiddete veya korkuya yönelik davranışlarda bulunmaması.
- b) Müşterek evden uzaklaştırılarak bu evin diğer eşe ve varsa çocuklara tahsis ile diğer eş veya çocukların oturmakta olduğu eve veya işyerlerine yaklaşmaması,
- c) Diğer eşin, çocukların veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerinin eşyalarına zarar vermemesi,
- d) Diğer eş, çocukları veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerini iletişim vasıtalarıyla rahatsız etmemesi
- e) Varsa silah ve benzeri araçlarını zabıtaya teslim etmesi,

Alkollü veya uyuşturucu herhangi bir madde kullanmış olarak ortak konuta gelmemesi veya ortak konutta bu maddeleri kullanmaması,

Yukarıdaki hükümlerin tatbiki maksadıyla öngörülen süre altı ayı geçemez ve kararda hükmolunan tedbirlere aykırı davranılması halinde tutuklanacağı ve hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedileceği hususu kusurlu eşe ihtar olunur.

Hâkim bu konuda mağdurların yaşam düzeylerini göz önünde bulundurarak nafakasına hükmeder.

Birinci fıkra hükmüne göre yapılan başvurular harca tabi değildir.

MADDE 2- Koruma kararının bir örneği mahkemece Cumhuriyet Başsavcılığı'na tevdi olunur. Cumhuriyet Başsavcılığı koruma kararının uygulanmasını zabıta marifetiyle izler.

Koruma kararına uyulmaması halinde zabıta mağdurların şikâyet dilekçesi vermesine gerek kalmadan re'sen soruşturma yaparak evraki kısa zamanda Cumhuriyet Başsavcılığı'na intikal ettirir.

Cumhuriyet Başsavcılığı koruma kararına uymayan eş hakkında Sulh Ceza Mahkemesi'nde kamu davası açar. Bu davanın duruşması yer ve zaman kaydına bakılmaksızın 3005 Sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Fiili başka bir suç oluşturursa bile, koruma kararına aykırı davranan eşe ayrıca üç aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Anayasanın 41. maddesinde belirtildiği gibi toplumun temelini aile oluşturmaktadır. Bireysellikten toplumsallığa geçişin en küçük birimi olan ve karşılıklı rıza ile oluşan ailenin sağlıklı yapılanması ve yürütülmesi toplumun varoluşunu ve yarınlara güçlü bir biçimde uzanmasını doğrudan etkilemektedir.

Ülkemizde büyükanne, büyükbaba, anne, baba ve torunların birlikte yaşadığı geleneksel geniş aile sisteminden hızlı sanayileşme ve buna paralel olarak şehirleşmeyle birlikte çekirdek aile tipi dediğimiz anne, baba ve çocuğun oluşturduğu dar aile tipine doğru yoğun

bir gidiş yaşanmıştır. Bugün içinde bulunulan zor ekonomik koşullar, sosyal ve kavramsal kargaşalar, yorucu şehir hayatı aile bireyleri üzerinde psikolojik ve sosyolojik rahatsızlıklara sebep olmaktadır.

İlk insanla birlikte ortaya çıkan şiddet olgusu değişik türleri ve uygulanış biçimleriyle her zaman gündemde olmuştur. Şiddetin aile yaşamı içerisinde, aileyi oluşturan bireyler arasında gerçekleşen ve "aile içi şiddet" adı altında "aile içinde bir bireyin diğer bir bireye yönelik fiziki, sözel ve duygusal kötü davranış" şeklinde tanımlanan görüntüsü toplum için tehlikeli olmakta, toplumun en küçük birimi olan aile içerisinde gerçekleşen şiddetin yol açtığı ve açacağı zararlar toplum bünyesinde derin ve kalıcı izler bırakmaktadır.

Aile içi şiddetin zararları sadece toplum açısından değil, birey açısından da tehlikeli sonuçlar yaratmaktadır. Aile içi şiddet, sevgi, şefkat, ve merhamet göstermesi gereken bir kişi tarafından uygulandığından, şiddete maruz kalan aile bireyinin ruhi yapısında hayatı boyunca silinmesi zor izler bırakmaktadır. Aile içi şiddet olaylarına daha çok anne ve çocukların maruz kaldığı yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Son yıllarda aile içi şiddet olayları toplumumuzu sarsar boyutlara ulaşmıştır. Her geçen gün ailede yaşanan dayak, işkence ve cinayet gibi şiddet olayları görsel ve yazılı basında izlenmektedir.

Bu itibarla Anayasa'nın 41. maddesinde yer alan "Devlet ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması için gerekli tedbirleri alır, teşkilat kurar" hükmü de göz önüne alınarak aile içi şiddetten mağdur olan kadını koruyucu yasal tedbirlerin alınması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Bu amaçla hazırlanan "Ailenin Korunmasına Dair Kanun Tasarısı"yla, ABD, Avustralya, Yeni Zelanda, İngiltere, İrlanda ve Norveç gibi ülkelerde uygulanan, şiddete uğrama ihtimali bulunan kadınların mahkemelere başvurarak korunma emri alabilmelerini sağlayacak hükümler Türk hukuk sistemine dahil edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Tasarının birinci maddesiyle, kadının aile içi şiddete maruz kaldığını bizzat kendisinin veya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bildirmesi halinde Sulh Mahkemesi'nce Türk Medeni Kanunu'nda öngörülen tedbirlerden ayrı olarak bu maddede sayılan koruyucu tedbirlerden biri veya birkaçına birden hükmedilecektir. Örneğin; kocanın eve içkili gelerek kadın ve çocuklara karşı şiddet eylemlerinde bulunduğu hallerde mahkemece sadece "alkollü vaziyette eve veya işyerine yaklaşmama", "kadın eşyalarına zarar verme", "kusurlu eşin işyerindeki amirine veya işverenine durumu haber verme" gibi birden fazla tedbire de karar verilebilecektir. Bu sayılanlar dışında da benzer tedbirlere hükümlenilecektir.

Sulh Hukuk Mahkemesi kadının tekrar şiddete uğrama ihtimalini göz önüne alarak başvurunun hemen ardından tanık ya da karşı tarafın dinlenmesine gerek olmadan bu kararı verebilecektir. Kadının mahkemede şiddete uğrama ihtimalini kanıtlama yükümlülüğü de bulunmamaktadır. Mahkeme kararında, 6 ayı geçmemek üzere tedbirin uygulanma süresi belirtilecek ve tedbire aykırı davranışta bulunulması halinde kusurlu eşin tutuklanacağı ve hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edileceği ihtar olunacaktır.

Hâkim kadın ve çocukların yoksulluğa düşmelerini önlemek amacıyla nafakaya hükmedecek, kadın ve çocuklarını kadın koruma evlerinden birine yerleştirilmesine karar verebilecektir. Bu tür adli işlemlerin kadına mali külfet getirmemesi için Sulh Hukuk Mahkemesi'ne yapılacak başvuruların harca tabi olmayacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 2- Tasarının ikinci maddesine göre koruma kararının bir örneği Sulh Hukuk Mahkemesi'nce Cumhuriyet Başsavcılığı'na tevdi olunacak ve kararın izlenmesi zabıta marifetiyle izlenecektir. Koruma kararına uyulmaması halinde, zabıta, kadının şikâyet dilekçesi vermesine gerek kalmadan durumu re'sen Cumhuriyet Başsavcılığı'na intikal ettirecektir. Cumhuriyet Başsavcılığı koruma kararına uymayan eş hakkında Sulh Ceza Mahkemesi'nde kamu davası açacaktır. Söz konusu davanın duruşmasının Meşhut Suçların Mu-

hakeme Usulü'ne tabi tutulması suretiyle yargılamanın süratle sonuçlandırılması amaçlanmıştır.

Bu dava sonucunda, fiil başka bir suç oluştursa bile koruma kararına aykırı davranan eş ayrıca üç aydan altı aya kadar hapis cezasına mahkûm edilecektir.

MADDE 3- Kanunun yürürlük tarihini belirlemektedir.

MADDE 4- Yürürlük merciini belirlemektedir.

EK 3:

SHÇEK ÖZEL HUKUK TÜZEL KİŞİLERİ VE KAMU KURUM VE KURULUŞLARI BÜNYESİNDE AÇILACAK KADIN KONUKEVLERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1- Bu yönetmeliğin amacı özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde açılacak kadın konukevlerinin açılış, hizmet, işleyiş, personel şartları ve denetim işlem ve esaslarını belirlemek, çağdaş anlayış ve şartlara uygun düzeyde hizmet vermelerini sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2- Bu yönetmelik özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde açılan kadın konukevlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3- Bu yönetmelik 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (g) bendi ile 34 ve 35'inci maddeleri gereğince düzenlenmiştir.

Tanımlar

MADDE 4- Bu yönetmelikte geçen;

Genel Müdürlük: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nü,

İl Müdürlüğü: İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nü,

Kamu Kurum ve Kuruluşları: Genel ve katma bütçeli kurumlar, belediyeler ve bu kurumların kurdukları döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşekkül ve teşebbüsleri, özel kanunlarla kurulan diğer devlet teşekküllerini,

Özel Hukuk Tüzel Kişileri: Özel hukuk hükümlerine göre kuru-

lan, kazanç amacı gütmeyen dernek ve vakıflar gibi toplulukları,

Kadın konukevi: Fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismara uğrayan kadınların, psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözümlenmesi sırasında varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri kadın sığınmaevi, kadın sığınağı, kadinevi ve benzeri adlandırılabilir yatılı sosyal hizmet kuruluşlarını,

Kuruluş: Kadın konukevlerini,

Kadın: Kadın konukevlerine kabulü uygun görülerek, kuruluş hizmetlerinden yararlanan kadınları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

AÇILIŞ VE İŞLEMLER

Kuruluş Açmak Üzere Başvuru

MADDE 5- Kuruluş açmak isteyen özel hukuk tüzel kişileri veya kamu kurum ve kuruluşları açılış işlemleri için temsilci ya da kuruluşun açılması ve işletilmesinden sorumlu bir yönetici belirleyip, yazılı olarak il müdürlüğüne başvururlar. Gerçek kişiler kadın konukevi açamazlar.

Açılış İzni İçin Gerekli Koşul ve Belgeler

MADDE 6- Kuruluş açmak isteyen özel hukuk tüzel kişileri, aşağıda belirtilen her bir belgenin yer aldığı, kamu kurum ve kuruluşlarının ise kuruluşta görevlendirilecek yöneticinin sadece öğrenim durumunu gösterir belge ile (d), (e) ve (f) bentlerinde yer alan belgelerin bulunduğu üç adet dosyayı hazırlayarak il müdürlüğüne vermesi gereklidir.

Özel hukuk tüzel kişilerin gösterilecek temsilci ya da yöneticide; Türkiye Cumhuriyeti uyruklu olması, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması ve ağır hapis, affa uğramış olsa bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolaylı iflas gibi yüz kızartıcı bir fiilden dolayı hapis cezasından hükümlü bulunmaması koşulları aranır.

Yönetici için:

- 1) Nüfus cüzdanı örneği,
- 2) İkametgâh belgesi,
- 3) Öğrenim durumunu gösterir noterden onaylı belge,

4) Savcılıktan alınacak doğruluk belgesi,

5) Bulaşıcı hastalığı olmadığını, akıl ve ruh sağlığının yerinde olduğunu, uyuşturucu ve alkol bağımlısı olmadığını kanıtlayan sağlık kurulu raporu,

- a) Kuruluş binasının iskân durumu hakkında Belediye İmar Müdürlüğü'nden alınacak iskân raporu örneği veya yapı kullanma izin belgesi ya da üniversitelerin ilgili bölümlerinden alınacak statik rapor,
- b) Binanın tapu senedi veya kira kontratosu örneği,
- c) Yangın güvenliği yönünden İtfaiye Müdürlüğü'nden alınacak rapor,
- d) Kuruluşun işleyişine ilişkin esaslar, hizmetin tür ve niteliği, personelin görev yetki ve sorumluluklarını neler olduğu, gelir giderler ve diğer mali işlemlerin ne şekilde yürütüleceğini gösterir iç hizmet yönergesi,
- e) Kuruluşun fiziksel koşulları, hizmet bölümleri ve tefrişine ilişkin bilgi ve yatak odalarının genişliği ile diğer bölümlerin yeterliliği dikkate alınarak saptanacak kapasitesi, personel durumu ve genel olarak hizmete uygunluğu hakkında görüş içeren il müdürlüğünce düzenlenecek rapor.

Açılış İzni İçin Yapılacak İşlemler

MADDE 7- Üç dosya olarak düzenlenecek belgelerin esaslara uygun olması halinde, kuruluşun hizmete açılması il müdürlüğünün teklifi ve valiliğin onayı ile gerçekleşir. Tüm belgeleri il müdürlüğünce onaylanan dosyalardan biri il müdürlüğünde kalır, ikincisi açılış izin belgesi düzenlenip, imzalandıktan sonra ya da yöneticisine imza karşılığında verilir, üçüncü dosya ve açılış onayının bir örneği Genel Müdürlüğe gönderilir.

Kuruluşa Kadın Kabulü

MADDE 8- Valilikten açılış onayı alınıp, açılış izin belgesi düzenlenen kuruluşa, varsa çocukları ile birlikte kadın kabulü yapılır ve kuruluş hizmete geçer.

Açılış izin belgesi bulunmayan kuruluşlara kadın kabulü yapılması halinde Yönetmeliğin 18'inci maddesine göre işlem yapılır.

Devir ve Nakil

MADDE 9- Kuruluşun bir başka özel hukuk tüzel kişilerine devrinde taraflar noterden alacakları devir senedi ile il müdürlüğüne başvururlar. Kuruluş devir alacak tüzel kişilerden; devir senedinden başka 6'ncı maddenin (a), (d) ve değişiklik yapılması halinde (e) bentlerinde yer alan belgelerin üçer nüsha olarak düzenlenmesi istenir.

Özel hukuk tüzel kişilerinince kuruluşun bir başka adrese naklinde ise, durum il müdürlüğüne bildirilir. Binanın il müdürlüğüne yerinde incelenip uygun görülmesi halinde 6'ncı maddenin (b), (c), (d) ve (f) bentlerindeki belgeler üçer nüsha olarak düzenlenir.

Kuruluşların bir başka kamu kurum ve kuruluşa devrinde, görevlendirilecek yöneticinin öğrenim durumunu gösterir belge ile değişiklik yapılması halinde 6'ncı maddenin (e) bendinde yer alan belgenin üçer nüsha düzenlenmesi istenir.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca, kuruluşun bir başka adrese naklinde ise konu il müdürlüğüne bildirilir. İl müdürlüğüne yapılacak inceleme sonucunda binanın uygun bulunması halinde 6'ncı maddenin (d) ve (f) bentlerindeki belgeler üçer nüsha olarak düzenlenir.

Devir nakil için 3 dosya halinde düzenlenen belgeler il müdürlüğüne valilik onayına sunulur. Onaydan sonra açılış izin belgesi düzenlenir. Dosyalardan biri onayın bir örneği ile birlikte Genel Müdürlüğe gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kuruluş Personelinin Nitelik ve Sorumlulukları

MADDE 10- Kuruluşta, tercihen sosyal hizmetler veya psikoloji alanında yüksek öğrenim görmüş bir yönetici ve ihtiyaca göre; sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimcisi, hemşire ile genel idare, yardımcı ve teknik hizmetler sınıfından personel çalıştırılır. Yönetici ve diğer çalışanlar kadınlardan seçilir.

Yönetici; kuruluşun yönetsel ve teknik tüm işlerinin amacına uygun olarak yürütülmesinden, kadınlar ve çocuklarının en iyi şekilde bakım ve korunması ile sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasından birinci dereceden sorumludur.

Yöneticinin değişmesi halinde durum il müdürlüğüne bildirilir ve gerekli onay alınır.

Bir kişi birden fazla kuruluşun yöneticisi olamaz ve çalışma saatleri içinde başka bir işte çalışamaz.

Sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimcisi, hemşire ve diğer görevliler "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği" ile belirlenen görev tanımları çerçevesinde mesleki bilgi, beceri, teknik ve metotları kullanarak sorumluluklarını yerine getirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FİZİKİ ÖZELLİKLER VE KURULUŞ BÖLÜMLERİ

Bina ve İskân Durumu

MADDE 11- Kuruluşlar, kent dokusu içinde, kadınlar ve çocukların toplumdan soyutlanmadan yaşayabilecekleri, sosyal alışverişlerini sürdürebilecekleri ve günlerini huzur içinde geçirebilecekleri sakin, ilgi çekmeyen bir konumda bulunmalıdır.

Gizliliğin sağlanabilmesi için binanın müstakil olması tercih edilmelidir.

Kuruluşta yeterli sayıda yangın söndürme araç, gereci bulunmalı ve yangın için diğer önlemler alınmalıdır.

Bina güvenli bir sistemle ısıtılmalı, tercihen kaloriferli olmalıdır.

Kuruluş Bölümleri

MADDE 12- Kuruluşlarda; iklim, binanın fiziksel koşulları ve olanaklar dikkate alınarak düzenlenmiş idari bölüm, görüşme odası, yatak odaları, oturma, yemek, eğitim ve rehabilitasyon, çocuk oyun ve etkinlik odaları veya salonları, çamaşır ve ütü odası, mutfak, banyo, wc ve diğer gerekli bölümler bulunur.

Bölümlerin ev ortamına benzer bir şekilde döşenmesine özen gösterilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

HİZMET VE İŞLEYİŞ

Sunulan Hizmetler ve İşleyiş

MADDE 13- Kuruluşların; bu Yönetmeliğe uygun olarak belirlenmiş amacı, hizmetleri, işleyişine ilişkin esasları; kadın ve varsa çocuklarının kabulünde izlenecek yol, kabul koşulları, kabul edilmeyecek olanlar, güvenlik için alınacak önlemler, kalınacak süre, uyulması gereken kurallar, uyulmaması durumunda yapılacak işlemler, kadın ve çocuklarına sağlanacak aynı ve nakdi yardımlar, personelin nitelik ve görevleri, mali işlemler ve belirtilmesi istenilen diğer hususlar, düzenlenecek iç hizmet yönergesi ile belirlenir.

Kadın konukevlerine, bulaşıcı hastalığı olan veya ruh sağlığı yerinde olmayan ya da uyuşturucu madde ve/veya aşırı alkol alışkanlığı bulunan kadınlar alınmaz.

Gizlilik İlkesi

MADDE 14- Kadın konukevleri gizliliğin sağlanabildiği, ihtiyaç duyulan il ve ilçelerde açılır. Adresi, telefon numarası gizli tutulur. Kuruluşu tanıtan tabela asılmaz, binasında açılış törenleri düzenlenemez ve kuruluşa yapılacak başvurular kuruluş dışında düzenlenecek ayrı birim ya da merkezde kabul edilir.

Kadınlarla ilgili bilgi ve belgeler açıklanamaz. Dosyalar gizlilik ilkesine uygun olarak düzenlenir ve saklanır.

Nöbet

MADDE 15- Kuruluşlarda hizmetin sürekliliğini sağlamak amacıyla, hizmetin özelliği ve personel sayısı dikkate alınarak, nöbet sistemi kuruluş yönetimince düzenlenir.

Beslenme

MADDE 16- Kuruluşlardaki kadınlar ve çocukları ile görevli personele üç öğün yemek, çocuklara ayrıca ara kahvaltı verilir.

Kadın ve çocukların hasta olmaları halinde, gerekiyor ise özel diyet uygulanır.

Denetim

MADDE 17- Kuruluşlar yılda en az bir kere il müdürlüklerince

ve gerektiğinde Genel Müdürlük yetkili elemanlarınca denetlenir.

Denetim sırasında, kuruluş yetkilileri her türlü kolaylığı göstermekle yükümlüdür.

Denetim sonucunda, ilgili mevzuat ve Yönetmelik hükümlerine aykırı bulunan hususlar ve görülen aksaklıklar denetim defterine yazılarak giderilmesi için bir süre tanınır.

Tanınacak süre; aksaklıkların giderilebilmesi için gereken zamana, aciliyetine ve önem derecesine göre belirlenir.

Kuruluş verilen süre içinde tespit edilen aykırılık ve aksaklıkları düzeltmek zorundadır.

Kuruluşun Kapatılması

MADDE 18- Kuruluşların kapatılması hakkındaki karar, aşağıda belirtilen durumlarda, il müdürlüğünün teklifi ve valiliğin onayı ile alınır.

- a) Açılış izni almadan kuruluşa kadın kabulü yapılması,
- b) Denetimlerde görülen aykırılık ve aksaklıkların tanınan süre içinde giderilmemesi,
- c) Kadın ve/veya çocuklarının ihmali ve istismarı,
- d) Amaç dışı faaliyette bulunulması,
- e) Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre suç teşkil eden fiillerde bulunulması.

Kapatılan kuruluşların sorumluları hakkında Türk Ceza Kanunu hükümleri ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nun 27'inci maddesine göre işlem yapılır.

Kuruluşun Kamu Kurum ve Kuruluşları veya Özel Hukuk Tüzel Kişilerince Kapatılması

MADDE 19- Kuruluşların kamu kurum ve kuruluşları veya özel hukuk tüzel kişilerinince kapatılması halinde, kadın ve varsa çocuklarının mağdur olmalarını önlemeye yönelik gereken tedbirler alınır ve en geç bir ay içinde gerekçeli olarak il müdürlüğüne bildirilir.

İl müdürlüklerince, kapanması gerçekleşen kuruluşların açılış izin belgesi iptal edilir ve durum Genel Müdürlüğe bildirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

İl Müdürlüklerine Gönderilecek Bilgiler

MADDE 20- Kuruluşlar, her altı ayda bir, hizmetten yararlanan kadın ve çocuk durumunu ve gerektiğinde istenilecek diğer bilgileri Genel Müdürlükçe hazırlanan formata uygun olarak düzenleyip il müdürlüğüne gönderirler.

İl müdürlükleri gelen bilgileri değerlendirip, bir rapor halinde Genel Müdürlüğe bildirir.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce açılmış bulunan kuruluşlar, açılışlarından itibaren hizmetlerinden yararlanan kadın ve çocuk sayılarını da bir defaya mahsus olmak üzere il müdürlüğüne bildirirler.

Kuruluşlarda Bulundurulması Gereken Defter ve Dosyalar

MADDE 21- Kuruluşlarda aşağıda belirtilen defter ve dosyaların bulundurulması zorunludur.

- a) Gelen ve giden yazı kayıt defteri,
- b) Kadınlar ve çocuklarına ait kütük defteri,
- c) İl müdürlüğüne tasdiklenmiş denetim defteri,
- d) Personelin özlük ve sağlık dosyaları,
- e) Kadınlar ve varsa çocukları ile ilgili bilgi, belge, psikosozyal, sağlık ve ekonomik durumlarını belirten raporlar ve yapılan mesleki çalışmalara ilişkin diğer kayıtların yer aldığı kadın dosyaları.

Diğer Hususlar

MADDE 22- Bu Yönetmelikte belirtilmeyen hususlarda 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ve buna dayanılarak çıkarılan "Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumuna Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği"nin ilgili hükümlerine göre işlem yapılır.

Geçici Hüküm

MADDE 1- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde ve/veya özel hukuk tüzel kişilerin açılmış bulunan kuruluşlar bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden

sonra geçen bir yıl içinde gerekli düzenlemeleri yaparak bu Yönetmelik hükümlerine göre açılış izin belgesi almak durumundadır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 23- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24- Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü yürütür.